

Mladi po poteh očetov

Dolenjske Toplice: na partizanskem mitingu pred 3000 občani sprejel raport Franc Leskošek—Luka

Predzadnji torek se je v novo-meški občini končal pohod na



POHOD USPEL — Štiri domične brigade so se zbrale v Dolenjskih Toplicah, kjer so jim domačini pripravili s pravim partizanskim mitingom lep sprejem. Slavnostni govor je imel predsednik ZZB NOV Dolenjske Toplice Stane Goršič. Na sliki: Franc Leskošek—Luka sprejema raport.

osvojenemu ozemlju, ki se je začel konec aprila v Brestanici, končal pa se bo na zboru jugoslovanskih pionirjev v vasi Fara pri Kočevju.

Na prostori jasi nedaleč od topliške osnovne šole so se v popoldanskih urah zbrale štiri domične mladinske brigade. V desetih dneh — ves čas so se pri spremstvu menjavali borci in aktivisti NOV — so s pripadniki JLA prehodile več kot 250 km dolgo pot, po kateri so 1942 hodili partizani, in obenem obiskale spomenike, obeležja, grobove padlih borcev in se ustavile skorajda pri vseh partizanskih mamcah in boricah, ki se zaradi onemoglosti niso še enkrat mogli udeležiti pohoda na osvojenemu ozemlju.

V Dolenjskih Toplicah je pohodnike pričakalo okoli 3000 občanov, raport prvega komandanta slovenskih partizanskih brigad Francu Leskošku—Luki pa je predal komandant mladinskih partizanskih brigad Lojze Retelj.

SEVNICA: DVOJE PRIKOLIC ZA TOLMINCE

Delegati zbora krajevnih skupnosti in združenega dela sevnške občinske skupščine so na zadnji seji izločili 100.000 dinarjev iz sredstev, ki se natekajo iz gospodarstva (3 odst. od bruto OD) in negospodarstva (1,5 odst.) po samoupravnem sporazumu za financiranje krajevnih skupnosti in negospodarske naložbe v občini. To bo prispevek devetih krajevnih skupnosti sevnške občine po potresu prizadetim Tolmincem. KS Bučko in Sentjanž so oprostili, ker sta pred velikimi akcijami modernizacije cest (v Sentjanžu so v petek že začeli). Delovni ljudje že namenjujejo za Tolmince tudi enodnevni zaslužek, tozdi Lisce in delovna skupnost skupnih služb v Sevnici so v ta namen že delali v soboto, razen tega pa zaposleni Lisce zbirajo še poseben prispevek za Tolmince in Rdeči križ.

VODOVOD NA GORJANCIH

Na Gorjancih so dokončali vodo- vod za številne hribovske vasi in zaselke. To veliko pridobitev bodo proslavili 6. junija na Planini v najvišje ležeči vasi na Gorjancih. Za vodo- vod so v delu in denarju ogromno prispevali občani, pomagali pa sta jim tudi krajevna skupnost Podbočje in občinska skupščina Krško.



REPUBLIŠKI PRVAKI — Zmagovalci republiškega kviz tekmovanja klubov OZN: Boštjan Debeljak, Alenka Urbančič in France Trdan. (Foto: Podražaj)

Plat zvona ne bije na gluha ušesa

O trojni solidarnosti Dolenjcev, posebno o njihovi pripravljenosti pomagati Kanižarici in od potresa prizadetemu tolminsko-kobariškemu območju, govori Marjan Pureber

Naj bo dolenjski človek še v takih stiskah, ne bo pokazal hrbta, kadar je treba pomagati drugemu. To je dokazal že mnogokrat, njegov solidarnostni čut za bližnjega se potrjuje tudi prav zdaj. Delovni ljudje in drugi občani iz črnomaljske, metliške, novomeške in trebanjske občine odpirajo srca in denarnice za kanižarske rudarje, od potresa prizadete Tolmince in za posodobljene slovenskih cest (posojilo).

V organizacijah združenega dela so organizatorji te trojne solidarnostne akcije sindikati. O tem, kako se je Dolenjska do zdaj „odrezala“, je povedal Marjan Pureber, predsednik medobčinskega sveta Zveze sindikatov v Novem mestu, naslednje:

„Zbiranje pomoči za Kanižarico se je začelo na pobudo našega sveta že v marcu. Menili smo, naj bi sle-

herni dolenjski delavec žrtvoval vsaj enodnevni zaslužek. Do zdaj je zbranih 2,3 milijona dinarjev. Sem so všteli tudi prispevki iz drugih krajev Slovenije. Pomoč še vedno doteka. Zastavili smo si, naj bi pomoč Kanižarici dosegla 4,5 milijona dinarjev. Upamo, da se bomo približali tej številki. Ker bi radi akcijo končali čimprej, saj pravi pregovor, da

(Nadaljevanje na 4. str.)



GOSTJE IZ AFRIKE IN AZIJE. Kmet Panjan s Krasinca še ni imel takega obiska kot v soboto, 22. maja, ko so si njegov hlev, stanovanjsko hišo in nekaj polja ogledale gostje iz 9 afriških in azijskih držav. (Foto: Ria Bačer)

„Lepo, še več: nepozabno...“

Ta teden se mudi pri nas 10 žena iz afriških in 11 iz raznih azijskih držav — Tu je zaključek mednarodnega seminarja o združništvu

Od 21. do 29. maja poteka v Sloveniji del mednarodnega seminarja, ki ga organizira in financira Švedska in na katerem se predstavnice dežel v razvoju posvečajo vprašanjem združništva.

Gostje vodi po Sloveniji Mara Rupena—Osočnikova, predsednica podkomiteja žena združnic v mednarodni združni organizaciji. Bivajo na Otočcu, od tam pa jih vsak dan vozijo v razne kraje. Dobrodošlico so izrekli gostjam v petek zvečer na sprejemu, ki ga je priredil Andrej Petelin, predsednik združne zveze Slovenije, prisotni pa so bili tudi predstavniki družbenopolitičnega življenja republike in Dolenjske. O pomenu sodelovanja med nerazvitimi deželami, posebej pa še o tem seminarju je govorila Vida Tomšič, članica sveta federacije.

V soboto, 22. maja, so seminaristke obiskale črnomaljsko občino. Po razgovoru v tovarni Belsad so se ustavile na Panjanovi kmetiji v Kvasici, potem pa so se v viniški osnovni šoli pogovarjale s krajani. Zanimala so jih vprašanja v odnosih kmet — zadruga, področje izobraževanja žena in otrok itd.

Udeležence seminarja so v nedeljo obiskale Žužemberk in Prevoles, kjer je bilo zlasti pristočno snidenje z brigadirji, popoldne pa so bile v Dolenjskih Toplicah. Domači in občinski predstavniki družbenopolitičnega življenja so se z gostjami pogovar-

jali v osnovni šoli, zatem pa so bile na proslavi krajevnega praznika v Prosvetnem domu.

Gostje iz Kenije, Tanzanije, Ugande, Zambije, Bangladeša, Indije, Filipinov, Malezije, Sri Lanke ter Švedske so z zanimanjem sledile programu. Veselo pa so bile presenečene, ko so predstavnice posameznih držav med aplavzom klicali na oder in jim izročali spominske plakete. Prav tako jih je navdušila naša narodna in partizanska pesem, ki so jo v topliški dvorani lepo predstavili člani moškega pevskega zbora in drugi izvajalci programa.

Velja omeniti, da je bilo na Švedskem doslej že več takih seminarjev, prvič pa so del izobraževalnega programa prenesli v Jugoslavijo, kar je za nas veliko priznanje.

RIA BAČER

Hud boj za prvo mesto

Na nedavnem finalnem republiškem tekmovanju klubov OZN v ljubljanskem Kinu Šiška se je srečalo deset ekip iz raznih krajev Slovenije, med njimi tudi iz gimnazije Kočevje. Teme iz katerih so bila vprašanja, so bile naslednje: delavsko gibanje, manjšine in OZN.

Sprva je kazalo, da bo zmagovalac ekipa celjske gimnazije, potem pa je

žirija priznala Kočevju nepravilno odvzete točke. Nato so odgovarjali na dodatna vprašanja. Več znanja ali morda sreče so v teh trenutkih imeli kočevski gimnazijci Alenka Urbančič 1.b, France Trdan III.b in Boštjan Debeljak III.b, ki so priborili svojo klubsko OZN naslov republiškega prvaka.

Klub OZN gimnazije Kočevje dokaj dobro dela skozi vse leto. Vodi ga mentor Vladimir Turk, predsednica kluba pa je dijakinja Vesna Metelko. Tridesetim članom kluba je ta uspeh velika pohvala za dosedanje delo in spodbuda za bodočnost.

E. JUNC

Dolenjski zvoki v Nabrežini

Novomeška in črnomaljska glasbena šola sta v soboto vrnila obisk Slovenski glasbeni matici v Trstu

22. maja sta novomeška in črnomaljska glasbena šola gostovali v Nabrežini pri Trstu ter tako vrnila obisk Slovenski glasbeni matici iz Trsta, ki je bila na Dolenjskem in v Beli krajini lani aprila.

Na popoldanskem koncertu v dvorani slovenskega prosvetnega društva „Igo Gruden“ so nastopili učenci obeh šol z izbranimi sporedi, ki se je po sodbi ravnateljev Ernesta Jazbeca in Silvestra Mihelčiča ml. v celoti posrečil.

Takega mnenja so bili tudi strokovnjaki za glasbo s Tržaškega in drugi obiskovalci, ki so pozorno sledili izvajanju koncerta skozi vseh šestnajst točk. Posebej kaže poudariti, da je občinstvo napolnilo dvorano kljub nekoliko neugodnemu času za tako prireditev: koncert je bil namreč na soboto, začel pa se je ob petih popoldne.

Izvajalcem in drugim gostom se je v imenu prirediteljev zahvalil

prof. Sergij Radovič. Pri tem je izrazil željo, da bi postala taka srečanja stalna, vendar naj bi v prihodnje izmenjavale gostovanja tudi druge kulturne skupine. Samo v Nabrežini deluje nekaj takih (dan po obisku Novomeščanov in Črnomalčev sta imela koncert dva domača zbora, ki ju vodi prof. Radovič).

I. Z.

OTVORITEV ELEKTRARNE V BRESTANICI

Otvoritev brestaniške plinsko-parne elektrarne bo eden izmed osrednjih dragocenih dogodkov v okviru praznovanja občinskega praznika v krški občini. Slovesnost bo 5. junija v Brestanici. Nanjo so povabili kot gosta tudi tovariša Staneta Dolanca.

MOKRONOG: V SOBOTO FOLKLORA

Kulturna skupnost Trebnje in mokronoško turistično društvo prirejata v soboto ob 17. uri srečanje številnih folklornih skupin iz Slovenije in Hrvaške. Svojo udeležbo so napovedale folklorne skupine iz Duge Rese, Samobora, Ljubljane—Viča, Ptuja, Tržiča, Preloke in domačini. Novomeščanov po vsej verjetnosti ne bo, ker imajo težave z narodnimi nošami. Vsaka skupina naj bi predvidoma nastopila z dvema točkama. Sodeloval bo tudi trebanjski pihalni orkester. Ob lepem vremenu bo prireditev na mokronoškem gradu, če se bo kaj skazilo, pa v zadržnem domu. Sredi junija bo v Mokronogu že naslednja velika prireditev na prostem: sedaj že tradicionalna kresna noč.

Začenja se „Brežiška pomlad“

Hortikultura '76

Republiško razstavo cvetja „Hortikultura 76“, ki bo od 4. do 7. junija v Brežicah, združujejo organizatorji z vrsto kulturnih in drugih prireditev. Začele se bodo v četrtek s predstavo Amaterskega odra „Stanko Černelc“.

Razstavo bodo odprli v petek, 4. junija, ob 17. uri v brežiškem gradu. Otvoritveni govor bo imel predsednik republiške konference SZDL Mitja Ribičič. V kulturnem delu programa bodo sodelovali združeni pevski zbori, recitatorji in godba na pihala iz Kapel. Sledilo bo tekmovanje v vezanju šopkov ob 18. uri, uro kasneje pa prireajo za udeležence jurjevanje v Kapelah.

V soboto popoldne vabijo obiskovalce razstave Piščanci na prijetno vinsko popoldne. Na grajskem dvorišču v Brežicah bo ta dan ob 18. uri koncert Slovenske filharmonije, na Prilipah pa po tej prireditvi ribiški večer.

V nedeljo, 6. junija, dopoldne se bodo Brežičani in gostje zbrali na ulicah, po katerih bo stopala pomladna povorka pod geslom „Cvete in mladost“. Ob 15. uri bo v Globokem lovske popoldne. Tam bodo nastopile folklorne skupine s Hrvaškega, Bele krajine in Posavja.

Pokroviteljstvo nad republiško razstavo cvetja je prevzel medobčinski svet SZDL Posavje.



NEPOZABNO SREČANJE — Učenci in učitelji novomeške in črnomaljske glasbene šole so bili v soboto, 22. maja, zelo lepo sprejeti v Nabrežini pri Trstu, rojstnem kraju pesnika Iga Grudna. Posnetek kaže zaključni prizor, ko je prof. Sergij Radovič (z očali) v imenu domačinov podaril Silvestru Mihelčiču ml. knjižno darilo. (Foto: Ivan Zoran)



Marjan Pureber: „Na Dolenjskem solidarnost ne odreče.“



V drugi polovici tedna se obeta nestalno vreme s spremenljivo oblačnostjo, v popoldanskih urah bodo krajevne nevihte ali plohe.

Samoupravno družbeno planiranje spreminja tudi našo zavest in odnose ter ne pomeni le številk na planinskih listih

Prav danes je centralni komite ZKS, ko je obravnaval uveljavljanje samoupravnega družbenega planiranja, posvetil posebno pozornost tudi dogovoru o temeljih družbenega plana naše republike od leta 1976 do 1980. V njem namreč udeleženci na vseh ravneh, torej od osnovnih samoupravnih celic do republike določajo skupne interese in cilje ter na tej podlagi urejajo medsebojne odnose, pravice, obveznosti in odgovornosti.

Temelj dogovora je predvsem v dejstvu, da moramo z večjo produktivnostjo neprestano izboljševati delovne in življenjske pogoje, da moramo uveljavljati socialistične samoupravne odnose in humane vrednote in smotno gospodariti z naravnimi in kulturnimi dobrinami. Prav zato tudi ob novem sistemu planiranja ne moremo govoriti samo o številkah, ki so nam jih doslej navadno predlagale najrazličnejše strokovne službe, temveč predvsem o vsebini, ki bo še kako pomembna za vsakogar.

Gre za vprašanje, kaj bomo dosegli v prihodnjih petih letih in seveda tudi, kako bomo to dosegli. Med drugim dogovor namreč predvideva, da naj bi rastel družbeni proizvod letno za okoli 6 odstotkov, da naj bi se povečevala produktivnost za 3,6 odstotka in da naj bi bili povprečni mesečni osebni do-

hodki na zaposlenega čez polovico desetletja realno višji za 16 odstotkov kot lani, če naštevamo samo nekaj najbolj zanimivih predvidevanj. Vse to pa bo seveda zahtevalo od nas vseh kar največjo odgovornost in zavest, da je prispevek vsakogar določen delež u ustvarjanju boljšega življenja.

Plani, ki smo jih doslej sprejemali, so bili nemalokrat le delno uresničeni. In strokovnjaki pravijo, da se je to dogajalo predvsem zato, ker smo načrtovali odtujeno od ljudi, ker smo se vedno soočali z nasprotji med ostanki stare, predvsem administrativne miselnosti in nezadržnim razvojem samoupravljaljske zavesti.

Prav zato tudi ob uveljavljanju samoupravnega načrtovanja in petletnem dogovoru neprestano poudarjamo, da morajo o planih odločati ljudje tam, kjer živijo in delajo, ter



MANILA — Drama se je vendarle končala, toda ne za vse srečno: po bitki med tremi ugrabitelji in policijo niso bili mrtvi samo ugrabitelji, marveč tudi deset potnikov — in to je epilog ugrabitve, ki se je začela minuli vikend na Filipinih. Trije oboroženi možje so ugrabili dvomotorno potniško reakcijsko letalo BAC-111 (vredno 4 milijone dolarjev) in zahtevali od filipinske vlade 500.000 dolarjev odkupnine ter prosto pot v Libijo. Filipinski predsednik je ponudbo zavrnil, nakar se je vnela bitka med ugrabitelji in policijo. Rezultat: mrtvi ugrabitelji in deset potnikov ter uničeno (zgorelo v požaru, ki so ga povzročili strelji v rezervoarje za gorivo) letalo — na sliki. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Najpomembnejši dogodek libanonske krize v zadnjem tednu je bila ponudba francoskega predsednika Giscarda d'Estainga, da bi Francija poslala v Libanon svoje enote. Te naj bi pomagale ukrotiti državljansko vojno.

„Pripravljeni smo poslati nekaj polkov v 48 urah, če bi nas za to uredno zaprosili,“ je dejal francoski predsednik.

Ponudba je izzvala gladko odklonitev levičarskih sil ter predsednika vlade Karameja ter pristane nekaterih desničarskih voditeljev.

Francoski predsednik je dal to ponudbo med uradnim obiskom v Združenih državah Amerike, pri čemer je omenil, da čuti Francija do Libanona (ozemlja, ki so ga pred drugo svetovno vojno in nekaj časa tudi med njo imele pod oblastjo francoske sile) posebno dolžnost in tradicionalne vezi.

Sicer pa se na libanonskem političnem prizorišču ni zgodilo medtem nič pomembnejšega, boji pa so se nekoliko unesli.

OPOZICIJA ZA ŠTETJE

Šef opozicijske svobodnjaške stranke in član koroške deželne vlade Ferrari-Brunnenfeld je napovedal možnost izstopa svoje stranke iz tristrankarskih dogovorov o manjšinskem vprašanju v Avstriji, če ne bo prišlo do napovedanega in načrtovanega štetja manjšin.

S tem je odkrito in odločno zavnil načelo, ki ga je pred dnevi izpovedal avstrijski zvezni kancler Kreisky: „Najprej razvoj, nato popisovanje.“

Hkrati pa je avstrijski parlament dobil v razpravo predlog zakona, po katerem naj bi izvedli popis prebivalstva že letos — vendar tako, da bi zagotovili „uspešen razvoj manjšin“.

Predstavniki koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov še vedno brezpogojno vztrajajo pri tem, da nikakor ne pristajajo na kakršenkoli popis.

VIETNAM ENOTEN

V vrsto dogovorov, ki jih beležimo zadnje čase v zvezi s pripravi na peto konferenco predsednikov držav in vlad neuvrščeni dežel, ki bo avgusta v Colombu, sodi tudi obisk zunanje ministricе začasne revolucionarne vlade Južnega Vietnama Nguyen Thi Binhove v Colombu, kjer se pogovarja s predsednico Sri Lanke Sirimavo Bandaranaike in drugimi voditelji.

Ob tem so posredovali novico, da se bo konferenca v Colombu udeležila enotna delegacija obeh Vietnamov, kar je eno izmed znamenj, ki potrjujejo, da se proces združitve obeh dežel nadaljuje vztrajno in brez zastojev.

OBROČ SE OZI

Akcije južnorodezijskih partizanskih odredov proti enotam manjšinske vlade Iana Smitha so vse pogostejše in sodeč po poročilih svetovnih tiskovnih agencij tudi vse uspešnejše.

Borci osvobodilnega gibanja usmerjajo svoje napade zlasti na postojanke ob progah, ki povezujejo Rodezijo z zunanjim svetom — po odločitvi Mozambika, da zapre mejo z Rodezijo, ima slednja na voljo samo še

Pariz ponuja posredovanje

dve železniški progi do morskih pristanišč.

Smithova vlada je sklenila povečati oborožene sile na več kot 50.000 vojakov (doslej je imela pod orožjem le okoli 10.000 mož), vendar pa so opazovalci prepričani, da tudi to ne bo pomagalo pri končnem obračunu.

Za zdaj velja vsak dan bolj očitno tale ugotovitev: obroč okoli rasistične države se vse bolj ozi in to je eno izmed prvih odločilnih znamenj konca bele vladavine nad črnim prebivalstvom v tem delu afriškega juga.

TELEGRAMI

HAVANA — Pod pokroviteljstvom OZN se je v Havani začel mednarodni seminar o apartheidu. Zbralo se je okoli 150 delegatov z vseh delov sveta, predstavniki afriških osvobodilnih gibanj kakor tudi člani posebnega odbora OZN za boj proti apartheidu. Jugoslavijo zastopa politični svetnik veleposlaništva SFRJ v Havani dr. Sušejman Redžepagić.

TOKIO — Japonski parlament je ratificiral mednarodni sporazum o omejevanju jedrskega oboroževanja in tako je Japonska edina država, ki je doživela posledice napada z jedrskim orožjem — postala 96. podpisnica sporazuma.

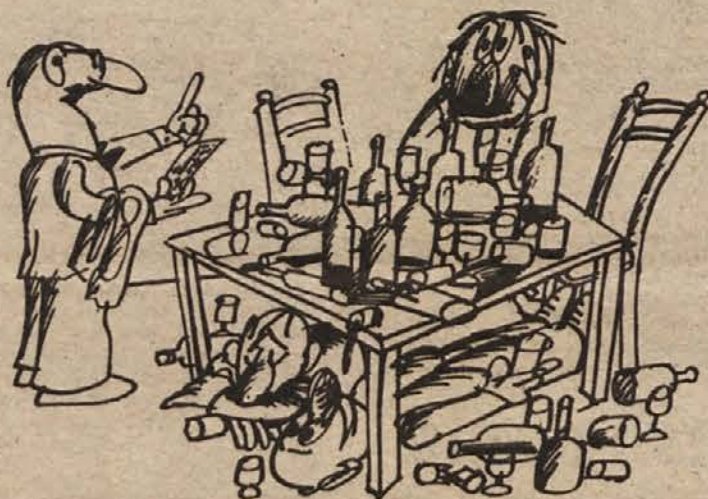
BEograd — Predsednik republike Josip Broz Tito je ob nacionalnem prazniku Argentine čestital predsedniku republike generalu Jorgeju Videli. Brzjavno čestitko je poslal prvemu sekretarju centralnega komiteja madžarske socialistične delavske partije Janosu Kadarju, ki praznuje rojstni dan. Ob obletnici razglasitve neodvisnosti Jordana pa je čestital kralju Husseinu.

NEW DELHI — Novo imenovani indijski veleposlanik na Kitajskem K. R. Narayanan je izjavil, da bo storil vse, da bi zagotovil prijateljstvo med Indijo in Kitajsko.

PARIZ — Izvršni svet OZN za vzgojo, znanost in kulturo (UNESCO) je sprejel resolucijo, v kateri znova obsoja postopke izraelskih oblasti na zasedenih arabskih ozemljih.

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

TIK PRED KONCEM SVETA



— Konec sveta gor, konec sveta dol, plačati bo treba!

JANEZ KOROŠEC

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Tradicionalno praznovanje dneva mladosti in rojstnega dneva predsednika Tita je bilo tudi letos nadvse slovesno — na stadionu JLA v Beogradu je bila v torek osrednja prireditev jugoslovanske mladine, tokrat pod naslovom „Poznamo našo pot“. Slavljencu, tovarišu Titu je kot zadnji nosilec štafete mladosti s čestitkami in sporočilom mladine in ljudstva Jugoslavije ob njegovem rojstnem dnevu letos izročil štafeto palico mladi kmet Milivoje Maričić iz Selevca. Štafeta je pred tem z že tradicionalno predajo iz rok v roke prepotovala vsa območja naše domovine ter se iztekla z zaključno predajo dragemu slavljenču.

Najboljše želje in voščila predsedniku Titu ob njegovem 84. rojstnem dnevu so prispele tudi od vsepovsod iz naših družbenopolitičnih skupnosti — pa tudi od šefov držav ter pomembnih državnikov iz vrste tujih dežel. Tudi najvišji predstavniki SR Slovenije so predsedniku Titu poslali skupno čestitko ob njegovem rojstnem dnevu. Zapisali so, da njegova revolucionarna odločnost in modrost navdajata delovne ljudi Slovenije z zaupanjem in ljubeznijo ter so mu zaželeli še novih uspehov pri njegovem odgovornem delu na čelu Zveze komunistov in SFRJ ter mnogo osebnih sreč, zdravja in zadovoljstva.

Predsedstvo republiške gospodarske zbornice, ki je prejšnji teden obravnavalo pripravo dogovora o temeljih srednjeročnega prihodnjega razvoja Slovenije (do leta 1980), je poudarilo, da mora biti to tisti dokument, ki bo s podpisom in prevzemanjem obveznosti nosilec reprodukcije zagotovil uresničevanje načrtovane srednjeročnega razvoja pri nas. To pa bomo zagotovili le tako, so še poudarili, če bodo v omenjenem dogovoru zares jasno opredeljene obveznosti ter nanje naravnani tudi izbor podpisnikov dokumenta. Glede tega bo v posameznih gospodarskih skupnostih še več delovnih sestankov in raz-

prav — in na teh sestankih naj bi se dogovorili, kaj predstavlja vsebina tega nadvse pomembnega razvojnega dokumenta. Rečeno je bilo tudi, da so v nekaterih skupnostih že izdelali del potrebni dokumentov (samoupravne sporazume in dogovore), vendar le-ti ponekod vsebinsko ne ustrezajo. Zato bo treba v nekaterih primerih izdelati nove dokumente v zvezi s tem, oziroma jih pospešeno pripraviti tam, kjer jih doslej še niso.

Republiški izvršni svet je prejšnji teden obravnaval tudi predlog za izdajo zakona za kritje primanjkljaja v železniškem prometu (že prejšnjikrat smo na tem mestu pisali o

Zvezni izvršni svet pa je konec prejšnjega tedna med proučevanjem več vprašanj s področja ekonomske politike in drugega načel tudi vprašanje o uresničenem (planiranem) uvozu opreme lani ter o predvidenih ukrepih v zvezi s tem uvozom za letošnje leto. Ugotovitve kažejo, da je lanskeletni uvoz opreme kar za 45 % presegel takšen uvoz iz leta poprej. Ob tem pomenimo, da znaša delež Slovenije pri tem uvozu 18,1 odstotka, kar je vsekakor precej. Na seji ZIS so ugotovili tudi to, da znaša vrednost letošnjega uvoza opreme (v prvih štirih mesecih) že 568 milijonov dolarjev in da smo večino te opreme uvozili s konvertibilnega območja. To je še vedno nad stopnjo, kot smo jo planirali za letoš, so poudarili in prav tako nad stopnjo rasti celokupnega uvoza — čeprav se nam je ves uvoz posrečilo nekoliko zavreti. Zato naj bi bil uvoz opreme ena poglavitnih točk, na katerega naj bi se usmerila selektivnost letošnje politike na področju plačilne bilance.

Sredi prejšnjega tedna so se — po odredbi zveznega izvršnega sveta — tudi precej spremenile cene mnogih artiklov na našem trgu. Podrobnosti tukaj ne bi naštevali, saj so jih bralci izvedeli že iz dnevnega tiska in tudi praktično občutili po trgovinah — poudarimo le, da so se s sedanjo spremembo nekateri izdelki (zaradi znižanja zveznega prometnega davka) kar občutno pocenili, nekateri pa so ob tem postali še občutneje dražji. Pocenili so se seveda tisti izdelki, ki so doslej ostajali na zalozah, pa je ZIS s omejenim znižanjem prometnega davka sklenil pospešiti njihovo prodajo — med njimi npr. razni gospodinjski stroji, keramični izdelki, izdelki iz usnja itd. Precej globlje v žep pa bodo poslej morali seči kupci domačih avtomobilov, saj je bila zanje odobrena nova cena (približno za 10 % so vsi dražji kot poprej), razen tega pa so se tudi spremenile dosedanje stopnje zveznega prometnega davka, tako da se cene vseh avtomobilov v trgovinah kar precej razlikujejo od poprejšnjih. Sicer pa zadnji čas, kot vemo, avtomobilov doma ni bilo mogoče kupiti — saj so vsi proizvajalci (in trgovci) pač čakali na nove cene, ki so jih sedaj tudi res dočakali.

**NAJBOLJŠE
ŽELJE
TOVARISU TITU**

kritju izgub za elektrogospodarstvo in o podobnih rešitvah ob tem), saj akcija podpisovanja samoupravnega sporazuma za kritje teh izgub — torej za ustrezno združevanje sredstev TOZD v ta namen — kljub podaljšnemu roku ni dala zadovoljivih rezultatov. Do polovice maja je namreč ta sporazum podpisalo komaj 35 % vseh podpisnikov iz vrst TOZD v naši republiki. Kot je predvideno za tak primere, bo treba zagotoviti dogovorjeni prispevek za železnico s posebnim zakonom. Zakonski predlog o tem bo republiški IS že v teh dneh predložil skupščini v sprejem.



Gramoz, kremenčev pesek in glina so naravna bogastva pokrajine od Sevnice do Brežic, zato je v regiji vzniknla pobuda za ustanovitev interesne skupnosti za predelavo nekovin, ki pa v srednje-ročnem programu Slovenije še ni bila upoštevana. (Foto: J. Teppey)



BOLJE PREPREČITI... 20. in 21. maja je bilo na Otočcu IV. srečanje članov sekcije za preventivno medicino slovenskega zdravniškega društva. O epidemičnem hepatitisu je med drugimi poročal dr. Božo Oblak, dr. Fazarinc pa je govoril o združevanju v slovenskem zdravstvu.



GOST — Recitala iz Cankarjevih del, ene iz vrste proslav, ki so jih v tem mesecu v sevniki občini posvetili temu velikemu sinu našega naroda, se je udeležil tudi predsednik IO kulturne skupnosti Slovenije Ivo Tavčar (drugi z leve ob predsedniku ZKPO Sevnica, Jožetu Novaku).



PO OSVOBOJENEM OZEMLJU — Letošnjega pionirskega pohoda na osvobojeno ozemlje v novomeški občini so se udeležile vse šole, na sliki pa so dijaki iz novomeške gimnazije in stopiške osnovne šole na maršu k spomeniku Majde Silc v Podgradu. (Foto: Feliks Orel)

„KRKA“ DOBRO PRODAJA V SOVJETSKI ZVEZI

Pred dvema letoma je splitsko podjetje Koteks odprlo v Moskvi blagovnico Jadran. Tu že od začetka zelo uspešno prodaja svoje kozmetične izdelke tudi „Krka“. Leta 1975 so tam prodali kar za 15 milijonov dinarjev kozmetičnih izdelkov. Tudi letos dobro kaže, saj je Krka sklenila s Sovjetsko zvezo prodajo za približno 5.800.000 din izdelkov. Najbolj se v Sovjetski zvezi zanimajo za dekorativno kozmetiko. Videti pa je, da bo Krka našla ugodna tla za svoje izdelke tudi na madžarskem trgu, saj so že sklenili pogodbo za približno 900.000 din. Ti se najbolj zanimajo za zobne kreme in za toaletne vode, tako poroča „Gospodarski vestnik“.

KAPELE: PRIPRAVE NA „HORTIKULTURO 76“

Kakor že vsa leta, bo tudi letos VRTNARSKI KROŽEK pionirjev kapelske šole sodeloval na povorki cvetja v Brežicah, kapelski gasilci in pionirji pa bodo v petek, 4. junija ob 19. uri, priredili tradicionalno „JURJEVANJE“. Pri prireditvah bo sodelovala tudi Kapelska godba in vse množične organizacije.

D. V.

Boljša likvidnost na račun posojil?

Novomeška SDK ugotavlja, da se je likvidnost na Dolenjskem ob koncu minulega leta izboljšala. To kaže zlasti podatek, da so se ob porastu celotnega dohodka za 26,6 odstotka denarna sredstva povečala za 34,5 odstotka. Ob večji količini denarja se je zmanjšala medsebojna zadolženost, saj so terjatve naraščale skoraj tako kot celotni dohodek.

Organizacije združenega dela so bile dobro oskrbljene s krediti. Kratkoročnih posojil je bilo za 38,6 odstotka več, srednjeročnih za obratna sredstva za 91,6, dolgoročnih za osnovna sredstva za 33,6 ter dolgoročnih za obratna sredstva za 19 odstotkov več. Tudi večji krediti so eden od razlogov za boljšo likvidnost.

Lastna poslovna sredstva, kamor sodi zlasti poslovni sklad, so se povečala za 68,9 odst. Ni težko ugotoviti, da gre precejšen del tega na račun revalorizacije osnovnih sredstev, delež iz delitve dohodka po zaključnem računu za leto 1975 pa je bil manjši.

Zaloge dolenjskega gospodarstva so se v enem letu povečale za 34,7 odstotka, zaloge materiala in drobnega inventarja za 46,6 odstotka. Slabša konjunktura je prizadela predvsem proizvodne organizacije, zato so se jim zaloge izdelkov povečale za 52,7 odst. Zaloge trgovskega blaga pa so poskočile za 14,3 odstotka.

Zaključni računi za leto 1975 kažejo, da je znašal primanjkljaj trajnih obratnih sredstev v minulem le-

tu na Dolenjskem skoraj 447 milijonov dinarjev. Največji primanjkljaj je imela v tem pogledu novomeška občina — okoli 339 milijonov (upoštevanih 22 delovnih organizacij), v trebanjski občini ga je bilo za blizu 51 milijonov (5 delovnih organizacij), v črnomaljski za 30,5 (7 delovnih organizacij) in v metliški občini za 26,7 milijona dinarjev (6 delovnih organizacij).

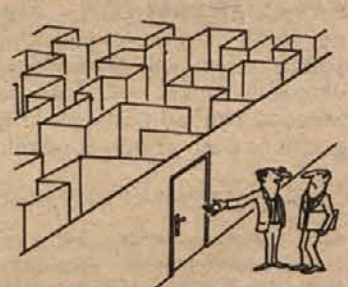
Pravkar navedeni podatki kažejo, da se v dolenjski regiji niso posrečile zakonske določbe, po katerih si morajo delovne organizacije preskrbeti večji del lastnega denarja za trajna obratna sredstva. Ugotavljajo celo nekaj drugega; da se je primanjkljaj teh sredstev povprečno podvojil in da je ponekod celo petkrat večji.

Ob tem je značilno, da primanjkljaj trajnih obratnih sredstev ni neposredno vplival na tekoče poslovanje, saj so ga skoraj povsod pokrili s posojili, še več pa s tujimi sredstvi (nepopravnane obveznosti do dobaviteljev).

I. Z.

Pocenitve!

Zaradi znižanja stopenj temeljnega davka raznih proizvodov so se pocenili razni izdelki za široko potrošnjo. V prodaji je že blago po nižjih cenah.



Želite graditi lastno hišo? Da! Izvolite na ta vrata!

Potrošnik, ki bo zdaj kupoval železninske izdelke, gradbeni material, keramiko, stavbno pohištvo, bojlerje, električne štedilnike, sesalce za prah, radioaparate, šivalne stroje itd. (razen televizorjev), bo precej občutil znižanje omenjenega



— Postavili smo nov blok — dvesto jurjev kvadratni meter!
— Kako vam je to uspelo?
— Dali smo ga v gradnjo graditeljem zasebnih hiš ...!

(Karikatura: Marjan Bregar)

Še posledice

Dva meseca mineva, odkar velja zakon o zavarovanju plačil, ki že odkriva slabosti v gospodarstvu posameznih delovnih organizacij in slabe ali celo napačne investicijske odločitve ter že vpliva na poslovanje, ki je bilo doslej marsikje vse prej kot normalno.

Kako je trenutno s terjatvami in obveznostmi, lahko ugotovimo iz ankete, ki jo je izvedel republiški sekretariat za finance. Razmere se močno popravljajo, vendar je še mnogo delovnih organizacij, ki zanemarijo oblikovanje obratnih sredstev, oziroma čutijo posledice takega početja v preteklosti. Posledica tega je, da ter-

jatve podjetij, ki dobro poslujejo, še vedno močno presegajo obveznosti, drugače rečeno, da dobri še vedno pomagajo slabim, česar bo moralo biti sčasoma konec.



Brez besed

(Karikatura: Antič, Delavska enotnost)

Ce iz ankete povzamemo nekatere podatke za naše delovne organizacije ugotovimo naslednje. V sevniki Lisci znašajo terjatve, ki so nastale v prvem četrtletju letos in ki so jih morali zavarovati do 15. maja, 24,5 milijona dinarjev, obveznosti pa nič; v kočevskem Melaminu terjatve 29,3, obveznosti pa 9,8; v Novolesu terjatve 26,2, obveznosti pa 19,6; v IMV Novo mesto — terjatve 6,6, obveznosti nič; v Krki Novo mesto terjatve 129,6, obveznosti pa 58,8; v metliški Beti terjatve 28,6, obveznosti 12,9; v črnomaljskem Beltu terjatve 19,8, obveznosti 16,9 milijona dinarjev.

V analizi poudarjajo, da novi zakon sicer izboljšuje možnosti gospodarjenja, vendar sam po sebi ne bo odpravil slabih rezultatov gospodarjenja.

R. B.

Gozdovi so okvir

Ob letošnjem tednu gozdov

Gozdovi, ki poraščajo domala polovico slovenske dežele, so ogromna ekološka rezerva in tudi obilen gospodarski vir. Kajpak ne neizčrpen, zato je edino prav, da je miselnost „posadi-posekaj“ že zdavnaj preživela.

Gozdovi so potrebni nege in varstva, toda to naj bi ne bila zgolj dolžnost gozdarjev, lesarjev, lovcev ali mladine, ampak vseh, saj se v okviru gozdov rešujejo stvari splošnega družbenega pomena, npr. regionalno prostorsko načrtovanje, urbanistične stiske mest in vasi, razvoj turizma, varstvo okolja in celo uravnoteženje vodnega režima. Skratka, gozdovi so okvir za vzdrževanje naravnih prostorskih ravnotežij; varovalne, socialne, gospodarske in druge značilnosti gozdov pa so enako važne. Korist gozdov ni moč izraziti v denarju.

V letošnjem „tednu gozdov“, ki od 23. do 30. maja poteka pod geslom „V gozdu je zdravje“, ne bo kakšne večje prireditve. Napak bi bilo misliti, da je „teden gozdov“, katerega pokrovitelj je Socialistična zveza, le praznik gozdarjev; njegov smoter je osvestiti vse, da bi do gozdov pristopali z dokašnjo mero pozornosti. Mladina, ki bo v tem tednu pogozdovala, gozdarji in drugi pa ji bodo povedali marsikaj o pomenu gozdov, slednjih najbrž ne bo imela več za domovanje strahov. To pa se bo gotovo odrazilo tudi v spisih na temo „Zeleni planet“.

D. RUSTJA

redno je zapisati...

Dolenjci se ne moremo pohvaliti, da smo dovolj poskrbeli za stare in onemogle. Po organiziranem varstvu smo na republiškem repu, čeprav podatki kažejo, da imamo v Sloveniji razmeroma največ nad 65 let starega prebivalstva. Starih ljudi je okoli 10.000, v splošnih in specialnih socialnih domovih pa jih imamo le nekaj nad 200, največ v Metliki in na Impolci. Že letos bi potrebovali domove za 410 ljudi, do konca leta 1980 pa že za 490.

„Možnosti, da dobimo prepotrebne domove, niso bile še nikoli tako velike, vendar je vse odvisno od tega, ali bomo složni,“ so menili prejšnji teden na seji medobčinskega sveta Socialistične zveze v Novem mestu, ko so obravnavali pere-

Kdaj z repa?

čo problematiko varstva ostarelih in onemoglih ter samoupravni sporazum o graditvi novih domskih zmogljivosti te vrste na Dolenjskem.

Kakšne načrte imamo? V Metliki zidati nov objekt in obnoviti sedanjega, v Novem mestu pa zgraditi večji dom počitka za ostarele, onemogle in varstva potrebne ljudi iz vseh štirih občin dolenjske regije. V Metliki bi pridobili 61 postelj, v novomeškem domu pa bi bilo prostora za 160 ljudi. Prispevek za občine bi odmerili glede na število postelj, ki bi jih le-te „zasedle“.

Predlog samoupravnega sporazuma, ki čaka na podpis, predvideva, da bi morali za nov objekt doma počitka v Metliki zbrati 11 milijonov, za sanacijo starega v tem kraju 6,3 milijona in za novomeški dom nekaj nad 29 milijonov dinarjev.

Čeprav je sporazum (z obrazložitvijo) prepričljiv kot malokatera stvar do zdaj in čeprav tako ugodnega „vlak“ še ni bilo, kaže, da zadeva ni vsem enako globoko segla v srce. Proti pričakovanju so v Črnomlju zapihali drugačni vetrovi in tudi v Trebnjem še ni povsem čiste stališča. Gre za nov primer neenotnosti regije?

I. ZORAN

Plat zvona...

(Nadaljevanje s 1. str.)

dvakrat da, kdor hitro da, naj bi to željo upoštevali tudi v delovnih organizacijah.

Medobčinski sindikalni svet je bil tudi med prvimi na Dolenjskem, ki je pomislil na organizirano solidarnostno pomoč območjem, ki jih je prizadel nedavni potres. „Takoj smo poslali 13 prikolice, jih bomo pa še šest,“ pravi Pureber. „Poleg tega bomo vsak trenutek vključili v akcijo enodnevni zaslužek vseh zaposlenih na Dolenjskem. Sindikalne organizacije pa zbirajo darove posameznikov mimo te akcije. Toda to ni vse: novomeško PTT podjetje bo na potresnem območju zgradilo 1 km ptt linije, mirenska Dana je poslala tovarnjak svojih izdelkov. Nekatere delovne organizacije so pripravljene poslati na tolminsko in kobarško območje gradbene skupine, Novoteks pa je obljubil delovne obleke za mladinsko delovno brigado, ki bo odšla z Dolenjskega na potresno območje na obnovo. Z republiškim štabom za civilno zaščito imamo tako rekoč odprto vročo linijo, da smo sproti obveščeni o potrebah potresnega območja. Naj pripomnim še to, da pri nas solidarnosti ne omejuje samo na prizadete kraje v naši republiki, ampak imamo pri tem v mislih tudi slovenske rojake v zamejstvu.“

Tudi vpisovanje javnega posojila za slovenske ceste je na Dolenjskem v polnem razmahu. Marjan Pureber pravi, da je dalo lep zgled novomeško Cestno podjetje, kjer so vsi zaposleni in prvi na Dolenjskem vpisali posojilne zneske, poleg tega pa obljubili delati še na prosto soboto. „Dolenjska regija naj bi po republiški razdelitvi zbrala 40,7 milijona dinarjev posojila. Prepričan sem, da bomo ta znesek dosegli. Vablivo je določilo, ki pravi, da se presežek lahko uporabi v občini, ki ga doseže. Na koncu naj dodam, da je izvedba cestnega posojila tudi ena najpomembnejših letošnjih akcij medobčinskega sindikalnega sveta.“

I. ZORAN

RAZSTAVA LIKOVNIKOV BREŽIC V DOMU JLA

V sredo, 19. maja, je bila ob 18. uri otvoritev razstave likovnikov Brežic v domu JLA. Otvoritev so se udeležili tudi likovniki iz Krškega, Sevnice in Brestanice, žal pa ni bilo na otvoritvi predstavnikov družbenih organizacij iz Brežic, ki bi na ta način pokazali, da jim je pri srcu ustvarjanje naših amaterjev, ki so poželi priznanje ne samo v Posavju, temveč tudi na razstavah v drugih republikah. Razstavo je odprl upravnik doma JLA tov. Marša in bo odprta do konca meseca maja.

D. V.

Poziv slovenskim delavcem

Predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je na predlog predsednikov medobčinskih svetov Zveze sindikatov sklenilo pozvati vse slovenske delavce, naj poleg sredstev, ki jih po zakonu za odpravo elementarnih nesreč zbiramo, prispevajo še en enodnevni zaslužek za pomoč prizadetim krajem v Posočju. Nadalje je predsedstvo sklenilo, da dodeli potresnemu območju 100.000,00 dinarjev.

Vsa pojasnila glede nakazila enodnevnega zaslužka in ziro računa bo dal operativni štab za urejanje položaja na potresnem območju in jih bodo objavila sredstva množičnega obveščanja.

Kaj prinaša osnutek zakona O ZDRUŽENEM DELU

S
Piše: Vladimir Bajc

Sistematika novega zakona upošteva sistematiko ustave. Zato naj ima zakon po osnutku mimo uvodnega in končnega dela to je temeljnih, kazenskih, prehodnih in končnih odločb, tri osnovne dele:

- družbenoekonomski odnosi delavcev v združenem delu
- samoupravno organiziranje združenega dela in
- uresničevanje samoupravljanja delavcev v združenem delu.

Družbeno ekonomski položaj delavca v samoupravnem združenem delu je izražen predvsem v delavčevi neodtujljivi pravici, da neposredno, v odnosih vzajemne odvisnosti in odgovornosti enakopravno z drugimi delavci upravlja pogoje, sredstva in rezultate svojega dela.

Bistvo samoupravnega združenega dela je izraženo v oblasti delavskega razreda, družbeni lastnini, v samoupravnem položaju delavcev, v družbenem značaju dela, demokratičnem samoupravnem odločanju o delu in reprodukciji ter v tem, da celotni politični sistem temelji na



NOVOMEŠČANKA TRETJA — Janez Zafred, direktor novomeškega administrativnega šolskega centra, podeljuje priznanje Novomeščanki Ildi Brinovec, ki je bila v stenografiji tretja. (Foto: Mikulan)

Najspretnější prsti

V Novem mestu je bilo republiško prvenstvo v strojepisju in stenografiji — Pomerile so se dijakinje

Ekonomsko-administrativni center v Novem mestu je bil minuli teden gostitelj dijakinjslovenskih upravno-administrativnih šol. Udeleženke so se pomerile v stenografiji in strojepisju. Nastopilo je 33 dijakinjslovenskih, Kopra, Maribora, Kranja, Nove Gorice in Novega mesta.

Med stenografkami je zmagala Olga Stražišar iz Ljubljane, Darja Milavec iz Kopra je bila druga, na tretje mesto pa se je uvrstila Ildi Brinovec iz Novega mesta. Zanimivo je, da je proučevala Stražišarjeva dosegla 99,98-odstotno točnost, tekmovalka, ki je bila petnajsta, pa je imela 99,18-odstotno točnost. Vsekakor izenačen boj, biti zadnji ni nobena sramota.

V strojepisju se je najbolje odrezala Ledi Urbančič iz Kopra, druga je bila Janja Kovačič iz Ljubljane, tretja pa Lidija Fartely iz Maribora. Med Novomeščankami se je najbolje uvrstila Cvetka Kovačič, ki je bila med 16 tekmovalkami trinajsta. V tipkanju na stroj konkurenca ni bila tako izenačena kot v stenografiji, razlika med prvim in desetim mestom je namreč 94 udarcev, med prvim in šestnajstim pa kar 115 udarcev.

Kar se točnosti tiče, so razlike naslednje: najhitrejša je bila tudi najbolj točna (0,2 odstotka napak), najbolj počasna pa je naredila 1 odstotek napak. Vsekakor je treba povedati, da dekleta ne bodo užaljena, da nobena med njimi (niti v stroje-

pisju niti v stenografiji) ni slaba, tekmovalci se udeležujejo samo najboljših.

Vse tekmovalke so dobile lepa knjižna darila, najboljša pa tudi pisemne pohvale.

Še pretehi utripi ustavnega „srca“

Medobčinski svet SZDL za Dolenjsko, ki je zasedal 20. maja, ugotavlja, da v SIS družbenih dejavnosti še vedno ni čutiti pristnih delegatskih razmerij

Kaj se dogaja v družbenih dejavnostih, odkar so organizirane v samoupravnih interesnih skupnostih? Je res, da smo na Dolenjskem z marsičim šele na tistem bregu, ki označuje začetek ustavnega urejanja in delovanja? So delegati že to, kar najbi bili, ali še vedno prihajajo na seje skupščin v koži odbornikov? In še: je res videti, da je najpomembnejša pridobitev dvodomnega sistema mladost zbor uporabnikov, ki skoraj dosledno popuša zboru izvajalcev? Kaj je naposled s četrtim zborom občinske skupščine, ki naj bi ga predstavljala celotna skupščina te ali one SIS?

Kesnici na ljubo naj takoj pomenimo, da mnoge ugotovitve iz dosedanje prakse pravilno kažejo na zastajanje takih in podobnih vprašanj. Še več: nešteto signalov in tudi neovrgljivih podatkov kaže, da so samoupravne interesne skupnosti za družbene dejavnosti še zelo daleč od vloge, ki jim jo je dala ustava.

Delegati so v skupščinskih klopeh mnogokrat kot številke in skoraj brez stališča baze. Če se oglašijo, se v svojem imenu, na dan pa čisto pridoje le z obrobni vprašanji, ki včasih nimajo nič skupnega z dnevnim redom. To so predvsem delegati, ki sestavljajo zbor uporabnikov. Dokazujejo, da kaj drugega od njih niti ni pričakovati, saj se vse začne že pri učenih „kilogramskih“ gradivih, skozi katere se le malokdo prebije, nadaljuje pa z napačno izbiro ljudi za tako „obložene“ seje. Če dodamo še pogostno nezainteresiranost in neznanje, se na skupnih sejah obeh zborov res ne more zgoditi kaj drugega, ko da je zbor uporabnikov zbor poslušalcev, medtem ko drži vajeti zbor izvajalcev. Izid je vnaprej znan.

O tem, da gredo zadeve mimo delegatske baze, smo se slišali in tudi pisali. Dodali bi le, da na Dolenjskem ne morejo pozabiti dogovarjanja in sporazumevanja o skupni povsem pa nanj niso imeli nikakršnega

Tesnejši stiki Ljubljane z okolico

Ljubljana je potrebna območju, da bi mu pomagala s svojimi razvitimi službami in gospodarstvom, hkrati pa potrebuje od okolice hrano, delovne moči in drugo

„Ljubljana je središče napredka, pa tudi nazadnjaštva. Imamo gosposko Ljubljano, ki bi si rada prisvajala presežno vrednost, se pravi izkoriščala; imamo pa tudi delavsko Ljubljano, saj je hkrati največje delavsko mesto. Okoliške občine včasih preveč ocenjujejo Ljubljano kot gosposko in izkoriščevalsko, premalo pa kot središče napredka ...

Vendar se morajo napredne sile v Ljubljani in v vsej regiji zavzemati za

krepitev oblasti delovnega človeka, za samoupravljanje, za samoupravno povezovanje združenega dela ... Ni namreč regije (območja) brez Ljubljane in tudi ne Ljubljane brez regije,“ je na razgovoru o možnosti tesnejšega sodelovanja Ljubljane s kočevo občino poudaril Vinko Hafner, sekretar mestne organizacije ZK Ljubljana. Na razgovoru, ki je bil 20. maja v Kočevju, so sodelovali še najvišji predstavniki izvršnih svetov in družbeno-političnih organizacij mesta Ljubljane in občine Kočevje.

Ljubljana dobiva iz kočevske občine nad 20 odstotkov vsega mleka. Zanimiva je še za več mleka, saj število prebivalstva stalno narašča. Razen tega žele sodelovanje na področju kmetijstva oziroma oskrbe še razširiti. Razpravljali pa so tudi o namenu kmetijske razvojne skupnosti.

V Kočevju ima že zdaj več ljubljanskih OZD svoje tozde in obrate: Slovenjale-LIK, Mercator-Trgopromet, NAMA, Elektro, SAP, Dinos, Državna založba Slovenije, Petrol. Zidar Kočevje pa ima svoj tozdv Ljubljani. Teh povezav gospodarstva je še več.

V razpravi so ugotovili, da bi se dalo izboljšati še sodelovanje na področju lesne industrije in prometa, pa tudi obrti (Kovinar, Oprema) in drugod. Povsem neizkoriščene pa so še možnosti sodelovanja na področju turizma in gostinstva. Že leta 1977 bo namreč posodobljenih še zadnjih 12 km ceste Ljubljana-Kočevje-Elenice-Reka, kar bo znatno povečalo promet skozi te kraje in torej tudi potrebo po gostinskih zmogljivostih. Kočevje je tudi zelo blizu Ljubljane in ima potrebne objekte za tesnejše sodelovanje z Ljubljano na področju športnega in rekreacijskega turizma ter izletništva.

Pri izmenjavi mnenj so posvetili precej pozornosti tudi sedanjem in bodočemu sodelovanju na področju prometa, trgovine, družbenih služb, pa tudi na področju načrtovanja, pospeševanja manj razvitih območij, urbanizma, zaposlovanja in seveda tudi na področju varstva okolja.

J. PRIMC

SREČANJE BORCEV ZA SEVERNO MEJO

V soboto, 15. maja, so se v Prostnem domu zbrali borci-prostovoljci za severno mejo 1918/19 na slavnostno skupščino pod pokroviteljstvom predsednika skupščine občine Brežice Franca Skindra, ki je ob tej priložnosti vsem preživelim borcev podelil priznanja in plakete generala Rudolfa Maistra. Skupščina so se udeležili tudi sekretar SZDL tov. Vinko Jurkas, predsednik OO ZB NOV tov. Milan Kostevc, referent za borčevska vprašanja SOB Brežice tov. Franc Rostohar, predstavnik republiškega odbora Zveze borcev-prostovoljcev za severno mejo tov. Janko Wagner, borci in svoji lani umrli članovi. Priznanja in plakete je prejelo 55 članov društva, ki so radosni oči in z veseljem v srcu prejemali sicer pozna priznanja za svojo ljubezen do domovine in borbenost, ki so jo izkazali v letih 1918/19, saj je prav njihova zasluga, kakor je dejal tov. Milan Kostevc, da so Maribor, Celje in Ptuj slovenski. Vsem odlikovancem iskreno čestitamo.

SLUŽBA DRUŽBENEGA KNJIGOVODSTVA – PODRUŽNICA NOVO MESTO

objavlja LICITACIJO rabljenih pisalnih strojev za dne 28. maja 1976 ob 10. uri v sejni dvorani podružnice.

KONGRES IN OBČNI ZBOR ZDRAVNIKOV

Od 2. do 5. junija bo v ljubljanski festivalni dvorani 4. kongres slovenskih zdravnikov in 113. redni občni zbor Slovenskega zdravniškega društva. Strokovne teme kongresa bodo „Zdravnik-družba“, „Slovenska medicinska gerontologija in zdravstvena oskrba starejših prebivalcev“, „Duševne motnje pri lobanjsko-možganskih poškodbah“, „Možnosti zgodnje diagnoze raka v SR Sloveniji“ in „Illegalno zdravstvo med NOB v Ljubljani – mestu heroju“. Vsekakor raznolike in družbeno pomembne teme.

vpliva plačniki dogovorjenih stopenj – delavci. Tak način je povzročil, da sta vzajemnost in solidarnost izgubili potrebno veljavo, čeprav sta prav ti dve pomembna elementa v rabi, ki da je tudi letos kar najmanj



NAVAL ŽE PRVI DAN – Podoba iz nove ekspozitive LB v Bršlinu, kjer je novomeška podružnica Ljubljanske banke 20. maja dopoldne v nekdanji Novoteksovi prodajalni ponudila svoje usluge občanom. Dokaz več, kako nujno potrebno je v Novem mestu sodobno bančno poslopje, ki ga bodo, kot smo zvedeli, le začeli graditi to jesen. (Foto: S. Mikulan)

združenega dela kot osnovne oblike združenega dela in kot osnovne samoupravne skupnosti delavcev, iz katere se oblikujejo delegacije, da bi prek njih delavci lahko neposredno uresničevali svoje pravice, obveznosti in odgovornosti in organizirano sodelovali pri delu skupščin družbenopolitičnih skupnosti (na primer občine).

Dohodek je v teh uvodnih določbah izražen kot družbenoekonomski odnos, kot motiv dela in gospodarjenja, pa tudi kot izraz in materialna osnova socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Dohodek je rezultat tekočega dela ter prizadevanj in takšnega gospodarjenja z minulim delom, ki omogoča večjo produktivnost, pridobiva in izkazuje pa se le v temeljnih organizacijah. Seveda pa dohodek ni rezultat samo dela delavcev, ki delajo v materialni proizvodnji, temveč tudi dela delavcev v drugih družbenih dejavnostih, ki po svobodni menjavi dela in prispevkov, ki so ga dali k ustvarjanju nove vrednosti, povezujejo svoje delo z delom delavcev, ki delajo v materialni proizvodnji, na tak način pa si zagotavljajo enak družbenoekonomski položaj. S tem je poudarjena družbena narava dohodka, združevanje dela v različnih oblikah pa postaja osnova ne samo za nenehno povečevanje dohodka temeljnih organizacij združenega dela, temveč tudi skupnega družbenega dohodka.

Delavci v temeljnih organizacijah družbenih dejavnosti (zdravstvo, kultura, izobraževanje idr.) pridobivajo dohodek s svobodno menjavo

dela, bodisi neposredno, bodisi v okviru samoupravnih interesnih skupnosti. Rezultati njihovega dela pa se vrednotijo po prispevku, ki so ga dali k povečanju produktivnosti združenega dela, k ustvarjanju nove vrednosti v materialni proizvodnji in k razvoju družbe kot celote.

Temeljna določila nadalje uveljavljajo načelo o varstvu potrošnikov in uporabnikov storitev in pravico njihovega organiziranja, da bi lahko zavarovali svoje interese in vplivali na razvoj proizvodnje in določenih dejavnosti, ki zadovoljujejo njihove potrebe. Potrošniki naj imajo zato pravico sodelovati tudi pri oblikovanju cen.

Nadalje se zakon v tem delu pomudi ob načelih in ciljih ter namavi planiranja, ob obveznostih in odgovornostih pri prejetanju in izvajanju plana in poudari vlogo samoupravnega sporazuma o temeljnih plana in dogovora o temeljnih plana družbenopolitičnih skupnosti kot osnovnih aktov družbenega planiranja.

Posebej je poudarjena pravica narodov in narodnosti v republikah oziroma avtonomnih pokrajinah, da organizirani v združenem delu in družbenopolitičnih skupnostih svobodno upravlja svoje delo in rezultate dela, upošteva načelo, da so enakopravnost narodov in narodnosti oziroma republik in pokrajin, njihovo medsebojno sodelovanje ter vsestranska vzajemna pomoč in solidarnost pri zagotavljanju skupnih interesov in obvladovanju težav pogoj za njihov svobodni in vsestranski razvoj v okviru SFRJ.

V temeljnih določbah je predvideno, da delavci izvršujejo samoupravljanje v organizacijah združenega dela in drugih samoupravnih organizacijah ter skupnostih v naslednjih oblikah:

- z odločanjem na zborih delavcev,
 - z referendumom in drugimi oblikami osebnega izrekanja;
 - z odločanjem prek delegatov v delavskih svetih ter prek delegacij in delegatov v organih upravljanja samoupravnih interesnih skupnosti in drugih samoupravnih organizacij ter v skupščinah družbenopolitičnih skupnosti in
 - s kontrolo izvrševanja sklepov.
- S tem v zvezi so pomembna zlasti tale načela: o obveznosti organov v organizacijah združenega dela in družbenopolitičnih skupnosti, da redno in pravočasno obveščajo delavce, saj je tako obveščanje bistven pogoj za uspešno opravljanje samoupravnih funkcij; o samoupravnih sporazumih in družbenih dogovorih kot temeljnih pravnih instrumentih, s katerimi se združuje delo in sredstva in urejajo samoupravni odnosi in o odgovornosti delavcev pri izvrševanju samoupravnih funkcij.
- Osnutek nadalje opredeljuje položaj kmetov in določa, da lahko kmetje – da bi izboljšali kmetijsko proizvodnjo, se organizirano vključili v blagovno menjavo, ustvarjali pogoje za zdravstveno, invalidsko in pokojninsko zavarovanje ter skupno uresničevanje samoupravnih položajev v socialističnih družbenih odnosih – svoje delo, zemljišča in delovna sredstva, ki so njihova last, združu-

jejo v kmetijske zadruge in druge oblike združevanja kmetov ali pa svoje delo in sredstva združujejo z delavci v združenem delu tako, da se z njimi trajne poslovno povezujejo (na primer kooperacija).

Enak samoupravni položaj kot kmetom je zagotovljen tudi tistim delovnim ljudem, ki opravljajo določeno dejavnost z osebnim delom in lastnimi proizvodnimi sredstvi (na primer obrtniki), s tem, da ti lahko združujejo svoje delo in sredstvo z drugimi delavci tudi v okviru pogodbenih organizacij združenega dela, v kateri delovni človek, ki samostojno opravlja dejavnost s svojim osebnim delom in svojimi sredstvi, obdrži lastništvo nad sredstvi, ki jih je združil, in kot poslovođa vodi poslovanje organizacije. Dohodek, ki ga ustvarijo s takšnim skupnim poslovanjem poslovođa in ostali delavci, pa je družbena lastnina, s katero skupno gospodarijo delavci in poslovođa.

Končno so v temeljnih določbah zajeta še načela o pravicah in obveznostih organov družbenopolitičnih skupnosti do organizacij združenega dela, o pravicah sindikata pri uresničevanju samoupravljanja, o odgovornosti, o uporabi zakonov, o varstvu samoupravnih pravic in družbene lastnine idr., posebej pa je poudarjeno načelo, da so organi v organizacijah združenega dela dolžni omogočiti sindikalni organizaciji, da neposredno sodeluje pri obravnavi vprašanj, ki so pomembna za položaj in interese delavcev in njihovih organizacij združenega dela.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Komisija za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve občinske skupščine Novo mesto

RAZPISUJE naslednja vodilna delovna mesta:

1. RAVNATELJA OSNOVNE SOLE „MILKA ŠOBAR-NATAŠA“, NOVO MESTO
2. RAVNATELJA POSEBNE SOLE NOVO MESTO

POGOJI: pod 1 in 2 pogoj po 89. členu zakona o osnovni šoli (Uradni list SRS št. 9/68 in 14/69).

Kandidati morajo biti splošno družbenopolitično razgledani in aktivni ter imeti organizacijske sposobnosti za vodenje šole.

Pismene ponudbe z dokazili o strokovni izobrazbi in delovnih izkušnjah ter s kratkim življenjepisom je treba poslati v 15 dneh po objavi razpisa Komisiji za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve občinske skupščine Novo mesto.

Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji — podružnica 51300 Kočevje
objavlja po sklepu sveta delovne skupnosti prosto delovno mesto za nedoločen čas

VODJA EKSPOZITURE II v RIBNICI na DOLENJSKEM.

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

1. višja strokovna izobrazba ekonomske ali pravne smeri,
2. 4 leta ustreznih delovnih izkušenj,
3. moralno-politična neoporečnost.

OD se izplačuje po samoupravnem sporazumu o opredelitvi in vrednotenju delovnih mest v SDK v SR Sloveniji. Stanovanja ni.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev sprejema organizacijski del splošnih opravil podružnice 30 dni po objavi razpisa.



PROIZVODNO
GRADBENO
PODJETJE

GRADNJA ŽALEC

INDIVIDUALNA GRADNJA je lahko še cenejša, če uporabljate pravilne materiale. Uporabljajte naš novi izdelek **MONTAŽNO TRIPREKATNO GREZNICO** in prihranili boste denar in čas.

KAKO? Sporočite svoje želje nam ali trgovini z gradbenim materialom na vašem območju. Ponudili vam bomo več tipov montažnih triprekatnih greznic odvisno od števila oseb v gospodinjstvu. IN KAJ MORATE STORITI SAMI? Izkopljite jamo, betonirajte tla in vaše glavno delo je končano. Montaža je enostavna in hitra. Prihranek na ceni, času in delu je od 40 — 60 % v primerjavi s klasično izvedbo.

PROIZVAJAMO, PRODAJAMO, MONTIRAMO

Proizvodno gradbeno podjetje GRADNJA Žalec, Aškerčeva 4, tel. št. (063) 710-740, 710-783, 710-782. Enota: Proizvodnja in prodaja gradbenih materialov, Latkova vas pri Preboldu, tel. št. (063) 722-027. Naše proizvode lahko kupite v vseh prodajalnah gradbenih materialov.

instalacijsko
podjetje

Novomontaža

Novo mesto, Adamičeva 2

RAZPISUJE prosto vodilno delovno mesto

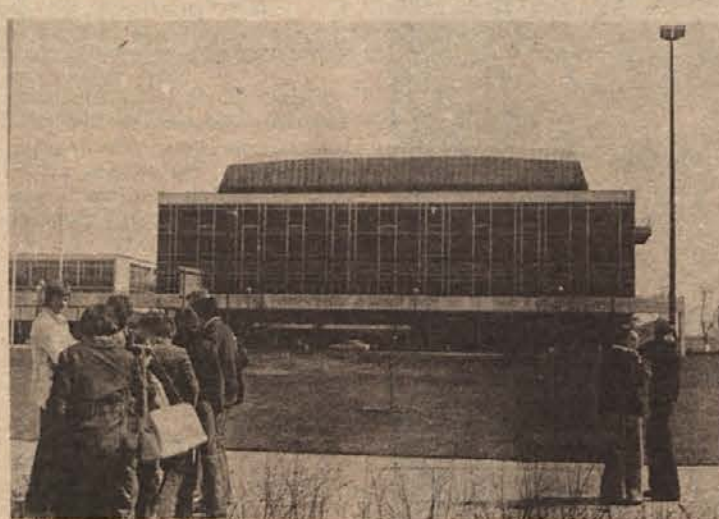
VODJE TEHNIČNO KOMERCIJALNE SLUŽBE.

Pogoji:

- a) ekonomist z najmanj 2 letoma prakse na podobnem delovnem mestu,
- b) srednja tehnična šola z najmanj 5 leti prakse na vodilnem delovnem mestu.

Kandidati naj pošljejo ponudbe z dokazili najkasneje v 15 dneh po objavi. OD po pravilniku o osebnih dohodkih. Stanovanja ni na razpolago.

To stran ste napisali sami! — To stran ste napisali sami!



MLADINCI OŠ KATJA RUPENA V ZAGREBU — V torek, 18. maja, je bila v dvorani Vatroslav LISINSKI V Zagrebu predstava Gubec-beg za Glasbeno mladino Novega mesta, Bjelovara in Križevcev. Med Glasbeno mladino iz Novega mesta smo bili tudi mladinci OŠ Katja Rupena. Bili smo navdušeni nad predstavo, enako močan vtis pa je naredila na nas čudovita koncertna dvorana Vatroslav Lisinski. Na fotografiji: Mladinci OŠ Katja Rupena pred koncertno dvorano v Zagrebu. (Foto: Sašo Fuis, fotokrožek OŠ Katja Rupena)

Takih srečanj si še želimo

Čas nezadržno beži in z njim se odmikajo dogodki, premnogi pa kar drvijo v večno pozabo. Da bi se po dolgih letih zopet videli in obudili vsaj nekaj spominov na trpke dogodke iz minulih vojnih dni, v boju za svobodo, smo se v soboto, 15. maja, člani bivše Centralne tehnike KPS pri Centralnem komiteju zbrali pred Lukovim domom v Rogu. Mnogih ni bilo več med nami, njihovo življenje

se je izteklo. Veliko jih ni prišlo zaradi takšnih ali drugačnih zadržkov, vendar se nas je zbralo okoli sto. Vsi smo bili veseli snidenja in bili enotni v želji, naj bi bila takšna srečanja pogostejša.

Od Lukovega doma, imenovanega po prvem komandantu glavnega poveljstva NOV in POS in tedanjem sekretarju Centralnega komiteja KPS Francu Leskošku-Luki, ki se je tudi takrat nepričakovano pojavil med nami, smo krenili na Bazo 20. Z zanimanjem smo si ogledali to partizansko naselje, kjer so med vojno delovali Glavni štab, Centralni komitej KPS in Izvršni odbor Osvobodilne fronte. O Bazi 20 ter drugih pomembnih vojaških in političnih dogodkih Kočevskega Roga nam je govoril vodič tovariš Murn iz Poljan. Žal, da nam ni še kaj spregovorila tovarišica Mica Ganziti, ki je bila tedaj kuharica na Bazi 20.

Po vrnitvi v Bazo 20 smo se odpeljali v Zabice pogledat kraj, kjer je od pomladi 1944 do vključno aprila 1945 delovala Partizanska tiskarna, v kateri je bil brzotiskalni stroj iz prejšnje Pavličkove tiskarne iz Kočevja. Od tedaj pa do danes se je tudi v Kočevskem Rogu in njegovih gozdovih marsikaj spremenilo. Vodi-

Koprivnik za samoprispevek

V nedeljo so imeli v Koprivniku zbor volivcev. Razpravljali in sklepali so o uvedbi novega samoprispevka za gradnjo centra za usmerjeno izobraževanje v Kočevju, o vpisovanju posojila za gradnjo cest in o drugih vprašanih domačega kraja. Vsi navzoči so poudarjali, da bodo glasovali za nov samoprispevek. Več pomislekov pa so imeli zoper posojilo za ceste. Ševeda ne zato, ker Koprivničani ne bi hoteli prispevati, ampak ker kljub mnogim prošnjam ni v programu tudi modernizacija ceste Kočevje—Koprivnik. To je bila včasih glavna cesta med Kočevjem in Črnomljem. Kasneje so jo brez vednosti občanov uvrstili v IV. kategorijo. Volivci so zahtevali, da se jim odgovori, kdaj bo v načrtu posodobitev njihove ceste.

Razpravljali so tudi o postavitvi manjšega proizvodnega obrata v opuščeni koprivniški šoli. V Koprivniku ni nobenega industrijskega ali obrtnega podjetja. Precej je domačinov, ki bi se radi zaposlili, zlasti ženske, za katere je delo v gozdu pretežko. Izvolili so tričlanski odbor, ki bo vodil priprave za postavitev primerne obrata. Sklenili so še, da bodo pobirali vodarino, vsaka družina

na naj bi mesečno prispevala po 10 din. V načrtu imajo še obnovo mrtvašnice in gradnjo gasilskega doma. Na zboru so večkrat povedali, da se v vsem povojnem času nihče ne zmeni zanje. Že večkrat so sklicali sestanek, pa ni bilo nikogar iz Kočevja.

M. C.

ZAKAJ NI ŠKROPIVA?

Prišel je čas za škropljenje. Kmetijski svetovalci priporočajo to ali ono škropivo za vinsko trto in sadno drevje, toda v primernih trgovinah največkrat dobiš odgovor: „Nimamo! Dobimo!“ Pa greš v trgovino še drugič in tretjič — zmeraj podoben odgovor! Prav iskati moraš in imeti srečo, da dobiš priporočeno škropivo. Zajedalci pa ne mirujejo. Menim, da bi morale trgovine v tem času imeti na zalogi dovolj škropiva vseh vrst. Ne samo v Globokem, tudi drugje v brežiški občini. Žal zdaj ni tako, zato moramo po škropiva pogosto celo v sosednjo republiko Hrvaško.

VINKO KRAJNCIČ
Globoko 39

PLES V ŠENTRUPERTU

Pred nedavnim so šentruperski mladinci v kulturnem domu pripravili ples. Iz bližnjih in celo zelo oddaljenih krajev je prišlo veliko mladit, ki so se zabavali ob igranju ansambla „Boom“ iz Ljubljane.

MIRA TOMŠIČ
novinarski krožek
OŠ Šent Rupert

OBVESTILO

Krajevna skupnost Straža bo v najkrajšem času pričela z rekonstrukcijo ceste Vavta vas — Drganja sela. Od sredstev, ki so potrebna za to rekonstrukcijo, so se vaščani Drganjih sel obvezali prispevati 150.000,00 din. Po sklepu zbora občanov z dne 14. 5. 1976 pa so dolžni prispevati tudi vsi, ki imajo vinograde ali vikende na območju Drganjih sel. Zato pozivamo vse lastnike vinogradov in vikendov območja Drganjih sel, da se temu sklepu zbora odzovejo. Odbor, ki je imenovan za zbiranje prispevkov, bo obiskal vsakega posameznika za poravnavo svoje obveznosti. Predsednik odbora je Franci Gorše, Drganja sela 28.

Krajevna skupnost
Straža

USPEH KOČEVSKIH HARMONIKARJEV

Na 13. srečanju mladih harmonikarjev iz vse Jugoslavije, ki je bilo prejšnji teden v Pulju, je v štirih kategorijah nastopilo zelo veliko tekmovalcev. Največ uspeha so imeli harmonikarji iz Pulja, med štirinštridesetimi harmonikarji v tretji skupini pa sta se odlično odrezala tudi dva solista iz Glasbene šole Kočevje: Edita Junc je bila druga, Bojan Kovač pa tretji. Njun pedagoški vodja je Adi Škorjanc. Najboljši solist ter lanski in tokratni harmonikarski orkestri so imeli po tekmovalstvu še revijski nastop, ki so ga popestrili gostje iz Italije, Madžarske in Sovjetske zveze.

DARJA ŠKORJANC
gimnazija Kočevje

Trim spet vabi

Žal nekateri steze ne uporabljajo pravilno

Trim steza v Mozlju pri Kočevju je ponovno dobila redne obiskovalce. Mnoge privabi gibanje na svežem zraku, v lepem naravnem okolju belih brez. Prebivalci Mozlja bodo v kratkem stezo še dopolnili z dodatnimi postajami. Nekateri športniki in gimnazijci iz Kočevja so že nekajkrat izkoristili stezo za kondicijski trening.

Žal pa prihajajo na stezo tudi taki, ki ne razumejo pravilno trimske rekreacije: na stezi odmetavajo ogorke in cigaretno škatle, mečejo konzerve, papirje, polivilne vrečke in prihajajo neprimerno oblečeni in obuti (naši smo že odlomljeno visoko žensko peto).

Trim steza ni namenjena za piknike in odmetavanje raznih odpadkov, pač pa so jo vaščani zgradili za tiste, ki želijo na prostem telovaditi in si tako utrditi svoje zdravje. Vsak, kdor bo prišel nanjo s pravim namenom, je dobrodošel.

IVE STANIČ



ŽUŽEMBERŠKI ZBOR. Na proslavi, posvečeni 100-letnici rojstva Ivana Cankarja, je nastopil tudi mešani pevski zbor Kulturno-umetniškega društva Žužemberk. Zbor je publika toplo sprejela in je požel veliko aplavza. Vodi ga Franci Može z Dvora. (Foto: Darja Kodre)

Društvo združuje mlade in stare

V Žužemberku pesti pomanjkanje prostorov 117 članov kulturno-umetniškega društva

V zadnjih nekaj letih je dejavnost kulturno-umetniškega društva iz Žužemberka zelo obsežna in pestra. Društvo pa šteje 117 članov, ki ob odboru delujejo v štirih sekcijah ter v mešanem pevskem zboru in pri ljudski knjižnici.

Dramska sekcija je v šestih letih postavila na oder 14 dramskih del. Njene uprizoritve si je doma in v krajih izven žužemberške krajevnne skupnosti ogledalo okoli 12.000 gledalcev.

Recitacijska skupina je v zadnjih

letih nastopila z 22 recitali, sodelovala je na vseh priložnostih v KS, ob pomembnejših priložnostih pa tudi v KS Hinje in Zagradec ter na Bazi 20.

27-članski mešani pevski zbor, ki je bil ustanovljen pred dvema letoma, ima za sabo že nekaj zelo uspešnih nastopov, posebej pa naj omenimo njegovo sodelovanje na proslavi, posvečeni 100-letnici rojstva pisatelja Cankarja.

Dramska sekcija, recitacijska skupina in mešani pevski zbor združujejo mlade in stare krajanje. Ob širjenju kulturnih dobrin so njihovi člani opravičili veliko prostovoljnih del pri urejanju dvorane, odra in razsvetljave, pri čemer sta jim pomagali KS in ZKPO Novo mesto.

Klubska sekcija skrbi skupaj z LT in ZSMS za opremljenost in urejenost klubskih prostorov v domu LT, kjer so tudi seje, sestanki, bralne vaje. Tu je moč gledati tudi televizijo v barvah. Kino sekcija skrbi za redne kinopredstave. Ima programski svet, ki je odgovoren za ustrezno izbiranje filmov.

Ljudska knjižnica v Žužemberku je v zadnjih petih letih povečala knjižni fond od 800 na 3.000 knjig in ima vpisanih nad 140 bralcev. Društvo skrbi, da se knjižni fond dopolnjuje in obnavlja.

Uprizoritve Ingoličeve komedije „Krapci“ je pokazala, da je kinodvorana premajhna za prireditve kulturno-umetniškega društva. Zato se društvo zavzema za gradnjo novih prostorov za kulturno dejavnost v žužemberškem gradu. S tem bi oživili tudi ta kulturnozgodovinski spomenik.



OBISKALE SO TUDI ŽUŽEMBERK — Predstavnice devetih držav Afrike in Azije so v nedeljo obiskale tudi Žužemberk. Ob prisotnosti Mare Rupene—Osolnikove, predstavnice zvezne zadrzne zveze, predstavnic Švedske, ki je organizirala seminar na Otočcu, ter družbenopolitičnih delavcev novomeske občine so si ogledale razstavo o dejavnostih društva LT in kulturno-umetniškega društva iz Žužemberka ter spomenik, nato pa so v domu LT prisostvovalle pogovoru o delu društva. (Foto: Darja Kodre)

Kot upokojenec, kmet, sadjar in čebelar z zanimanjem berem vaše kmetijske nasvete, ki so vseskozi strokovno na višku. V imenu mnogih naprednih kmetovalcev predlagam, da bi prostor, ki je njim namenjen, razširili vsaj za enkrat. Želel bi, da bi se to čimprej zgodilo. Pisca kmetijskih nasvetov glavnega urednika inž. Marjana Legana, prosim, da bi glede na bližnjo sezono škropljenja kaj več napisal o koledarju škropljenja v sadovnjakih. Sadjarji nujno potrebujemo učbenik za sadjarstvo, takšnega, kot je CZP Kmetički glas izdalo o vinogradništvu in kletarstvu (dr. Colnarič, dr. Sikovec).

Imam sadovnjak s starimi, visokimi drevesi. Sorte carjevič, bobovec in jonatan so letos izredno bogato cvetele. Ker pozimi nismo škropili, je poletno škropljenje toliko bolj potrebno. Na voljo so le škropiva antracol, cosan, dithane M 45, ko pa sem skušal dobiti še metasystox, so mi povsod dejali, da ga letos ni in da priporočajo namesto tega za uničevanje listnih uš in grinj pripravke ekatin. Iz navodil ni razvidno, ali to sredstvo uničuje tudi kaparja, ki je glavni uničevalec sadovnjakov.

Kaj pa je s škropljenjem z bakrenim apnom? Svoj čas so priporočale sadjarske podružnice – eni izmed njih sem bil predsednik nad 10 let – uporabo arborina in žveplenopnene brozge. Rad bi vedel, kako je s tem. Prosim tudi za odgovor, kako je glede obsega kmetijskih nasvetov. Pripominjam še, da je strokovnega gradiva več v Kmečkem glasu, toda le stežka se ločimo od Dolenjskega lista, ki ga imamo naročenega od začetka izhajanja.

Sprejmite, tovariši urednik, lepe pozdrave vi in vse vaše strokovno osebje!

MAKS KURENT
upokojenec, nekdanji
kmetijski referent
pri KZ Mokronog

PRIPIS UREDNIŠTVA: Kot je razvidno iz tega in še nekaterih drugih pism, veliko naših ljudi zanimajo vprašanja iz kmetijstva. Konec koncev smo vsi tako ali drugače povezani z naravo, z zemljo, saj imata tudi gojitelj lončnic ali vrtička svoj mali svet in svoja vprašanja, ki ga živo zanimajo. Uredniški odbor Dolenjskega lista je že ob koncu lanskega leta obaravnaval te želje in sklenil razširiti prostor, namenjen kmetijstvu. Že od decembra lani izhaja enkrat na mesec poleg rednih kmetijskih nasvetov ena kmetijska stran, s čimer vsaj delno skušamo zapolniti vrzel. Seveda se Dolenjski list, ki ima drugačno vsebinsko zasnovno in drugačno poslanstvo, ne more primerjati s Kmečkim glasom, ki je namenjen samo kmetijstvu. Maksu Kurentu, ki nam je napisal prijazno pismo z dobrohotnimi nasveti, se zahvaljujemo in obljublamo, da bomo skušali njegovim željam ustreči na prostoru, ki je zaenkrat namenjen kmetijstvu v našem listu.

Uredništvo DL



NAPORNO MATERINSTVO – Jest je treba za petnajsterico, šele potem zase. (Foto: S. Mikulan)

In še odgovor o škropljenju

V sadovnjakih je ta čas najbolj pomembno škropljenje zoper najbolj nevarno bolezen – škrlup ali fuzikladij. Ta se močno širi, ko nastopi temperatura okoli 20 stopinj in če je primerna vlaga. Prvič je bilo treba škropiti še pred škropljenjem z 1 do 2-odstotno bakreno – apneno brozgo ali z bakrenim apnom ali s cuprablaumom. Uspešni so tudi organski pripravki, na primer 0,25-odstotni dithane M 45 ali 0,25-odstotni orthocide – 50. Zoper jablanovo plesen (občutljiva je zlasti sorta jonatan) je treba dodati še cosan, zoper listne uši in podobne sesajoče škodljivce pa je učinkovit ekatin in drugi fosforni insekticidi. Po cvetenju je treba škropiti prvič, ko so plodiči debeli kot lešnik, in drugič, ko so debeli kot oreh. V intenzivnih nasadih priporočajo škropiti približno vsakih štirinajst dni.

Na vprašanja o kaparju pa naslednje: v poletnem času je mogoče kaparja učinkovito zatirati s paration-skimi škropivi, kakršna sta na primer foliolol ali ekatox. Pozimi je treba škropiti z oljnimi ali dinitrokrezolnimi škropivi.

Inž. M. L.

Če svinja za pol preseže normo

Petnajst vzrejenih pujskov iz enega gnezda – pol več od povprečja – je dala svinja pri Frankovih v Volčkovih vasi – Vrednost: en star milijon

Svinjske zarebnice? „Nimamo! Ni svinjskega mesa!“ tak je pogosten odgovor na nedolžno vprašanje v naših mesnicah. Svinjereja zaostaja zlasti v Sloveniji, kjer smo priredili celo tik po vojni, v obnovitvenem letu 1946, več svinjskega mesa, kot ga priredimo zdaj. Takrat rejci še niso tako računalni kot danes, ko pravijo, da svinja sama sebe zaje.

Vendar pa mnogi rejci vseeno vztrajajo. Na Sentijskem polju in v okolici Brežic je doma vzreja pujskov. Mnogim kmetijam je krulčica mladež največji vir dohodka. In najbolj stalen, tako rekoč kot plača, le da ni vsak mesec prvega. Ena takih kmetij je Frankova iz Volčkove vasi pri Sentijskem, kjer se prav te dni lahko pohvalijo z izrednim rejskim uspehom: eno samo gnezdo je dalo 15 vzrejenih mladičev. 15 rojenih, 15 vzrejenih – to je dosežek, ki ga znajo zares ceniti le tisti, ki so že imeli opraviti z občutljivim drobižem in ga varovali pred boleznijo ali pred neusmiljeno težo okorne matere.

Za 15 mladičev narava ni pripravila življenjskega prostora. Svinja ima le 10 do 14 seskov, včasih celo manj. Divja svinja, ki mora sama poskrbeti za podmladek, se nikoli ne „spozabi“, da bi si omislila tolikšno družino. Pet mladičev – in to le

Zadruga podcenjujejo

Niso preživele, kot skušajo prikazati nekateri

Združevanje kmetov v zadruga in temeljne organizacije za kooperacijo je danes poglavitno politično vprašanje na podeželju. Ljudje na podeželju vidijo v tem odločitvi priložnost za povečanje storilnosti svojega dela in dohodka, svojega osebnega in družbenega standarda. Vsa vprašanja gospodarskega, družbenega, kulturnega, socialnega in drugega razvoja podeželja se povezujejo z združevanjem. Toda to združevanje terja, da hitreje spreminjamo odnose, ki opredeljujejo družbenogospodarski položaj kmetov. Nujno je, da kmetom v skladu z ustavo omogočimo, da skupaj z delavci v družbenem sektorju odločajo o dohodku, ki ga ustvarjajo, in so zares gospodarji sadov svojega dela.

Vendar si ne smemo zapirati oči pred ravnanji in potezami, katerih cilj je slej ko prej ohranjanje stare odnose v kmetijstvu. Veliko kmetijskih posestev in kombinatov se loteva organiziranja kmetov pogostoma s stališč, ki so ostanek skupinskostninskih in tehnobirokratskih odnosov. Ponekod se zadruga sploh ne želi omenjati, ker sodi, da je „pod ravni“ socialističnih odnosov in

moderna kmetijstva. Kakor da pozabljajo, da so mnoge zadruga zelo napredne v proizvodnji, medtem ko imamo kmetijska posestva, o katerih tega ne bi mogli reči. Povrh pa mnoge zadruga zaradi napačne politike, ki so ji bile zadnja leta izpostavljene, niso mogle objektivno pokazati vsega, kar bi lahko pokazale. Še danes marsikje v nasprotju z vsemi našimi političnimi stališči spodbujajo zadruga in si izmišljajo oblike za njihovo prisilno integriranje v kombinat.

(Predsednik zvezne konference SZDL Dušan Petrovič na seji zvezne konference 15. maja)

METLIŠKI ZADRUŽNIKI V NOVM SADU

Metliški mladi zadrudniki so vse bolj aktivni. Minulo soboto so se odpravili v Vojvodino, v Novi Sad na tradicionalni mednarodni kmetijski sejmi. Z velikim zanimanjem so si ogledali najnovejše dosežke v kmetijski proizvodnji, tehniki in tehnologiji. Povedali so, da so na razstavi dežel v razvoju, četrti po vrsti, videli veliko zanimivih stvari.

Peronospora je najhujša bolezen vinske trte. Dobesedno so odloča o pridelku in vinogradniškem dohodku. Nevarna je vsem sortam žlahtne vinske trte, proti njej so odporni le nekateri hibridi, med njimi zloglasna šmarnica (tudi noa ali beli otelo imenovana).

„OLJNI MADEŽI“, KI JIH POVZROČA PERONOSPORA NA LISTJU, SO VINOGRADNIKOM DOBRO ZNANI OPOZORILNI ZNAK, KI PA JE ŽE PREPOZEN. S peronosporo se vinska trta prvič okuži, ko traja dva do tri dni srednja dnevna temperatura vsaj 11 stopinj in če v tem času pade vsaj 10 mm dežja, vinska trta pa ima že do 3 cm široke lističe. Da se je trta okužila, se sprva ne vidi, mogoče pa je okužbo napovedati in pravo je naloga protiperonosporne službe. Ko sporoči, da je nevarnost, je treba brez obotavljanja škropiti.

Oljni madeži-prepozen znak

Škropljenje s fungicidi je doslej edini zanesljivi način varovanja vinske trte pred to boleznijo. Prvič je treba škropiti že v začetku junija, škropljenje pa nadaljevati v 8 do 12-dnevnih presledkih. V zelo deževnih letih je treba škropiti še pogostejše. Uporabljamo bakrene in organske pripravke. Bakreni (bordojska brozga, cuprablaum, bakreni euparen) so priporočljivi zlasti za škropljenje po cvetenju, saj delno varujejo jagode pred napadom sive grozdne plesni (zadržujejo razvoj plesni, je pa ne uničujejo).

Zelo dobra so tudi nekatera organska škropiva. Mycodifol deluje proti peronospori, zadržuje pa tudi plesen. Podobno phaltan, ki je sorazmerno poceni, saj učinkuje proti tema dveh boleznima in še proti botritisu (siva grozdna plesen). Antracol priporočajo zlasti zgodaj spomlad, saj dobro učinkuje tudi proti rdečemu listnemu ožigu, zelo nevarni bolezni prepozno škropljenih vinogradov.

Inž. M. L.

Sejmišča

NOVO MESTO: 24. maja so na novomeško sejmišče rejci pripeljali 448 prašičev, starih od 6 do 12 tednov, in 61 prašičev, starih od 3 do 5 mesecev. Skupaj so jih prodali 183; za mlajše je bilo treba odšteti 550 do 750 din, za starejše pa 760 do 850 din. Ker je bilo kupcev malo, so rejci znatno znižali cene prašičev.

BREŽICE: 22. maja so na tedenski sejmi prašičev v Brežicah rejci pripeljali 606 prašičev, starih od 3 mesece, in le 33 starejših prašičev. Prvih so prodali 499, drugih pa 24. En kilogram žive teže mlajših je stal 37 do 40 din, starejših pa 19 do 21 din.

Kmetijski nasveti

Strahen uničevalec krompirja

Krompirju ne streže po življenju samo krompirjeva plesen, o kateri smo zadnjič pisali. Enako nevaren je tudi krompirjevec ali koloradski hrošč – „najstrašnejši uničevalec krompirja“, proti kateremu so bili poljedelci povsem brez moči, dokler ga niso začeli zatirati z arzenovimi škropivi. Potem so kemiki iznašli še druge učinkovite snovi, med njimi najbolj priporočljivo sredstvo – zlatico despirol.

Požrešne rdeče ličinke krompirjevca je mogoče zatirati z naslednjimi pripravki: zolone, zlatičid, ultracid, birlane, monitor, sevin, unden, elocron itd. Najboljše sredstvo pa je, kot že rečeno, zlatica despirol P oziroma despirol zlatica WP. S tema dveh pripravkov je mogoče uničiti golazen z enim samim škropljenjem, škropiti pa je treba takrat, ko je večina ličink v drugem stadiju razvoja. Protifitoforna služba prek radia in časopisov obvešča kmetovalce, kdaj nastopi ta čas.

Prava nadloga krompirjevih nasadov so lahko tudi plevi. Nekaj že lahko naredimo z branjem in z narobe obrnjeno brano, bolj zanesljivi pa so kemični pripravki – herbicidi, ki so se ponekod že močno uveljavili. Obnese se gesagard (3 do 4 kg na 1 ha), ki ga je treba uporabiti po saditvi, vendar pred vznikom krompirja. Če je njiva že porasla z mladim plevelom, je treba uporabiti gramokson. Če je tudi krompir že zunaj, a se njegovi listi še niso razširili, daje odlične rezultate sencer. Velja si zapomniti, da samo s sencerjem lahko zatiramo plevela po že vzniklem krompirju. Trave v krompirju odpravimo s škropljenjem s simazinom (1 kg na 1 ha). Primeren čas za uporabo je po osipanju krompirja.

V nasadu krompirja lahko rovari tudi bela noga, to je tista bolezen krompirja, ki pušča prazna mesta v nasadu. Napadeni kalčki namreč ne vzklijo. Bolezni se bomo s pravilnim kolobarjenjem, razkuževanjem gomoljev in zemlje ter z odbiranjem napadlih gomoljev pred saditvijo.

Inž. M. L.

In Franc je postal – kmet

„Vrag vedi, kaj je v tej prekleti zemlji, da me je tako priklenila nase,“ pravi še ne dvajsetletni kmet Franc Vovko iz Mačkovca pri Novem mestu

Nabrekli, pravkar zorana njiva se je kopala v večeru. Na koncu njenih valov, ki so se zajedali v gozd, se je ustavil močan traktor. Franc, mlad kmet, si je z zamaščenim rokavom obrisal znojno čelo, ponosno pogledal prek rame in dejal:

„Pa sem jo ukrotil. Od vrage je! Povem vam, da se je včasih, preden zajaham traktor, bojim. I'a prekleto ilovnata zemlja! Brazda se težko

obrača, pod lemežem kar poka. Pred leti, ko še ni bilo traktorja, je na njej poginil konj. Da, garala sta bila z očetom. On je vzdržal, žival poginila. Pomislite: cel dan roke krotijo plug, priganjajo ubogo živino. Tega na srečo sam nisem okusil. Danes pa kar gre. Traktor... pa tudi mlad sem. Ni je njive tod okrog, ki bi mi nagnala strah v kosti. Pogledajte moje roke...”

Francu Vovku iz Mačkovca pri Novem mestu še ni dvajset let, in že se je bil trdno odločil, da ostane ob očetu na zemlji. Sam pravi, da je o svoji prihodnosti veliko več razmišljal, kot na primer maturant, ki kasneje postane zdravnik, pravnik. Zakaj?



Franc Vovko: zaljubljen v zemljo

„Poglejte: vsakdo si odreže svoj življenjski kruh po svoji meri, željah, večkrat pa se znajde v kakšnem poklicu zgolj slučajno. To slednje ni dobro, ker človek ni srečen. Kako je bilo z menoj? Po obveznem šolanju so moji tovariši odšli naprej, nekateri za stroje. Mene je mikala zemlja. Vedel sem, da bo ostala, če bi se pridružil šošolcem, sama, nezasajena. Včasih pa se mi zdi, da je bilo o moji usodi odločeno kmalu po rojstvu. Bil sem krepak, kot deček sem se rad igral na poljih, v gozdu, in domači so zemljo zaupali meni. Tako sem že kmalu spoznal motiko, vajeti. Namesto pravičje mi je ded pripovedoval, kako je kupal zemljo, kako gradil poslopja, kako so jokali, ko so jim kar trikrat požgali delo njihovih rok. In zdi se mi, da sem kmet postal že v rani mladosti...”

Čas zahteva svoje, zemlja prav tako. Z očetom sta kupila traktor, kosilnice, žage, sejalnice, prevračalnike, silose. Za čuda je le poslopje zastarelo in marsikje grozi, da se bo podrla. Na vprašanje, zakaj je Vovko povedal: „Zavoljo predpisov, urbanističnega načrta Novega mesta. Veliko let je tega, kar je oče prvič potrkal na vrata uradov. Nič kaj prijazni niso bili. Naj bo nekoliko uviden in strpen, so dejali. In oče je bil strpen, ko pa se mu je zdelo, da se norčujejo, je ponovno trkal, pritiskal idjube, prošil. Veliko vode je preteklo mimo naše hiše, odslužil sem vojaščino in v mesto sva nemalokrat šla skupaj, oče in in, v upanju, da bova dokazala, da pri nas mislimo resno. In še naprej čakamo, čas pa beži. Rad bi redil več glav živine, pa ni prostora, rad bi uredil stanovanje, podira se hiša, mi pa zavoljo predpisov čakamo. Morebiti bomo letos kaj uredili, morebiti. Brežčas bomo še nekajkrat potrkali, potem pa bo prišlo tisto pismo. Njegova vsebina nas bo od tu

ali pregnala – na „našem“ in okoli naj bi zraslo sodobno naselje – ali pa dovolila, da še naprej kmetujemo skorajda v samem mestu. In Vovkovi upamo, da nas bo občinsko pisanje razveselilo, kajti vrag vedi, kaj je v tej zemlji, da nas je tako privezala nase. Ne moremo in ne moremo se odlepiti od nje, pa čeprav večkrat razmišljam, da bi vse težave poenostavil z odhodom v tovarno. Nemara pa je ljubezen do te prekleto ilovnate prsti zaenkrat močnejša kot govornica – pameti...”

Tekst in foto:
JANEZ PEZELJ

VENDAR TUDI KMETIJSTVO DONOSNO

Gostilna Cetinski v Novih Selih v kočevski občini je znana tudi izven občine, saj dobiš v njej dobro pijačo, pa tudi kaj za pod zob. Kljub temu gostilničar rad potoži, da ima z gostinstvom samo izgubo, in sicer približno 20 din na vsakih 100 din prometa.

Pred kratkim ga je nekdo vprašal, od kod to izgubo pokriva, da sploh lahko še shaja.

Gostilničar, ki je hkrati tudi kmet, mu je odgovoril: – I, od kod? Iz kmetijstva vendar!



V črnomaljski, metliški, trebanjski in novomeški občini bo letos končalo osnovno šolo 1.467 učencev, od tega iz novomeške občine 816 ali več kot polovica vseh. Večina se je že odločila za študij na srednjih in poklicnih šolah, nekaj pa jih bo kot vedno ostalo doma.

To je ena najmočnejših generacij osnovnošolcev po vojni, ki trka na srednje in poklicne šole. Ali pa se bodo res vsakomur odprla vrata na poti, ki si jo je izbral? Da ne bi bilo prevelikega razočaranja pri učencih, pri starših pa ne sivih las, je najbolje že pred vpisom na te šole pogledati, kako stvari stoje.

Podatke, ki jih bomo navedli, so nam dali na nedavni novinarski konferenci v Novem mestu, ki jo je sklical medobčinski svet Socialistične zveze za Dolenjsko. Na tej konferenci so uvodoma poudarili, da se tudi v novem šolskem letu obeta stiska na srednjih šolah, če pa se hočemo temu in drugim problemom izogniti ali jih vsaj omiliti, moramo biti s stanjem vsi pravočasno seznanjeni — od učencev in učiteljev do staršev in slehernega občana katere koli od omenjenih štirih občin.

Podatki, ki jih je zbrala služba za poklicno usmerjanje, kažejo, da se je mladina podobno kot vsa minula leta spet bolj „zagledala“ v srednje kot v poklicne šole. Za srednje šole se je namreč odločila kar polovica vseh osnovnošolcev, ki bodo junija dobili spričevala o končanem osmem razredu. Med srednjimi šolami je tudi tokrat najbolj „priljubljena“ gimnazija, sicer pa pojdimo po vrsti.

ZAČASNO V STIČNO

Pri ekonomsko-administrativnem šolskem centru bodo v

novem šolskem letu vpisovali v štiri oddelke (128 učencev). Že zdaj pa je znano, da se želi na „ekonomski“ del vpisati 72, na administrativni pa 63 učencev, torej skupaj 135 kandidatov oziroma sedem preveč. Pripravi pa so, da bodo „presežek“ že kako spravili pod streho.

Na novomeški in črnomaljski gimnaziji bodo odprli sedem prvih oddelkov splošne in pedagoške smeri. V Novem mestu je v dveh oddelkih splošne smeri prostora za 70 učencev, kandidatov pa je 91. S Stično so se dogovorili, da bo tamkajšnja gimnazija sprejela nekaj učencev iz trebanjske občine. V Črnomlju je za zdaj za prvi letnik „splošne“ gimnazije le 41 kandidatov, odpreti pa nameravajo dva oddelka za 60 učencev. V nasprotju s tem je za pedagoško smer na tej gimnaziji prostora le za 30 učencev, kandidatov pa kar 51. Tudi na pedagoško gimnazijo v Novem mestu se obeta večji naval, kot je prostora. Kandidatov je 114, sprejeli pa jih bodo le 70. Vse kaže, da bodo morali tudi v novem šolskem letu odpreti en pedagoški oddelek v Trebnjem.

Na šoli za zdravstvene delavce bodo vpisali kandidate v po en splošni in otroški oddelek, skupaj okoli 70. Za 15 učencev, ki so se odločili nadaljevati šolanje na splošnem oddelku te šole, ne bo prostora. Težav ne bo na kmetijskem šolskem centru na Grmu, kjer bodo lahko sprejeli vse kandidate.

OSNOVNOŠOLCI, KAM?

Na srednjih šolah spet zmanjkuje prostora, saj se zanje odloča več kot polovica letošnjih absolventov osnovnih šol — Težko tudi za dekleta v poklicnih šolah

ŠOLI ZA IMV IN KRKO

Zaradi pomanjkanja prostorov in učiteljev (ter iz drugih razlogov) bodo v novem šolskem letu ukinili vse dislocirane oddelke ljubljanskih srednjih

tehniških šol, ki jih je do zdaj organiziral novomeški zavod za izobraževanje kadrov. Ta napoved, ki pa bo tudi uresničena, je prišla v trenutku, ko se je za lesni oddelek že odločilo 20 kandidatov, za gradbeni 52 (od tega 40 iz novomeške občine).



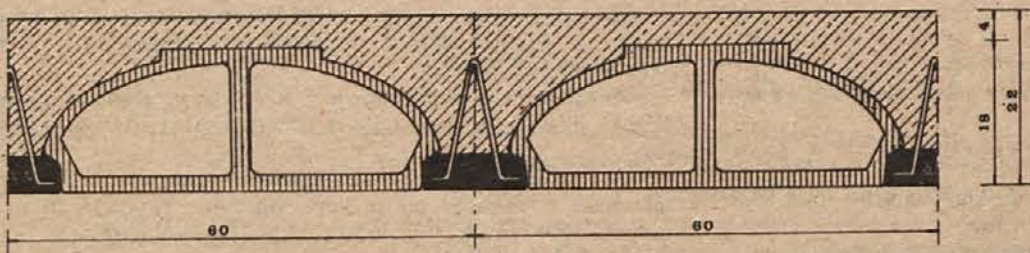
GRADITELJI, IGM „SAVA“ KRŠKO ZA VAS!

Poleg betonskih zidakov dimenzij 30/20/40, 25/20/40, 20/20/40 in 7/20/40 vam nudimo po izredno ugodni ceni tudi stropne v izvedbi betonski nosilčki s polnili po sistemu „OMNIA“. Montaža je ročna, enostavna, lahka. Dolžine nosilčkov za vse razpetine prostorov.

Za vse informacije se obrnite na IGM „SAVA“, KRŠKO, telefon (068) 71-035

Prečni prerez skozi strop

BETONSKI NOSILČKI S POLNILI SISTEMA „OMNIA“



Pri poklicnih šolah (kovinarska, avtomehaniška, gostinska itd.) je prostih učnih mest na pretek. Takoj pa je treba reči, da so ta mesta nekako „rezervirana“ za fante, saj se kandidati izučijo za tako imenovani moški poklic. Že podatek, da je fantovskih učnih mest enkrat manj kot dekliških, kaže, kako težko bo ženski del letošnje osnovnošolske generacije spraviti na pot do kruha. Fantje so se v glavnem že odločili za poklicno šolo kovinarske in avtomehaniške stroke, dekletom pa preostajata gostinska (v Novem mestu) in trgovska (v Brežicah).

Ob tem je treba reči še tole: na Dolenjskem je že več let tako, da je število delovnih mest za ženske omejeno. Ali pa so ženske v resnici „zapostavljene“? Ali ni res nekaj drugega, namreč to, da se pri nas še vedno preveč oklepamo tradicije kot pijanec plota, češ: ženska je za šiviljo, trgovko, gostinko, vse drugo (avtomehaničnik, voznik, kovinar, strugar itd.), se pravi „težje“, pa je za moške. Ker Slovenci nismo med najbolj „rodovitnimi“ ljudstvi in nam narava ne podarja samih moških (še dobro, da je tako), delo pa je treba opraviti, četudi gre za (po sedanjem pojmovanju) izrazito moško, se bo pač treba slej ko prej sprijazniti s tem, da bodo tam, kjer so zdaj samo možje, delale tudi ženske. Najbrž bo moralo tako biti tudi iz razloga, ker se večno le ne bomo mogli zanašati na dotok moške delovne sile iz drugih republik. To tradicijo bomo lahko prekinili, če si bomo enkrat za vselej izbili iz glave prepričanje, da je to samo za ta in ono samo za drugi spol. Kar zadeva vzgojo, pa je tako in tako najbolje začeti pri mladih. Ali ne bi o tem razmislili že zdaj?

I. ZORAN

PROSTO DELOVNO MESTO!

„NOVOLES“, lesni kombinat Novo mesto-Straža, n.sol.o.

Objavljamo naslednja prosta delovna mesta

1. VODJA SPLOŠNEGA ODDELKA TOZD ŽAGA STRAŽA
2. VODJA SPLOŠNEGA ODDELKA TOZD TOVARNA PLOSKOVNEGA POHIŠTVA
3. TEHNOLOG STROJNEGA VZDRŽEVANJA

pod naslednjimi pogoji:

Pod 1 — 2: Višja ali srednja strokovna izobrazba splošne smeri in 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj na samoupravnem ali kadrovskem področju.

Pod 3: Strojni tehnik in 5 let delovnih izkušenj na področju vzdrževanja.

Prijave naj kandidati pošljejo v kadrovski oddelek podjetja v roku 8 dni po objavi.

O rezultatih izbire bomo kandidate obvestili v 15 dneh po izteku objave.

belilo za strojno in ročno pranje

perborat special



belinka

tovarna kemičnih izdelkov

POČITNIŠKO DELO

„DANA“, tovarna rastlinskih specialitet in destilacija, Mima,

vabi k sodelovanju med počitnicami večje število dijakov in študentov za delo v proizvodnji.

POGOJI:

1. da niso mlajši od 15 let
2. pred nastopom dela morajo opraviti zdravniški pregled

Dijaki in študenti bodo za svoje delo prejeli osebni dohodek po sporazumu o delitvi sredstev za osebne dohodke. Interesenti naj vložijo prošnje do 15. 6. 1976 pri „DANI“ Mirna — splošni sektor.

kmetijska zadruga novo mesto

Zadružni svet TZE kooperacija, trgovine in mesarstvo „Oskrba“ n.sub.o. in delavski svet TOZD Lastna kmetijska proizvodnja „Brazda“ n.sub.o.

razpisujejo prosta delovna mesta

1. UPRAVNIKA (individualni poslovodni organ) TZE KOOPERACIJA TRGOVINE IN MESARSTVO „OSKRBA“ (ni reelekcija)
2. VODJE MEŠALNICE MOČNIH KRMIL V IZGRADNJI
3. DELOVODJE DELOVIŠČA KLEVEVŽ V TOZD „BRAZDA“

Pogoji: Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, določenih z zakonom, samoupravnimi sporazumi in družbenimi dogovori, izpolnjevati še naslednje pogoje:

Pod 1 — da imajo visoko, višjo ali srednjo strokovno izobrazbo biotehnične, ekonomske ali pravne smeri, da imajo najmanj 8 let delovnih izkušenj, od tega 3 leta na ustreznih delovnih mestih, z visoko ali višjo oz. 8 let s srednjo izobrazbo;

Pod 2 — da imajo visoko ali višjo strokovno izobrazbo biotehnične smeri in najmanj 3 leta delovnih izkušenj;

Pod 3 — da imajo višjo ali srednjo izobrazbo biotehnične smeri in 3 leta delovnih izkušenj.

TZE „Oskrba“ objavlja tudi 3 prosta mesta za vajence — mesarje.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi na naslov: KZ „KRKA“, Novo mesto.

Samoupravna enota za graditev stanovanj pri Samoupravnih stanovanjski skupnosti občine KOČEVJE objavlja

II. NATEČAJ

za posojila za nakup ali gradnjo najemnih stanovanj, za gradnjo individualnih stanovanjskih hiš in stanovanj ter adaptacijo družbenih in individualnih stanovanj.

Posojila za nakup ali gradnjo najemnih stanovanj, za adaptacijo družbenih stanovanj za delavce, ki nimajo stanovanj, nimajo lastnih stanovanj ali imajo premajhna oziroma neustrezna stanovanja, lahko najamejo temeljne organizacije združenega dela, druge samoupravne organizacije, družbenopolitične skupnosti, društva in državni organi (v nadaljevanju: organizacije), ki združujejo sredstva za stanovanjsko graditev po družbenem dogovoru in pravilniku o kreditiranju stanovanjske graditve. V natečaju za posojilo za nakup stanovanja v etažni lastnini ter za gradnjo individualne stanovanjske hiše in za adaptacijo stanovanjske hiše lahko sodelujejo tudi delavci, zaposleni pri organizaciji, ki združuje sredstva v banki po družbenem dogovoru pod pogojem, da nima lastnega stanovanja, nima stanovanja ali ima premajhno oziroma neustrezno stanovanje.

Razpisna natečajna vsota znaša 8.742.000,00 din. O vseh kreditnih pogojih bodo organizacije in delavci pri organizacijah podrobno obveščeni s širšim besedilom natečaja, ki bo dostavljen v vsako delovno organizacijo v občini Kočevje.

Natečaj traja en mesec po objavi v Dolenjskem listu; ponudbe na natečaj, dosepele po tem datumu, ne bodo upoštevane. Ponudbe sprejema Samoupravna stanovanjska skupnost občine Kočevje — Samoupravna enota za graditev stanovanj. Delavec, ki je zaposlen pri organizaciji, katera združuje sredstva v banki po družbenem dogovoru, se prijavi k natečaju za posojilo prek svoje delovne organizacije.

Samoupravna enota za graditev stanovanj

PROSTO DELOVNO MESTO!

„Odbor za medsebojna razmerja pri delovni skupnosti LB podružnice Črnomelj vabi k sodelovanju nove delavce, zato objavlja prosto delovno mesto

STROKOVNEGA REFERENTA ZA KREDITNE POSLE.

Kandidat mora poleg splošnih pogojev imeti visoko šolo ekonomske ali pravne smeri in štiri leta ustreznih delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo prijavo v roku 8 dni od dneva objave na naslov:

Ljubljanska banka, podružnica Črnomelj, Trg svobode 2, kjer lahko dobe tudi dodatne informacije o pogojih dela.

POSOSJILA ZA STANOVANJA

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Krško (v nadaljevanju: stanovanjska skupnost) v skladu z zakonom o programiranju in financiranju graditve stanovanj in pravilnikom o kreditiranju stanovanjske graditve razpisuje:

NATEČAJ

- I. za posojila organizacijam združenega dela za nakup ali zidavo najemnih stanovanj din 6.000.000,00
- II. za posojila delavcem za nakup stanovanj v etažni lastnini din 500.000,00
- III. za posojila delavcem za gradnjo zasebnih stanovanjskih hiš in adaptacijo stanovanjskih hiš din 2.668.477,90
- IV. za posojila komunalnim organizacijam za opremljanje stavbnih zemljišč s komunalnimi napravami in napeljavami din 1.000.000,00

Skupaj din: 10.168.477,90

I.

Posojila za nakup ali gradnjo najemnih stanovanj za delavce, ki nimajo stanovanj ali imajo premajhna oz. neustrezna stanovanja, lahko najamejo temeljne in druge organizacije združenega dela, samoupravne in družbenopolitične skupnosti, društva in državni organi (v nadaljevanju: organizacije), ki združujejo sredstva za stanovanjsko graditev pri podružnici Ljubljanske banke Krško iz sredstev, namenjenih za posojila organizacijam združenega dela.

V natečaju za posojilo in nakup ali graditev najemnih stanovanj lahko sodelujejo organizacije, ki bodo pridobile ali zgradile stanovanja v okviru občinskega programa stanovanjske graditve in stanovanjskega standarda.

Cena za 1 m² čiste stanovanjske površine ne sme presegati družbeno dogovorjene cene v objektih, ki se gradijo na gradbiščih, določenih za usmerjeno stanovanjsko graditev.

Vlogi na natečaj za najem posojila za nakup ali graditev najemnih stanovanj je potrebno priložiti:

- izjavo o izločanju sredstev za stanovanjsko graditev in izjavo o združevanju sredstev pri banki;
- srednjeročni program za reševanje stanovanjskih problemov svojih delavcev za čas od 1976 do 1980;
- izjavo, koliko najemnih stanovanj želi kupiti s posojilom,
- izračun povprečnega mesečnega osebnega dohodka na zaposlenega v organizaciji za leto 1975;
- Sklep samoupravnega organa, s katerim se dovoljuje najem posojila za nakup ali gradnjo najemnih stanovanj (z opisom stanovanj) in se zagotavljajo sredstva za plačilo lastne udeležbe in za odplačevanje posojila. Sredstva se morajo navesti zneskovno;
- kupoprodajno pogodbo, predpogodbo ali potrdilo o zagotovitvi nakupa najemnih stanovanj pri proizvajalcu z navedbo števila in vrste stanovanj, ki jih kupuje;
- ceno za posamezno stanovanje z navedbo čiste stanovanjske površine in skupno predvideno ceno za kupljena stanovanja ali gradbeno dovoljenje z investicijsko tehnično dokumentacijo in predračunom, če gradi sama organizacija.

Višina lastne udeležbe se izračuna v odstotku na kupoprodajno vrednost stanovanj ali na predračunsko vrednost, če organizacija sama gradi, po temle ključu:

- pri povprečnem mesečnem osebnem dohodku na zaposlenega v organizaciji do 2.800,00 din — najmanj 20 odstotkov,
- pri povprečnem mesečnem osebnem dohodku na zaposlenega od 2.801,00 do 3.500,00 din — najmanj 25 odstotkov,
- pri povprečnem mesečnem osebnem dohodku na zaposlenega od 3.501,00 do 4.000,00 din — najmanj 25 odstotkov,
- pri povprečnem mesečnem osebnem dohodku na zaposlenega nad 4.001,00 din — najmanj 35 odstotkov.

Organizacija lahko ponudi tudi večji odstotek lastne udeležbe kot se zahteva v natečajnih pogojih.

Za lastno udeležbo šteje tudi posojilo, ki ga dobi organizacija pri poslovnih banki na podlagi vezave sredstev, s katerimi samostojno razpolaga.

Prednost pri natečaju bodo imele organizacije, ki hkrati kupujejo ali gradijo več stanovanj in tako rešujejo hkrati več stanovanjskih problemov svojih zaposlenih, in tiste organizacije z nižjimi povprečnimi osebnimi dohodki delavcev.

Odplačilna doba, t.j. rok vračanja posojila, se bo določala po kreditni sposobnosti oziroma višini povprečnega mesečnega osebnega dohodka prosilca za posojilo, vendar ne more biti v nobenem primeru daljša od 25 let.

Obrestna mera je 4-odstotna. Po preteku 10 let od začetka vračanja posojila se obrestna mera za še neplačani del posojila poveča na 6 odstotkov letno. Posojilo se vrača v polletnih anuitetah.

Začetek vračanja posojila je takoj po porabi, vendar najkasneje po preteku 12 mesecev od sklenitve posojilne pogodbe. Natečaj traja 15 dni po objavi. Po tem datumu sprejete prošnje se ne bodo upoštevale.

II.

Posojilo za nakup standardnega stanovanja v etažni lastnini lahko dobi delavec, ki združuje svoje delo pri organizaciji, katera združuje svoja sredstva v banki po določenih družbenih dogovorih, ki nima lastnega stanovanja ali ima premajhno stanovanje in kupuje stanovanje v okviru občinskega programa stanovanjske graditve in stanovanjskega standarda.

Cena za 1 m² čiste stanovanjske površine ne sme presegati družbeno dogovorjene cene za 1 m² stanovanjske površine za usmerjeno in organizirano stanovanjsko graditev.

Vlogi na natečaj za najem posojila za nakup stanovanja v etažni lastnini delavec priloži:

- izjavo svoje delovne organizacije, da le-ta združuje svoja sredstva pri banki, in soglasje organa upravljanja, da prosilec lahko najame posojilo iz združenih sredstev,
- izjavo svoje delovne organizacije o njegovih stanovanjskih razmerah,
- potrdilo o delavčevem povprečnem mesečnem osebnem dohodku za zadnje trimesečje,
- potrdilo o prosičevih dolgoročnih in kratkoročnih obveznostih iz osebnega dohodka (z navedbo stanja posojil) in enaka

potrdila delovne organizacije, v kateri je zaposlen prosilec za konec,

- izjavo o številu članov svoje družine in izjavo, koliko družinskih članov se bo vselilo v kupljeno stanovanje,
 - kupoprodajno pogodbo, predpogodbo ali potrdilo o zagotovitvi nakupa stanovanja v etažni lastnini z navedbo objekta, v katerem kupuje stanovanje, stanovanjsko površino, ceno za 1 m² čiste stanovanjske površine in predvideni rok dograditve oziroma vselitve.
- Posojila se bodo odobraval do določene čiste stanovanjske površine:
- za družine do 4 članov največ do 70 m²
 - za petčlanske družine največ do 77 m²
 - za šestčlanske in številnejše družine največ do 86 m²
- Razliko v ceni med dogovorjeno in prekomerno stanovanjsko površino plača prosilec sam iz lastnih sredstev.

Višina lastne udeležbe pri nakupu stanovanja v etažni lastnini se računa v odstotku na kupoprodajno vrednost standardnega stanovanja, in sicer:

- pri povprečnem mesečnem osebnem dohodku do 1.400,00 din na člana družine pripada posojilo do 35 odstotkov od cene standardnega stanovanja,
- pri povprečnem mesečnem osebnem dohodku na člana družine od 1.401,00 do 2.100,00 din dobi največ do 25 odstotkov posojil na ceno standardnega stanovanja,
- pri povprečnem mesečnem osebnem dohodku na družinskega člana od 2.101,00 do 2.800,00 din znaša posojilo največ do 20 odstotkov od cene standardnega stanovanja,
- pri povprečnem mesečnem osebnem dohodku na družinskega člana od 2.801,00 do 3.300,00 din znaša posojilo največ do 15 odstotkov od cene standardnega stanovanja,
- pri povprečnem mesečnem osebnem dohodku na družinskega člana nad 3.301,00 din znaša posojilo največ do 10 odstotkov od cene standardnega stanovanja.

Prosilec lahko ponudi tudi višji odstotek lastne udeležbe, kot se zahteva v tem natečaju.

Prednost pri natečaju imajo delavci z nižjimi povprečnimi osebnimi dohodki na družinskega člana.

Za lastno udeležbo se šteje tudi namensko varčevani denar in posojilo, ki ga dobi delavec v banki na podlagi namenskega varčevanja.

Organizacija lahko da iz sredstev za stanovanjsko graditev, s katerimi sama razpolaga, posojilo delavcu, ki sodeluje na natečaju za nakup standardnega stanovanja v etažni lastnini, vendar se to posojilo ne more upoštevati kot lastna udeležba.

Ob enakih pogojih imajo prednost pri dodeljevanju posojila delavci, ki kupujejo etažna stanovanja po nižji ceni za 1 m² čiste stanovanjske površine.

Obrestna mera za posojilo je 4-odstotna. Po preteku 10 let od začetka odplačevanja posojila se obrestna mera zviša na 6 odstotkov.

Posojiljemalec začne vračati posojilo takoj po porabi, vendar najkasneje 6 mesecev po sklenitvi posojilne pogodbe, in sicer v mesečnih obrokih, ki znašajo šestino polletne anuitete.

Odplačilno dobo za posojila bo določil samoupravni organ stanovanjske skupnosti.

Ta natečaj traja 15 dni po objavi in se ponudbe oz. prošnje, dospele po tem roku, ne bodo upoštevale.

III.

Posojilo za gradnjo individualne stanovanjske hiše dobi delavec, ki združuje svoje delo pri organizaciji, katera združuje svoja sredstva pri podružnici Ljubljanske banke Krško po določbah družbenega dogovora, ki nima lastnega stanovanja in gradi stanovanjsko hišo v standardni velikosti ali namerava v svojem lastnem stanovanju izboljšati stanovanjski standard.

Prednost za dodeljevanje posojila imajo delavci z nižjimi povprečnimi osebnimi dohodki na družinskega člana in ki gradijo v organizirani stanovanjski graditvi.

Vlogi na natečaj za najem posojila je potrebno priložiti:

- izjavo svoje organizacije, da le-ta združuje sredstva za kreditiranje graditve in soglasje organa samoupravljanja, da delavec lahko najame posojilo iz združenih sredstev,
- izjavo delovne organizacije o stanovanjskih razmerah delavca, potrdilo o povprečnem mesečnem osebnem dohodku v zadnjem trimesečju,
- izjavo o prosičevih dolgoročnih in kratkoročnih obveznostih, navedbo stanja posojila in enako izjavo delovne organizacije, pri kateri je zaposlen prosilec zakonec,
- izjavo delavca o članih njegove družine in podatek, koliko članov družine se bo vselilo v novozgrajeno stanovanjsko hišo,
- fotokopijo varčevalne pogodbe, če delavec ali člani njegove družine namensko varčujejo v banki in še niso dobili stanovanjskega posojila,
- fotokopijo posojilnih pogodb za posojila, za katera delavec ali člani njegove družine še nimajo upravno izplačilnih prepovedi na osebne dohodke,
- fotokopijo ali overjeni prepis gradbenega dovoljenja za gradnjo stanovanjske hiše,
- izračun stroškov in viro sredstev za gradnjo individualne stanovanjske hiše ter opis še nedovršenih del.

Pri gradnji mora delavec — posojiljemalec sodelovati z lastno udeležbo v odstotku od predvidene končne vrednosti stanovanjske hiše, ki znaša najmanj:

- 30 odstotkov pri povprečnem mesečnem osebnem dohodku od 1.401,00 do 2.100,00 din na člana družine, s tem da lahko dobi največ do 25 odstotkov posojila od vrednosti standardne družinske stanovanjske hiše,
- 40 odstotkov pri povprečnem mesečnem osebnem dohodku od 2.101,00 do 2.800,00 din na člana družine, s tem da lahko dobi največ do 20 odstotkov posojila od vrednosti standardne družinske stanovanjske hiše,
- 45 odstotkov pri povprečnem mesečnem osebnem dohodku od 2.801,00 do 3.300,00 din na člana družine, s tem da lahko dobi največ do 15 odstotkov posojila od vrednosti standardne družinske stanovanjske hiše,
- nad 3.301,00 din na člana družine, s tem da lahko dobi največ do 10 odstotkov posojila od vrednosti standardne družinske stanovanjske hiše.

Delavec lahko ponudi tudi višji odstotek lastne udeležbe, kot se zahteva v natečajnih pogojih.

Namensko privarčevana sredstva v banki in posojilo na namensko privarčevana sredstva, ki jih je vložil ali jih namerava delavec vložiti v gradnjo stanovanjske hiše, se štejejo kot lastna udeležba.

Ne šteje pa se za lastno udeležbo posojilo, ki ga je delavec dobil ali ga bo prejel od svoje delovne organizacije iz sredstev za stanovanjsko graditev, s katerimi delovna organizacija sama razpolaga.

Prednost pri dodeljevanju posojila imajo delavci z nižjimi povprečnimi osebnimi dohodki na družinskega člana.

Pri odobranju vrstnega reda posojila bo stanovanjska skupnost upoštevala gradbeno fazo individualne stanovanjske hiše in število družinskih članov, ki se bo vselilo v novozgrajeno hišo, ter

njeno stanovanjsko površino, kakor tudi druge pogoje, ki so navedeni v pravilniku za kreditiranje stanovanjske gradnje.

Obrestna mera za posojilo je 4-odstotna. Po preteku 10 let od začetka odplačevanja posojila se za neplačani del posojila zviša obrestna mera na 6 odstotkov.

Posojiljemalec začne posojilo vračati takoj po porabi, vendar najkasneje 6 mesecev po sklenitvi posojilne pogodbe.

Delavec odplačuje posojilo v mesečnih obrokih, ki znašajo šestino polletne anuitete.

Odplačilno dobo za posojilo bo določil samoupravni organ stanovanjske skupnosti.

Ta natečaj traja 15 dni po objavi. Po tem roku dospele ponudbe oz. prošnje se ne bodo upoštevale.

IV.

Posojila za komunalno opremljanje stavbnih zemljišč s komunalnimi napravami in napeljavami, kamor se šteje kanalizacija, vodovod, električno in telefonsko omrežje do priključka, lahko dobi delovne organizacije, če omenjene naprave knjižijo kot svoja osnovna sredstva.

Posojilo lahko dobijo samo za komunalno opremljanje zemljišč, določenih za družbe, ki usmerjeno in organizirano stanovanjsko graditev po srednjeročnem programu.

Vlogi na natečaj za najem posojila za opremljanje stavbnih zemljišč s komunalnimi napravami in napeljavami mora organizacija priložiti:

- sklep, s katerim organ samoupravljanja delovne organizacije dovoljuje najem posojila, ter zagotovilo sredstev za plačilo lastne udeležbe in za odplačevanje posojila,
 - zaključni račun za leto 1975,
 - investicijsko tehnično dokumentacijo s predračunom stroškov za investicijo, ki jo želi zgraditi s posojilom,
 - lokacijsko dovoljenje,
 - soglasje izvršnega sveta občine Krško, da je vloga za udeležbo na natečaju v skladu z načeli financiranja usmerjene gradnje.
- Doba vračanja posojila je 20 let.

Lastna udeležba je 20 odstotkov od predračunske vrednosti investicije.

Obrestna mera je 4-odstotna. Po preteku 10 let od pričetka odplačevanja se obrestna mera na neodplačani del posojila poveča na 6 odstotkov.

Posojilo se začne vračati najmanj 12 mesecev po porabi oz. sklenitvi posojilne pogodbe in se odplačuje v polletnih anuitetah.

Natečaj velja 30 dni po objavi in se ponudbe oz. prošnje, dospele po tem roku ne bodo več upoštevale.

SPLOŠNI POGOJI

Vloge na natečaj sprejema Samoupravna stanovanjska skupnost, kjer udeleženci natečaja lahko dobijo podrobnejša pojasnila.

Vloge za posojila bo pregledala posebna komisija stanovanjske skupnosti in pripravila predlog za odobritev ali zavrnitev vlog.

Končni sklep o odobritvi ali zavrnitvi vlog za najem posojil bo sprejel in potrdil svet samoupravne enote za komunalno urejanje zemljišč ter usmerjeno izgradnjo stanovanj pri samoupravni stanovanjski skupnosti občine Krško.

Vse končne in ostale posle bo opravljala podružnica Ljubljanske banke Krško.

Predsednik sveta samoupravne enote za komunalno urejanje stavbnih zemljišč ter usmerjeno gradnjo stanovanj:

EMIL ŽVEGLIČ, l.r.

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Krško

razpisuje

po določenih statuta samoupravne stanovanjske skupnosti občine Krško prosto delovno mesto

TEHNIČNEGA REFERENTA za vzdrževanje

Kandidat mora poleg splošnih izpolnjevati naslednje pogoje:

- imeti mora srednjo strokovno izobrazbo gradbene smeri z najmanj 2 letoma prakse v operativi.
- Kandidat mora imeti poleg navedenih pogojev tudi moralno-politične vrline.
- Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.
- Kandidati naj pošljejo pismene ponudbe na naslov: Samoupravna stanovanjska skupnost občine Krško, CKŽ 12, z označbo: Prijava na razpis.

„TRANSPORT“ KRŠKO

objavlja na podlagi določil samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu

1 prosto delovno mesto

ADMINISTRATORKE

Pogoji: srednja administrativna ali srednja ekonomska šola z dobrim obvladanjem strojepisa in stenografije ter nekaj let prakse v splošni in samoupravni administraciji. Poizkusna doba traja 3 mesece. Delo se združuje za nedoločen čas. Osebn dohodek po samoupravnem sporazumu in drugih internih aktih. Stanovanja podjetje nima. Nastop dela takoj po izbiri oziroma po dogovoru.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite do 11. 6. 1976.

Razpisna komisija DOLENJSKEGA MUZEJA

Novo mesto

objavlja delovno mesto

Z GODOVINARJA-KUSTOSA v oddelku NOB

Pogoji: filozofska fakulteta-oddelek za zgodovino, ustrezne moralno-politične kvalitete

Razpisni rok 15 dni po objavi.

Pismene ponudbe z dokazili pošljite na razpisno komisijo Dolenjskega muzeja, Novo mesto.

Podrobnejše informacije o delu in pogojih dobe zainteresirani pri razpisni komisiji Dolenjskega muzeja.

kultura in izobra- ževanje

podčrtano

Imamo s samopriskom zgrajene šole, vrte, ceste, vodo-
vode, ambulante. In še jih gradi-
mo. Ali bomo tako zidali tudi
kulturne domove? Krčani doka-
zujejo, da bi jih lahko, da tudi
referendum za kulturo ni nikar-
šen bavlav.

Tri leta bodo v tej posavski
občini dajali denar za stavbo, ki
jo bodo sezidali kot delavski kul-
turni dom: vsak nekaj od svojih
mesečnih prejemkov, pokojnin,
katastrskega dohodka. Samopri-
spevek bo kajpada temelj, na ka-
tereja bodo polagali sredstva iz
drugih virov.

Zakaj pa ne?

Dve veliki dvorani bodo dobi-
li, poleg tega še klub s knjižnico
in čitalnico, sobe za glasbeno de-
javnost in tehnično kulturo, v
celoti pa objekt, kjer bodo lahko
tudi razstave. Kultura bo začve-
tela, kulturnim skupinam bo no-
vi dom neke vrste mali raj.

In ne samo to: Krško si bo z
novim objektom postavilo tudi
lep pomnik za svoj 500-letni ju-
bilej, ki ga bo proslavilo prihod-
nje leto. Občanov ne bo bolela
glava, ko bodo delali oporoko za
potomce in prihodnje rodove.

Ali bi lahko krški primer po-
snemali še v kakšni drugi obči-
ni? Neizpodbitno je, da bo ka-
kati na kulturne skupnosti, češ
zato jih imamo, da bodo po-
skrbele tudi za kulturni prostor,
še nekaj let pomenilo isto kot ni-
česar ne dočakati. Denarni pas-
ovi se zategujejo, možnosti še lep
čas ne bo, dokler se ne bomo vsi
skupaj prepili iz zagate. Zato bi
ne bilo napačno misliti na samo-
prispevek tudi, kadar gre za kul-
turo.

Trideset let

naše gledališke akademije

Akademija za gledališče, radio,
film in televizijo je prejšnji teden
proslavila 30-letnico obstoja. Na njej
je diplomiralo 155 igralcev, režiser-
jev in dramaturgov. K temu je treba
prišteti še 120 absolventov, ki so se
tudi tvorno vključili v gledališko de-
javnost. Od ustanovitve je priredila
akademija tudi več kot 60 javnih
uprizoritev, se uspešno predstavila v
državi in tujini. Poleg tega so njeni
študentje posneli več kot 60 kratkih
igranih in dokumentarnih filmov. V
ta okvir sodijo tudi predstave osmih
kratkih filmov, posnetih med leto-
ma 1969 in 1975. Filme so prikazo-
vali 18. maja v Ljubljani in nekate-
rih drugih krajih. Jubilejni zbornik,
ki so ga do proslave tudi pripravili,
bo zaradi obsežnosti izšel kasneje.
To pa ni vse, s čimer želi akademija
obeležiti pomemben mejnik na poti
svoje delovanja. Predvidenih je še
več akcij, predvsem delovnega po-
mena in takih, ki so v najtesnejši po-
vezavi s konceptom usmerjenega
izobraževanja. Čas, ko akademija
slavi 30-letnico dela, pa naj bi bil
namenjen še drugim rečem, zlasti re-
ševanju prostorske stiske in iskanju
možnosti za uspešnejše delovanje te
naše edine slovenske ustanove za
izobraževanje gledališčnikov.

Mali kulturni barometer

POGOVOR Z OBLIKOVALCE-
MA – Ob razstavi (bila je od 11. do
15. maja v novomeški Dolenjski ga-
leriji) sodobno oblikovanih otroških
igrač je bil 14. maja pogovor z obli-
kovalcema Sergiom Gobbom in Vi-
dom Brataševcem, članoma Mladin-
skega biroja iz Kopra. Oblikovalca
sta prisotnim vzgojiteljem iz novo-
meških vzgojno-varstvenih ustanov
orisala prizadevanja, da bi s poudar-
jeno vlogo in pomenom sodobnih
prijemov pri oblikovanju igrač od-
pravili kaj hudo pomanjkljivosti, se
pravi to, da igrače dandanes pogosto
niso kaj več kot kličasti izdelki.

„MOJE IZBE“ – Dramski igralec
Rudi Kosmač je v soboto v Prešer-
nem gledališču v Kranju pripravil
večer samogovorov „Moje izbe“ po
Ivanu Cankarju.

RAZSTAVA FOTOGRAFIJ –
Pred nedavnim so v Polhovem grad-



S TREBANJSKE OTVORITVE – Z razstave v trebanjski galeriji: Ludvik Golob bere pozdravne
besede, desno od njega Mate in Ivan Lacković. (Foto: Tone Gošnik)

Umetnost – nepogrešljiva vrednota

Slikar Ivan Lacković in kipar Mate Lacković v trebanjski galeriji do 5. junija – Ludvik
Golob: letošnja akcija časopisa „KOMUNIST“ je eden izmed temeljev za počastitev
stoletnice rojstva Ivana Cankarja in 35-letnice začetka naše revolucije

V nabito polnih prostorih galerije Tabora slovenskih likovnih
samorastnikov v Trebnjem so 22. maja zvečer odprli zanimivo
razstavo dveh bratov: slikarja Ivana Lackovića iz Zagreba in kiparja
Mate Lackovića iz Klostra Podravskega. Slovenski godalni kvartet
in operna pevka Milka Evtimova iz Ljubljane so dvignili urbanost
nove kulturne prireditve. Razstava bo odprta do 5. junija.

Menda bi bilo odveč znova pre-
stavljati Ivana Lackovića kot enega
izmed mojstrov jugoslovanske naive.
S 26 originalnimi risbami in 10 gra-
fičnimi listi iz mape, posvečene
pokojnemu prof. Krsti Hegedušiću,
se nam predstavlja kot izreden risar.
Tokrat na razstavi ni njegovih
mekkih, barvitih podravskih pokra-
jin. Ves je predan risbi, v katere
skrivnosti ga je pred leti napotil
veliki jugoslovanski slikar prof.
Hegedušić, učitelj in vzornik toli-
kerih naših ustvarjalcev. Pretresljiva
je likovna govornica, s katero se Ivan
Lacković spominja velikega zgle-
dnika: grafični mimikl, posvečen
Hegedušiću, izzveni v ugotovitve

Veselka Tenžere, zagrebškega novi-
narja: „En mojster se je poslovil,
drugi je ohranil mojstvo...“

Kipar Mate Lacković se s samo-
stojno razstavo tokrat prvič pre-
stavlja javnosti. Uvodne besede v
razstavnem katalogu mu je kot
„pismo na pot v umetniško življe-
nje“ napisal rimski književnik in
umetnostni kritik Giancarlo Vigorelli,
veliko ime v italijanski kulturi.
„Ista poštenost in enotnost uredit-
ve, oblik, istovetnost moči...“
pravi o mladem kiparju, ki je prišel v
Trebnje z 18 skulpturami.

Oba brata je v kajkavščini izvirno
predstavil najprej Gerhard Ledić,
prihujbeni „Lutajući“ zagrebškega
Vjesnika in član umetniškega sveta
Tabora, razstavo pa je v počastitev
dneva mladosti odprl Ludvik Golob,
član izvršnega komiteja predsedstva

EDEN BOLJŠIH KONCERTOV

20. maja je bil v črnomaljskem
prosvetnem domu zaključni koncert
tamkajšnje glasbene šole. Začel ga je
otroški pevski zbor, ki ga vodi Sil-
vester Mihelič ml. Presenetila je
Marija Damjanović (pripravnica), ki
je zapela Dvorškovo „Domačo
pesem“. Med nastopajočimi naj
omenimo še: Majo Janković (klavir),
harmonikarski kvartet iz 1. razreda,
Srečka Janjoša in Janeza Jermana
(harmonikarski duet), Dušana
Suštarja (harmonika) in Lidijo Male-
rič (flavta). Največje priznanje je
doživel Andrej Kunič, ki je na kla-
virju zaigral Tarehngijev „Ples
marionete“. Koncert se je končal z
nastopom mešanega orkestra pod
vodstvom Silva Miheliča st.



Mate Lacković: BABICA
GRE – S kiparjeve razstave
v trebanjskem likovnem
salonu.

BREŽIČANI JUNIJA NA TRŽASKO

Slovenska dramska skupina iz
Proseka – Kontovela je gostovala
pred kratkim v brežiški občini. V
Brežicah so gostje s Tržaškega upri-
zorili dramo „Odlotčitev“, v Pišecah
pa veseloigro „En dan z Edvardom“. Zmejski igralci so bili gostje Ama-
terskega odra iz Brežic, le-ta pa jim
bo obisk vrnil 12. in 13. junija z
dvema predstavama.

CK ZKS. Med drugim je poudaril,
da je kultura samoupravne družbe
najprepričljivejši in celoviti izraz
stopnje njene osvobodjenosti, njenih
ustvarjalnih sil, človekovega napre-
dka sploh. V občini Trebnje že ure-
ničujejo koncept samoupravne kul-
turne politike, za katerega so značil-
ni množičnost, kvaliteta in čedalje
kritičnejši socialno delavski razredni
odnos delovnega človeka do kulturnih
stvaritev. Tovanš Golob je govo-
ril ob tej priložnosti tudi o letoš-
njem tednu „Komunista“ na temo
„Človek, delo in kultura“, o čemer
bomo v kratkem še obširneje poro-
čali.

TONE GOŠNIK

Petletka kulturniških upov

Dolenjci, Belokranjci in Posavci držijo pesti, da vsaj prednostne gradnje ne bi šle po vodi
– Spiski „upov“ poslani odboru za naložbe pri republiški kulturni skupnosti

Republiški kulturni skupnosti poslani podatki govore o tem, da
predvidevajo na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju v letih 1976
– 1980 za več kot 100 milijonov dinarjev naložb v kulturne pro-
store.

V brežiški občini načrtujejo na-
ložbe v šestih krajih, največ v samih
Brežicah. V Cerkljah, na Veliki Dolini,
Bizelskem in v Dobovi namera-
vajo urediti dvorane in odre, v Piše-
cah pa naj bi v tem času sezidali nov
kulturni dom. V Brežicah so večjih
denarnih „injekcij“ potrebni grad,
Posavski muzej (za galerijo), knjižni-
ca (za čitalnico), prosvetni dom in
radio.

V črnomaljski občini želijo do
konca leta 1980: razširiti kulturni
dom, v Dragatušu preurediti združ-
no poslopje za kulturne prireditve, v

SUHY RAZSTAVLJA V MARIBORU

Branko Suhy, akademski slikar iz
Novega mesta, razstavlja od torka,
25. maja, svoje slike in grafike v pro-
storih mariborskega razstavnega sa-
lona Rotovž. Umetnik, ki se je letos
predstavil s prvo samostojno razs-
tavo (po končanih študijah) v kraju,
kjer živi (Dolenjska galerija), je pri-
pravil za mariborsko občinstvo
izbor del z značilno motiviko svoje-
ga sedanjega ustvarjalnega obdobja,
v kateri predvsem prostorsko rešuje
likovno ploskev, učinkovitost pa do-
sega tudi z barvo.

Kdo na Vrhniko

Šest najboljših amaterskih
predstav na mali reviji

Gledališko gibanje slovenskih
amaterjev je tudi v iztekajoči se
sezoni izrazilo množičnost, iz-
povednost, kakovost in nova
iskanja. Od 31. maja do 5. juni-
ja bodo skupine prikazale na
Vrhniki, v Cankarjevem rojst-
nem kraju, najboljše predstave;
le-te je izbral republiški selek-
tor, „potrdil“ pa odbor ZGSS.

Najboljše stvaritve so imele ama-
terske gledališke skupine z Raven na
Koroškem, iz Trsta, Mežice-Prevalj,
Trbovelj, Brežic, Murske Sobote in
Velenja. Ker nobena od teh ni imela
na sporedu Cankarjevega dela, na
Vrhniki pa je „prostora“ le za šest
predstav, so prvim štirim dodali še
uprizoritvi iz Horjula in Medvod.

Tako si bo občinstvo na Vrhniki
lahko ogledalo tale dela: „Opalo
ima vsak rad“, „Milan in Milena“,
„Burkaški misterij“, „Dva bregova“,
„Kurent“ in „Talec“. Na zaključni
prireditvi bodo nastopile tudi lut-
kovne skupine. Zadnji večer bodo
podelili letošnje Linhartove plakete.
Med petimi dobitniki najvišjih re-
publiških odličij bo tudi Vlado Pod-
goršek iz Brežic.

Doživetje Cankarja

„Domovina, glej, umetnik!“
– pod tem naslovom smo poslu-
šalci v ponedeljek zvečer v dvo-
rani novomeškega Doma kulture
prislunili interpretacijam lepo-
slovnih del Ivana Cankarja, ki so
jih izvajali člani ljubljanske
Drame Iva Zupančičeva, Andrej
Kurent, Branko Miklavc in Boris
Juh. Lik pisatelja in misleca
Ivana Cankarja, čigar 100-let-
nico rojstva praznujemo letos, je
v uvodnem govoru opisal Boris
Savnik.

Izbor za ta večer je obsegal
nekaj črtic, v katerih je Cankar
povečal svojo mater, poleg tega
pa odlomke iz daljših proznih in
dramskih del. Tako so stopili
pred poslušalce nekateri naj-
boljši liki slovenske literature
kot župnik iz „Martina Ka-

čurja“, hlapec Jernej iz isto-
imenske novele, ob tem osebe iz
„Hlapcev“, „Pohujšanja v dolini
šentflorjanski“, „Kralja na Betaj-
novi“ itd. Igralci so tekste sami
izbrali ter interpretacije izvedli
tako, da je večer potekel v smi-
selnem vsebinskem loku in s
poudarki tam, kjer je bilo to
potrebno.

Čeprav se je na Dolenjskem že
zvrstilo nekaj proslav za Cankar-
jevo 100-letnico, pa bi mogli za
pričujočo reči, da je bila prva
izrazito umetniška – z enim
samim namenom: povečati
moč Cankarjeve besede, njegovo
misel in izpovedni izraz. Skoda
je le, da večer ni pritegnil več
obiskovalcev, posebno mladine.

I. ZORAN



CANKARJEV VEČER V NOVEM MESTU – Igralci ljub-
ljanske Drame med nastopom (od desne): Andrej Kurent,
Branko Miklavc, Iva Zupančič in Boris Juh. (Foto: Boštjan
Krže)

1976–1980 imajo črnomaljska,
krška in novomeška občina. Tako so
na prednostni listi v črnomaljski
občini novi domovi, ki jih namera-
vajo zgraditi v Adlešičih, Starem
trgu ob Kolpi in na Vinici, v krški
občini delavski kulturni dom v
Krškem in podoben dom na Seno-
vem, v novomeški občini nov odde-
lek NOB Dolenjskega muzeja v No-
vem mestu in nov kulturni dom v
Sentjerneju, v Trebnjem pa tudi po-
dobna gradnja.

Kaj od tega bo najprej uresni-
čeno, je težko reči, čeprav bi lahko

rekli za novomeški oddelek NOB in
krški delavski dom, da ju bodo ver-
jetno začeli graditi že kmalu, saj za
oba objekta že zbirajo denar.

Manj verjetno pa je, da bodo pri-
šle do konca leta 1980 na vrsto dru-
ge gradnje, ki jih predvidevajo kul-
turne skupnosti na Dolenjskem, v
Beli krajini in Posavju.

I. Z.

Pedagoški kotiček

NE POZNA MO ŠE VSEH VZROKOV DUŠEVNE NERAZVITOSTI

V mnogih primerih tudi najboljši zdravnik ne more ugotovi-
ti, od kod prihaja duševna okvara. Ne vemo še na primer
nič gotovega o vzrokih „mongoloidne“ duševne nerazvitosti.
Starši imajo često nejasen občutek, da so sokrivi stanja
svojega otroka. Iščejo krivdo pri sebi samem ali pri zakon-
skem drugu. Često dela žena svojemu možu očitke, morda
zaradi njegovega obnašanja med spočetjem; le-ta spet očita
ženi njeno ravnanje v času nosečnosti. Takšni in podobni
očitki – tudi če niso bili izgovorjeni – morejo zastopiti
celo dotlej najsrečnejšo zakonsko skupnost. Saj prav nič
ne koristijo in vrhu tega v večini primerov ne zadenejo resnične-
ga vzroka otrokove okvare...

Večina staršev tudi vprašuje s strahom: „Ali je to ded-
no?“ Na to vprašanje ni mogoče odgovoriti v vsakem prime-
ru. Vemo, da skoraj pri polovici duševno nerazvitih dednost
igra neko vlogo. Toda zakoni dedovanja so zelo komplicirani;
niso samo debilni starši tisti, ki utegnejo biti prizadeti...
Če pa sumite, da dedna zasnova vašega zakonskega druga
resnično kaže nekatere pomanjkljivosti, tedaj pomislite na
to, da je naša dedna zasnova del našega bitja, za katero prav
nič ne moremo. Pri odraslih ljudeh naj bi se ne vrednotilo
tisto, kar so podedovali, temveč to, kar so iz tega naredili.

Dr. Maria Egg: Moj otrok je drugačen, str. 15-16

DUŠEVNA NERAZVITOST NI OZDRAVLJIVA

Ne pričakujte, da bo zdravnik ozdravil duševno nerazvi-
tost vašega otroka. Tega ne zmore noben zdravnik. Kajti
duševna nerazvitost je danes medicinsko neozdravljiva. Ni
zdravila, ki bi moglo ozdraviti duševno nerazvitost, in ni
operacije, ki bi jo mogla odpraviti...

In kljub temu je pomoč za vašega otroka! Zdravilno sred-
stvo se imenuje – vzgoja. Izkušnja kaže, da je celo na naj-
globlji stopnji, celo pri idiotih, očitna razlika med vzgojenim
in nevzgojenim duševno nerazvitim otrokom.

Navedeno delo, str. 18-19



ORGANIZACIJE ZDRUŽENEGA DELA IN TOZD V SESTAVI ŽELEZNIŠKEGA GOSPODARSTVA LJUBLJANA OBJAVLJAJO RAZPIS ZA SPREJEM KANDIDATOV V ŽELEZNIŠKE ŠOLE IN RAZPIS ŠTIPENDIJ ZA DRUGE ŠOLE ZA ŠOLSKO LETO 1976/77

1. Prometna sekcija Celje, Titov trg 1, sprejme:

V VIŠJO ŽELEZNIŠKO ŠOLO BEOGRAD — prometni oddelek:

- 1 kandidata iz delovnega razmerja — redni študij
- 1 kandidata iz delovnega razmerja — izredni študij;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO ŠOLO LJUBLJANA

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 8 absolventov gimnazije, tehniške ali ekonomske srednje šole
- oddelek za prometnike:
- 4 kandidate iz delovnega razmerja;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO-TRANSPORTNO ŠOLO MARIBOR

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 10 absolventov osnovne šole
- oddelek za transportne komercialiste:
- 2 absolventa gimnazije ali ekonomske srednje šole
- oddelek za blagovne blagajnike:
- 2 kandidata iz delovnega razmerja

RAZPISUJE TUDI NASLEDNJE ŠTIPENDIJE:

- 1 — pravna fakulteta
- 1 — ekonomska fakulteta II. stopnja ali VEKŠ II. stopnja
- 1 — VEKŠ I. stopnja
- 1 — višja pravna šola
- 2 — ekonomska srednja šola (2. razred)
- 5 — gimnazija (2. razred)

2. Prometna sekcija Ljubljana, Trg OF 7, sprejme:

V VIŠJO ŽELEZNIŠKO ŠOLO BEOGRAD — prometni oddelek:

- 2 kandidata iz delovnega razmerja — redni študij;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO ŠOLO LJUBLJANA

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 10 absolventov gimnazije, tehniške ali ekonomske srednje šole;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO-TRANSPORTNO ŠOLO MARIBOR

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 25 absolventov osnovne šole
- oddelek za transportne komercialiste:
- 10 absolventov gimnazije ali ekonomske srednje šole
- oddelek za blagovne blagajnike:
- 5 kandidatov iz delovnega razmerja

Razpisuje tudi naslednje štipendije:

- 6 — ekonomska srednja šola
- 2 — upravno-administrativna šola
- 2 — gimnazija

3. Prometna sekcija Ljubljana-Moste, Kajuhova 51, sprejme:

V VIŠJO ŽELEZNIŠKO ŠOLO BEOGRAD

- prometni oddelek:
- 1 kandidata iz delovnega razmerja — redni študij
- transportno-komercialni oddelek:
- 1 kandidata iz delovnega razmerja — redni študij;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO ŠOLO LJUBLJANA

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 2 absolventa gimnazije, tehniške ali ekonomske srednje šole;
- oddelek za prometnike:
- 2 kandidata iz delovnega razmerja;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO-TRANSPORTNO ŠOLO MARIBOR

- oddelek za transportne komercialiste:
- 3 absolvente gimnazije ali ekonomske srednje šole;

V ŽELEZNIŠKO ELEKTRO KOVINARSKO ŠOLO LJUBLJANA

- oddelek za mehanike železniških vozil:
- 2 absolventa osnovne šole
- oddelek za strojne ključavničarje:
- 1 absolventa osnovne šole,

Razpisuje tudi naslednje štipendije:

- 1 — višja tehniška varnostna šola
- 5 — ekonomska srednja šola ali gimnazija (4. razred)
- 1 — upravno-administrativna šola

ŠTIPENDIJE! PROSTA UČNA MESTA!

4. Prometna sekcija Maribor, Kopitarjeva 5, sprejme:

V VIŠJO ŽELEZNIŠKO ŠOLO BEOGRAD

- prometni oddelek:
- 2 kandidata iz delovnega razmerja — redni študij
- 1 kandidata iz delovnega razmerja — izredni študij
- transportno-komercialni oddelek:
- 1 kandidata iz delovnega razmerja — redni študij
- 1 kandidata iz delovnega razmerja — izredni študij;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO ŠOLO LJUBLJANA

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 10 absolventov gimnazije, tehniške ali ekonomske srednje šole
- oddelek za prometnike:
- 5 kandidatov iz delovnega razmerja;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO-TRANSPORTNO ŠOLO MARIBOR

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 30 absolventov osnovne šole
- oddelek za blagovne in potniške blagajnike:
- 5 kandidatov iz delovnega razmerja

Razpisuje tudi naslednje štipendije:

- 1 — ekonomska fakulteta — II. stopnja
- 2 — visoka ekonomsko-komercialna šola — I. stopnja
- 1 — višja pravna šola
- 1 — višja tehniška varnostna šola
- 10 — ekonomska srednja šola
- 1 — upravno-administrativna šola
- 1 — gimnazija

5. Prometna sekcija Nova Gorica, Kolodvorska pot 8, sprejme:

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO ŠOLO LJUBLJANA

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 2 absolventa gimnazije, tehniške ali ekonomske srednje šole
- oddelek za prometnike:
- 3 kandidate iz delovnega razmerja;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO-TRANSPORTNO ŠOLO MARIBOR

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 5 absolventov osnovne šole

Razpisuje tudi 1 štipendijo na ekonomski srednji šoli.

6. Prometna sekcija Novo mesto, Kolodvorska 1, sprejme:

V VIŠJO ŽELEZNIŠKO ŠOLO BEOGRAD — prometni oddelek:

- 1 kandidata iz delovnega razmerja — redni študij
- 1 kandidata iz delovnega razmerja — izredni študij;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO ŠOLO LJUBLJANA

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 5 absolventov gimnazije, tehniške ali ekonomske srednje šole
- oddelek za prometnike:
- 3 kandidate iz delovnega razmerja;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO-TRANSPORTNO ŠOLO MARIBOR

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 5 absolventov osnovne šole
- oddelek za transportne komercialiste:
- 2 absolventa gimnazije ali ekonomske srednje šole
- oddelek za blagovne in potniške blagajnike:
- 4 kandidate iz delovnega razmerja;

7. Prometna sekcija Postojna, Kraigherjeva 11, sprejme:

V VIŠJO ŽELEZNIŠKO ŠOLO BEOGRAD — prometni oddelek:

- 1 kandidata iz delovnega razmerja — redni študij;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO ŠOLO LJUBLJANA

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 8 absolventov gimnazije, tehniške ali ekonomske srednje šole
- oddelek za prometnike:
- 2 kandidata iz delovnega razmerja;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO-TRANSPORTNO ŠOLO MARIBOR

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 16 absolventov osnovne šole
- oddelek za transportne komercialiste:
- 2 absolventa gimnazije ali ekonomske srednje šole.

8. Prometna sekcija Pragersko, Pragersko 95, sprejme:

V VIŠJO ŽELEZNIŠKO ŠOLO BEOGRAD — prometni oddelek:

- 1 kandidata iz delovnega razmerja — redni študij
- 1 kandidata iz delovnega razmerja — izredni študij;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO ŠOLO LJUBLJANA

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 2 absolventa gimnazije, tehniške ali ekonomske srednje šole
- oddelek za prometnike:
- 3 kandidate iz delovnega razmerja;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO-TRANSPORTNO ŠOLO MARIBOR

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 4 absolvente osnovne šole
- oddelek za transportne komercialiste:
- 1 absolventa gimnazije ali ekonomske srednje šole

Razpisuje tudi 1 štipendijo na visoki ekonomsko-komercialni šoli — I. stopnja.

9. Prometna sekcija Pula, Vodnjanska 21, sprejme:

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO ŠOLO LJUBLJANA

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 5 absolventov gimnazije, tehniške ali ekonomske srednje šole;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO-TRANSPORTNO ŠOLO MARIBOR

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 3 absolvente osnovne šole

Razpisuje tudi 1 štipendijo na višji upravni šoli.

10. Prometna sekcija Zalog, Ljubljana, Zaloška 217/b, sprejme:

V VIŠJO ŽELEZNIŠKO ŠOLO BEOGRAD

- prometni oddelek:
- 1 kandidata iz delovnega razmerja — izredni študij
- transportno-komercialni oddelek:
- 1 kandidata iz delovnega razmerja — izredni študij;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO ŠOLO LJUBLJANA

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 2 absolventa gimnazije, tehniške ali ekonomske srednje šole
- oddelek za prometnike:
- 2 kandidata iz delovnega razmerja;

V ŽELEZNIŠKO PROMETNO-TRANSPORTNO ŠOLO MARIBOR

- oddelek za prometno-transportne tehnike:
- 2 absolventa osnovne šole
- oddelek za blagovne blagajnike:
- 2 kandidata iz delovnega razmerja

Razpisuje tudi naslednje štipendije:

- 1 — na višji tehniški varnostni šoli
- 2 — na gimnaziji

Rok prijave je 10. 7. 1976

Prijava naslovite na Kadrovsko službo organizacije, ki razpisuje štipendijo. Lahko jo prinesete osebno ali pa pošljete po pošti.

Absolventi osnovne šole morajo prijavi priložiti spričevalo o končani osnovni šoli, drugi pa o zaključnem izpitu oziroma maturi.

Kandidati iz delovnega razmerja morajo prijavi priložiti dokazilo o strokovni izobrazbi in ustrezni praksi.

Za strojevodje elektrovlečnih in dizelskih vlečnih vozil ter za vozovne preglednike lahko kandidirajo tisti, ki imajo dokončano ustrezno poklicno šolo ter potrebno prakso.

Kandidati za železniške šole bodo zdravniško in psihološko pregledani. Pregledali jih bodo zdravstveni delavci železniških zdravstvenih domov v Ljubljani in Mariboru. Vsem, ki bodo sprejeti v železniške šole v Ljubljani ali Mariboru, je zagotovljena popolna oskrba v domovih železniških šol.

Pogoje šolanja in višino štipendij za železniške in druge šole določa pravilnik o štipendiranju ŽG Ljubljana, ki je usklajen z družbenim dogovorom o štipendiranju v SRS.

Vsa natančnejša navodila glede vpisa in druga potrebna pojasnila lahko interesi dobijo pri kadrovskih službah organizacij, ki razpisujejo sprejem v železniške šole in štipendije na drugih šolah.

Razpis za preostala prosta učna mesta in štipendije bomo objavili v prihodnji številki.

Posavski derbi brez zmagovalca

Brežice in Dobova neodločeno — Ribničani še vedno na petem, Sevnica na sedmem mestu — Novomeščanke zmagale v LCRL in gredo na kvalifikacije

V predzadnjem kolu II. zvezne rokometne lige so Ribničani v Piranu dosegli prepričljivo zmago, Sevnici pa so pred domačimi gledalci tesno izgubili. V slovenski rokometni ligi so Brežičanke brez težav premagale Usnarjevo ekipo, moški vrsti Dobove in Brežice pa sta igrali neodločeno.

PIRAN — INLES 15:28 (8:13)

Gostje niso podcenjevali slabe domače ekipe, pač pa so s preudarno igro od minute do minute povečevali vodstvo, še bolj pa so igrali v drugem polčasu, ko so s hitrimi protinapadi popolnoma nadigrali pomajeno vrsto Pirana, ki bo prihodnje leto igrala v slovenski rokometni ligi.

Inles: Kersnič, Ponikvar 4, Ilc 4, Mikulin 3, Silc 7, Andoljšek 3, Ambrožič, Radič 4, Laibacher.

M. G.

SEVNICA — CELJE 22:24 (9:16)

V tipično prvenstveni tekmi so bili novi prvaki v II. zvezni rokometni tekmi v prvem polčasu precej boljši od domačih. V nadaljevanju pa so Celjani popustili, in če bi bili domači rokometarji nekoliko bolj spretni, bi bil lahko rezultat zanje ugodnejši.

Sevnica: Možic, Ganc 4, Barič, Dobekar 3, Svažič 3, Koprivnik 2, Stojš 2, Novšak 4, Šumelj 4, Sirk.

ZAGORJE — KRKA 6:26 (1:12)

Ceprav je novomeška Krka v prvenstveni tekmi LCRL igrala skoraj ves čas z drugo postavbo, je dosegla prepričljivo zmago. Novomeščanke so tako dve koli pred koncem prvenstva že osvojile naslov prvakinj in bodo šle sredi junija na kvalifikacije za slovensko rokometno ligo. Zadetke so dosegle: Hodnikova 9, Kastelčeva 6, Kostanjškova 4, Brajerjeva 4 in Segova 2.

USNJAR — BREŽICE 5:17 (3:11)

Gostje so se v Šmartnem pri Litiji izkazale s hitrimi protinapadi in so dosegle iz hitrih akcij skorajda polovico zadetkov. Spričo dobre obrambe gostiljo so Usnarjeve igralke v prvem polčasu dosegle tri zadetke, v drugem polčasu pa so bile uspešne le dvakrat. Pri Brežicah se je izkazala Balonova, ki je dosegla devet zadetkov.

Brežice: Hribernik, Balon 9, Bah 6, Štauber, Dimič 1, Zakšek, Rožman, Vogrinc, Lipej 1, Cetin in Levčič.

DOBOVA — BREŽICE 22:22 (10:12)

Dobovčani in Brežičani so tekmo 20. kola odigrali v Trbovljah. Posavski derbi si je ogledalo okoli 500 gledalcev, ki so videli zanimivo in kvalitetno tekmo. V prvem polčasu so bili boljši Brežičani in ko je že kazalo, da bodo prišli do novih prvenstvenih točk, so Dobovčani s hitro in domiselno igro rezultat izenačili.

Dobova: Škufca, Ostrelj 4, Vašcar, Držič 1, Arh 3, Pogorelec 1.

ČELESNIK ZMAGAL NA OBČINSKEM TEKMOVANJU

Minulo nedeljo je ObSŽ Novo mesto v počastitev dneva mladosti pripravila meddružinsko tekmovalstvo v streljanju z vojaško puško. Kljub slabi vidljivosti so tekmovalci dosegli dobre rezultate, najboljši pa so bili Stane Čelesnik (155 krogov), Janez Berlan (154) in Ranko Šobot (147). Novomeške občinske ekipe (dve moški in ženske) so se udeležile tudi nočnega streljanja v Ljubljani. Prva ekipa v postavi Ribič, Berlan in Zupančič je imela od 15 možnih strelcev 11 zadetkov in 45 krogov in je med 280 ekipami zasedla sedmo mesto.

M. ZUPANČIČ

Podbočje: delavno športno društvo

Športno društvo v Podbočju je med mlajšimi društvi, kljub temu pa se lahko pohvali s številnimi uspehi. V začetku je sicer kazalo, da bodo morali društvo razpustiti, zaradi podpornih članov pa je delo v klubu steklo. Začeli so s košarkarsko vrsto, ki nastopa v dolenski košarkarski ligi. Na pomoč je Podbočju priskočila tudi krška TKS in s pomočjo zvestih navijačev so košarkarji brez težav odigrali prvenstvo in osvojili dobro tretje mesto.

Letos so ustanovili tudi strelsko sekcijo, in kot kaže, bodo strelci kmalu med najboljšimi v krški občini. V Podbočju razmišljajo, da bi oživili odbojkarstvo, nogometarji so že sedaj aktivni, po vsej verjetnosti pa bodo v kratkem pripravili več kolesarskih izletov. Z njimi naj bi začeli gojiti rekreacijo, saj je v Podbočju veliko občanov, ki bi se radi ukvarjali s športom.

Za enkrat so najbolj delavni košarkarji, ki trdijo, da ima veliko zaslug za njihov uspeh domača šola. Ravnanstvo jim je namreč dovolilo, da imajo v šolskih prostorih garderobo, na voljo pa imajo tudi košarkarsko igrišče.

J. Z.

LESKOVEC: DOBRO NA POHODU

Letošnjega pohoda „Po poteh partizanske Ljubljane“ so se člani leskovskega Partizana udeležili v velikem številu. Na manifestativnem pohodu na 5 km je bilo več kot 30 pionirjev in mladincev, v tekmovalnem delu pa so nastopili člani na 25 km, mladinski štafeti 3 x 1000 m, pionirski štafeti 3 x 1000 m in pionirke v štafeti 3 x 600 m. Najboljši rezultat je dosegla ekipa na 25 km, tekli pa so Geršak, Rostohar in Šrihar. Leskovčani so z 2,25:36 zasedli 52. mesto, nastopilo pa je 125 ekip.

L. J.

ŠPORT

ŠMARJETA — Osnovna organizacija ZSMS Šmarjeta je v počastitev dneva mladosti pripravila tradicionalni turnir v malem nogometu. Rezultati: Šmarjeta — Gabrje 4:2, Zbure — Šmarješke Toplice (gostinca) 2:1, Gabrje — Šmarješke Toplice 7:1, Zbure — Šmarjeta 2:2 in Šmarjeta — Šmarješke Toplice 5:2. (P.D.)

LESKOVEC — Prejšnji teden se je na osnovni šoli končalo mednarodno tekmovalstvo v rokometu. Vrstni red: 1. 6.a, (7 točk), 2. 8.a (6), 3. 8.b (4), 4. 7.c (2), 5. 7.a (1). Najboljši strelci: Božič (1), Petrič (30), Jalovec (25) itd. (L. Š.)

NOVO MESTO — Rezultati občinske lige: Regerča vas — Bršljin 4:4, Kremen — Trik 2:5, Uršna sela — Brusnice 3:2, Mirna peč — Češča vas 1:2, IMV — Birčna vas 2:8. Z osmimi točkami vodita Birčna vas in Trik. Liga B: Smihel — Šmarjeta 2:1, Jelše — Brezovica 0:3, Dvor — Smolenja vas 3:5, Gabrje — Pionir 0:8 in Zabja vas — JLA 6:7. Vodi Pionir z 8 točkami. (J. M.)

ČRNOMELJ — V počastitev dneva mladosti je črnomeljska strelska zveza pripravila strelsko tekmovalstvo z zračno puško. Tekmovaljevalci so se 24. maja, končalo pa se bo v soboto zvečer — se bo udeležilo več kot sto občanov. (N. N.)

KOPER: ŽUZEMBERK 3:0 (7, 11, 5)

Pomembna za prvo mesto v drugi slovenski odbojkarjski ligi morda odločilna tekma se je v nedeljo v Kopru končala z zaslužen zmago domačinov. Žuzemberčani so igrali prepočasno in premalo zbrano, da bi lahko ogrozili Koperčane, ki se jim pozna resen trening skozi vso zimo, okrepil pa jih je še veteran Kržišnik, svoj čas eden boljših slovenskih odbojkarjev. Koper ima takoj zdaj dva poraza, toliko kot Žuzemberk, ne upošteva izgubljenega tekmo s Trimo iz Trebnjane, ki jo bodo zaradi znanega incidenta ponovili.

Kaj, kje, kdo?

Tekme v slovenski košarkarski ligi postajajo vse bolj zanimive in se nekaj kol pred koncem se ne ve, katere ekipe se bodo morale posloviiti od družb: najboljših. Tako se za obstanek v ligi še naprej poteguje kar osem ekip, med njimi Beti in Novoteks. Metličani gredo ko več tedna k Bežigradu 74, in če so ta čas v dokaj dobri formi, lahko Ljubljancane presenetijo. V Novem mestu se obeta zanimivo srečanje med Novoteksom in Rudarjem. Po vsej verjetnosti bodo tekstilci ugnali Trboveljčane, kajti v nasprotnem primeru bodo med ekipami, ki jim grozi izpad, na najslabšem.

V II. zvezni rokometni ligi je nekaj ekip že zaključilo prvenstvo, med tistimi, ki bodo morali še enkrat na igrišče, pa so tudi Ribničani in Sevnici. Prvi se bodo doma pomerili z dokaj močnim Rovinjem. Inles si obeta zmago, in če bo točki osvojil, bo na koncu pristal na odličnem četrtem mestu. Sevnici bodo v nedeljo odpotovali k Rudarju, ki je edini premagal letošnje prvake, in če bodo hoteli obdržati sedmo mesto, bodo morali doseči najmanj neodločen rezultat.

V slovenski rokometni ligi se zmagata edino Brežičanom, ki bodo pred domačimi gledalci igrali z Radgono. Dobova gre k Mlinotestu, Brežičanke pa v Velenje, kjer bi lahko z borbeno igro presenetile domače rokometarje, ki so nekoliko slabše kot gostje.

Košarka: izpad grozi osmim

Beti brez težav premagala Jesenice, Novoteks izgubil v Celju — V dolenski košarkarski ligi je Obutev gostovala v Straži in zmagala

Nekaj kol pred koncem letošnjega slovenskega dvoranskega prvenstva v košarki se še ne ve, katere ekipe bodo izpadle, kajti „selitev“ grozi kar osmim klubom. Zavaljo tega so najbolj zanimiva srečanja ekip z dna. Metličani so minulo soboto katastrofalno premagali Jeseničane, Novoteks pa je izgubil v Celju.

nekoliko boljši in premagali borbene goste.

Novoteks: P. Seničar 19, Bajt 4, Cukut 9, Z. Kovačević 8, Splichal 6, Ivančič 4, Janežič 12, Plantan 13.

ČRNOMELJ: GIMNAZIJA IN BELT VODITA

Pred kratkim se je začela belokranjska rekreacijska košarkarska liga. Nastopa šest ekip, v prvih dveh kolidah pa so dosegle naslednje rezultate: Gimnazija — Metlika 51:48, Od Boys — Belt 52:53, Iskra — Kadeti 59:45, Metlika — Ols Boys 43:48, Gimnazija — Kadeti 67:42, Belt — Iskra 55:50. Vodita Gimnazija in Belt.

CELJE — NOVOTEKS 89:75 (43:36)

Novomeščani so odšli v Celje z upanjem, da bi morebiti premagali sicer najboljšo ekipo v ligi, saj za domače ni nastopil eden najboljših, Sagadin. Novoteksovi igralci so začeli zelo dobro in šele v drugi polovici polčasa so domači izenačili in povedli. V nadaljevanju prvenstvenega srečanja so bili domači

STRAŽA — OBUTEV 51:61

V tretjem kolu dolenske košarkarske lige (ostalih rezultatov žal nismo dobili) so se v Straži pomerili domači košarkarji z vrstniki novomeške Obuteve. Po dveh kolidah sta bili obe ekipi še neporaženi, zato so gledalci pričakovali enakovredno srečanje. Vendar so bili gostje predvsem po zaslugi razpoloženega L. Munih ter I. Sečnjana in Piletiča precej boljši, saj so slabih deset minut pred koncem srečanja vodili že za 24 košev.



VSE BOLJŠE IGRE — Košarkarji metliške Beti so minulo soboto v Novem mestu v zelo lepi košarkarski igri premagali jeseniške igralce. Metličani so bili dobri v napadu in so dosegli kar 114 košev. (Foto: Janez Pezelj)

Prehodni pokal KPA „Kostreni“

Dolenske Toplice: novomeški KPA je pripravil v počastitev 30-letnice Ljudske tehnike in dneva mladosti odprto prvenstvo Novega mesta — 50 nastopajočih

Novomeški klub za podvodne aktivnosti je minulo soboto popoldan pripravil v Dolenskih Toplicah odprto prvenstvo Novega mesta v plavanju s plavutmi in hitrostnem potapljanju, ki bo poslej tradicionalno.

Prvega tekmovalca — organizatorji so ga posvetili 30-letnici „Ljudske tehnike“ in dnevu mladosti — se je udeležilo več kot 50 hitrostnih plavalcev iz Pirana, Kranja, Ljubljane, Zagreba, Trbovelj, Reke in Novega mesta. Kot je bilo pričakovati, so bili najboljši tekmovalci z Reke, ki so osvojili največ točk in za eno leto lep prehodni pokal. Odprto

prvenstvo Novega mesta si je ogledalo okoli 100 gledalcev, žal pa je prireditev motil dež.

Rezultati — 25 m HP ženske: 1. Skubic (DPD Kranj) 0:12,0, 2. Novak 0:12,5, 4. Vitasovič (obe KPA Novo mesto) 0:13,1; 50 m HP moški: Mladenović (Kostrena Reka) 0:20,9, 2. Kušer (KPA Novo mesto) 0:22,9; 100 m PP ženske: 1. Novak (KPA Novo mesto) 1:00, 4. Vitasovič (KPA Novo mesto) 1:04, 7. Ivanetič (KPA Novo mesto) 1:08,7; 400 m PP ženske: 1. Kašca (DPD Kranj) 5:01,9, 4. Ivanetič (KPA Novo mesto) 5:29,5; 100 m PP moški: 1. Trinajstić (Kostrena) 0:53,00, 2.

Strišča 0:53,9, 3. Kušer 0:54,7 (oba KPA Novo mesto); 400 m PP moški: 1. Mladenović (Kostrena) 4:15,2, 2. Vohar 4:15,9, 3. Marković (oba KPA Novo mesto) 4:39,1; 200 m PP ženske: 1. Aljančič (DPD Kranj) 2:23,1, 3. Kužnik (KPA Novo mesto) 2:32,2; štafeta 4 x 100 m moški: 1. Kostrena 3:34,8, 2. Novo mesto 3:36,3. Končni vrstni red: 1. Kostrena 151 točk, 2. KPA Novo mesto 147, 3. Kranj 115, 4. Piran 32 itd.

BEOGRAJSKA DIRKA NOVOMEŠČANOM

Novomeški kolesarji so se minuli teden udeležili beogradske tradicionalne kolesarske dirke v počastitev dneva mladosti. Na 50 km dolgi progi je nastopilo več kot 50 najboljših jugoslovanskih mladincev, zmagal pa je Novomeščan Mijalović. Na drugo mesto je prevozil njegov klubski tovariš Žrimšek, Novomeščani pa so dosegli uspeh tudi v ekipni konkurenci, saj so osvojili prvo mesto.

KOLESARJI V DOBRI FORMI

Sodeč po zadnjih uspehih novomeških kolesarjev, so fantje v dobri formi. Na nedavni dirki „Kosmajski partizani“ v Beogradu so v konkurenci 70 tekmovalcev iz vse države zasedli zelo dobra mesta. Tretji je bil B. Mijalović, šesti S. Mijalović in osmi Žrimšek. Ekipno je novomeški Novoteks osvojil drugo mesto.

BLAS ZMAGAL ŽE ČETRTIČ

Sevniki šahovski klub „Milan Majcen“ je v počastitev dneva mladosti pripravil redni mesečni hitropotezni turnir. Tudi tokrat sta za favorita veljala Derstvenšek in Rudi Blas, vendar je bil za polovico točke boljši Blas. Vrstni red: 1. Blas 14 točk, 2. Derstvenšek 13,5, 3. Robek 12, 4. Maurer 10,5, 5. do 7. Furlan, Blas in Hočvar 10 točk itd.

NOGOMETASI KANIZARICI

Nogometni klub „Bela krajina“ iz Črnomlja, ki praznuje letos 45-letnico obstoja, je čisti dohodek (1.550 dinarjev) od tekme Bela krajina: Renče — bila je 9. maja — dal v solidarnostni sklad za pomoč Kanizarici. Belokranjski nogometaši so nekaj let po vojni nastopali pod imenom NK Rudar, v njihovih vrstah je igralo tudi precej kanizarskih rudarjev, kolektiv kanizarskega rudnika pa je ves čas podpiral črnomeljski nogometni klub. Nogometaši so se odločili, da bodo tudi čisti izkupiček od tekme Bela krajina — Rudar (Velenje), ki bo jeseni, dali za kanizarske rudarje.

KRMELJ — RADEČE 27 : 17

V prvem polčasu prvenstvene tekme ljubljanske conske rokometne lige sta si bili ekipi močno izenačeni, v nadaljevanju pa so domači rokometarji goste, ki so pred tekmo na lestvici vodili, brez težav premagali.

Šuštar in Okleščen nova državna prvaka

Lep uspeh novomeških atletov na državnem prvenstvu

22. in 23. maja je bilo v Osijeku in Sarajevu državno atletsko prvenstvo za mlajše in starejše mladince. Nastopilo je tudi 18 atletov iz novomeškega atletskega kluba, ki so v hladnem in deževnem vremenu dosegli nekaj dobrih rezultatov. Najboljša sta bila Šuštar in Okleščen, ki sta osvojila naslov državnega prvaka za starejše mladince. Pri mlajših mladincih je štafeta 4 x 100 m osvojila bronasto odličje, štafeta 4 x 300 m srebrno odličje, z drugim mestom pa se je izkazal skakalec s palico, Bartol Rangus

L. B.

ZAGORJE — ELAN 6:2

Novomeščani so se iz Zagorja vrnili s polno mrežo zadetkov. Domači so bili ves čas boljši in so zasluzeno zmagali. Zadetke za goste sta dosegla Skulič in Macele.

BELA KRAJINA — LJUBLJANA 1:3

Ljubljancani so v Črnomlju presenetili sicer dobre novince. Ves čas so igrali borbeno in verjetno je prav napadalna igra gostov domače tako presenetila, da so igrali počasi, nevarno. Kljub porazu so Črnomeljci na odličnem tretjem mestu.

ELAN — KOČEVJE 4:2

V prvenstveni tekmi ljubljanske nogometne lige so v Novem mestu gostovali nogometaši iz Kočevja. Domača enajsterica je bila precej boljša in je goste premagala s 4:2. Zadetke za Elan sta dosegla Brakovečič (3) in Grabič, za goste pa je bil obkralj uspešnih Briški.

Bralcem, ki spremljajo našo slikanico „Za očetom“, opravičujemo za neljubo pomoto. Tiskarski skrat je zamen nadaljevanja in jih nekaj preskočil. Pravo nadaljevanje sli- nice smo natisnili v tej številki. Upamo, da se take napake bodo več ponovile.

Uradne statistike povedo, da smo imeli v štirih dolenskih občinah letos aprila 6 nesreč manj kot v tem času lani, še vseeno pa plačujemo prehod davek zaradi nepazljivosti posameznikov.

Dva mrtva, motorist in otrok-pešec, ter 20 hudo poškodovanih ter 23 laže ranjenih — to je poleg velike gmotne škode bilanca aprilskih karambolov. Kar 10 voznikov je po nesreči pobegnilo, vendar so bili skoro vsi že prijeti.

Medtem ko se je 33 nesreč pripetilo v mestih in naseljih, jih je bila polovica manj na magistrali Ljubljana-Zagreb. Na regionalnih cestah jih je bilo 8, na lokalnih in drugih poteh pa 14. Čeprav kaže število nesreč ugodnejšo sliko v primeri z lanskim aprilom, pa je treba poudariti, da so bile pri letošnjih nesrečah posledice hujše. Več

je huje in laže ranjenih, torej smo na slabšem. Med poškodovanimi je 13 voznikov osebnih avtomobilov, 1 šofer kamiona, 16 motoristov in 16 potnikov. Pri prometnih nesrečah je bilo udeleženih tudi 8 tujcev, od teh je bilo 6 povzročiteljev nesreč,

ISKAL IN NAŠEL

24. maja popoldne je bilo vlomljeno v hišo Marije Jenič, stare 65 let, v Rosalnicah. Skozi okno je vlomilec vdrl v vežo, nato pa preiskal vse stanovanje. Razmetal je omare in skrinjo ter iskal denar, končno pa ga je tudi našel. Odnesele je 6200 din. Za storilec poizvedujejo.

MOŽAK NI POGLEDAL

20. maja malo pred 8. uro zjutraj se je na kolesu s motorjem peljal proti križišču Leskovec-Velika vas 64-letni Oto Marko iz Veniš. Možak je zapeljal na prednostno cesto ne da bi se bil prepričal, če to lahko varno stori. Tako je trčil v avto, ki ga je ravno takrat mimo pripeljal Alojz Pirc iz Krškega. Po nesreči so težje ranjenega Markoča odpeljali v bolnišnico.

V HIŠO, PA SE V AVTO

Nagla vožnja je 19. maja zjutraj drago veljala Jožeta Zervaja iz Blatnega, ki je vozil z osebnim avtom po cesti Brestanica-Krško. Med potjo ga je namreč v nepreglednem in ostrem ovinku zaneslo, tako da je trčil v hišo, zatem pa še v avto, ki je bil parkiran v bližini. Pri nesreči je bil poškodovan sopotnik v avtu Jože Ban iz Dečnih sel. Zdaj je v bolnišnici. Cenijo, da je na avtomobilu za 15.000 dinarjev škode.

VLOMILEC ODŠEL PRAZNIH ROK

Med vikendom minulo soboto ali nedeljo je nekdo vlomil v upravne prostore podjetja Novoles v Štrazi. Vlomilec je skozi okno vdrl v pisarno za pripravo dela, od tu pa je prišel še v knjigovodstvo, kjer je blagajna. Spodnji leseni del je odprl, najbrž pa je bil na moč razočaran, ko je v njem našel samo sanitetni material. Do denarja je skušal priti z vlomom v zgornji del blagajne, vendar se železo ni vdalo. Vlomilec je odšel brez plena.

zdomci pa so bili krivi dveh trkov.

Kot so ugotovili strokovnjaki za promet, se je 13 nesreč zgodilo zaradi prehitre vožnje, 10 nesrečam je bila vzrok vinjenost, nepravilno prehitvanje je bilo krivo 9 nesrečam, ravno toliko pa je bilo voženj po sredi ali levi strani ceste, 8 karambolov je bilo zaradi izsiljevanja prednosti itd. Samo v treh primerih so kot vzrok za nesrečo ugotovili nenadno okvaro vozila in izpraznitev gume.

Miličniki so aprila začasno odvzeli 49 voznških dovoljenj, med prizadetimi vozniki pa so 4 poklicni šoferji. Velika večina knjižic (34 po številu) je bila odvzeta zaradi vožnje pod vplivom alkohola.

PODLEGLA POŠKODBAM

20. maja je v novomeški bolnišnici umrla 65-letna Milka Cigič iz Rešova pri Kamanju, ki jo je 13. maja popoldne na CBE v Metliki povozil avto. Mile Klipa iz Zorkovca je vozil proti Jurovskemu Brodu in pri železniškem prehodu začel prehitovati traktor, takrat pa je čez cesto stekla Cigičeva. Padla je na pokrov motorja, avto pa je zaneslo v drog električne napeljave. Hudo poškodovano Cigičovo so odpeljali v bolnišnico, kjer pa ji kljub prizadevnosti niso mogli rešiti življenja.

TAT V GRADU

Kot so ugotovili, je bil med 1. in 20. majem v hmeljniškem gradu vlomilec. Grad obnavlja Regionalni zavod za spomeniško varstvo v Ljubljani in je bil zaprt. Nekdo je prišel v poslopje skozi vrata v obzidju, iz gradu pa je odpeljal okrog 5 m3 lesa, vrednega 10.600 dinarjev. Toliko lesa bi najbrž potreboval kakšen graditelj! Sicer pa storilca iščejo!

NOŽ NI SLAMNATA BILKA

22. maja popoldne so klicali na pomoč iz obrata družbene prehrane pri Pionirju v Bršlino. Delavec Franc Vinkeševič je prišel vinjen v kuhinjo. Postregli so mu s kosilom, vendar ga je v vinjenosti polil po tleh. Ko se je kuharica nanj jezila, je možak pobesnel: po kuhinji je letal z nožem in kričal, da bo vse poklal. Še ko so prišli miličniki, ni dal miru, temveč je tudi njim grozil z nožem. Odpeljali so ga s seboj do iztreznitve.

Zakaj otroci uhajajo z doma?

Vsako leto se tik pred začetkom poletja pojavlja več ubežnikov. To so mladoletniki, ki ali iz strahu pred kaznijo doma zaradi "cvekov" ali pa iz drugih vzrokov zbeže v neznanost. Nekateri bežijo v hudi stiski, ker nimajo pravega doma, nekatere žaja po dogodivščinah. Navadno vročično načrtujejo akcijo za pobeg v največji tajnosti in prepričani v uspeh, silno poklapani pa so, ko jih čez nekaj dni socialni delavec ali miličnik privede domov. Beg od doma ne poteka tako kot v filmih, žal pa to otroci spoznajo šele takrat, ko se pustolovščina konča. Kakšne izkušnje imajo z ubežniki na nekaterih šolah, so povedali:

IVAN ŽELE, ravnatelj osnovne šole Metlika: „Imamo primere ubežnikov, vendar gre za otroke iz neurejenih družin, ki bežijo od doma iz raznih vzrokov. Malokrat se zgodi, da bi kdo ušel zaradi slabih ocen; lani ni bilo nobenega takega primera. S starši dobro sodelujemo, obveščeni so o otrokovem šolskem uspehu, zato ni nobenih presenečenj. Zgodi pa se, da pobegne fantje za dan ali dva, če so kaj „ušpičili“ in se bojijo kazni. Navadno ne gredo daleč. Zatečejo se k znancem v sosednjo vas ali pa kar v domačo zidnico in od tam opazujejo, kaj se doma ali pa v šoli dogaja.“



LIDIJA NOVAK, socialna delavka na osnovni šoli Grm v Novem mestu: „Letos smo imeli že tri primere bega, toda nobeden ni v zvezi s slabimi ocenami. Otroci beže zaradi domačih razmer. Neurejene družine in razvezani zakoni ter grobo ravnanje z otroki so velikokrat vzrok za pobeg. Lani pa so se štirje učenci iz dobrih družin dogovorili za pobeg na morje. Vsi so imeli po več slabih ocen, mislim pa, da jih je gnala tudi želja po dogodivščinah. Tri dni pred zaključkom poletja so hoteli v vikend enega od družine na morje. Dobil sem jih še doma, kadili so, obenem pa skočili kar pod postelje. Beg je bil onemogočen. Sicer nimamo veliko ubežnikov, vendar so tudi posamezni primeri zaskrbljujoči. Če otroka nekaj dni ni v šoli in celo ne prespi doma, pride večkrat še do strupenosti.“



NADA PETELINKAR, učiteljica iz osnovne šole Vavta vas: „V 24 letih, kar učim na tej šoli, nismo imeli ubežnikov zaradi slabih spričeval. Ker smo zelo pozorni na otroke iz neurejenih družin, tudi ni hujših težav z njimi. Starši našega šolskega okolja se res zelo zanimajo za otroke, ni socialno ogroženih, kar vse vpliva na to, da šolarji ne bežijo od doma.“



R. B.

Dežurni poročajo

ŽEPAR NA AVTOBUSU — 18. maja dopoldne se je Milan Rajaković iz Kamenja vračal z avtobusom iz Metlike proti domu. Ko je hotel plačati vozovnico, je ugotovil, da nima več denarice, v kateri je bilo 3.250 dinarjev. Nekdo mu je smuknil med pririvanjem pri vstopu v vozilo.

SE VEDNO STRELIVO IZ VOJNE — 19. maja je Stane Željko iz Gor. Suhorja našel pri podiranju skednja štiri ročne italijanske bombe. Obvestil je pristojne organe, ki so poskrbeli, da so nevarne ostanke vojnih časov uničili.

V SLUŽBI OKRADENA — 21. maja je Ljubici Murn iz Novega mesta, zaposleni v trgovini Pogaca na Glavnem trgu, nekdo ukradel 460 dinarjev. Imela jih je v slamnati torbici na garderobnem oknu.

PONOČI OB KOLESA — Janez Matoh iz Novega mesta je 21. maja zvečer ugotovil, da mu je nekdo ukradel iz osebnega avta dve kompletni kolesi. Fičko je stal Nad milini na prostem.

SO BILI PRENOČEVALCI? — 22. maja ponoči je začelo goreti na Preloki gospodarsko poslopje, last Jožeta Radoviča, ki je v Kanadi. V hlevu, kjer je nastal ogenj, je imel spravljeno seno in slamo neki vščan, ugotovili pa so tudi, da so v tem poslopju večkrat prenočevali razni ljudje. Domnevajo, da je prav eden teh neznanec povzročil ogenj. Ta se je razširil tudi na ostrežje stavbe in še na bližnjo lopo, last Jožeta Žuniča. Domači gasilci so ogenj ugasili, vendar je škode za 20.000 dinarjev.

VLOMILCA IŠČEJO — 22. maja je bilo med 19.30 in 21. uro vlomljeno v osebni avto Alojza Goloba iz Smarjeških Toplic. Lastnik je šel v kino, avto pa pustil na Prešernovem trgu. Vlomilec je odprl s ponarejenim ključem in odnesel transistor, razne dokumente in denarnico z 230 dinarji. V tem času je nekdo skušal nasilno priti tudi v kiosk pred hotelom Kandija.

SE NISEM IGRAČKAL ...

V uredništvu smo prejeli pismo Jurija Žugešiča iz Črnomlja, ki se je prejšnji teden poškodoval razstrelivom, o čemer smo poročali v našem listu. Imenovani pravi, da je naboj našel pri delovni omari v prostorih Belta in da ga je hotel „počiti“, da se ne bi kdo drug igračkal in poškodoval, pa se je nesrečna eksplozija primerila njemu. Pravi tudi, da ni bil hudo poškodovan, da pa je moral še isti dan na milico zaradi zasljanja. Na željo prizadetega Žugešiča, ki je sicer vojni invalid, objavljamo njegovo pojasnilo, vendar s pristavkom, da kljub vsemu ni ravnal prav. Kdor najde razstrelivo, mora javiti pristojnim organom in nihče ga ne sme skušati sam razstaviti ali uničiti. Kdor to dela, se igra celo z življenjem!



SMRT V GARAJI

20. maja dopoldne se je 48-letni Lado Perko iz Črnomlja Pod mostom 3 zastopil z ogljikovim monoksidom. V zaprti garaži je popravil izpušno cev, ko je bil motor vključen. Zaradi velike koncentracije ogljikovega monoksida je Perko izgubil zavest. Ko so ga našli, je bilo že prepozno. Zdravnik je ugotovil smrt. (Foto: A. Bartelj)

Največji ugrabek vseh časov

Terezija Prosevc, bivša računovodkinja Obrtnega kovinskega podjetja v Dobovi, bo odgovarjala za poverbo več kot 2 milijonov dinarjev

Okrožni javni tožilec v Novem mestu je pred dnevi vložil obtožbo zoper 48-letno Terezijo Prosevc iz Kapel pri Brežicah, češ da si je kot računovodkinja Obrtnega kovinskega podjetja v Dobovi prilastila 2.394.409 dinarjev.

Obtožnica jo bremeni grabeža, ki je doslej največji na širšem dolenskem območju. Obtoženka si je denar postopoma prilastila od januarja 1966 do oktobra 1975, ko so jo odkrili. V podjetju je veljala za dobro in zaupanja vredno sodelavko in morda ji še ne bi prišli na sled, če ne bi živel očitno razsipe, je kot bi ji dovoljevali dohodki iz rednega zaslužka.

Še vedno pa ni jasno, kako je pravzaprav pognala toliko denarja. Znano je le, da je kupila vikend na Hrvaškem, da je imela precej garderobe, da je veljala za dobrotnico odprtih rok, ki je dajala znancem in sovaščanom vredna darila.

KRONIKA NESREČ

NOVO MESTO: NENADOMA PRED AVTO — 18. maja zjutraj je Jože Brulc s Krke vozil z avtom čez Glavni trg, na prehod za pešce pri mostu pa je nenadoma stopil Jože Selič iz Ločne. Voznik ga je zadel, nakar so poškodovanega pešca odpeljali v bolnišnico, gmotne škode pa je za 3.000 dinarjev.

KRAKOVSKI GOZD - VOZILA NA KUPU — 19. maja zvečer je Leontije Mijić iz Loznice ustavljal tovornjak v Krakovskem gozdu da bi popravil okvaro in se zavaroval s

trikotnikom in baklo. Za njim je pripeljal z osebnim avtom Brežičan Angelo Gatta in ustavil, nakrat pa je od zadaj trčil vanj z avtom Darko Praznik iz Vel. Gabra. Škode je za 20.000 dinarjev.

METLIKA: PREHITRO IN VINJEN — 20. maja zvečer je Sredoje Čurčić iz Metlike vozil z avtom proti Brašljevcem, na Vinogradniški cesti pa ga je zaradi prehitre vožnje zaneslo v jašek in je obstal ob hišnem vogalu. Voznik in sopotnik sta bila laže ranjena. Več ur po nesreči so voznika preizkusili z alko-testom, ki pa je čez polovico pozlelel. Škode je za 15.000 dinarjev.

DOBRAVA: NI DAL PREDNOSTI — 21. maja popoldne je Alojz Kristan iz Novega mesta vozil z avtom proti Sentjerneju in zapeljal na most pri Dobravi, ne da bi upošteval prometni znak, ki daje prednost vozilom z nasprotni strani. Tako je na mostu že bila z avtom Milena Šiško iz okolice Rake in vozila sta trčili. Nastalo je za 7.000 din gmotne škode.

KARTELJEVO: PEŠINJO JE ZADEL — 22. maja zjutraj je Jožica Kranjčič iz Gor. Karteljevega šla peš ob desnem robu ceste, za njo pa je pripeljal avtomobilist Franc Zarabec s Podturna. Ker se je pri vožnji izogibal lužam, ga je zanašalo in tako je zadel peškinjo v nogo. Poškodovano je Zarabec odpeljal domov.

POTOK: PREHITRO V OVINEK — 23. maja ponoči je Maks Migalič iz Dragatuša vozil z avtom iz smeri Dol. Toplice proti Novemu mestu. V vasi Potok je prehitro pripeljal v ovinek, tako ga je zaneslo in je trčil v vsek ter obstal na boku. Gmotno škodo cenijo na 5.500 dinarjev.

TUREK JE GOREL

24. maja zvečer je kar med vožnjo začelo goreti v kombiju turškega državljanja, ki se je peljal po magistrali proti Zagrebu. Avto se je pri Drnovem tako naglo vnel, da je popolnoma zgorel, z njim vred pa tudi precej konfekcije, ki jo je lastnik vozil v domače kraje. Škodo cenijo na 250.000 dinarjev.

Zapor ali strogi zapor?

Ustava določa, da se smejo kazniva dejanja in kazenske sankcije določiti samo z zakonom. Kazniva dejanja in kazni je določil Kazenski zakonik. Ta predpisuje, da se smejo zoper storilce kaznivih dejanj izreči kot glavne kazni samo smrtna kazen, strogi zapor, zapor, zaplenba premoženja in denarna kazen. Kazen strogega zapora ne sme biti krajša od enega leta in ne daljša kot 15 let, medtem ko kazen zopora ne sme biti krajša od 3 dni in ne daljša od 3 let. Že to pomeni, da je kazen zopora milejša vrsta kazenske sankcije in da se ta praviloma izreka tudi

Ker je pri številnih kaznivih dejanjih alternativno zapretna denarna kazen ali zapor oz. zapor ali strogi zapor, ima tako sodišče velike možnosti, da izbere tisto kazen, ki je glede na vrsto kaznivega dejanja in osebnost storilca najprimernejša.

Sodišča morajo pri izreku kazni uporabiti splošna pravila za odmero kazni, t.j. olajševalne in obteževalne okoliščine. Tako upošteva stopnjo kazenske odgovornosti (pristevnost, naklep, malomarnost), nagib ali motiv (koristoljubnost, sovraštvo, maščevanje), kršitev zavarovane dobrine (temelji družbenopoli-

tičnega sistema, družbena lastnina, življenje in telo), kje in kdaj je bilo dejanje storjeno, pa tudi prejšnje življenje storilca in obnašanje po storjenem dejanju (obžalovanje, povrnitev škode).

Kazni zopora in strogega zopora se izvršujejo v kazensko poboževalnih zavodih ali zaporu. Glede prostora in prehrane, dela in nagrajevanja, zdravstvenega in invalidskega varstva, reda in discipline ni nobene razlike med obsojenci, ki so bili obsojeni na kazen zopora, in tistimi, ki so bili obsojeni na kazen strogega zopora. Pač pa je po sedanjih predpisih o izvrševanju kazenskih sankcij razlika glede pravice dopisovanja, sprejemanja obiskov in pošilk. Tisti, ki so obsojeni na zapor, si namreč smejo neomejeno dopisovati z ožjimi družinskimi člani, z drugimi osebami pa samo dvakrat na mesec, imajo pravico do vseh obiskov na mesec in do ene pošiljke vsak mesec, medtem ko imajo tisti, ki so obsojeni na strogi zapor, pravico sprejemati in pošiljati po dve pisemski pošiljki mesečno, do enega obiska mesečno in do ene pošiljke vsaka dva meseca.

Namen kaznovanja je pri vseh storilcih kaznivih dejanj isti, to je preprežga obsojencev in čim uspešnejša resocializacija.

STEFAN SIMONČIČ

Zemljo obdelovalcem!

Novomeški odlok predlaga, naj bi v občini zaščitili 1690 kmetij – Mehanizacija in kmečki turizem

Po dosedanji razpravi predlaga kmetijska zemljiška skupnost Novo mesto novomeški občinski skupščini, naj sprejme odlok, po katerem bo na območju novomeške občine zaščiteno 1690 kmetij.

Predlog ni nobena novost in je v skladu z republiškim zakonom o dedovanju kmetijskih zemljišč ter zasebnih kmetijskih gospodarstev in kmetij. Za kaj gre? Zakon in na njegovih temeljih tudi občinski odlok, naj bi omejila prehod polj, travnikov in gozdov v last tistih, ki zemlje ne obdelujejo, štiti torej zemljo pred drobitvijo.

Z določitvijo 1690 zaščitene kmetijskih gospodarstev na novomeškem območju bi torej ustvarili na teh kmetijah možnosti za smotrno uporabljanje kmetijskih zemljišč. Smotrno uporabljanje zemlje pa je v tem primeru samo kmetovanje in ne – samo primer: drobljenje za počitniške hišice.

Po zakonu o dedovanju kmetij je zaščitena kmetija tista kmetijska in gozdnogospodarska enota, ki zagotavlja lastniku s kmetijsko in ostalo z njo povezano dejavnostjo primerno preživljanje. Gre torej za primeren kruh iz kmetijske in gozdne proizvodnje, ki bi bil „posladkan“ tudi z dohodkom iz proizvodnega sodelovanja z organizacijami združenega dela in dohodkom iz kmečnega turizma.

Krajem, socialnim razmeram in legi kmetij primerno so bile v vseh krajevnih skupnostih novomeške občine razprave, po katerih so pristojni dejavniki določili omenjenih 1690 zaščitene kmetij.



Bosta zakon in odlok o zaščitene kmetijah dosegla, da bodo takšni in podobni posnetki samo še za v muzej?

Glede na razmere je izvršni odbor kmetijske zemljiške skupnosti Novo mesto pri določanju zaščitene kmetij upošteval tudi naslednja merila.

V nižinskih predelih naj bi imela kmetija vsaj 4 hektarje obdelovalnih zemljišč, v višjih predelih pa vsaj 6 hektarjev. Vsaka zaščitena kmetija naj bi imela dediča, ki bi prevzel kmetijo, lastnik kmetije naj bi bil zadrugin kooperant – torej tržni proizvajalec. Kmetija naj bi imela krajevnim razmeram primerno mehanizacijo ter primerno število živine za obstoječi zemljiški fond. Nadvse važno je tudi, naj bi kmetije v višinskih predelih služile pogojem, ki bi nastali v primeru splošnega ljudskega odpora.

V javni razpravi je bila vsaka zaščitena kmetija obravnavana posamezno – po vseh naštetih merilih. Po zakonu pa se mora občinski odlok o zaščitene kmetijah dopolnjevati najmanj vsakih pet let, možnosti za izboljšave pa so seveda tudi vsak trenutek, vsak dan. Zemljo tistemu, ki jo obdeluje!

Začetek ni preveč spodbuden

V prvem letošnjem trimesečju precejšen padec rasti novomeškega gospodarstva. Velike zaloge v opekarni Zalog in Novoteksu – TOZD Strešniki – Slabi časi za konfekcionarje

Fizični obseg industrijske proizvodnje v novomeški občini se ne veča. To je ena temeljnih ugotovitev ocene, ki je dala na rešeto značilnosti novomeških gospodarskih gibanj v prvih treh letošnjih mesecih. Padec rasti proizvodnje je predvsem posledica zmanjševanja povpraševanja na domačem tržišču, ponekod pa tudi sad visokih zalog gotovih izdelkov in zmanjševanja reprodukcijske sposobnosti gospodarstva. Tako meni novomeški izvršni svet.

V okvirih skupne industrijske proizvodnje so zabeležili najhujši padec v Iskri – Ela Novo mesto in opekarni Zalog. Ti dve organizaciji

zdrženega dela nista dosegli niti proizvodnje, ki sta jo imeli v istem obdobju lani. Povprečne občinske rasti, ki je v prvem trimesečju 7 odstotkov (vrednostni obseg), pa niso dosegla še naslednja industrijska podjetja: Industrija vozil Novo mesto (indeks 103), Novoteks (104) in Labod (104).

Daleč presegajo povprečje: Kremen (indeks 131), Iskra Bršljin (130), Krka-tovarna zdravil (122), Novoles (114) in Industrija obutve (117).

Večina organizacij združenega dela meni, da je njihova zaloga gotovih

izdelkov primerna, medtem ko imata Novoteks – TOZD Strešniki in opekarna Zalog prevelike zaloge izdelkov. Opekarna Zalog ima na zalogi kar dvomesečno proizvodnjo. Podobno ali nič bolje se godi tudi novomeškimi konfekcionarjem.

Kot sama menijo, so bila novomeška industrijska podjetja v prvem trimesečju zadovoljivo oskrbljena s surovinami, preskrba na domačem tržišču je na splošno dobra, težave pa so z reprodukcijskim materialom, predvsem uvozom. Slednje velja predvsem za IMV, ki uvaža za normalno poslovanje reprodukcijski material iz zahodne Evrope.

Vrednost prodaje industrijskih proizvodov v novomeški občini je v primerjavi z lanskim prvim trimesečjem narasla za 6,5 odstotka. Povprečje močno presegajo Krka-tovarna zdravil (56 odstotkov), Kremen (31), Novoles in Industrija obutve. Nekatere v okvirih lanske prodaje so tudi ostala podjetja, razen seveda Novoteksa, Ele in opekarni Zalog, ki pa smo jim omenili že, ko je bil govor o zalozhah.

Cep rav je to samo delna slika trimesečnega gospodarjenja v novomeški občini, je na dlani, da v nekaterih novomeških gospodarskih organizacijah iz takšnih ali drugačnih razlogov ne morejo slediti ciljem, ki sta jih zastavili republiška resolucija o družbenoekonomskem razvoju v letu 1976 in ocena možnega gospodarskega in družbenega razvoja občine Novo mesto.

„Delo daje človeku veljavo“

V soboto in nedeljo je bil v krajevni skupnosti Dolenjske Toplice praznik v spomin na osvoboditev izpod italijanskih okupatorjev. V čast krajevnega praznika in dneva mladosti je Klub za podvodne aktivnosti Novo mesto v soboto priredil odprto prvenstvo v hitrostnem potapljanju in plavanju s plavutmi, ki se ga je poleg domačinov udeležilo tudi več klubov iz Slovenije in eden iz Hrvaške.

Najbolj slovesno je bilo v nedeljo, ko so v prosvetnem domu podelili zaslužnim občanom, organizacijam in ustanovam iz Dolenjskih Toplic tradicionalna priznanja krajevnih skupnosti. Na plaketi je napisano geslo „Delo daje človeku veljavo“.

Priznanja

Minuli ponedeljek je pripravila OK ZSMS Novo mesto v Dolenjski galeriji proslavo – nastopil je pevski zbor OS Katja Rupena, z recitalom „Moderna“ pa so se predstavili novomeški študenti – na kateri je podelila priznanja za dobro delo mladim družbenopolitičnim delavcem (dobili so jih Franci Beg, Silvo Plantan, Milena Lenart, Brane Petrovič, Milan Geržetič, Igor Lukšič, Milan Stjepanović, Marjan Pavlin, Darja Colarič, Jožica Muhič in Branka Bukovec), mentorjem ZSMS Marku Sventu, Milanu Habjanu in Jožetu Butari, OO ZSMS tozdravarne stilskega pohištva „Novoles“, SOB Novo mesto, OO ZSMS v krajevnih skupnostih, in sicer, Dolenjskim Toplicam, Straži, Šmarjeti, aktivom ZSMS na KIC Grm, EASC in v dijaškem domu Majde Silc, OO ZSMS na osnovni šoli in „Baza 20“ v Dolenjskih Toplicah, Klubu novomeških študentov, gimnazijskemu klubu OZN, Domu jugoslovanske ljudske armade in novomeškemu atletskemu klubu.

SLADKO DARILO

Na dan mladosti so dijaki novomeške šolskega centra za gostinstvo s kombijem odpeljali na porušeno Tolminko 230 kilogramov peciva, ki so ga napekli za svoje vrstnike, njihove starše in občane na prizadetih območjih.



MLADINSKA ODLIČJA – Predsednik OK ZSM Novo mesto Bojan Flak podeljuje priznanje predstavniku novomeških študentov Bojanu Križu.

Suhokrajinski drobiž

PRI ŽUŽEMBERŠKI KRAJEVNI SKUPNOSTI je formiran štab za izvedbo razpisa javnega posojila, ki ga je imenovala krajevna konferenca SZDL Žužemberk. Štab je imel prvo sejo, na kateri so obravnavali gradivo za razpis javnega posojila za ceste pa tudi načrt gradnje in modernizacije cestnega omrežja v občini Novo mesto. Na seji so sprejeli tudi akcijski program z zadolžitvami, ki ga bodo na prihodnji seji še konkretizirali. Vsi dejavniki in družbenopolitične organizacije v krajevni skupnosti se bodo zavzeli, da bo razpis javnega posojila čim bolj uspel.

32.000,00 din, s čimer so pokazali zgled ostalim delovnim ljudem in krajanom v krajevni skupnosti.

ŽUŽEMBERŠKI ŠOLARJI ZBRAJO denar za pomoč po potresu prizadetim na Tolminkem in v Posočju. Prispevke zbira podmladek RK na šoli in je do 24. maja zbral kar 4.110,00 din. Nekateri občani so se izkazali in prispevali tudi po 100,00 din.

M. S.

KOLEKTIV DVORSKE RIBOGOJNICE je med prvimi v žužemberški krajevni skupnosti vpisal javno posojilo za ceste v SR Sloveniji. Po obvezi polovice OD v januarju letos naj bi vpisali 15.800,00 din, obvezo pa so prekoračili in vpisali kar

Prispevali so za porušene kraje

Do petka, 21. maja, so prispevali na žiro račun, ki ga je odprl za porušeno Tolminko in Posočje občinski odbor Rdečega križa Novo mesto, naslednje ustanove, podjetja, organizacije in posamezniki: sindikat javnih služb II Novo mesto – 2000 din; Blažo Tasev, Partizanska 11 Novo mesto – 1000 din; „Dana“ z Mince enodnevni bruto zaslužek – 56.340 din; sklad skupne porabe okrožnega javnega tožilstva – 1000 din; osnovna šola Grm – 6373 din; osnovna šola Bršljin – 335 din; Jožica Turk – 100 din; osnovna šola „Milka Šobar-Nataša“ – 14.171 din; ekonomska srednja šola – 3730 din; pedagoška akademija – 290 din; naselje Pod Trško goro – 565 din; Rene Paret, gost z Otočca – 600 din; Marija Ajdič iz Novega mesta – 500 din; krajevna organizacija RK Mali Slatnik – 1000 din; krajevna skupnost Žužemberk – 5000 din; ribiška družina Novo mesto – 1019 din; novomeška gimnazija – 4547 din; zdravniško društvo, podružnica Novo mesto – 4100 din; osnovna šola Dvor – 600 din in občinski odbor Rdečega križa Novo mesto 30.000 din.

Novomeška kronika

GLEDE NA TO, da je treba za kilogram češenj na tržnici odšteti 30 din, gostinci z manjšimi mericami teh sočnih spomladanskih sadežev pa tudi ne ostajajo brez zaslužka, človek pričakuje, da znajo ime sadja vsaj napisati. Kaže, da včasih preveč (?) pričakujemo, kajti na jedilnem listu „Gostišč na trgu“ v Novem mestu črno na belem piše, da gost za sladico lahko dobi – črešnje!

OD ZAČETKA ŽUPANČIČEVEGA sprehajališa do igrišča na Loki je utrjenim sprehajalcem na voljo ena samcata klop, okoli nje pa polno zmečkanih casopisov, prepisovalnih šolskih listkov in druge papirne navlake, celo kakšno ljubezensko pisemce se najde vmes. Če bi bilo ob poti več klopi, bi bilo najbrž še več smetišč!

NA NOVOMEŠKI TRŽNICI v zadnjem času prevladujejo sadike, semena in cvetje, branjeve pa ponujajo tudi sveže povrtnine. Tako je v ponedeljek stal kilogram novega krompirja od 16 do 20 din, čebule od 17 do 20 din, korenčka 30 din, kumar 20 din, graha 15 din in solate od 10 do 15 din. Za kilogram paradiznika je bilo treba odšteti 35 din, paprike 40 din in graha 15 din. Kilogram češenj je stal 30 din, jagod 50 do 60 din, jabolk od 10 do 17 din in hrušk 15 din.

PREJŠNJI TEDEN je darovalo kri 86 občanov, med njimi 25 delavcev iz Novoteksa, 10 iz vodovodne

Junija lani si je dokaj številna komisija ogledala tako imenovano mikrolokacijo nove posebne osnovne šole v Smihelu pri Novem mestu. Projektantka iz Ljubljane, ki je za to šolo izdelala idejne načrte, je bila navdušena. Najprej zato, ker naj bi stala šola na zares lepem kraju, drugič pa tudi, ker so ji rekli, naj se loti glavnih načrtov. Komisija strokovnjakov, občinskih mož in „zainteresiranih faktorjev“, kot nekateri imenujejo predstavnike posebne osnovne šole, se je zadovoljno razšla z obljubo, da bodo temeljni kamen za novo šolo položili marca letos.

Ko to pišem, je 25. maj in dan mladosti. Šole še vedno niso pričeli graditi, pač pa se je zvedelo, da si je komisija, podobna lanskemu, pred nekaj deset dnevi spet ogledala lokacijo. Tokrat je bila ta lokacija nekoliko višje kot lanska, po pravici rečeno – na še lepšem kraju. Kaj torej ovira, da posebne osnovne šole ne bi začeli zares graditi, kaj je tisto, ki onemogoča prehod od načrtov in besed k dejanjem? Pravijo, da se je zataknilo pri komunalni ureditvi: kanalizacija, priključki,

Inflacija nesposobnosti?

od kje voda in elektrika, je dovolj širok, kaj bo s prehodom čez progo in kako bo zavarovan itd. Nekaterih sosedov, ki bi morali dati soglasje za odkup zemljišč, na katerih bo stala šola, da ni bilo doma, drugi da so pristali, vendar se lahko premislijo.

V Novem mestu je podjetje, ki je plačano za to, da vse te ovire odstrani v najkrajšem času in na najbolj neboleč način. Podjetju „Dominvest“ je bilo že junija lani rečeno, naj čim hitreje uredi vse, kar se tiče lokacijske dokumentacije. Denar za prvo etapo graditve posebne osnovne šole je zbran (1,5 stare milijarde), nihče torej ne more peti popularne pesmi „Saj ni denarja“.

Neuradno se je zvedelo, da čaka graditve posebne osnovne šole zato, ker še niso določene mikrolokacije srednje medicinske šole, kovinskega centra in dijaškega doma. Vse te ustanove bodo sestavni del šolskega centra v Smihelu. Čakajo boja tudi na nekake strokovnjake, ki edini na tem svetu zna narediti kanalizacijo za neki šolski center. Kanalizacije pa ni mogoče narediti, ker se ne ve, kje bodo mikrolokacije ostalih šol. Zaključen krog izgovorov in s tem nesposobnosti.

Ničesar nočem podtikati, vendar me vseeno zanima, zakaj se v Novem mestu ne moremo lotiti graditve posebne osnovne šole, za katero je celo zbran denar. V novomeški občini imamo tudi dokument, ki se imenuje prioritarna lista graditve šol. Posebna osnovna šola je na vrsti med prvimi. Ker je inflacija izraz, ki ga lahko že uporabljamo povsod in vsak dan, je zdaj vprašanje, če ne bo s seznama šol ob takem ravnanju kmalu zbrisana najprej zadnja in nato predzadnja šola. Se bo to zgodilo zaradi resnične denarne inflacije ali pa zaradi inflacije brezbrčnosti in nesposobnosti?

MARJAN BAUER

Delo za vsako ceno in denar?

Če lahko verjamemo podatkom, se v novomeški občini oddaljujejo od teze, da naj intenzivno gospodarstvo zamenja ekstenzivno – Pri dohodkih pod republiško ravno

Lani so v novomeški občini sklenili, da se letos število zaposlenih delavcev ne bo povečalo več kot za 4 odstotke. Izračun je bil narejen na temelju razpoložljive delovne sile, prav tako pa tudi na podlagi dejstva, da v novomeški občini nimajo presežka stanovanj, šol, vrtcev in vsega drugega, kar potrebuje vsak delavec. Večkrat je bilo tudi rečeno, da naj bi v novomeški občini gojili intenzivno, namesto ekstenzivnega gospodarstva, ali preprosteje rečeno: moderni stroji zamenjajo veliko delavcev, zaposlovanje ljudi za vsako ceno in vsak denar se ne izplača.

Tako lani. Podatki za letošnje prvo trimesečje so imeli največ novih delavcev v gradbeništvu in komunalnem gospodarstvu (okoli 15 odstotkov več kot lani) zanimivo ob tem pa je, da je edino v gozdarstvu zaposlenih manj ljudi kot lani.

Med posameznimi gospodarskimi panogami so imeli največ novih delavcev v gradbeništvu in komunalnem gospodarstvu (okoli 15 odstotkov več kot lani) zanimivo ob tem pa je, da je edino v gozdarstvu zaposlenih manj ljudi kot lani.

Velja zapisati tudi podatke o povprečnem trimesečnem neto osebnem dohodku. Zaposleni v gospodarstvu so dobili v modri ovojnici ob koncu meseca 3.257 dinarjev, v negospodarstvu 4.594 dinarjev. Če oboje pomešamo in delimo, je povprečni neto osebni dohodek v novomeški občini 3.437 dinarjev, kar je za 13,5 odstotka več kot v istem obdobju lani.

Kje stojimo s tem denarjem v slovenskih okvirih? Podatki, ki jih la-

venijo so v omenjenih dveh mesecih povprečno zaslužili 3.760 dinarjev, v novomeški občini pa 3.411.

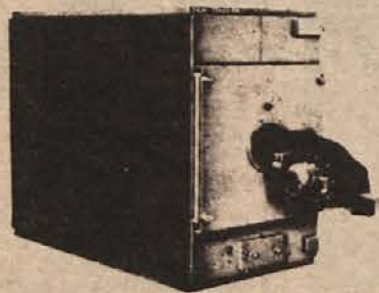
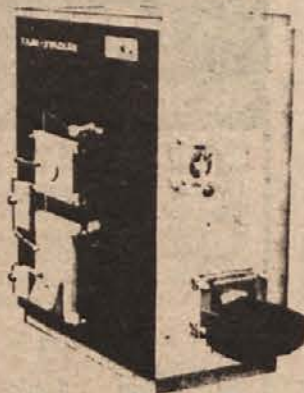
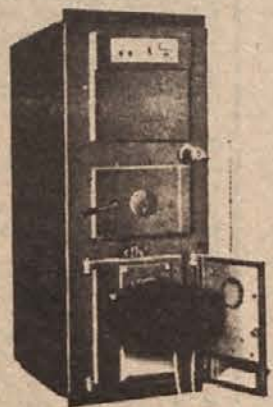
Gre torej novomeško zaostajanje tudi na račun znane, sprejete, vendar doslej tudi neuresničene teze o prednostih intenzivnega gospodarstva? Če obrnemo vprašanje: malo dela za veliko ljudi ali primerno število delavcev ob primernem, vzornem delu za dober zaslužek?

M. B.



SLIKE IZ RASTLIN – V prostorih novomeškega društva upoko-jencev je odprl razstavo slikar samouk Franci Šavrič, upokojeni uslužbenec. Na na lesenit nalepljeno platno lepi Šavrič najrazličnejše posušene rastline: od kosčkov ličkanja do listov in trav. Koščki se tako ob veliki potrpežljivosti in natančnosti strejejo v podobe pokrajin, domačih opravil itd. Franci Šavrič uporablja to zanimivo tehniko že 10 let.

VEČ TOPLOTE V VAŠ DOM TAM-STADLER



ker ima
vakuummajlirane
bojlerje
mednarodni
patent No. 250127

UNIVERZALNI KOTLI

- od 25.000 kcal/h naprej
- možnost kurjenja z oljem, s premogom ali plinom
- visoki izkoristki goriva
- vgrajena avtomatika za samodejno delovanje
- gorilniki
- zagotovljeni nadomestni deli in servis
- ugoden dinarski nakup

KOTLI Z DVOJNIM KURIŠČEM

- od 25.000 do 80.000 kcal/h
- možnost kurjenja s premogom, odpadki, oljem ali plinom
- visok izkoristek goriv
- samodejno delovanje z mnogo konfora

POSEBNI KOTLI ZA OLJE ALI PLIN

- od 200.000 do 3.000.000 kcal/h
- ugodne dimenzije
- visoki izkoristki
- za režim 110/90° C ali 90/70° C
- kvalitetni gorilniki
- dinarski nakup

VARČNO OGREVANJE



TAM MARIBOR
OBRAT STUDENCI
62000 Maribor
Leningrajska 27



Odbor za medsebojna razmerja
TOZD „DOLENJSKA“,
pekarna in slaščičarna,
Novo mesto, Ločna 21

RAZPISUJE PROSTO DELOVNO MESTO

ŠOFERJA C KATE-
GORIJE

za prevoz kruha in peciva,
v pošte pride tudi nakladanje in razkladanje kruha ter delo v ekspeditu.
Kandidat mora biti zdrav, čist, imeti smisel za delo s strankami, je odgovoren za prejeeto blago in mora znati paziti na avto.
Osebnih dohodkov po pravilniku. Poizkusna doba 2 meseca. Pismene prijave z opisom dosedanjih delovnih mest in dokazili o izpolnjevanju zahtevanih pogojev pošljite na gornji naslov v 15 dneh po objavi razpisa.
Stanovanje ni na razpolago.

OSNOVNE ŠOLE

Novo mesto
TOZD Milka Šobar-
Nataša

razpisuje za nedoločen čas
prosto delovno mesto

UČITELJA ZA
ANGLEŠKI JEZIK,
PRU ali P.

ZAHVALA

Vsem, ki ste naši mami, babici in prababici

MARIJI JAKŠE

iz G. Gradišča pri Šentjerneju

darovali cvetje in jo zadnjič pospremili do njenega groba, najlepša hvala. Hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje in nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih. Se posebno se zahvaljujemo osebju KO splošne bolnice Novo mesto in dr. Kralju iz Šentjerneja za lajšanje bolečin, podjetju Kremen Novo mesto, Tekstilni tovarni Novoteks Novo mesto, IGD Novoteks Novo mesto, Šentjernejskemu oktetu za poslovljne pesmi in župniku za opravljeni obred. Hvala vsem, ki ste jo imeli radi in jo boste ohranili v lepem spominu.

Žalujemo: hčerke Mimi, Ivanka, Štefka in Dragica z družinami, sinova Ivan in Slavko z družinama

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega dragega moža, ata, starega ata, tasta, brata in strica

JANEZA MALNARJA

iz Žlebiča pri Ribnici

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč, sožalje besede, podarjeno cvetje in vence ter vsem, ki so se poslovlili od njega in ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala osnovni šoli Kočevje za venec, dr. Rozalji Benčina za zdravniško pomoč ter kaplanu in gasilec za opravljene pogrebne svečanosti.

Žalujemo: žena Angela, hčerke Marija, Pavla in Angela z družino ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Vsem, ki ste sočustvovali z nami ob prerani izgubi naše drage hčerke, mame, stare mame in sestre

MARIJE HROVAT

upokojene babice
iz Uršnih sel 19

se iskreno zahvaljujemo zdravnikom in ostalemu medicinskemu osebju internega oddelka splošne bolnice Novo mesto za pomoč in nego. Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, delavcem Zdravstvenega doma Novo mesto, Zavarovalnice Sava-PE Novo mesto, Šolskega centra za kovinarsko stroko Novo mesto, Dijaškega doma Majde Silc v Smihelu za izraženo sožalje, poklonjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti.

Hčerka z družino in drugo sorodstvo

ZAHVALA

V 53. letu starosti je omahnila v prerani grob draga mama, sestra, teta in svakinja

MARIJA SLAK

roj. JERŠE

Iskreno se zahvaljujemo vsem znancem in sorodnikom, ki so jo v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala sosedom za pomoč v najtežjih dneh. Hvala kolektivom Litostroj Ljubljana, Ribarstvo Krka Dvor, Novoles Straža, Gasilskemu društvu, ožjim sodelavcem in vsem ostalim za podarjene vence in cvetje ter za izrečeno sožalje. Hvala duhovniku za opravljeni pogrebni obred.

Žalujemo: sinovi France, Janez, Slavko, hčerka Milena, sestre Anica, Linka in Milena z družinami ter družina Jerše

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi naše nadvse ljubljene žene, mamike, stare mame, sestre in tete

MARIJE ROLIH

z Rateža 14

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom in znancem, ki so pokojnici darovali vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Lepa hvala podjetju IMV in OŠ Brusnice za podarjena venca ter župniku za opravljeni obred.

Žalujemo: mož Alojz, sinček Marjan, hčerki Marija z družino in Slavica, brat Franci in sestre z družinami

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše nepozabne hčerke in sestre

GABICE KUKOVIČIČ

iz Dol. Leskovca 78 pri Brestanici

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za darovane vence in cvetje, sodelavcem TOZD papirnice – obrat strojno vzdrževanje za venec, vsem, ki ste nam izrekli sožalje in nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nadalje kaplanu za opravljeni obred, govorniku Jožetu Sajevcu za poslovljne besede ob odprtem grobu in vsem, ki ste pokojnico v tako velikem številu spremljali na njeni zadnji poti. Vsem naša iskrena zahvala.

Žalujemo:
ata Franc, mama Marija in brat Jani

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 74. letu starosti zapustil brat

JANEZ JAKOFČIČ

Zahvaljujemo se ZB Cerkevščice, gasilskemu društvu Griblje in duhovniku za opravljeni obred. Hvala za pomoč Jožetu Mravincu iz Cerkevščice in Tonetu Suhadolniku iz Radovljice.

Žalujemo: sestra Marica z možem in brat Lojze z družino

ZAHVALA

Ob nenadni, prerani izgubi našega dragega moža, očeta ter sina

JOŽETA KRIŽETA

iz Občic 16

se iskreno zahvaljujemo sosedom, znancem in sorodnikom, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali cvetje in vence. Topla hvala vsem, ki ste nam izrekli sožalje, zdravnikom bolnice Novo mesto, Cestnemu podjetju Novo mesto, tovarni Iskra Semič, tovarni Ela Novo mesto, GG Crmošnjice, ZB, SZ Dol. Toplice. Hvala tov. Fricu za poslovljne besede, kaplanu za opravljeni obred ter vsem, ki ste pokojnika spremili na zadnji poti.

Žalujemo: žena Marija, hčerke Ana z možem, Marjana, Verica, Cilka, Roman ter oče Franc

ZAHVALA

Ob smrti nam dragega moža in očeta

ANTONA JENŠKOVCA

iz Griča pri Kostanjevici

se toplo zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste se prišli posloviti od njega in ga v tako velikem številu spremili na njegovi poti v poslednji dom. Posebna zahvala dr. Frlanu za vso zdravniško pomoč, zdravniškemu in strežnemu osebju pljučnega oddelka bolnišnice Novo mesto, gospodu župniku za poslovljni govor in obred, kolektivu Splošnega mizarstva, kolektivu Cestnega podjetja, ZB Kostanjevica in pevcem kostanjeviškega oktetu. Iskrena hvala za podarjeno cvetje in za izraze sožalja.

Žena in otroci v imenu vsega sorodstva

gorjanci

OZD Avtopromet, gostinstvo in turizem „GORJANCI“ Novo mesto – Straža, odbor za medsebojna razmerja delavcev v združenem delu, objavlja naslednja prosta delovna mesta v delovni skupnosti skupnih služb in v TOZD Tovorni promet ter TOZD Avtobusni promet:

1. pravni referent
2. tehnični kontrolor vozil
3. KV varilec
4. KV avtomehanik
5. KV avtoelektrik
6. referent za vozne rede
7. planer – analitik

- 1 delovno mesto
- 1 delovno mesto
- 1 delovno mesto
- 4 delovna mesta
- 1 delovno mesto
- 1 delovno mesto
- 1 delovno mesto

Pogoji:

- Za delovno mesto pod zap. št. 1. mora kandidat biti diplomiran pravnik in imeti položen strokovni izpit.
- Za delovno mesto pod zap. št. 2. mora imeti kandidat naziv VKV avtomehanika in šolo za delovodje ter nekajletno prakso v stroki.
- Za delovno mesto pod zap. št. 3. mora imeti kandidat naziv KV varilca z ustrežno strokovno izobrazbo in nekajletno prakso.
- Pod zap. št. 4. mora imeti kandidat naziv KV avtomehanika z ustrežno strokovno izobrazbo in nekajletno prakso.
- Pod zap. št. 5. mora imeti kandidat naziv KV avtoelektrikarja z ustrežno strokovno izobrazbo in nekajletno prakso.
- Pod zap. št. 6. mora imeti kandidat srednjo prometno šolo ali ustrežno šolo in nekajletno prakso.
- Pod zap. št. 7. mora imeti kandidat višjo ali visoko izobrazbo ekonomske smeri in nekaj prakse.

Za vse kandidate velja, da morajo imeti regulirano vojaško obveznost.

Kandidati morajo predložiti ponudbe z dokazili v splošni oddelki podjetja v Straži z oznako „za odbor“.

Rok objave do zasedbe delovnih mest.

Odbor za medsebojna razmerja

**vsak četrtek
DOLENJSKI LIST**

DOBRI MATEMATIKI

V začetku maja so se šolarji v trebanjski občini pomerili za bronaste Vegove značke. Sledilo je še občinsko tekmovanje za najboljše matematike. Za srebrno priznanje se je potegovalo 55 učencev, podelili pa so jih 23. Med učenci 6. razredov je bila najboljša Brigita Savrič, med sedmošolci Liljana Kukman (obe iz trebanjske osnovne šole). Pri osmošolcih sta si prvo in drugo mesto delila Marjan Dolensek (Mokronog) in Darinka Vidmar (Trebnje). Kot zanimivost poudarjamo še primer prizadevne Branke Kužnik iz Dobriča, ki obiskuje 5. razred, tekmovala pa je z nalogami za 6. razred, tako da si je, čeprav s podružnične šole, vseeno z priborilo srebrno Vegovo značko.

MOČVIRJE LE ŠE V GLINKU?

Večina posestnikov na območju, kjer namerava trebanjska kmetijska zemljiška skupnost izpeljati izsuševalna dela v sodelovanju s Kmetijskim gospodarstvom Slovenske vas, je pristopilo. Izgleda, da akcija ne bo zajela doslej v glavnem nekoristnih površin na Glinku, ker kmetje niso podpisali soglasij. Gre za okrog 20 hektarov. S tem so se verjetno odpovedali možnosti, da bi iz te zemlje kdajkoli kaj bilo.



DOBRODOŠLI TUDI NAJMLAJŠI – Pod okriljem mirenskega Partizana se izpelje prenekateri udarniška akcija. Na lanskem občnem zboru so se odločili za dve: kulturna dvorana v bivšem sokolskem domu je v glavnem nared, trimska steza pa bo v kratkem. Delovne akcije so „razpisane“ do samega dne otvoritve.

Samo še učiti se je treba!

Stoodstotno podpisan samoupravni sporazum o štipendiranju – Plačala tudi IMV – Cokla je republiška solidarnost – Od maja že 327 štipendistov, večina vozačev

Politika Zveze komunistov in drugih organizacij je v glavnem že uresničila komunizem za dijake, učence poklicnih šol in študente. Kdo lahko poreče, da je cenzus dijaka (tudi najnižja štipendija!) 1.950 dinarjev in za študente 2.100 dinarjev prenizek, če se hkrati primerja povprečna „plača“ delavca?

Komisija podpisnic samoupravnega sporazuma v trebanjski občini, ki je odgovorna za socialne štipendije, zato upravičeno ugotavlja, da je materialni položaj štipendistov, kar se materialne plati tiče, rešen. Vseeno pa še kar mrgoli drugih vprašanj. Eno takih je sorazmerno slab učni uspeh pri marsikom. V grmsko kmetijsko šolo je npr. vpisana marsikatera dijakinja, ki ni bila za drugam, je pa vprašanje, če je že kdaj prišla za motiko ali sploh bo. Tu še teorija ne bo mogla narediti čudežev, morda bodo zadostna selekcija bližnji čvek. Ni namreč mogoče trditi, da je vse zlo samo v vožnji, saj so se vozile tudi starejše generacije in ob slabših zvezah. Komisija podpisnic se je za sodelovanje obrnila tudi na krajevne dejavnike, kjer pa ni naletela na „sodelovanje“, razen takrat, ko kateri od nadobudnih dijakov ali študentov ni dobil štipendije! Poslej se bo komisija bolj na-

slanjala na mnenje Študentskega kluba Pavla Golie in mladinsko organizacijo. Konec koncev se namreč za vsakega „črnošolca“ tudi spodobijo, da je delaven v teh organizacijah, saj se le-te borijo zanje. Naslednja velika težava je pomanjkanje denarja. Še lansko šolsko leto je bilo za 161 štipendistov dovolj mesečno 130.000 dinarjev za izplačila štipendij. Od maja je treba za 327 štipendistov (malokatera tovarna v občini ima toliko delavcev) odšteti že 247.000 dinarjev! Od vseh podpisnikov v občini zberejo le 52.000. Celo večna dolžnica IMV – tožd Tovarna opreme na Mirni je sedaj poravnala svojo obveznost, oproščen je samo še bivši Tip-top, ki pa se bo v okviru Laboda slejkoprej izvele iz težav in pomagal družno z ostalimi. Očitno je, da s to sestavo gospodarstva ne morejo poseči korenite v šolanje svojih kadrov, ki so še kako potrebni za razvoj.

ŠTIPENDIJE BODO SAMI DELILI

V trebanjski občini bodo še nadalje opravljali vsa dela pri razdeljevanju štipendij sami, brez službe za zaposlovanje. Do te službe so namreč kritični, saj je centrala v Novem mestu, uslužbenci, ki so ali niso na izpostavi v Trebnjem, pa zaenkrat še ne uživajo dovolj zaupanja niti ni služba kadrovske dovolj močna. Vprašanje seveda je, koliko časa si to SIS za zaposlovanje dovoljuje, saj očitno ne more opravljati niti svoje redne dejavnosti. Delo komisije v Trebnjem ni lahko. Marsikdo ji hudo zameri, ker prejemajo vozači nižje štipendije (450 dinarjev) od tistih, ki so v internatih, kar je republiško določilo. V posebno težavnih socialnih razmerah se tega določila niso držali. Drugi, katerim pa so bile štipendije preplačane, bodo morali ta denar vrniti.

ALFRED ZELEDNIK

POVRŠNOST PRI SOLIDARNOSTI

To, ali štipendije vsak mesec so ali ne, je odvisno od dotika denarja iz republiške solidarnosti. Zadeva je stekla šele jeseni lani, ko so prejeli denar za lansko valorizacijo. Ali

Najlepša steza v republiki?

Mirna: nova trimska steza že za krajevni praznik 5. junija

Mirenčani, znani po svoji iznajdljivosti in marljivosti, so spet tik pred novo pridobitvijo: v čast krajevnemu prazniku nameravajo odpreti 2.400 metrov dolgo trmsko stezo za naseljem novih hiš na Rojah.

Od začetka minulega tedna vabijo plakati Mirenčane na delovno akcijo. Podpisan je TVD Partizan. Dobrodošel je vsakdo. Dobro je, da premore kaj orodja, nujno pa ni. Vsak dan je delovišče bolj globoko v

„državem“ gozdu. Minuli četrtek je bilo že 700 metrov daleč od izhodiščne „postaje“. Vseh postaj bo 20,“ je povedal Božo Ponikvar, planer materiala v KPD Dob in prvi v občini, kar se tiče občinskih sindi-

kalnih iger, od lani dalje. V rokah je imel lopato kot drugi, ki so prišli na ta dan. Izvedeli smo sicer, da prava vnaša se ni na dostojni višini, steza je namreč še na Mirni za marsikoga nekaj nezasiščenega! „Tam, da bi se razmigoval? Mar bi delal?“ zabije sem in tja koga kakšen zasebni graditelj stanovanjske hiše. Delo je za takega namreč samo tisto, ki je opravljeno doma.

Božo Ponikvar se ni posebno rad pogovarjal o tehničnih podrobnostih proge, ki jih ima v malem prstu inž. Aleksander Turk, direktor Lesnoindustrijskega obrata Pohorje. Ponikvar pa nam je vseeno zaupal, da je bil zraven na ogledu dveh drugih stez v Sloveniji, med drugim tudi na Mostecu v Ljubljani. Steza je stalno zasedena, mnogi poznavalci, ki so primerjali mirensko traso, že sedaj izjavljajo, da je v vsej republiki ni bolj naravne. In stroški? „Posebnih stroškov ne bo!“, kratko odvrne Božo. V tem je sicer nekaj mirenske skromnosti, kjer se vse naredi udarniško, res pa je tudi, da niso imeli sitnosti z zasebnimi gozdnimi posestniki kakor so jih imeli Novomeščani.

A. ZELEDNIK

PLAKETA NAČELNIKU GOLETU

Ob 13. maju, prazniku organov za notranje zadeve, je republiški sekretar Marjan Orožen podelil Tonetu Goletu, načelniku oddelka za notranje zadeve pri občinski skupščini v Trebnjem, plaketo, namenjeno delavcem za notranje zadeve.

TREBNJE: OSTRO STRELJANJE ZA PRAZNIK

V počastitev dneva varnosti in organov za notranje zadeve ter krajevnega praznika štirih krajevnih skupnosti (Trebnje, Dol, Nemška vas, Račje selo in Stefan) je trebanjska strelska družina 15. maja na strelišču v Prapročah pripravila meddružinsko tekmovanje z vojaško puško. Sodelovalo je 10 ekip s 40 tekmovalci. Clanski pokal je ponovno osvojila strelska družina „Matija Gubec“ z Doba (597 krogov od 800 možnih), druga je bila SD Trebnje (574) itd. Najboljši dan je imel član trebanjskih strelcev Franc Cugelj s 163 zadetimi krogi od 200 možnih, drugi je bil Avgust Fink (158) in 3. Janez Lenič (156 – oba Matija Gubec z Doba).



KAJ VIDIJO MLADE OČI? – Takole si je mladi ustvarjalec zamislil strašilo. Naiva v trebanjskem taboru torej ni brez odmeva.

Nič več sužnji alkohola

Izkušnje zdravljenih alkoholikov: okolje bi se moralo dostikrat sramovati poniževanj ljudi s tolikšno voljo

Trebanjski klub zdravljenih alkoholikov stopa močan v četrto leto uspešnega dela. Dr. Janez Rugelj, predsednik slovenskega združenja, jim je na skupščini predzadnjo sredo izrekel vse priznanje. Čeprav mu kot pionirju te veje psihiatrije pri nas pravzaprav ni bilo nikoli kaj posebnega lahko, mu ne manjka optimizma. Vseeno pa je čez prenekatero nekdanjega alkoholika iz trebanjske občine naredil že križ, ko je le-ta prišel pred leti v Škofljico. Tokrat jim je lahko osebno stisnil roko, pripel nagelj, videl njihove srečne družine in slišal, da so postali celo dobri samoupravitelji in družbenopolitični delavci!

Vrsta vodilnih, ki so bili sicer vabljeni na skupščino, a niso prišli, bi se lahko prepričali na svoje oči. Nekateri bodo lahko zardevali tudi ob kakšni vrstici, ki jo bomo ponovili po izjavah na zboru.

Mirne. Še šefi so se ga bali! Danes ga imajo pri Pionirju radi, naučil se je celo pisati in brati, zakaj zapit je bil že od malega!



JANKO OVNIK iz Velike Loke, vzdrževalec pri Agrotehniku, abstiniira že od 6. januarja 1973. Povsod ga sprašujejo, kako je to zmogel. Redno hodi na vaje in vse nastope domačega pevskega zbora, kar bo tudi naprej, samo če bo zbor obstal. Tako se je poslal na skupščini. Njegov šef iz Mokronoga mu že toliko zaupa, da mu je prepustil celo pozdrav skupščini.

Kaj je strast, ve že vsak kadilec. Pravimo, da ima neznansko voljo, kdor pusti svaljek z ognjem na enem koncu. To in še več je



Tudi **IGNAC SMREKAR** ni več tisto, kar je večina v vrhpeškem kamnolomu. Avstinira že peto leto. Da sploh zdrži med tamkajšnjimi čepi, se ima zahvaliti svoji šaljivo odrezavi naravi. Vabilo za trebanjsko skupščino je pokazal šefu in deseterju: „Požvižgava se na vaše vabilo,“ sta ga zavrnila, čeprav bi slednjič imela priliko videti „te jehovce“, kot pravijo Nacetu na Vrhpeči. Nace pa je bil do nedavnega že tudi predsednik osnovne sindikalne organizacije, sedaj je strah in trepet, kar se tiče pravičnosti, v stanovanjski komisiji!



STANE MUHVIČ je bil svoje čase strah in trepet

GODBA PRED PETDESETLETNICO

Trebanjski pihalni orkester, brez katerega ni pomembnejše prireditve v občini in tudi v širši okolici, se vestno pripravlja na proslavo svoje petdesetletnice. Osred-

nje slovesnosti bodo ob dnevu borca, 4. juliju. V goste bodo povabili 10 godb, med njimi Čebe, ki so se že lani bratili s Trebanjci ob otvoritvi Donitove tovarne. Nastop vseh godb bo pod mirenskim gradom, slavnostni mimohod pa v Trebnjem.

**TREBANJSKE
NOVICE**



Pisatelj Karel Grabeljšek v nedeljo med učenci osnovne šole v Artiĉah. (Foto: Zupanĉiĉ)

Po starem ne gre več naprej

Kooperacija in združevanje odpirata kmetom vrata do kreditov in do racionalnejšega gospodarjenja — Tudi kmet se mora uveljaviti kot samoupravljalec

Zadnje čase se moĉno poveĉuje zanimanje kmetov za pogodbeno sodelovanje s kmetijskimi organizacijami. Kooperanti so deležni strokovne pomoĉi, razen tega pa jim sodelovanje odpira poti do kreditov: bodisi za nakup mehanizacije, plemenske ĉrede, za obnovo nasadov, gradnjo hlevov in druge oblike opremljanja kmeĉkih gospodarstev.

V brežiški občini združujejo kooperante Agraria, Slovin in Gozdno gospodarstvo. Agraria jih vkljuĉuje tisoĉ, organiziranih v desetih proizvodnih okoliših, Slovin pa 430 v šestih proizvodnih okoliših. Vsak proizvodni okoliš ima svoj zbor kooperantov, ki izvoli iz svojih vrst izvršilni in poslovni odbor in ĉlane za svet kooperantov ter delavcev tozda (pri Agrarii),

oziroma delovne enote pri Slovinu.

Kooperacija obsega proizvodno sodelovanje v poljedelstvu, živilstvu, sadjarstvu in vinogradništvu ter pospeševalno delo, ki pa se ne omejuje samo na kmete v pogodbenem odnosu z delovnimi organizacijami. Zraven sodijo hranilno-kreditno poslovanje, odkup in prodaja kmetijskih pridelkov kooperantov ter oskrba s semeni, gnojili, zašĉitnimi sredstvi in strojnimi pripomoĉki.

Glavni tržni pridelki zasebnega sektorja so koruza, grozdje, breskve in hruške ter prireja živine in vsako leto veĉje koliĉine mleka. Agraria ga je lani odkupila 4 milijone in 200 tisoĉ litrov, Slovin Brežice 380 tisoĉ litrov in Kmetijska zadruga Senkovec prav tako 380 tisoĉ litrov. Mleko pobirajo po zbiralnicah, vendar te niso primerno opremljene, zato se zlasti poleti porajajo težave. V gradnji je 16 zbiralnic s hladilnimi bazeni, kakršne bodo postopoma dobili na vseh zbiralnih mestih.

ALBINCA MALI OBISKALA PIONIRJE

V ĉasu pohoda pionirjev po poteh osvoboditve, ki je bil v občini Brežice od 5. do 10. maja, da bi obujali tradicije NOB med mladimi, je narodni heroj Albinca Mali-Hoĉvarjeva obiskala tudi šole v Dobovi, v Kapelah in na Veliki Dolini, kjer je mladim pionirjem pripovedovala o svojih doživljajih iz ĉasov NOB, nato pa odgovarjala na njihova res zvedava vprašanja. Prav gotovo bo to sreĉanje pionirjev z narodnim herojem vsem ostalo v lepem spominu.

M. Z.

D. V.

Novo v Brežicah

KREDIT ZA LEPO SODNIJO. Obĉinska skupščina je najela 500.000 din posojila za ureditev fasade na sodnem poslopiju v Brežicah. Kredit je dobila za obdobje sedmih let iz sredstev SR Slovenije za gradnjo sodnih poslopij. Novo fasado že delajo, tako da bo dokonĉana še pred zaĉetkom hortikulturne razstave v Brežicah.

PIONIRJI NA LETALIŠĀU. V Cerkljah so se 21. maja, na praznik jugoslovanskega vojnega letalstva, zbrali pionirji s Senovega, iz Brežic in Zagreba, kjer so jih slovesno sprejeli v Zvezo socialistiĉne mladine.

NOV ODBOR ZA OKTOBRSKE NAGRADE. Staremu upravnemu odboru sklada za podeljevanje oktobrskih nagrad je potekel mandat. Obĉinska skupščina je imenovala 11 novih ĉlanov iz vrst svojih delegatov. To so: Stane Cerjak, Anton Bibiĉ, Angelca Jakliĉ, Milan Lokar, Rok Kržan, Slavko Lubšina, Bruno Potokar, Marjana Peterkoviĉ, Stane

Zlobko, Peter dr. Zoriĉ in Manja Zajc. Delegati zastopajo vsa podroĉja udeleŹevanja in veĉino krajevnih okolišev.

MILIJONI ZA VINOGRAD. Slovin je letos namenil investirati v obnovo vinogradov s ĉupaj s kooperanti 12 milijonov din. Banka naj bi dala za 5,4 milijona din posojil, republika razvojna skupnost 600 tisoĉ din, kmetje pa 6 milijonov. Letno vrednost pridelka na novih površinah cenijo na 6,4 milijona din, kar pomeni veĉ kot znaša polovica investicije.

POSOSILO TOLMINCEM. Na zasedanju skupščine stanovskega samoupravnega skupnosti, ki bo prihodnji ponedeljek, bodo delegati med drugim sprejeli samoupravni sporazum o izjemnem posojilu po potresu prizadetemu obmoĉju na Tolminskem. Pomoĉ prispevajo številne delovne organizacije in s tem izraŹajo solidarnost s tamkajšnjim prebivalstvom.

Slovin usmerja pospeševalno delo predvsem na vinogradništvu, na obnovo starih nasadov, pri ĉemer si prizadeva za združevanje zemljišč in enoten naĉin obdelovanja. V kooperaciji je obnovljenih 350 ha vinogradov, trenutno pa jih pripravljajo še 72 ha. Kmetje so zainteresirani za obnovo, ovira jih le pomanjkanje kreditov za te namene.

J. T.

Spriĉevalo brezbriznosti

O druŹbeni samozaiĉiti sicer veliko slišimo, govorimo, sprejemamo sklepe, toda pogosto samo na splošno, naĉelno. Besede gredo skozi eno uho noter, skozi drugo ven, ne da bi se zavedeli dolŹnosti, ki nam jih nalagajo. Zanašamo se paĉ na to, da je skrb za varnost predvsem zadeva miliĉnikov, zavarovalnic, gasilcev, ĉuvarjev in organov za notranje zadeve.

V brežiški občini so pregledi delovnih organizacij pokazali vrsto pomanjkljivosti. Mednje sodi slabo organizirana ĉuvarjska sluŹba, saj prevladuje mnenje, da je za ĉuvaja dober prav vsak, najsi je telesno še tako šibek. Zaradi tega ni ĉudno, ĉe opravljajo to odgovorno delo celo 80-odstotni invalidi, ki niti fiziĉno niti kako drugaĉe niso sposobni obvladati poloŹaj v primeru nevarnosti. Seveda to ni njihova krivda.

Druga znaĉilnost, ki kaŹe na zanemarjanje varnosti v delovnih kolektivih, je brezbriznost do zapiranja oken, do zaklepanja vrat, pisalnih miz in omar. Kar se Janezek nauĉi, to Janez zna in navada preide sĉasoma v škodljivo razvado.

Kontrola oddelka za notranje zadeve je razen tega ugotovila, da v pisarnah, v skladišĉih, na podstrešjih in na dvorišĉih slabo vzdrŹujejo red. S tem poveĉujejo nevarnost za izbruh poŹarov, marsikoga pa nered zapele k tatvinam druŹbenega premoŹenja, saj šele ĉez dolgo ĉasa ugotovijo, da je zmanjkalo to in ono. Sledi za storilcem se do takrat navadno že zgubijo.

Pomanjkljiva skrb za druŹbeno premoŹenje se kaŹe tudi na gradbišĉih, saj ponekod nimajo organizirane niti noĉne niti nedeljske ĉuvarjske sluŹbe, ograde pa tudi niso sposobne zadrŹati tatov.

Vse te stvari bi verjetno marsikje stekle same po sebi, ĉe bi imeli v podjetjih pravilnike in z njimi doloĉene odgovornosti posameznikov do zavarovanja druŹbenega premoŹenja. Źal jih je na to morala opozoriti šele nenapovedana kontrola.

J. TEPPEY

OD 1976 DO 1980

Po srednjeroĉnem planu vzdrŹevanja in izgradnje magistralnih in regionalnih cest v Sloveniji bodo v brežiški občini do 1980 modernizirani cestni odseki od Cerklj do KriŹaja (4,4 km), dva kilometra ceste na meji pri Bregani, 3,75 km ceste od Bizelskega do Bistrice ob Sotli, cesta od Bizelskega do Sotle pri Klanjcu, 2,8 km ceste od Źelezniške postaje do BreŹic ter 5 km ceste BreŹice-Dobova. Dograjen bo tudi novi most ĉez Krko v Krški vasi. Skupna vrednost teh investicij bo 72 milijonov din.

Referendum tudi na Senovem

Obĉani senovske krajevne skupnosti so pripravljani prispevati za gradnjo druŹbenega centra — O tem bodo v kratkem odloĉali na referendumu —

Krajevna skupnost Senovo sodi med tiste redke, v katerih je samouprava obĉanov uspešno zaŹivila na vseh podroĉjih. Na zborih obĉanov potekajo ta ĉas izredno Źivahne razprave o gradnji druŹbenega centra s samoprispevkom. Kraĵani se brez oklevanja izrekajo za razpis referenduma, na katerem se bodo volivci dokonĉno odloĉili za nov druŹbeni in kulturni center, katerega si na Senovem že zelo dolgo Źelijo.

Nekateri so že na zboru izjavili, da so pripravljani prispevati za dom še dodatne zneske mimo samoprispevka. Iz vrst volivcev je prišel tudi predlog, naj bi bodoĉi druŹbeni center nosil ime slavne XIV. divizije.

Pomen druŹbenega centra bo zelo vsestranski. V njem naj bi dobili prostor glasbena šola, krajevna knjiŹnica, godba na pihala, kulturno-prosvetno druŹstvo in druga druŹstva ter osnovna šola in TVD Partizan pa telovadnico.

Volivci Senovega na zborih Źivo sodelujejo tudi v razpravah o srednjeroĉnem naĉrtu krajevne skupnosti. Zavzemajo se za ĉim hitreje reševanje nekaterih komunalnih problemov, na primer za regulacijo senovskega potoka, za sanacijo nekaterih cest v naselju in za ureditev javne razsvetljave.

V vaŹkih skupnostih so se podobno kot na Senovem odloĉno lotili reševanja pereĉih komunalnih vprašanj. V oddaljenih vaseh Źelijo dobiti telefon-

sko povezavo, saj je dandanes to nujno potrebno. Źdaj niti v nujnih primerih ne morejo nikogar poklicati. Źelijo si tudi boljše ceste, ki vodi s Senovega na Kozjansko. Kmetje izraŹajo Źeljo po veĉjem sodelovanju s krŹkim Agrokombinatom. Radi bi postali kooperanti, zato poŹeŹajo nasvete strokovnjakov za Źivinorejo in poljedelstvo.

VESNA ŹVAR

POSAVJE: KOLIKO SODIŠĀ

Devetĉlanska komisija pri medobĉinskem svetu SZDL Posavje pripravlja za javno razpravo o preobrazbi pravosodja gradivo o številu temeljnih sodiŹ in njihovih sedeŹih v Posavju. Splošno mnenje je, da je za Posavje eno temeljno sodiŹiŹe premalo in da sta potrebni vsaj dve. V komisiji, ki so jo imenovali na seji 4. maja, so po trije predstavniki iz vsake občine: Slavko Lubšina, Franc Bukovinsky in Boris Pavlenĉ iz BreŹic, Tone Markelj, Janko Pibernik in Andreja Flajs iz Sevnice ter Ciril Plut, Adam Vahĉiĉ in Franc Jankoviĉ iz KrŹkega.

POIMENOVANJE DVEH ŠOL

Obĉinska skupščina bo jutri na svoji seji razpravljala in odloĉala o poimenovanju dveh šol na predlog delovnih kolektivov. Osnovno šolo v Leskovcu bodo poimenovali po narodni herojini Milki Kerinovi iz Velikega Podloga, posebno šolo v KrŹkem pa po znanem psihologu iz Bregov, univerzitetnem uĉitelju prof. dr. Mihajlu Rostoharju.

J. T.

DruŹbeni center

Referendum 20. junija

Po tem, ko smo pred dnevi zabeleŹili izredno podporo obĉanov krŹke krajevne skupnosti, ki so se na referendumu v izredno velikem številu izrekli za denarno podporo gradnje „Delavskega doma“ in otroškega vrta, lahko v današnji številki poroĉamo o odloĉitvi zbora delegatov senovske krajevne skupnosti, da kmalu izvedejo enako akcijo, v podporo naĉrtovani gradnji „DruŹbenega centra“.

Do te odloĉitve so prišli po izredno uspeŹih zborih obĉanov, ki jih je bilo sedem po „terenu“ in nekaj po delovnih kolektivih. Poslopije bo po sedanjih idejnih naĉrtih izredno uporabno. V njem bo veĉja dvorana, ki ne bo sluŹila le kulturnim prireditvam, manifestacijam, proslavam in druŹbenopolitiĉnemu ter druŹabnemu Źivljenju nasploh, marveĉ jo bodo lahko obĉani uporabljali za športno rekreacijo, uĉencem bliŹnje osnovne šole pa bo to telovadnica. Poleg tega bo imelo poslopije nekaj stranskih prostorov, v katerih bodo imeli konĉno dobre delovne pogoje krajevna knjiŹnica, glasbena šola DPD Svobode, v njih pa bo lahko nemoteno vadila tudi rudniška godba na pihala. Sicer pa so skrbni naĉrtovalci pomembnega objekta že sklenili, da v kletnih prostorih uredijo veĉjo kotlovnico, iz katere bodo lahko ogrevali bliŹnji zdravstveni dom, šolsko poslopije in nekaj stanovanjskih blokov.

Vse to naj bi po sedanjih cenah veljalo okoli 12 milijonov novih dinarjev. Polovico te vsote naj bi zagotovili iz komunalnega sklada, drugo pa naj bi v enakih deleŹih (po 3 milijone) prispevali temeljna izobraŹevalna skupnost krŹke občine in obĉani s samoprispevkom. Ker računajo na morebitne podŹržitve med gradnjo, že pripravljajo samoupravni sporazum, s katerim naj bi zaposleni v gospodarstvu in negospodarstvu v treh letih zbrali še okoli poldrugi milijon dinarjev.

V senovski krajevni skupnosti menijo, da 20. junija glasovanje za samoprispevek mora uspeti. Po tem bi kraĵani od 1. VIII. 1976 do 31. VIII. 1979 prispevali 1,5 % od neto osebnih dohodkov, upokojenci z nad 2.000 dinarni dohodka po odstotek, obrtniki 1,5 % od dohodka in kmetovalci 3 odstotke od katastrskega dohodka.

2. ŠEBEK



Cestno podjetje Novo mesto, tozdr KrŹsko, je minuli teden asfaltiralo novo igriŹiŹe za Źolskim centrom v KrŹkem. (Foto: JoŹica Teppey)

KrŹske novice

V PONEDELJEK — Na zadnji seji so ĉlani komiteja ZK sklenili, da bo zasedanje delegatov konference ZK prihodnji ponedeljek, ko naj bi ob obseŹnem gradivu razpravljali tudi o delovanju organizacije v minulem obdobju. Na zasedanju nameravajo komunisti še posebej izpostaviti nekatere aktualne probleme, od kulture, delegatskega sistema do obveŹenja.

VELIKE OBVEZE — Obĉinski sindikalni svet že sprejel akcijski program vodenja javne razprave o predlogu zakona o druŹbenem delu. Le-ta nalaga vsem temeljnim in drugim organizacijam druŹbenega dela, da pripravijo tudi analizo sedanjih razvitosti samoupravnih odnosov. Te morajo biti narejene najkasneje do zadnjega dne v tem mesecu, do konca junija je treba sklicati zbere delovnih ljudi, zakljuĉno

poroĉilo o razpravi pa mora biti narejeno do srede avgusta.

V NOVO SEZONO — KrŹsko druŹenje glasbene mladine uspešno uresniĉuje zastavljene programe in prinaša v glasbeno vzgojo mladega rodu marsikako doŹivetje. Pred zaĉetkom nove sezone, ki se ravna po zaĉetku novega šolskega leta, je v mali dvorani glasbene šole v KrŹkem pred dnevi gostoval znani mladi pianist iz Ljubljane Igor Dekleva.

ZA JAVNOST — Dejavnost radioamaterjev s Prekoje pri Kostanjevici sicer ni neznana, a o vedno veĉjih uspehih mladih ŹirŹa javnost le malo ve. Tudi zato so ĉlani kluba pred ĉasom izdali svojega „Informatorja“ s pestro vsebino in ob izidu objubil, da bo poslej taka oblika obveŹanja o njihovi dejavnosti, uspehih in težavah redna.

BREŹIŠKE VESTI



PRAVI HRAM KULTURE – V prenovljeni gasilski dvorani ne mine teden, da v njej ne bi bilo večje prireditve. V petek so z recitalom o Cankarju nastopili mladi, občinstvo je navdušil mladi pianist, prof. Ivo Kopecki. (Foto: Železnik)

Letošnji trg boljši od lanskega?

Se Lisci ušle planirane milijarde (stare) v minulem letu – Cene zamrznjene že od 1974 – Kdo onemogoča letošnje primerjave: je kriv sistem ali „peš miselnost“?

Molk menda ne bi smel biti zlato, kadar je govor o gospodarstvu, posebno se, ko se obravnavajo lanske zaključni računi. Vseeno pa se je na zasedanju zbora združenega dela sevniske občinske skupščine (skupno z zborom krajevnih skupnosti), zasedanje je bilo v sredo, 19. maja, zgodilo prav to. Vse skupaj je še toliko bolj nenavadno, ker položaj ni bil, in kot kaže tudi še ni, rožnat, čeprav tudi ni razlogov za preplah.

Lani je bilo z občinsko resolucijo o gospodarstvu dogovorjeno, naj bi šlo za bolj razgibano gospodarsko

rast, več naj bi predvsem naredili pri „intenziviranju kvalitativnih faktorjev“ gospodarjenja. Samo kar zadeva

doseženi družbeni proizvod javno ni treba zardevati. Načrtovanih 6 odst. je uresničenih. Kako spetakljive so te številke, najlepše kaže primer sevniskega velikan Lisc. Na račun interne realizacije bi moral biti celotni dohodek večji za 55 odst. Služba družbenega knjigovodstva je naračunala le okrog 310 milijonov realizacije, v Lisci pa trdijo, da so samo v štirih sevniskih tozidih naredili za 349.899 dinarjev (imajo jih še zunaj občine – na Senovem in v Zagorju).

Kar načrtovalce gospodarjenja v občini posebno skrbi, je padec produktivnosti, saj računajo, da je padla že od 1 do 2 odst. O razlogih na seji žal ni bilo razprave, razen mnenja predsednika izvršnega sveta o preslabem vrednotenju dosežkov delavcev pri izumiteljski dejavnosti. Sevnisko gospodarstvo že lep čas ne živi od višjih cen; Lisc ima zamrznjene že od leta 1974. Razveseljivo je, da so ukrepi pri blagovni menjavi s tujino zajezili naraščanje uvoza, saj je bil za 10 odst. manjši od predlanskega. Ukrepi za izvoz so bili sprejeti pozno, marsikdo jim očita tudi nedodolnost, vendar se je vrednost izvoza lani skoraj podvojila glede na leto poprej. To je tudi uspeh, ki ga v taki meri ni predvidevala niti občinska resolucija.

A. ŽELEZNIK



KOZOLCI ROMAJO V HRIBE – Praznik dela je bil v Boštanj „usoden“ za stara kozolca. Za razstavljanje in sestavljanje je potrebnih dovolj pridnih rok, te pa so doma v glavnem samo za praznike. Grofov kozolec bo ostal na tem mestu samo še na Stiplovskih slikah.

Sevniški paberki

JE SPLAVALA PROTI TOKU? Od časa do časa se zgodi v Sevnici kaj takega, kar marsikomu ne gre skupaj z zdravo pametjo. Novi sevnški most (cestni) je bil odprt pred hrastiskim, vendar težko pričakovane luči javne razsvetljave na njem še ne parajo noči in megle, kar meščani seveda hudo zavidajo Hrastičanom! Načelniku za gospodarstvo pri občinski skupščini tudi še ni jasno, kdo naj bi te luči priključil, občinski ali republiški cestarji, čeprav naj bi bilo že jasno, kdo bo plačeval tokovino. To naj bi bila krajevna skupnost, žal pa se spet ne ve katera, saj je most za vse. Svoj čas je to že rešil grof Jakl: za leseni most je pobiral mostnino.

je iskal Kovinska streha je namreč še vedno v sevniskem gasilskem domu, zgledno spravljena. Spraviti jo je velil Jože Smodej, zakaj na prostem ji je huda predla: stala je na takih krajih, da razen redkih izjem pod njo noben branjevec ni tvegala prodaje. Kdaj bo prišla na svetlo?

SEVNIŠKI GASILCI ODPIRAJO GARAŽE

Sevniški prostovoljni gasilci so spet pred lepo delovno zmagov: v soboto ob 19. uri bodo izročili namenu nove gasilske garaže pod odrom prenovljene gasilske dvorane. V stare garaže npr. avtomobilska cisterna sploh ni mogla zapeljati z naloženo lestvijo. Po otvoritvi bo redni občni zbor društva.

SEVNIŠKI VESTNIK

KRANJČEVA RAKETA NAJBOLJŠA

Na republiškem prvenstvu raketarjev konec minulega tedna na ljubljanskem barju je zmagal član sevniskega astronavično-raketnega kluba Vega Tone Kranjc. Kranjc je tekmoval v skupini raket s padalom. Posekal je ljubljanske klube in ekipo JLA, ki imajo neprimerno boljše pogoje za delo. Tudi ta zmaga vlija Sevnčanom še več samozvesti pred bližnjim državnim prvenstvom.

TOPOLOVEC JE ZA NJIMI

Vaščani Vrha nad Boštanjem so tudi minulo soboto in nedeljo prebili na kopanju jarkov za glavni vod vodovoda. Za njimi je že lep del zahtevne trase od zajetja vse prek Topolovca. Udeležba vaščanov v denarju in delu je zgledna.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 30. MAJ: – 10.30 napoved in EPP I. del – 10.45 oddaja o Cankarju – 10.55 po domače – 11.10 kmetijski nasveti – 11.25 EPP II. del – 11.35 naš razgovor – 12.00 za vsakogar nekaj – 12.30 poročila – 12.50 čestitke in pozdravi naših poslušalcev – 14.30 zaključek programa.
SREDA, 2. JUNIJ: 16.00 napoved in EPP – 16.20 tisoč in en nasvet – 16.30 poročila – 16.40 po domače – 16.50 kam potem? – 17.10 disko klub brez imena – 17.40 novosti iz knjižnice
SOBOTA, 5. JUNIJ: 16.00 sobotni vrtljak (napoved in pop glasba) – 16.15 smeje se – 16.20 EPP – 16.30 poročila – 16.35 narodno zabavna glasba – 16.47 svetujemo vam – 16.57 melodija za slovo

V glasbenem vrhu

Mladi poznavalci glasbe med prvimi v republiki

Slavka Kukmanova, učiteljica glasbe na trebanjski osnovni šoli, je nepogrešljiva zaradi številnih šolskih prireditev. Znano pa je, kaj vse je otroški pevski zbor ob takih priložnostih.

Slavka tega v skromnosti sama ne priznava, pa je v resnici še mnogo več. Že drugo leto je mentorica skupine zagnanih učencev, ki so prvi na celi vrsti področij. Letos gre za tri skupine, ki so se udeležile razpisa Glasbene mladine Slovenije na osnovnih šolah. Na tem tekmovanju so bili edini predstavniki Dolenjske (prišli so samo še Brežičani). Letos ni bilo lahko, Glasbena mladina je namreč mentorjem dala velik kolut magnetofonskega traku s hrvaško in srbsko glasbo, ki povzroča našim ušesom neprimerno več težav kot bolj znane Haydnove ali Mozartove skladbe. Trebanjski mali poznavalci glasbe naših južnih slovanskih sosedov (tu jih posledj prekaša samo še kapelnik domačega pihalnega orkestra, ki je Hrvat), kar so upravičeno postali, so „izpadli“ iz tekme za jugoslovanski finale samo zato, ker so dosegli deset točk manj, kot je bilo možno (!) Taka je torej konkurenca med mladimi.

Deveto mesto zato ni noben poraz. To laskavo mesto so trebanjski šoli priborile tri deklice: Liljana Kukman iz Trebnjega, Tatjana Kotar in Lučka Rajnar, obe iz Šentlovenca. Delale so v nič kaj zavidljivih razmerah: magnetofon so si lahko postavile od časa do časa samo v delavnici za tehnični pouk v kleti trebanjske osnovne šole, ker drugod ni prostora. „Za uspeh se moramo zahvaliti samo njihovi prizadevnosti,“ pravi mentorica Kukmanova, saj so se vsi učenci odločili za to izvenšolsko dejavnost povsem prostovoljno. Nesporno gre mnogo zaslug za ta uspeh tudi učiteljici Kukmanovi, ki ob vsem tem še uspešno izredno študira. A. Ž.



LEGLO VSEGA, KAR NI PRI-DA – Posebno sosedje se jezijo na Lukekovo podrtijo sredi Mirne. Ob vetru sploh ni mogoče imeti odprtih oken, ker po zraku letijo deli skope. Nekateri so na to opozorili tudi občinskega požarnega inšpektorja, ker se bojijo, da ne bi zaradi malomarnosti drugih prišlo do požara.

Vsak četrtek – DOLENJSKI LIST

TREBNJE – LJUBLJANA P. 3:0 (10, 6, 3)

V prvenstveni tekmi druge slovenske odbojarske lige so v Trebnjem gostovali odbojkarji iz Ljubljane in domači so jih brez težav premagali. Najbolj zanimiv je bil prvi set, ko so se gostje dokaj dolgo časa upirali razpoložnim Trebanjcem.



MLADI UMETNIKI – Ob dnevu trebanjske osnovne šole je bila v šolski avli uspešna razstava del šolarjev. Izbor izraznih sredstev je bil pester. Na sliki je nekaj uspešnih stvaritev iz železa.

DOSTI ODGOVOROV SE MANJKA

Osnovna šola Trebnje se je obrnila na delovne organizacije in krajevne skupnosti na svojem šolskem okolišu za pomoč pri gradnji prepotrebne šolskega igrišča. Za to je šola pripravila poseben samoupravni sporazum. Podpisali sta ga krajevni skupnosti Trebnje in Knežja vas, obljubo so dali v Dolnji Nemški vasi, mnogo jih sploh ni odgovorilo. Od delovnih organizacij sta pripravljena pomagati le Mercator, tozdr Gradišče Trebnje, in Tregard. V marsika-

teri tovarni bi radi pomagali, pa nimajo denarja. Mladina sodeluje tudi s prostovoljnimi delom. Igrišče naj bi bilo gotovo do 4. septembra, ko trebanjska občina praznuje svoj občinski praznik.

TREBNJE – LJUBLJANA 1:3 (13, 12, 13)

Minuli teden so v Trebnjem v prvenstveni tekmi druge slovenske lige gostovali odbojkarji Ljubljane in domače premagali s 3:1. Domači igralci so dobro igrali le v prvem setu, ki so ga tudi osvojili, če pa bi se potrudili še v četrtem, bi morebiti lahko dobre goste premagali.

Iz kraja v kraj

IDEALIST TUDI V TREBNJEM – Jutri bosta v trebanjskem kinu dve predstavi najnovejšega slovenskega filma Idealist po Cankarjevi mojstrovini. Predstava bo za učence trebanjske osnovne šole in šolo iz Velikega Gabra.

NI TEŽAV HITRO ZAPUSTITI ŠOLO – Na praznik delavcev notranjih zadev, 13. maj, so na mokronški šoli izvedli obrambni dan. Pred akcijo so se z vsemi odgovornimi na šoli pomenili še o nekaterih podrobnostih. Poglavitno, namreč, kako hitro je mogoče zapustiti staro šolo s podprtimi stropi, so učenci in vse osebe izvedli brezhibno. Šolo so zapustili v minuti in dvajsetih sekundah, v tem času so tudi že prišli na varno mesto. Akcijo si je ogledal tudi pomočnik republiškega sekretarja za notranje zadeve Jože Kavčič, ki je bil s pripravljenostjo Mokronožanov zelo zadovoljen.

SMETIŠČE MOTI – Na novo trim stezo v Mirni utegne ob vetru po pobočju zaiti dim iz mirenskega smetišča. Mirenčani, ki zlepa ne vržejo puške v koruzo, bodo prav gotovo naši rešitev tudi za to.



VE SE, KDO JE ZA RAZVOJ – Trebanjski TRIMO pošilja svoje proizvodne dvorane tudi v Severni Vietnam. Na sliki: pred dolgo potjo do Reke in naprej do daljnega Hanoja.

TREBANJSKE NOVICE

Starši za kontrolo, otroci proti njej

„Če bi se šolali v Ljubljani, bi bilo lepše, ker bi bilo manj kontrole“ — „Če gre otrok drugam v šolo, se tudi zaposli drugje in nimamo od njega nič ne starši ne občina.“

V nedeljo, 30. maja, bo od 7. do 19. ure v vsej kočevski občini referendum za uvedbo samoprispevka za gradnjo nove srednje šole, potrebne za usmerjeno izobraževanje. Glasujejo vsi občani, ki so vpisani v volilnih seznamih. Če bo samoprispevek izglasovan, ga bomo plačevali 5 let, in sicer po odstotek od čistih osebnih dohodkov, pokojnin, čistega dohodka oziroma katastrskega dohodka.

Predvidenih pa je več olajšav, kar pomeni, da samoprispevka ne bodo plačevali tisti, ki imajo majhne dohodke. Razen tega bodo od plačevanja izvzeti raz-

ni dohodki, kot socialne podpore, invalidnine, otroški dodatki, štipendije, vajsenske nagrade, nadomestila za čas bolezni, priznavalnine itd., itd.

Te dni smo obiskali nekaj občanov in jih vprašali, kaj menijo o predlogu za uvedbo samoprispevka: ali so za samoprispevek ali proti njemu in za kaj so za oziroma proti. Priluhnimo odgovorom:

Rok Preložnik, učenec 7. razreda osnovne šole Kočevje (ki ga bo že zajelo usmerjeno izobraževanje): „Če hočemo imeti desetletko in usmerjeno izobraževanje v Kočevju, potem



Rok Preložnik

potrebujemo novo šolo, sicer pa ne. Jaz mislim, da bi bilo lepo, ko bi se šolal v Ljubljani, namesto v Kočevju. Vendar sem prepričan, da bodo vsi starši šolarjev glasovali za samoprispevek, ker bi nas radi obdržali doma, v Kočevju.“

Tomaž Vec, učenec 7. razreda osnovne šole Kočevje: „V



Tomaž Vec

Kočevju je res premalo prostora za srednje šole. Lepo bi bilo iti

v šolo v Ljubljano, ker ne bi bilo toliko kontrole staršev. Rad bi pa videl, da bi bila še naprej gimnazija, ker usmerjenega izobraževanja še ne razumem prav.“

Ivan Zidar, Zavarovalnica Sava-tozd Kočevje: „Program



Ivan Zidar

usmerjenega izobraževanja je dobro zamišljen, le da bi ga tako tudi uresničili! Menim, da smo vsi zainteresirani, da se naši otroci čimdalje šolajo kar najbližje doma. Zato bom glasoval za samoprispevek. Menim pa, da bi izgradnjo centra morali sofinancirati vsi, ki ga bodo uporabljali, se pravi tudi ribniška občina, če bo svoje otroke pošiljala sem v šolo. Opozartjam tudi, da moramo zgraditi tako stavbo, da ne bo čez nekaj let premajhna. Misliti, načrtovati in graditi moramo za nekaj let naprej, saj bo vedno več otrok nadaljevalo šolanje.“

Vito Savič, osnovna šola Kočevje: „Sem za samoprispevek, vendar moramo pri gradnji upoštevati, da bomo zgradili tako šolo, ki bo ustrezala namenom. Mislim, da imamo v Kočevju že precej ustanov, ki nimajo primernih prostorov za svojo dejavnost. To so po mojem mnenju Šeškov dom, Dom Dušana Remiha oziroma internat, posebna osnovna šola in še kaj. Nova šola mora biti tudi na primernem mestu, da ima okoli prostore za vzgojo in rekreacijo.“

Tone Mihelič, postaja milice, Kočevje: „Čimprej zberimo denar in naredimo šolo. Zdaj v Kočevju nimamo primerne stavbe za srednjo šolo. Če je ne bomo imeli, bodo morali otroci v šolo drugam. To pa pomeni, da bomo imeli veliko več stroškov s prevozi, s plačilom stanovanj za otroke, s plačilom hrane itd. Če samo s tem, kar bi

tako privarčevali, bi lahko zgradili novo šolo. Sem za samoprispevek, vsekakor! Dobro je tudi, ker bodo otroci doma.“

Slavko Vidmar, Hotel Pulegled, Kočevje: „Nujno je, da izglasujemo samoprispevek in zgradimo tako šolo. Če gre otrok v šolo drugam, potem se običajno ne vrne domov, ker se zaposli kar v kraju šolanja. Tako nimamo od otroka nič ne starši in ne občina. Če bi morali naši otroci na šolanje v Ljubljano,



Slavko Vidmar

no, bi se tudi bolj potepali, ker ne bi imeli prave kontrole. Zato sem za samoprispevek.“

J. PRIMC

Živahen maj v šoli

V maju je bilo in še bo na osnovni šoli Kočevje več prireditev in tekmovanj.

24. maja je bilo sprejetih okoli 230 pionirjev v mladinsko organizacijo. Že nekaj dni prej pa so bodoči mladinci poslušali predavanje „Postal bom mladinec“.

Danes, 27. maja, je dan prosvetnih delavcev iz vse občine, se pravi tudi iz gimnazije in vseh ostalih šol, doma Dušana Remiha itd. Na prireditve so povabili prosvetne delavce iz pobratene Doline, prišli pa bodo tudi predstavniki iz pobratene občine Prokuplje. Iz Doline pride razen avtobusa prosvetnih delavcev še avtobus šolarjev-sportnikov, ki se bodo z vrstniki iz Kočevja pomerili v rokometu, nogometu, košarki in šahu. Razen tega prideta iz Doline še dva avtobusa izletnikov.

Jutri, 28. maja, bodo vrnil obisk 8. razreda v Kočevju učenci 8. razreda iz Kriza na Hrvaškem.

Jutri bo tudi srečanje mladine kočevske in ribniške šole. Pomerili se bodo tudi v kviz o Cankarju.

Pojutrišnjem, 29. maja, bo v Šeškovem domu svečana seja mladine osnovne šole. V Ljubljano bo odpotovala ekipa, ki bo zastopala kočevsko šolo in občino na tekmovanju, posvečenem 100-letnici rojstva pisatelja Ivana Cankarja.

Preprost račun pove

Ceneje je plačevati samoprispevek kot prevoz šolarja v Ljubljano — V nedeljo preizkus naše zrelosti

„Čas res ni najbolj ugoden za glasovanje o samoprispevku, ker je več delovnih organizacij v težkem položaju, ker je pred nami akcija za vpis posojila za ceste in ker bo treba prispevati tudi za odpravo posledic potresa na Tolminskem.“ je začel odgovarjati na naša vprašanja o samoprispevku za usmerjeno izobraževanje predsednik izvršnega sveta občinske skupščine Kočevje Alojz Petek in je nato nadaljeval:

„Vendar gre tokrat za pomembno, dolgoročno zadevo in za preizkus naše zvesti in zrelosti. V naših rokah je namreč odločitev ali zgradimo občini lepšo bodočnost ali ne. Če se bomo odločili za samoprispevek, bomo imeli center usmerjenega izobraževanja, sicer pa ga lahko izgubimo za vedno oziroma vsaj za dolgo časa. Potem ne bomo več mesto, ampak le še malo večja vas.“

„Menim, da je nekaj drugega, če se Domžale ali Kamnik ne odločijo za tak center. Ti imajo blizu Ljubljano in Kranj, kjer se otroci lahko šolajo. Kočevje pa je kar 60 km od Ljubljane in naprej do Osilnice je nadaljnjih 60 km, kar pomeni, da 120 km daleč ne bi bilo nobene popolne srednje šole. Drugi kraji na tem območju namreč sploh nimajo dejanskih možnosti za popolno srednjo šolo oziroma za usmerjeno šolo 1. in 2. faze.“

„Razvoj občine Kočevje pa tudi Ribnice je zelo odvisen od take šole. Mi ne vztrajamo, da center mora biti pri nas, vendar tu neke mora biti. Nekaj srednjih šol moramo imeti tu. Le tako bomo nudili naši mladini vsaj približno podobne možnosti izobraževanja, kot jih ima mladina drugod po Sloveniji.“

„Preprost račun pove, da se staršem bolj splača plačevati pet let samoprispevek, kot pa plačevati le prevoz otroku enkrat na teden v Ljubljano in nazaj, da o stroških za stanovanje, hrano oziroma internat sploh ne govorimo. Enkratni prevoz v Ljubljano in nazaj stane 38 din ali najmanj 152 din na mesec. Samoprispevek pa bi znašal povprečno le 30 din na mesec, če računamo, da

je povprečni osebni dohodek okoli 3.000 din. To pomeni, da bi v enem mesecu plačali za prevoz toliko, kot bi znašal samoprispevek za 5 mesecev. Pri tem izračunu niti nismo upoštevali, da velja soba v Ljubljani že okoli 600 din, da je hrana draga itd. Teh stroškov ne bi bilo, oziroma bi jih bilo precej manj, če bi se otrok šolal doma.

Zanimati pa ne smemo niti tega, da je dobro, če živi



Alojz Petek: „Odločamo se, če bomo še naprej občina, ki nekaj pomeni, ali bomo nazadovali.“

otrok v domačem okolju, če ga vzgajajo starši. Mladi se sicer hočejo osamosvojiti, a to prav v tistih kritičnih letih, ko potrebujejo usmerjanje staršev, drugače se lahko izgubijo.

Vemo tudi, da se občani v naši občini odločajo za dosti večje samoprispevke, kot bi bil ta, in to celo za ceste in druge, manj pomembne zadeve. Če ceste ne zgradimo danes, jo bomo čez pet ali več let; če pa srednje šole ne zgradimo danes, jo lahko izgubimo za dolgo ali celo za vedno.“

J. PRIMC

Doma ali po svetu

Če bomo izglasovali samoprispevek, se bodo naši otroci dalj šolali doma, sicer pa bodo morali v srednje šole izven občine

V občini Kočevje delujejo na področju srednjega šolstva letos naslednje šole: gimnazija (11 oddelkov — 325 učencev), Center poklicnih šol (13 oddelkov — 228 učencev) in Delavska univerza „Jože Šeško“ Kočevje (15 oddelkov — 305 slušateljev).

Gimnazija ima 10 oddelkov splošne smeri in 1 oddelke usmerjenega izobraževanja za pedagoške poklice. V sklopu Centra poklicnih šol Kočevje delujejo: poklicna kovinarska šola, poklicna oblačilna šola, posebna poklicna šola. Pri DU „Jože Šeško“ delujejo naslednje šole: administrativna srednja šola, ekonomska srednja šola, komercialna srednja šola, šola za prodajalce in poslovodna šola (trgovska). Vse te šole delujejo v stavbi gimnazije, ki ima 13 učilnic in dve specialni učilnici: fizikalni kabinet in fonolaboratorij.

STISNjeni učenci

Dopolodne so ti prostori zasedeni z oddelki kočevske gimna-

zije in Centra poklicnih šol Kočevje, popoldne pa z oddelki Centra poklicnih šol in DU „Jože Šeško“. V isti stavbi ima svoje prostore tudi Glasbena šola Kočevje (nižja), ki ima 3 manjše učilnice v pritličju, v popoldanskem času pa uporablja tudi dva razreda.

Skupna površina učilnic in specialnih učilnic je 836 kv. m, tako odpade na enega učenca 0,97 kv. m, če ne upoštevamo učencev glasbene šole. Praktični pouk za učence Centra poklicnih šol je v najetih prostorih (Šolska ključavničarska delavnica, Podgorska 35; Šolska šiviljska delavnica, Kolodvorska 14; Šolska strojna delavnica, Ljubljanska 19). Položaj glede prostora je slabši kot na Dolenjskem, kjer odpade na enega

učenca 1,68 kv. m površine učilnic in kabinetov.

Gimnazijska stavba je bila zgrajena 1874, dozidana pa do leta 1909. Do druge svetovne vojne se je v njej šolalo največ 323 učencev, in to v šolskem letu 1933/34. Danes se šola v popolnoma istih prostorih 858 učencev in 106 učencev glasbene šole, skupaj 964 učencev. Prostori so zastareli in ne ustrezajo zahtevam sodobnega pouka, zato jih je treba preurediti in vso gimnazijsko stavbo temeljito popraviti.

SODOBNO ŠOLO ZA 1100 DIJAKOV

S preobrazbo srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje se bistveno spremenijo potrebe tega šolstva. Večina učencev, ki bo končala osnovno šolo, bo nadaljevala šolanje v prvi fazi usmerjenega izobraževanja v domačem kraju. Organizirani pa naj bi bili tudi oddelki (redni in dislocirani) druge faze usmerjenega izobraževanja za potrebe kočevskega gospodarstva in družbenih služb. Večina mladine se bo torej po končani osnovni šoli še najmanj dve leti šolala doma.

V občini Kočevje bomo v prihodnjih letih imeli naslednje

število učencev osmih razredov osnovne šole 1976 — 273 učencev, 1977 — 267 učencev, 1978 — 246 učencev, 79 — 272 učencev, 1980 — 218 učencev, 1981 — 227 učencev, 1982 — 199 učencev, 1983 — 258 učencev. Če računamo na osip, ki pa naj bi ne bil večji od 10 odstotkov, bi imeli v naši občini v prvih dveh razredih prve faze usmerjenega izobraževanja okrog 500 učencev, v drugi fazi pa, odvisno od usmeritve, okrog 300 učencev. Tako lahko računamo, da bi center usmerjenega izobraževanja v Kočevju v vseh fazah vključeval okrog 800 rednih učencev. Verjetno bo veliko število tudi tistih, ki se bodo izobraževali ob delu, najmanj pa toliko, kolikor se jih danes izobražuje v oddelkih, za odrasle, organiziranih pri DU „Jože Šeško“ Kočevje, to je približno 300 slušateljev. Tako bi bilo skupno število vseh, ki bi se šolali v centru usmerjenega izobraževanja, okrog 1100.

Da bi se takemu številu učencev omogočilo normalno delo, je potrebno poleg učnega kadra zagotoviti tudi ustrezne šolske prostore: učilnice, kabinete, specialne učilnice in šolske delavnice. Za 800 učencev bi po sedaj veljavnih normativih po-

trebovali 26 učilnic, specialne učilnice za biologijo, fiziko, kemijo in fonolaboratorij. Poleg naštetih prostorov bi morala šola imeti tudi delavnice, vsaj tiste, ki jih zahteva prva faza usmerjenega izobraževanja.

Sedaj ima gimnazija 11 oddelkov in 9 učilnic, Center poklicnih šol Kočevje 13 oddelkov in 4 učilnice. Glede na to, da ima poklicna kovinarska šola občasno organizacijo pouka in posebna poklicna šola ter poklicna oblačilna šola celotno organizacijo pouka s tedensko menjavo teoretičnega in praktičnega pouka, bo po preobrazbi srednjih šol v usmerjeno izobraževanje premalo prostora.

POTREBNIH OKOLI 40 MILIJONOV

Večina učencev naj bi se šolala dopoldne oziroma v enozimskem pouku, kar bi omogočilo, da bi popoldne uporabljali prostore za prepotrebne izvenšolske dejavnosti ne samo šolske, temveč tudi ostale mladine. Tako postane prostorska stiska še večja.

Očitno je torej, da moramo do prehoda na usmerjeno izobraževanje zgraditi ustrezne objekte, da bomo lahko postopoma prešli v organiziran center

usmerjenega izobraževanja. Če bi obnovili sedanjo gimnazijsko stavbo, v kateri bi bilo 13 učilnic, bi morali zgraditi še novo šolo z najmanj 20 učilnicami.

Naložba v novo gradnjo bi po normativih za leto 1976 znašala 23.850.000 din (3180 kv.m x 7.500 din); naložba v prenovitev gimnazijske stavbe bi znašala 8.383.500 din (1863 kv.m x 4.500 din); dodatna oprema za specialne učilnice in šolske delavnice pa bi veljala okoli 5.500.000 din. Skupna naložba bi znašala torej 37.733.500 din, s podražitvami pa še več. Ta gradnja bi za daljše obdobje rešila prostorske težave usmerjenega izobraževanja v občini.

Ker imamo že zgrajene potrebne telodavnice, bi to precej pocenilo gradnjo centra. Tudi zmogljivosti v Domu Dušana Remiha bi zadostovale za nastanitev vseh, ki se ne bi mogli voziti v šolo.

Če nam bo uspelo v času preobrazbe srednjega šolstva zgraditi potrebne prostore in postopoma pridobiti potrebne kadre, se bodo naši otroci dalj časa šolali v domačem kraju, hkrati pa bomo sami vzgajali doma kader za svoje potrebe, kar bo gotovo pripomoglo k hitrejšemu razvoju občine.

Veliko glasbe za malo denarja

Črnomaljska glasbena šola je v dvanajstih letih obstoja postala eden glavnih kulturnih dejavnikov v občini — Vsa prizadevanja za razvoj se ustavijo zaradi pomanjkanja denarja

Ko je bila pred dvanajstimi leti v Črnomlju ustanovljena glasbena šola, je dobila prostor v kuhinji stare osnovne šole, imela enega samega učitelja, ki je bil obenem tudi ravnatelj. Danes so stvari bistveno drugačne, v veliki meri tudi zato, ker je takratni ravnatelj Silvo Mihelčič mlajši še danes na tem mestu.

Danes deset glasbenih pedagogov (od teh je kar sedem honorarnih so-

delavcev) vzgaja 169 mladih glasbenikov, ki se lahko učijo igranja na klavir, harmoniko, kitaro, melodiko, se odločijo za trobila, pihala ali zborovsko petje. Šola je dobila prostore v Ulici Mirana Jarca, ki pa so zaradi vedno večjega zanimanja za pouk glasbe že pretesni, marsikatera druga šola bi črnomaljski lahko zavidala dobre instrumente.

„Kljub vsemu, kar smo v 12 letih dosegli, z današnjim stanjem ne moremo biti zadovoljni,“ pravi ravnatelj Silvo Mihelčič, ki je tudi predsednik društva glasbenih pedagogov in glasbene mladine Bele krajine in neutruden organizator glasbene kulture v Beli krajini. „Vemo, da se v Ljubljani šolajo glasbeni strokovnjaki, pri nas pa se moramo za vsakega posebej boriti,

da ga dobimo; velika ovira so stanovanja, nihče pa ne bo prišel, če mu ne nudimo stanovanja. Sredstva, ki jih dobimo od temeljne izobraževalne skupnosti, nam zadoščajo komaj za osnovno dejavnost, vse ostalo mora kriti šola iz šolnine, ki znaša sedaj 100 dinarjev na mesec. To pa obremenjuje žep staršev in povečuje socialno diferenciacijo. Pri denarju se ustavijo tudi naša prizadevanja, da bi ustanovili godalni oddelke. Menim, da ni dovolj, da nam družba bolj ali manj rada odriče tisti denar, potem je pa delo glasbene šole prav nič več ne briga. Konec koncev je naša šola eden glavnih kulturnih dejavnikov v občini. Od ustanovitve smo priredili okoli 300 koncertov in nastopov.

Zalostno je spoznanje, da je šola naša šola precej bolj takrat, ko so bili pri nas otroci staršev na vodilnih položajih. Ampak ti so končali šolanje...

A. BARTELI

Bo za vse dovolj dela?

Da se bo črnomaljska občina do 1980 izklopala iz nerazvitosti, mora zagotoviti 17-odstotno povprečno letno rast družbenega proizvoda — Posebna skrb obkoljskim krajevnim skupnostim

Osnutek družbenega plana črnomaljske občine za obdobje 1976 — 1980 je zastavljen tako, da bi do konca tega obdobja občina splavala iz nerazvitosti. Za doseg tega cilja pa je v prvi vrsti potrebno pospešiti gospodarsko rast. To temeljno nalogo je sprejela občina že v izhodiščih za sestavo osnutka plana.

Povprečna letna stopnja rasti družbenega proizvoda mora biti 17-odstotna. V začetnem obdobju predvidevajo nižjo stopnjo, ker so pogoj gospodarnosti sedaj precej zaostreni; zato pa naj bi bila stopnja rasti bolj dinamična v kasnejšem obdobju, ko bodo predvidene investicijske naložbe že dajale sadove.

Velik problem, s katerim se bodo morali spopasti, je zaposlovanje. Na delu je v tujini še vedno okoli 900 občanov, veliko je tudi tako imeno-

vane skrite brezposelnosti. Ti ljudje bi se radi zaposlili v svojih krajih, za to pa je potrebno odpirati nove obrate in izboljšati prometno povezanost. Značilno za črnomaljsko občino je tudi dejstvo, da je kar 450 ljudi zaposlenih zunaj občine. Tudi večina teh bi raje ostala doma, če bi tu dobila delo. V nekaterih slovenskih občinah gospodarsko rast omejuje pomanjkanje delovne sile, v Črnomlju pa je stanje ravno obratno: delavcev je dovolj, delovnih mest pa premalo.

Glede na vse to so predvideli, da bi morala biti povprečna letna stopnja rasti zaposlovanja 6,1 odst., se pravi precej višja kot v republiki. Tako naj bi ob koncu tega obdobja v črnomaljski občini v sedanjih in novih obratih (za gospodarsko rast so nujna vlaganja v obstoječe obrate in ustanavljanje novih) dobilo delo okoli 2.200 novih delavcev, vseh zaposlenih pa bi bilo okoli 7.500.

Prav tako je že v osnovah dogovorjeno, da bodo posebno pozornost posvetili revnejšim krajevnim skupnostim; tu mislijo predvsem obkoljske, saj bo le hitrejši razvoj teh krajev zavrl še vedno zelo močno izseljevanje.

A. B.

Telefonska detektivka

Ker so stroški za telefonske pogovore v upravi črnomaljske občine iz meseca v mesec naraščali (decembra lani so znašali 6.888 dinarjev, marca letos pa 10.196 din), so konec marca iz direktnih linij odklopili precej telefonov in jih vezali na centralo. Iz hiše lahko sedaj uslužbenec telefonirajo le iz pisarn načelnikov oddelkov. Rezultat tega ukrepa je že znan: za april je račun za telefon znašal 7.797 dinarjev; če bo šlo tako naprej, bo občina vsak mesec samo pri telefonu prihranila 2.399 dinarjev. Da so se na občini res trdno odločili zmanjšati stroške in tako prispevati k stabilizaciji, dokazuje tudi tale „detektivska“ zgodba: nekdo je že po tem ukrepu „na črno“ telefoniral v Nemčijo; ko se je začela „preiskava“, je videl, da ni izhoda in se je skesano sam javil in seveda tudi poravnal račun.

SKUPŠČINA TTKS

Danes bo v občinski sejni dvorani tretja seja skupščine TTKS, na kateri bodo poslušali poročilo samoupravne kontrole o delu TTKS, sprejeli samoupravni sporazum o uresničevanju nekaterih pomembnih vprašanj o nadaljnjem razvoju telesne kulture v Sloveniji, sprejeli investicijski plan za letošnje leto ter se pogovarjali o investiranju in vzdrževanju športnih objektov v črnomaljski občini v obdobju 1976 — 1980.

KRVODAJALSKA AKCIJA

Vsakoletna redna krvodajalska akcija v črnomaljski občini bo letos 1., 2. in 3. junija. V torek, 1. junija, bo ekipa ljubljanskega transfuzijskega zavoda od 6. do 13. ure v semškem zdravstvenem domu. V sredo, 2. junija, se naj krvodajalci oglašijo od 6. do 15. ure v črnomaljski osnovni šoli v Župančičevi ulici. Krvodajalci z Vinice in okolice pa bodo darovali kri v četrtek, 3. junija, od 6. do 14. ure v osnovni šoli na Vinici.



RAZSTAVA O IVANU CANKARJU — Minuli teden je bila v metliški ljudski knjižnici odprta razstava Ivan Cankar 1876 — 1918, ki si jo je ogledalo precejšnje število občanov, predvsem šolska mladina. Razstavo je pripravila Lea Grabrijan skupaj s Študijsko knjižnico Mirana Jarca iz Novega mesta. (Foto: P. Riznič)

Razprava in usklajevanje

V metliški občini se je začela javna razprava o zakonu o združenem delu — V skladu z zakonom morajo odpraviti vse nepravilnosti

Tudi v metliški občini je aktivnost družbenopolitičnih organizacij od marca sem usmerjena v izvedbo javne razprave o zakonu o združenem delu.

Sestavili so akcijski program za pripravo in izvedbo javne razprave

TONI IN SILVESTER NA „VESELI JESENI“

Na letošnji mariborski „Veseli jeseni“ bosta sodelovala tudi TONI in SILVESTER. Prvi kot pisec besedila, drugi kot avtor glasbe. Predstavila se bosta dvakrat, in sicer z „Gorjanci“ ter z „Jasem ga, ti ga nisi“. Kot trdijo Metličani, bosta Belokranjca odnosa najmanj štiri nagrade: TONI za besedilo, SILVESTER pa za glasbo.

„ZA TOLMINSKO IN POSOČJE“

Metliški občinski odbor Rdečega križa je minuli teden sporočil, da so se delovne organizacije odzvale njihovi akciji „ZA TOLMINSKO IN POSOČJE“. Tako je BETA takoj poslala 100 trenirk, KOMET — delovna organizacija je prispeval 3000 din, aktiv Rdečega križa v Kometu 1000 din, KOMET sindikat 1000 din, delavci v TGP so zbrali 3110 din, Kmetijska zadruga je poslala 5000 din, Mercator 5000 din in Novoteks 8000 din. Izkazala sta se tudi Boris Starešinič in Mile Sajatovič: prvi je takoj po potresu prispeval 300 din, drugi pa nekaj manj.

PODARITE STARA OBLAČILA

Minuli četrtek je občinski odbor Rdečega križa Metlika pripravil tradicionalno spomladansko akcijo zbiranja starega papirja. V sodelovanju z učenci metliških osnovnih šol in novomeškim Dinosom je zbral precej odpadnega papirja, denar, ki ga bodo dobili zanj, pa bodo dali v humanitarne namene. Ker bodo delavci metliškega Rdečega križa v jeseni akcijo ponovili, že sedaj naprošajo občane, naj čez poletje zbirajo časopisni papir. Če nimajo prostora, naj ga prinesejo na RK, ki bo v kratkem dobil svoj skladišni prostor. Občane obenem obveščamo, da bodo aktivisti RK danes po Metliki zbirali stara oblačila.

NOV METLIŠKI KONJICEK

Že od nekdaj imajo Metličani zelo lepo urejene vrtove, ki so polni rož. Prav tako cvetice krasijo okna. Pa se najdejo nepridipravi in izmišljajo rože. Neredki so primeri, da so zjutraj okenske police prazne celo v središču mesta, kot kaže, pa so dolgo praprtu ljubitelju rož na sledi. Prej ali slej mu bodo stopili na prste.

KDOR HOČE VARČEVATI, NAJ KUPUJE NA TRŽNICI

„Kolikor mest, toliko različnih tržnic,“ pravijo metliške gospodinje, ko prebirajo Dolenjski list. Skorajda ne verjamejo, da novomeške gospodinje na tržnici branjevalcem, predvsem pa „potujočim trgovcem“, pustijo toliko denarja, namesto da bi kupovale v trgovinah, kjer je ceneje. Pri njih je obratno. Oderuške cene ima „Zelenjava“. Pri kilogramu paradižnika, na primer, lahko Metličanke privarčujejo kar 3,60 par. če kupujejo na tržnici.

Nagrajenci OF

Ob obletnici ustanovitve OF in v počastitev 1. maja je metliška občinska konferenca SZDL podelila priznanja OF zaslužnim ustanovam in občanom. Dobili so jih:

FRANC ŠEGINA iz Priljoja, rojen 27. oktobra 1910. Šegina je že pred II. svetovno vojno deloval pri Sokolu in društvu kmečkih fantov in deklet. Član ZK je od 1940. Med vojno je bil interniran in izgnan v Ivanjcu v Sumadiji. Po vojni je sodeloval zlasti pri ustanavljanju kmetijskih delovnih zadrug.

MARKO ŠTUBLAR z Jugorja, rojen 14. februarja 1914. V NOV od 1942 in tudi v svobodi se je izkazal kot aktiven družbenopolitični delavec. Bil je 8 let predsednik KO SZDL Jugorje, predsednik KO ZKB, predsednik KS, odbornik občinske skupščine, član številnih komisij in odborov itd.

IVAN RUS iz Vidošičev, rojen 21. maja 1904. Sodeloval v narodnoosvobodilnem boju. Član ZK je od 1957 in je še vedno aktiven v osnovni organizaciji ZKB NOV, KO SZDL in številnih društvih.

„BETI“ METLIKA bo dobila priznanje OF na svoji proslavi v počastitev 20-letnice delovanja. V obrazložitvi pa je med drugim napisano: „Ustanovljena 1956, 107 delavcev. Prvo metliško podjetje. 1962 se pripoji črnomaljska Belokranjka, 1964 „Doko“ iz Dobove in mirnopska „Dolenjka“. Vse večja proizvodnja in specializacija posameznih obratov. Izvoz vse večji. Gradnja nove prostore, v 1976. letu 1431 zaposlenih proizvede 900 ton preje itd.

TUDI BELOKRANJSKI MUZEJ bo dobil priznanje OF na svoji proslavi ob počastitvi 25-letnice obstoja. Kljub skromnim kadrovski zasledbi je opravil veliko delo. Delavci so zbrali skoraj 6000 muzejskih predmetov, uredili so arhiv in strokovno knjižnico, opravili inventarizacijo predmetov in izdelali repertoar občinske arhiva za leta 1869—1941. Muzej ima fototeko, negoteko, diateko in hemeroteke. Na terenu je organiziral pet etnoloških ekip, veliko izkopavanj, terenska raziskovanja s področja NOV, kulturne zgodovine in etnologije.

OSNOVNA ŠOLA XV. SNOUB BELOKRANJSKA SPODRUŽNIČNO SOLO NA SUHORJU se lahko pohvali z vrsto uspehov. Že med NOV je delovala proti okupatorju in v svobodi nadaljevala svoje koristno delo. Šola posveča veliko pozornost mladim, ki zapuščajo šolo. Pomaga pri izbiri poklica, iskanju učnih mest in štipendij. Ne pozablja na starše. Zanje pripravlja najrazličnejša predavanja. Vključila se je v posodabljanje pouka in organizirala na Suhorju celodnevno šolo. Sodelovala je pri vključevanju malčkov v dnevno varstvo itd.

„KONKURENCA“ JE BOLJ LJUBEZNIVA

Ni dolgo tega, kar so na teraso Hotela Bela krajina postavili mize in stole, in nemalo Metličanov ter gostov preživi večerne ure na terasi. Marškomu pa hitro postane razumljivo, zakaj „hotelirji“ vse pogosteje tarnajo zavoljo izgub. Najbolj redni gostje trdijo, da bi morali natakariji in natakarije v šolo h konkurenci. Naučili bi se o kretnosti, nekaj ljubznih besed in njihove blagajne bi bile lahko precej bolj polne, kot so.

Sprehod po Metliki

KVIZ CANKAR IN MI, ki so ga pripravili mladi iz mladinskega kluba, je zelo uspel. Pet tekmujočih ekip je pokazalo veliko znanja o življenju in delu Ivana Cankarja, tako da je celo zmanjkalo dodatno pripravljenih vprašanj. Zmagala je ekipa tovarne BETA. Prireditel sta vodila Breda Marentič in Toni Gašperič. Za glasbeno medigre sta poskrbela Marjan Končar in Stanko Križ. Prireditel si je ogledalo okoli dvesto petdeset ljudi, v glavnem mladih.

EKIPA LJUBLJANSKE TELE-VIZIJE je snemala prejšnji teden v Beli krajini oddajo Moda za vas. Že običajno predstavitev modelov naših priznanih tekstilnih tovarn bodo popestrili z motivi iz Bele krajine, s plesi metliške mladinske folklorne skupine, s prikazom domačega hodničnega platna in s podobnim. Oddaja bo na sporedu konec maja.

ZE LEP ČAS potekajo mladinske športne igre, ki so po številu sodelujočih prekosile vse dosedanje. Posebno pohvalno je to, da tekmuje letos več vaških športnih skupin kot leta prej. Ob dnevu mladosti bodo najboljše ekipe in posamezniki

prejeli pokale, diplome in priznanja.

OBCINSKI ODBOR ZVEZE BORCEV pripravlja za svoje članke zanimiva izleta, in sicer 30. maja, 20. junija. Udeleženci prvega izleta si bodo ogledali Kumrovec, Trakošan, Dolno Stubico, Zagreb, druga pa Krško, Slovenj Gradec, Dravograd, Maribor, Pohorje. Občinski odbor ZB se organiziral letos še več podobnih izletov.

V NOVIH MESTNIH PREDELIH ulice dalj časa niso imele imen. Končno so uredili tudi to zadevo, vendar pa se ljudje še niso navadili na nova imena in tujec zaman spušča po tej ali oni ulici. Preteklo leto pač nekoliko kolpe, preden bodo ljudje osvojili novosti.

NAJOBLJ VROČEK VROČEK MLADINCI so zaplavali v Kolpi sredi maja. V vodi sicer niso ostali kdove kako dolgo, vendar se kljub temu lahko pohvalijo, da so se letos prvi ohladili v reki. Če bo še naprej tako lepo vreme, bo Kolpa za mlade tudi bolj „znuznjena“. Je pa kopaljšče dovolj živahno še posebej zato, ker je gostinski lokal že odprto.



Silvo Mihelčič: „Glavne težave so denar, učitelji in prostor.“

RECEPT ZA „POPRAVILO“ MOSTU

Most čez Kolpo v Žuničih, ki povezuje Slovenijo in Hrvaško, se je „postaral“ in promet po njem je postal življenjsko nevaren. Vsako popravilo seveda stane, zato so se „mojstri“ za taka dela odločili za najcenejšo varianto: prepovedali so promet po njem. Samo na nekaj so pozabili. Vaščanom, ki imajo na drugi strani Kolpe zemljo, bi morali kupiti tovarne helikopterje, da bi lahko na svoje njive prepeljali traktorje in kmečko orodje, ki je potrebno za obdelovanje zemlje.

Obširneje bomo poročali o popraviljanju mostu potem, ko se bo pod kom udrl.



NA POTI IZ ŠOLE — Malo je šolarjev, ki bi se v taki poletni vročini, kot je bila prejšnji teden, iz šole odpravili naravnost domov. Če ne drugega, prislonijo kolesa ob pločnik in skočijo v slaščičarno na sladoled, da je pot domov bolj „sladka“.

Črnomaljski drobir

SNEMANJE NA VINICI — V nedeljo, 16. maja, je ekipa Radia Ljubljana na Vinici snemala oddajo Slovenska zemlja v pesmi in besedi, katere redaktor je Marjan Kralj in ki je druga najbolj poslušana oddaja Radia Ljubljana.

SLABŠE MALICE — Občani, ki malicajo v obratu Kmetijske zadruge v „kozolcu“, se pritožujejo, da je v zadnjem času hrana slabša, čeprav so jo podražili od 10 na 12 dinarjev; da boljše malice — pripravljajo jih namreč po dve — skuhamo precej manj in je zato takoj zmanjka, ter da je treba včasih čakati na postrežbo toliko časa, da že mine čas za malico.

PRISPEVKI ZA TOLMINSKO — Občinski odbor Rdečega križa je začel akcijo za zbiranje pomoči ljudem na Tolminskem, ki jih je prizadel potres. Aktivisti Rdečega križa v vsaj občini pozivajo ljudi, naj prispevajo, saj v takih primerih še posebej velja, da kdor hitro da, dvakrat da.

MATURANTSKI PLES — Dijaki 3. a razreda črnomaljske gimnazije so v soboto, 22. maja, priredili v hotelu Smuk v Semiču maturantski ples. Izkupiček bo šel za kasnejši maturantski izlet.



Zadnje čase je tudi v Črnomlju vedno težje najti prostor za parkiranje. Zgled, kako je treba čim bolj izkoristiti parkirišni prostor, je dal načelnik črnomaljske davčne uprave Ivan Hrustek, ki svoj avto tako tesno prisloni k steni, da vsakič postgra še malo ometa. Zlobneži pa pravijo, da to počne zato, da bi spodkopaval stavbo, v kateri imajo prostor podružnica ljubljanske banke in družbenopolitične organizacije.

Črnomaljski poročevalec

metliški tednik

Koristno naložen samoprисpevek

Doslej zbrali že 37 odstotkov sedanjega samoprисpevka — Največ ga je šlo za bazen in telovadnico, ki ju uporabljajo šolarji in odrasli iz več krajevnih skupnosti

5.389.511,35 din samoprисpevka je bilo zbrane v kočevski občini od 1. junija 1974 do 30. aprila letos. Plačevali ga bomo še do 31. maja 1979 in do takrat zbrali 14.500.000 din. Z zbranim samoprисpevkom plačujemo dela po posebnem programu. Doslej je bilo iz samoprисpevka porabljenih za te namene 5.004.654 din. Razen tega denarja pa je bilo za uresničevanje programov komunalnih del po krajevnih skupnostih (KS) zbranih še 1.170.000 din iz občinskega komunalnega sklada (porabljenih je bilo doslej 778.654 din), 200.000 din pa so prispevale OZD (ves ta denar je tudi porabljen).

Iz samoprисpevka in tega denarja so bila doslej v posameznih KS opravljena naslednja dela:

KS KOČEVJE: zgrajena telovadnica in plavalni bazen, za kar je bilo doslej porabljenih 3.244.600 din, prav toliko denarja pa bo treba tudi letos zagotoviti za ta objekt, ker vse obveznosti še niso plačane. Telovad-

Več znanja doma

Daniilo Škulj, referent za samopraviljanje in informiranje pri ZKGP:

„Sedanj sistem vzgoje in izobraževanja zaostaja za razvojem samopravne socialistične družbe. Zato pomeni usmerjeno izobraževanje prelomnico v doseganju tega sistema, saj zagotavlja vsem, ki bodo nadaljevali šolanje po osnovni šoli, enake možnosti za izobraževanje oziroma za odločitve za poklic.“

Osnovna naloga nas, občanov in delovnih ljudi, je, da se enotno odločimo za uvedbo samoprисpevka za izgradnjo centra za usmerjeno izobraževanje. S tem bomo dosegli šolanje kadrov na tej stopnji blizu kraja bivanja, izobraževanje za tiste poklice, ki jih gospodarstvo v domačem kraju najbolj potrebuje, in večjo povezanost družbenega dela s šolo, to pa bo dalo tudi več možnosti za vključevanje odraslih v izobraževanje. Če se bomo odločili za samoprисpevek, bomo pravočasno, že generaciji, ki trenutno obiskuje 7. razred osnovne šole, zgradili najnujnejše prostore za prvi dve leti usmerjenega izobraževanja.“



Daniilo Škulj je tudi predsednik komisije za pripravo programa za razpis referendumov za uvedbo samoprисpevka v občini Kočevje. (Foto: Jože Primc)

Drobne iz Kočevja

ZENSKA ZA VOLANOM — Naval na voziške izpite je vsak mesec večji. Posebno ženske so se razvele in si želijo priti čimprej do krmla, da bodo lahko vozile domov močičke, če bodo pod „gasom“. Pretekli teden se je prijavilo za pisarni izpit kar 90 kandidatov: iz občine Ribnica 50 in Kočevja 40.

TOVORNJAKI NA IGRISČU — Otroci iz Kidričeve ulice so se zelo navelikli, ko so zagledali na otroškem igrišču tovrnjake, in to celo s prikolicami. Prepričani so bili, da so jim jih tja pripeljali za igranje. To bo skakanja, „šrafjanja“ in vsega, kar si



— Kako si prestal potres in poplavo, objuljeno za 19.

— Pri nas v Kočevju je bilo bolj hudo, saj še pitna voda ni tekla.

KOČEVJSKE NOVICE

KS STARA CERKEV: urejali so lokalne ceste, za kar je bilo danih iz samoprисpevka 350.000 din in iz komunalnega sklada 250.000 din.

KS STRUGE: za izgradnjo vodovoda je bilo danih iz samoprисpevka 400.000 din kot soudeležba pri tej investiciji.

KS VAS-FARA: za sofinanciranje gradnje TV pretvornika in za pokopališče v vasi Kuželj so prejeli iz samoprисpevka 110.000 din.

KS KOČEVSKA REKA: za ureditev ceste in priključka za naselje Morava so prejeli iz samoprисpevka 120.000 din.

KS DRAGA: za urejanje cest je dobila 20.000 din iz komunalnega sklada.

KS OSILNICA: za urejanje cest je dobila 38.600 din iz komunalnega sklada.

Dosedanji dotok denarja iz samoprисpevka kaže, da bo predvidena vsota v petih letih zbrana in celo nekoliko presežena. Presežek bo porabljen tako, kot se bodo odločili tisti, ki so ga vplačili, se pravi krajevnih skupnosti. Seveda bo treba najprej zagotoviti, da bodo plačana dela, ki bodo prišla kasneje na vrsto in ki bodo zaradi podražitev veljala več, kot je bilo predvideno.

J. P.



Na osnovni šoli v Kočevju vključujejo v pouk vedno več sodobnih učil, da bi pri izobraževanju dosegli čim večje uspehe. Med taka učila sodijo tudi responderji, ki jih vidimo na fotografiji. (Foto: F. Brus)

Odločamo zase in za občino

Ksenija Vidošević, ravnateljica Centra poklicnih šol Kočevje in članica komisije, je na naše vprašanje, zakaj je potrebno uvesti krajevni samoprисpevek za gradnjo centra za usmerjeno izobraževanje, odgovorila:

„Verjamem, da so občani seznanjeni, da poteka preobrazba vzgoje in izobraževanja ter da vzgojno-izobraževalna dejavnost vpliva na oblikovanje razvoja naše družbe. Zasnova in ureditev našega vzgojno-izobraževalnega sistema je velika in vsesplošna družbena akcija.“

V zasnovah usmerjenega izobraževanja bi poiskala kočevsko srednje šolstvo, ki ga danes sestavljajo različne poklicne šole, gimnazija in dislocirani oddelki za odrasle pri DU Jože Šuško. Na našem območju

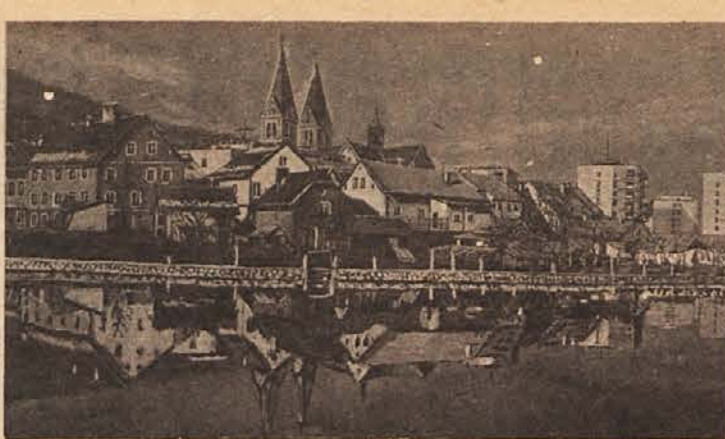
imamo torej srednje šole z daljšo tradicijo, kar nas opozarja, da imamo stvarne možnosti za ureditev osrednjega centra usmerjenega izobraževanja in da je zato treba začeti načrtno uresničevati program. Preobrazba srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje zahteva mnoge priprave, kot so kadrovske, didaktično-metodične, materialne, finančne in druge. Če bi hoteli vse te zadeve hkrati rešiti, bi morali preložiti reformo srednjega šolstva za nekaj let. Mislim pa, da moramo ujeti sedanj trenutek reforme vzgoje in izobraževanja, ki je tudi hkrati nadaljevanje gospodarske reforme.

Samoprисpevek občanov v obdobju prehoda srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje je odločilno za našo občino, saj si le z njim lahko zagotovimo izgradnjo šolskega centra in tako izpolnimo najosnovnejši pogoj za postopno uvajanje preobrazbe izobraževanja. Postopno uvajanje v reformo pomeni, da bi najprej uvedli v vse prve razrede usmerjenega izobraževanja skupno programsko osnovo. Hkrati pa je treba pripravljati programske usmeritve za drugo fazo usmerjenega izobraževanja, za katero imamo glede na razprostranost našega območja in potrebe bogato razvejenega gospodarstva v kočevsko-ribniškem bazenu tudi možnosti. Ko se bo vsak občan odločil za samoprі-



Ksenija Vidošević: „Če se bomo odločili za samoprисpevek, bomo z usmerjenim izobraževanjem verjetno lahko začeli že v šolskem letu 1976/77.“ (Foto: Primc)

spevek, bo v njem iskal sebe. Pri tem pa ne sme pozabiti, da njegova odločitev pomeni za naš kraj in njegovo širše območje odločitev prihodnosti. To pomeni, da z glasovanjem odločamo tudi o našem gospodarskem razvoju, kadrih, kakovosti proizvodnje, zagotovitvi približno enakih možnosti vseh za izobraževanje za delo, iz dela, ob delu in na delu.“



Ena najuspešnejših slik, ki jih razstavlja Rado Meglič v Ribnici, je tudi tale, ki prikazuje pogled na stari del mesta Kočevje.

Meglič in Glad v Ribnici

Razstavljala bosta slike in kipe

V soboto, 29. maja, bodo ob 18. uri odprli v domu JLA v Ribnici razstavo del kočevskih likovnikov-samoukov Rada Megliča in Matije Glada. Razstava bo odprta 10 dni.

Rado Meglič bo razstavljal ciklus slik v tehniki gvaša pod skupnim naslovom „Ribniško-kočevski svet“. V slikah je Meglič upodobil krajine in naselja od Loškega potoka prek Sodražice in Ribnice do Dolenje vasi in Rakitnice ter še naprej do Stare cerkve in Kočevja.

Rado Meglič je prvič razstavljal jeseni 1974 v Likovnem salonu v Kočevju. Ob takratni otvoritvi razstave je akademski slikar Tomaž Kvas zapisal o Radu Megliču in njegovem delu: „Rado Megliča kot slikarja amaterja zanima vse. Pri slikanju poudarja nadrobno v svojem karakterju, ki jih fotokamera gotovo preze. Za razliko od „konvencionalnih“ krajinarjev se ne ustraši motivike modernih stanovanjskih sosesk z vsemi komunikacijskimi dodatki, ki so tako značilni in današnjemu stanovalcu že prepotrebni. Stanovanjski bloki so opremljeni z živobarvnimi okni in balkoni, televizijske antene pa tipajo na visokih strehah za dogodki in stremeljenji zunanjega sveta. Vedute iz domačega kočevskega okolja so naslikane tako prepričljivo, skoraj dokumentarno, da se zdi vse podrejeno urejenim cestam in prometnim znakom ob njih.“

Rado Meglič nima slikarskega „vzornika“, zanima ga to, kar vidi, in po svojih močeh beleži ter presnavlja toliko časa, da se čim verneje približa karakterju motiva.“

Takratno razstavo si je ogledalo preko 4.000 obiskovalcev.

Matija Glad pa bo razstavil več lesenih kipov in reliefov, ki bodo predstavljali življenje na vasi. Naslovi njegovih kipov so: Kosec, Kovač, Kmetice, Harmonikar, Zanjica, Osamel, Pastir, Pregnanek, Obraz v ogledalu, Mati z dojenčkom, Konj itd. Tudi Matija Glad je v Kočevju že večkrat razstavljal in sicer svoje lutke in kipe.

V les je v začetku rezljal le lutke (M. Glad je znan tudi kot uspešen lutkovni režiser) za igre, ki jih je nje-

gova lutkovna skupina postavila na oder. Akademski kipar Stane Jarm, ki si je nekoč ogledal njegove lutke, pa ga je nagovoril, da je začel rezljati tudi kipe. Z veliko ljubeznijo je rezljal predvsem kmečke like, pri čemer se je spominjal rodne Banja Loke, ki je bila, kot pravi Matija Glad: „nekoč velika, lepa vas s 160 glavami živine, danes pa ima le še štirin in nekaj starih žensk.“

Ceprav bodo razstavo uradno odprli šele v soboto, je že postavljena in si jo bo že danes ogledalo 4 do 5 avtobusov izletnikov iz občine Dolina pri Trstu, ki je pobratena s kočevsko občino.

J. PRIMC

BRIGADA PRIHAJA

Pohod pionirjev-brigadirjev, ki se je začel že pred več tedni v Brestanici, bo prispel okoli 10. junija na območje občin Kočevje in Ribnica. Občinska vodstva ZZB in ZRVS bodo pripravila programe, kaj si bodo brigadirji na pohodu ogledali. Pohod bo zaključen 19. junija na zboru pionirjev v Vasi-Fari. Pohodniki, ki so že več tednov na poti po partizanskih krajih, bodo tudi na območju občine Ribnica in Kočevje organizirali mitinge.

Kadri so, kaj pa bazen?

Junija tri tovarišice v šolo za plavalne učitelje

Ceprav Ribnica še nima plavalnega bazena, čeprav ga niti še niso začeli graditi, občinska zveza telesnokulturnih organizacij (ZTKO) že na veliko vzgaja bodoče učitelje plavanja oziroma potrebne strokovnjake za ta šport. Plavanje je, kot kaže, slaba točka v Ribnici, zato bo res potrebnih precej plavalnih strokovnjakov, ki bodo učili neplavalce, predvsem pa usmerjali učenje plavanja za učence osnovnih šol.

Doslej sta si naziv vadiatelja plavanja pridobila Alenka Oberstar z osnovne šole Sušje in Nada Požun z osnovne šole Loški potok. V juniju bo na VSTK v Ljubljani pouk za

učitelje plavanja, torej za višje plavalne strokovnjake, kot so vadiitelji. ZTKO Ribnica pričakuje, da bodo imele delovne organizacije razumevanje in da bodo v korist vseh občanov omogočile obisk enomesečnega seminarja trem kandidatnjam, in sicer Majdi Picek iz osnovne šole Ribnica, Zlati Zobeč iz Inlesa in Ivi Arko z osnovne šole Sodražica. Te tovarišice so že lani opravile osnovni tečaj.

Občinska zveza za telesno kulturo bo torej priskrbelo strokovni kader, za plavanje pa je potreben še bazen.

M. G.

Ribniški zobotrebc

11 PRAVILNIH — Janez Dejak iz Dolenje vasi, ki že precej časa igra na športni stavi, je v 22. kolu imel 11 pravih izidov tekem. Dobitek je znašal 3.137 din. Dejak je tokrat vplačal sistem kombinacij v znesku 360 din. Izplačalo se je.

ZACASNA REŠITEV — Trenutno je spet popravljena cesta od glavne ceste v Ortnek, se pravi proti pošti. Pričakujemo pa, da bo spet popolnoma uničena, ko bo padel prvi dež. To cesto namreč že nekaj let popravljajo nenačrtno, tako da nasipajo nanjo veliko peska. Čas bi že bil, da bi strokovnjaki delovne organizacije, ki to cesto vzdržuje, uvideli, da delajo napačno. Ta del ceste, dolg okrog 200 m, bi morali končno že bolj temeljito urediti ali pa asfaltirati.

LJUBEZEN IN LJUBOSUM-NOST — Prosvetno društvo pri Svetem Gregorju je pred kratkim nastopilo na domačem odru z igro „Ljubezen in ljubosumnost“. Tudi tokrat jih je publika prisrčno pozdravila in tako nagradila za njihovo prizadevanje. Člani društva oziroma igralci so mladinci in mladinke s tega območja. To društvo je doslej z uspehom nastopalo tudi na drugih odrih po občini Ribnica.

ROKOMETNA VESELICA — Lani, ko se je ribniški rokometni klub Inles uvrstil v drugo zvezno ligo, so rokometni organizirali

veliko veselico. Za konec letošnje rokometne sezone bo spet veselica. Zadnjo tekmo bodo rokometši Inlesa odigrali z Rovinjem 30. maja dopoldne.

PLESNI VEČERI — Po daljšem presledku je pred kratkim dom JLA v Ribnici organiziral ples. Zvedeli smo, da bo ples skoraj vsako soboto. Plesalce bo za baval orkester enote JLA iz Ribnice. Dom JLA še vedno pritegne precej obiskovalcev, ki si ga že ogledajo, predvsem ob sobotah in nedeljah.

M. G.



— Pri nas smo zastavili pravilno kadrovsko politiko: najprej izobražujemo plavalne učitelje, nato pa bomo zgradili bazen.

— Upam, da bo bazen zgrajen dovolj hitro, da učitelji ne bodo prej pozabili plavati.

REŠETO

M. G.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 27. maja – Avgustin
Petek, 28. maja – Vojislav
Sobota, 29. maja – Majda
Nedelja, 30. maja – Ivana
Ponedeljek, 31. maja – Argela
Torek, 1. junija – Justin
Sreda, 2. junija – Evgenij
Četrtek, 3. junija – Karel

LUNINE MENE

29. maja ob 2.47 uri – mlaj

KINIO

BREŽICE: 28. in 29. 5. ameriški barvni film Amerikan grafiči. 30. in 31. 5. ameriški barvni film Vojna sreča. 1. in 2. 6. ameriški barvni

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

FANTA, prostega vojaščine, sprejem na stanovanje in hrano za popoldansko pomoč na manjši kmetiji. Preskrbam službo. Franci Hlebič, Šneberska 34, 61260 Ljubljana-Polje.

POTNIKA za prodajo rolet zaposlim. Najraje vestnega upokojenca. Naslov v upravi lista (1518/76).

ZDRAVNIŠKA družina na Gorenjskem išče gospodinjko. Nudimo vso oskrbo, komfortno stanovanje v novi hiši s posebnim vodom in plačilo po dogovoru. Pišite na naslov: Ajda Lesjak, 61000 Ljubljana, Gestrinova 2.

SLUŽBO IŠČE

V VARSTVO vzamem otroka, starega od treh let naprej. Stanujem dobrih 15 minut iz Sevnice. Naslov v upravi lista (1630/76).

STANOVANJA

DEKLE išče opremljeno sobo v Novem mestu. Naslov v upravi lista (1593/76).

OPREMLJENO sobo oddam dvema dekletoma. Rozman, Glavni trg 4, Novo mesto, zadnji vhod.

IŠCEM steno, sobo in kuhinjo, sanitarije s kopalnico, najraje v Sevnici. Soba je lahko opremljena ali neopremljena. Jože Tabor, Šmarčna 14, 68294 Boštanj.

Motorna vozila

FIAT 750 poceni prodam. Ogled popoldne. Pod Trško goro 61.

MOTORNO KOLO Tomos puch 175, prevoženih 27000 km, ugodno prodam. Pope, 68250 Brežice, Gubčeva 8.

PRODAM zastavo 750 de luxe, letnik 1974, dobro ohranjeno. Jože Bartolj, Regerčeva 100, Novo mesto.

PRODAM skoraj nov motor APN 4, 49 cm. Informacije vsak dan na Bregu 13, Novo mesto.

PRODAM traktor znamke Pasquali (30 KM) s 4 priključki. Femc, Muhar 16 b, Novo mesto.

PRODAM VESPO SS 180 cm. Anton Rus, Matije Gubca 49, Metlika.

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1970, dobro ohranjeno. Ogled možen v popoldanskem času. Franc Nosan, Zaba vas 36, Novo mesto.

POCENI prodam Wartburg, letnik 1968, ohranjen in v voznem stanju. Naslov v upravi lista (1628/76).

PRODAM tovorni avto MAN 635 kiper. Naslov v upravi lista (1629/76).

PRODAM ZASTAVO 750, letnik 1970. Naslov v upravi lista (1637/76).

PRODAM osebni avto zastava 750, letnik 1968 po ugodni ceni. Silvo Mišjak, Regerčeva 25, Novo mesto.

PRODAM enosni traktor Agria 12 KM s priključki: kosa, plug ter prikolico. Je v dobrem in voznem stanju. Lado Resnik, Lok 6, Leskovec pri Krškem.

PRODAM osebni avto zastava 750, letnik 1971. Cena po dogovoru. Informacije na telefon 22-441 interna 235 od 6. do 14. ure ali popoldne na naslov: Etanko Colarič, Dol 22, Podbočje.

PRODAM fiat 750. Mali, Bršljin 57.

PRODAM traktor Kornik 20 KS s koso in hidravliko. Pinterič, Arriovo selo, Artiče.

PRODAM

12, 13 in 15-colski gumi voz in vozove za traktor prodam. Bulc,

film Los Amigos.
KOSTANJEVICA: 29. 5. francoski barvni film Belmondo veličastni. 30. 5. italijanski barvni film Lovci na glave.
KRŠKO: 29. in 30. 5. angleški film Zadnji dnevi Hitlerja. 2. 6. angleški film Pred milijon leti.
METLIKA: Od 27. do 30. 5. italijanski barvni film Cvet 1001 noči.
MIRNA: 29. in 30. 5. francoski film Neznane je prišel z dežjem.
NOVO MESTO, KINO KRKA: Od 28. do 31. 5. ameriški barvni film Alice ne stanuje več tukaj. Od 1. do 3. 6. ameriški barvni film Kockar (kvartopirec).
RIBNICA: 29. in 30. 5. ameriški barvni film Suzana in Jeremy.
SEVNICA: 29. in 30. 5. ameriški film Mož, ki je ljubil Cat Dancing.
TREBNJE: 29. in 30. 5. barvni kriminalni film Pogreb v Los Angelesu.

Jurčkova pot 73, Ljubljana-Rakovnik.
PRODAM vse tri košnje na travniku za Kopitarjevo v Sevnici. Informacije po telefonu (061) 53-085 po 13. uri.
PRODAM japonski radiokasetni magnetofon Kingsound. Janez Železnik, Košialova 25, Novo mesto.
PRODAM samonakladalno prikolico Pionir 17, obračalnik za BCS in traktorski dvobrazdni plug, vse v odličnem stanju. Praznik, Grmovlje 5, Škofjan.
PRODAM 7 let staro kravo, brejo 8 mesecev. Naslov v upravi lista (1589/76).
PRODAM ozvočenje in gradbeno parcelo v Krškem. Naslov v upravi lista (1596/76).
UGODNO prodam 1500 kosov deset let rabljene in še dobre strešne opeke. Poizve se v Novem mestu, Solska 13.
MIZARIJ! Prodajam novo podajalno napravo ELU. Viktor Blatnik, Črmošnjice 4, Stopiče.
ŠKOTSKE OVČARJE mladiče z odličnim rodovnikom prodam. Brigita Keber, Prvomajska 39, 68290 Sevnica.
PRODAM pse ovčjake, stare 9 tednov. Kastelic, Šentjošt 19, Stopiče.

POCENI prodam rabljene dele za NSU 1200 C. Peter Langer, Krško, Cesta 4. julija 52, telefon (068) 71-503 popoldne.
PRODAM motor za škodo 1000 MB in druge dele. Jože Tadič, Ragovo 3, Novo mesto.
PRODAM perlit in peč na olje EMO. Hrvatin, Bršljin 44, Novo mesto.

PRODAM motorno kosilnico Alpina v dobrem stanju. Alojz Stare, Makosa 3, 61331 Dolenja vas.

POCENI prodam dve prikolici za osebni avtomobil nosilnosti 400 in 500 kg. Peter Kastelic, Gorenja Podgora 3, 68342 Stari trg ob Kolpi.

PRODAM kosilnico BCS (kosa 1,10 cm), mlin za žito na par kavnov in luščilnico za proso in ječmen, vse v dobrem stanju. Cesar, Goriška vas 3, Mirna peč.

PRODAM električni štedilnik, peč na olje, trajno žarečo peč, štedilnik Kuepperbusch, kuhinjsko kredenco in peč za centralno ogrevanje (30.000 kalorij). Vprašajte: Regerčeva 9 a, Novo mesto.

POCENI prodam motorno kosilnico z jermenico znamke Iruš ter pony expres. Kovačič, Vinja vas, Stopiče.

PRODAM frezo Agria 7 KS, žetveno napravo s snopovozalko za kosilnico Figaro. Naslov v upravi lista (1624/76).

PRODAM kravo v šestem letu starosti, brejo 8 mesecev s 4. telotom. Naslov v upravi lista (1625/76).

PRODAM kavč. Majde Silc 22, stanovanje 19.

PRODAM 400 kosov iso-span zidakov: Kržišnik, Krška vas 35.

UGODNO prodam malo rabljeno spalnico. Naslov v upravi lista.

PRODAM kosilnico BCS v odličnem stanju. Sevnica 8, Otočec.

PRODAM grablje sonce s štirimi kolesi, traktorski in konjski priključek. Janez Vide, Dol. Stara vas 21, Šentjernej.

PRODAM ZAJČE – 28 mladičev do dveh mesecev starosti, 2 samca in samico z mladiči. Ogled 28. in 29. maja popoldne in 30. maja popoldne. Polde Kastelic, Zaba vas 36.

V KRŠKEM prodam kozolec in strojno košnjo, Toni Sulc, Sovretova 2, telefon 71-791 popoldne.

PRODAM eno od dveh čistokrvnih nemških ovčark z rodovnikom ali brez. Lavrica 82, Škofljica.

PRODAM prvoklasno opeko, 1000 kosov BH 8, 2000 kosov BH 4 ter 2000 kg betonskega železa. Drska 38.

KUPIM

KUPIM DOBRO OHRANJENO enodružinsko hišo z nekaj zemljo na relaciji Cerkije-Brežice. Pišite na naslov: A. V., Kubed 9, Slov. Gračišče, Koper.

KUPIM enofazni hidrofor. Ponudbe pošljite na naslov: Alojz Zamida, Uršna sela 68.

KUPIM spaček furgon, AMI 8 ali Katro R-4 v voznem stanju in registrirano. Rok odplačevanja eno leto, nekaj denarja dam takoj. Navedite ceno avtomobila. Naslov v upravi lista (1650/76).

POSEST

UGODNO prodam lep prostor za vikend na Gradniku. Ogled vsak dan. Informacije dobite pri Francu Kambiču, Gradnik 12 pri Sečmju.

V VINJEM VRHU pri Beli cerkvi prodam sončno parcelo za vikend. Električna na parceli, dostop z vsemi vozili. Jože Kromar, Pueterlejeva 41, Ljubljana.

PRODAM večjo hišo v Metliki, primerno za obrtnike ali gostilničarje. Informacije: Gostilna Badovinac Nikola, Metlika.

PARCELO za vikend na Trški gori ugodno prodam. Ogled od 11. do 12. ure. Naslov v upravi lista (1645/76).

RAZNO

POROČNI PRSTANI! – Če si trajen in lep spomin želite, stopite k zlatarstvu v Gosposko 5 v Ljubljani, poleg univerze! – Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

V SOBOTO, 22. maja, se je izgubila psica, lovska trierka. Sliši na ime Brina. Kdor kaj ve o njej, naj sporoči na naslov: Rezka Jelenič, Črnomelj, Kolodvorska 54, telefon 76-262.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, tete in sestre

FRANČISKE ZOFIČ iz Šentjerneja

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in vence, sosedom za podarjeno cvetje ter vsem, ki so jo spremenili na njeni zadnji poti. Zahvaljujem se sindikatu in sodelavcem Iskre Šentjernej, veletrgovini Agraria iz Brežice za podarjene vence in župniku za opravljeni obred.

Zalujoči: mož Ivan, sinova Valter in Pavle, hčerke Branka, Dragica in Milka z družinami ter sestre Ančka, Tončka in Albina.

Osnovni organizaciji sindikata Lekarne Novo mesto, se Posebna šola Novo mesto priskrbo zahvaljuje za din 400,00 namesto venca pok. očeta mr. Marije Oblak.

ČESTITKE

ANGELI GRANDOVEC iz Livolda pri Kočevju, čestita za njen god stara mama.

DRAGI MAMI in stari mami MARIJI KOČEVAR iz Bojanje vasi št. 18 želi za njen 70. rojstni dan vse

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše dobre in nadvse skrbne žene, mame, babice, tašče in sestre

ZOFIJE ŽUŽEK

roj. WOLF

se iskreno zahvaljujem sorodnikom, sošolkam, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam ustno ali pisмено izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnico spremenili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni za požrtvovalnost in nesebično pomoč zdravnikom pljučnega oddelka splošne bolnice v Novem mestu, dr. Zakrjaškovi, dr. Trobišu in dr. Glueksu, zdravstvenemu in strojnemu osebju, posebno sestram Lojzki Gospodarič in Jožici Kek za njuno prizadevanje ob bolnici. Priskrba hvala organizaciji ZB NOB Novo mesto, tov. Ladu Stibriču za poslovitve besede in pevcem zbora „Dušan Jereb“ za zapete žalostinke. Vsem, ki ste sočustvovali z nami in nam stali ob strani, še enkrat iskrena hvala.

Vsi njeni!

Novo mesto, 21. maja 1976

ZAHVALA

Po težki in mučni bolezni nas je v 24. letu starosti za vedno zapustila naša ljubla hčerka, sestra in tetica

MARIJA KRAJNC

Stranje (Zalog) 35, Zabukovje

Iskrena zahvala sorodnikom, vaščanom, prijateljem in znancem, sosedom Zvegljevcem in Drstvenškovim za pomoč v najtežjih trenutkih ter ostalim sosedom. Hvala vsem za izrečeno sožalje in podarjene vence in cvetje, dr. Klunu iz klinične bolnice nevrokirurgije Ljubljana ter strojnemu osebju za pomoč in dr. Pesjaku ter voznikom reševalne postaje Sevnica, govorniku Vinku Leskovšku za poslovitve besede in župniku iz Zabukovja za opravljeni obred. Zahvaljujemo se vsem, ki so jo obiskovali v bolnici in doma ter jo tolažili v času bolezni, in vsem, ki so jo v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti do preranega groba.

Zalujoči: ate, mama, sestra Tončka z družino in Jožica, stari ate in stara mama ter vse drugo sorodstvo

ZAHVALA

Po težkem trpljenju nas je 17. maja za vedno zapustila

ŽITNIK FRANČIŠKA

posestnica iz Štravberka št. 5

K večnemu počitku smo jo spremenili 19. maja 1976 ob 17. uri. Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in domačim za veliko udeležbo pri pogrebu, posebno sosedom, družinam Zoran, Blažič, Robek in Piletič za nesebično pomoč v težkih trenutkih našega življenja. Iskrena hvala faranom za obiske, vence in spremstvo k večnemu počitku v grob njenih staršev. Hvala častiti duhovščini za cerkvene obrede ter tov. Murgljevi in njenemu razredu.

Zalujoči: vsi ostali in vsi, ki ste jo v življenju spoštovali

Štravberk, Murska Sobota, Šmarjeta, Šentjernej, Trebelno, Selo, Trška gora, Boštanj in Ljubljana

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega očeta, starega ata in brata

FRANCA KAMBIČA

iz Gradnika 12

se iskreno zahvaljujem vsem vaščanom, prijateljem, sorodnikom, znancem in vsem ostalim za pomoč v najtežjih trenutkih, za darovane vence, cvetje in izraženo sožalje. Lepa hvala župniku za opravljeni obred, ZB NOV Štrekljavec, kolektivu Iskre Semič, TGP Metlika in prav vsem, ki so ga spremenili do njegovega preranega groba.

Zalujoči: žena Franca, sinova Vid in Franc, hčerke Mimica, Darinka, Angelca z družinami ter drugo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Rja Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Spilchal (urednik Priloge), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Oblikovalec Priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100-620-107-32000-009-8-9

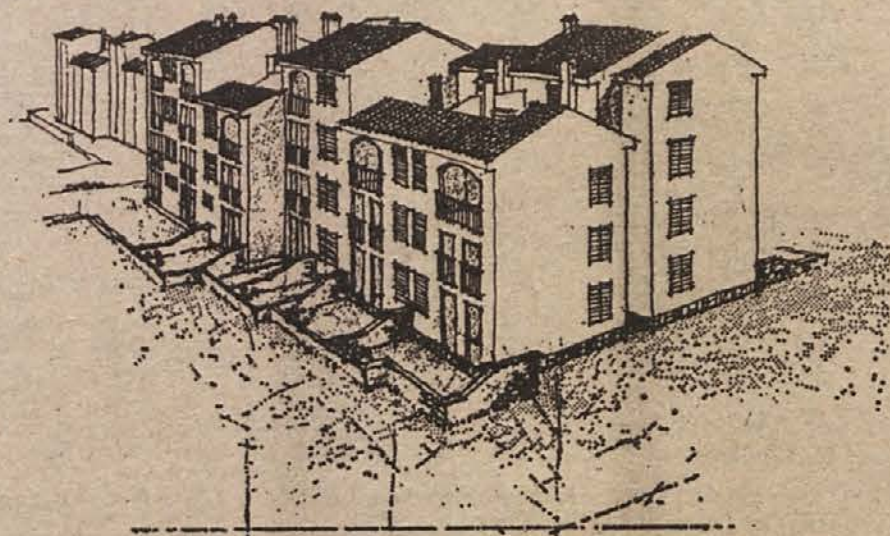
OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsak mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100-601-10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon (068) 23-611 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: CZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

PRODAJA STANOVANJA V NOVIGRADU – ISTRA

DELOVNE ORGANIZACIJE

**TUDI VAM PRIPOROČAMO NAKUP STANOVANJ
PRIMERNA ZA LETNI ODDIH DELAVCEV**



STANOVANJA BODO DOGRAJENA V AVGUSTU 1976

Vse informacije daje SGP »PIONIR« Novo mesto, Komercialni oddelek Ljubljana, Dvorčakova 5/I, tel. (061) 321-381, 321-349, 321-347; Novo mesto (068) 21-826 in Zagreb (041) 410-523.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 8. do 17. maja so v brežiški porodnišnici rodile: Jožica Senica iz Senovega – Adrijano, Majda Voglč iz Črnca – Roberta, Karolina Bogovič iz Bukovška – Petra, Ana Kranjčič iz Cundrova –

Mojca, Mira Tušak iz Črešnjeca – dečka, Dragica Poljak iz Kupljenovega – dečka, Željka Andrejič iz Samobora – Hrvojko, Mira Matijašič iz Bregane – Miroslava, Marija Novak iz Senkovega – dečka, Štefica Kržičnik iz Kalce – dečka, Katica Mohorič iz Lučevnice – Nedeljko, Ružica Petrač iz Brdovca – Tenata, Boža Zorko iz Dečnega sela – dečka, Silva Vrisk iz Sevnice – Draga,

Marijeta Kelnerič iz Boštjanja – Matjaža, Olga Rožman iz Gor. Lenarta – Brigito, Dragica Deščak iz Bestovja – deklico, Ljubica Sokolovič iz Bregane – dečka, Anica Maček iz Drenovca – deklico, Durdica Sinko iz Laz – Aleksandra, Marija Pinterič iz Dečnega sela – Aleksandro, Boža Zobarič iz Mostca – Majo, Slavica Plevnik iz Draš – deklico, Draga Bergant – deklico, ČESTITAMO!

TELEVIZIJSKI SPORED

CETRTEK, 27. MAJA: 8.10 TV v šoli (Zg) – 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bg) – 14.10 TV v šoli – ponovitev (do 16.00) (Zg) – 17.25 Cvetlične pravljice, barvna oddaja (Lj) – 17.40 Neven, barvna serija TV Beograd (Lj) – 18.10 Obzorik (Lj) – 18.25 Mozaik (Lj) – 18.30 Velika koralna pregrada – II. del barvnega filma (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.55 Propagandna oddaja (Lj) – 20.00 D. Guardamagna: Puccini – barvna nadaljevanka (Lj) – 21.05 Kam in kako na oddih (Lj) – 21.15 Cetrkovi razgledi: Človek in gozd, barvna oddaja (Lj) – 21.45 Iz koncertnih dvoran: J. Brahms: Pesem usode M. Bravničar: Riba Faronika (Lj) – 22.20 TV dnevnik (Lj) – 22.40 Kronika festivala JRT – Portorož 76 (Lj)

PETEK, 28. MAJA: 8.10 TV v šoli (Zg) – 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bg) – 14.10 TV v šoli – ponovitev (do 16.30) (Zg) – 17.15 Krížem kražem (Lj) – 17.25 Morda vas zanima (Lj) – 18.00 Obzorik (Lj) – 18.15 Ansambel Borisa Terglava in Henček s svojimi fanti (Lj) – 18.45 Mozaik (Lj) – 18.50 Veter, voda in zemlja, oržje narave, barvna filma s festivala znanstvenih in tehničnih filmov (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj) – 20.00 Propagandna oddaja (Lj) – 20.05 A. Marodič: Maček – oddaja iz cikla Mali oglasi (Lj) – 20.45 Propagandna oddaja (Lj) – 20.50 Komu ali čemu je zemljan pokoren, barvna oddaja iz cikla Človek brez meja (Lj) – 21.20 Barvna propagandna oddaja (Lj) – 21.25 Helena, sodobna ženska – barvna serija (Lj) – 22.15 TV dnevnik (Lj) – 22.30 Glasbena oddaja (Lj) – 22.55 Kronika festivala JRT – Portorož 76 (Lj)

SOBOTA, 29. MAJA: 9.30 TV v šoli (Bg) – 10.35 TV v šoli (Zg) – 12.00 TV v šoli (do 12.30) (Sa) – 15.55 Nogomet Sloboda-Partizan (do 17.50) (Bg, Lj) – v odmoru... – 18.05 Obzorik (Lj) – 18.20 Mozaik (Lj) – 18.25 Veliki raziskovalci – serijski barvni film (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar (Lj) – 19.55 Propagandna oddaja (Lj) – 20.00 TV žetnik – satirično-zbadljiva oddaja (Lj) – 20.30 Morda za vas, barvna oddaja (Lj) – 20.40 Celovečerni film (Lj) – 22.30 Kronika festivala JRT – Portorož 76 (Lj) – 23.00 625 (Lj)

NEDELJA, 30. MAJA: 8.55 Poročila (Lj) – 9.00 Za nedeljsko

dobro jutro: Kvartet Ledina in trio Miha Zajca (Lj) – 9.30 625 (Lj) – 10.00 Bitka za ranjence, barvna nadaljevanka TV Zagreb (Lj) – 10.45 Otroška matineja: Mihec iz Loennberga, Zgodba o Poluhcu, barvni oddaji (Lj) – 11.25 Mozaik (Lj) – 11.30 Kmetijska oddaja (Bg) – 12.15 Poročila (do 12.20) (Lj) – Nedeljsko popoldne: Morda vas zanima: Mima Jauševc – Atletska tekmovanja za Hanžekovičev memorial – Okrogli svet – TV žetnik – Morda za vas – Poročila – 18.45 Otvoritev proge Beograd – Bar, reportaža (Bg) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) – 19.55 Propagandna oddaja (Lj) – 20.05 Festival JRT 76 – reportaža iz Portoroža (za JRT) (Lj) – 20.20 Festival JRT 76: Izbor igranega in dokumentarnega programa (Lj) – 21.30 Športni pregled (Zg) – 22.10 TV dnevnik (Lj)

PONEDELJEK, 31. MAJA: 8.10 TV v šoli (Zg) – 10.00 TV v šoli (do 11.05) (Bg) – 14.10 TV v šoli – ponovitev (do 16.00) (Zg) – 17.10 Zgodbe o Poluhcu, barvna oddaja (Lj) – 17.25 Zasebna življenja: Skorec (Lj) – 17.50 Obzorik (Lj) – 18.05 Mozaik (Lj) – 18.10 Potapljanje z akvalangami, barvna oddaja (Lj) – 18.35 Odočamo (Lj) – 18.45 Mladi za mlade (N. Sad) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.55 Propagandna oddaja (Lj) – 20.00 Pergolesi: Služkinja – gospodarka, barvna TV opera (Lj) – 20.50 Kulturne diagonale (Lj) – 21.40 Mozaik kratkega filma: Okno, barvni film (Lj) – 21.55 TV dnevnik (Lj)

TOREK, 1. JUNIJA: 17.10 Vrtec na obisku: Na kmetiji, barvna oddaja (Lj) – 17.25 Uganka Silverkronskega gradu, barvna serija (Lj) – 18.00 Obzorik (Lj) – 18.15 Ne prezrite (Lj) – 18.40 Mozaik (Lj) – 18.45 Narodna glasba (N. Sad) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.55 Propagandna oddaja (Lj) – 20.00 Mednarodna obzorja (Lj) – 20.50 Barvna propagandna oddaja (Lj) – 20.55 Šiškov: Mračna reka, TV nadaljevanka (Lj) – 22.15 TV dnevnik (Lj)

SREDA, 2. JUNIJA: 17.00 Leteči vrtnar – barvna oddaja (Lj) – 17.15 Pionirji fotografije, barvna serija (Lj) – 17.45 Obzorik (Lj) – 18.00 Od zore do mraka (Lj) – 18.30 Mozaik (Lj) – 18.35 Vladimir Nazor – Zivljenje in delo, dokumentarna oddaja TV Zagreb (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.55 Propagandna oddaja (Lj) – 20.00 Film tedna: Vohljač,

barvni film (Lj) – 22.15 Majhne skrivnosti velikih mojstrov kuhinje (Lj) – 22.20 TV dnevnik (Lj) – 22.35 Miniature: Odetta, 4. del barvne oddaje (Lj)

CETRTEK, 3. JUNIJA: 15.40 Nogomet Radnički (Niš): Velež, prenos, v odmoru... (Bg, Lj) – 17.35 Neven, barvna oddaja TV Beograd (Lj) – 18.05 Obzorik (Lj) – 18.20 Mozaik (Lj) – 18.25 Okrogla miza o Vladimiru Nazoru, oddaja TV Zagreb (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.55 Propagandna oddaja (Lj) – 20.00 D. Guardamagna: Puccini, barvna nadaljevanka (Lj) – 21.05 Kam in kako na oddih (Lj) – 21.15 Cetrkovi razgledi (Lj) – 21.45 TV dnevnik (Lj) – 22.00 Glasbeni magazin (Lj)



IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 13. do 19. maja so v novomeški porodnišnici rodile: Francka Mavrinec iz Nove Lipe – Marijo, Antonija Mrzljak iz Črnomlja – Iztočka, Marija Pezdirc iz Metlike – Melito, Majda Pavlenič iz Hrastja – Katarino, Jožica Bratkovič iz Gornje Brezovice – Mojca, Mihaela Škufca iz Klopce – Rudija, Jožica Kramar iz Globočdola – Mirana, Ivanka Lipovščak iz Pribančev – Maria, Antonija Ribarič iz Metlike – Blaženka, Stanislava Krstinc – Rožnega vrha – Roberta, Nada Zagorc iz Dolnjega vrhpolja – Aleša, Marija Veselič iz Podzemlja – Andrejo, Dragica Klepac iz Krasinca – Kristino, Dragica Gerškič iz Semeča – Saška, Marija Ogrinc iz Sentruperta – Majo, Marija Mežnaršič iz Velikega Gabra – Sašo, Ivanka Brunskele iz Ješevnika – Tomaža, Justina Kovač iz Črnomlja – Veroniko, Marija Palninc iz Gorjan – Andreja, Marija Zarn iz Globočice – Tonja, Jelka Župan iz Črnomlja – Anito, Marta Pelko iz Sentjanža – Jožico, Jožica Kapš iz Regre vasi – Davida, Amalija Pezdirc iz Metlike – Vojka, Anica Pavlovič iz Metlike – Katjo, Albina Škedelj iz Straže – Matjaža, Irena Kostanjšek iz Senovega – Sabino, Jelka Pešič iz Vavte vasi – dečka, Ivanka Sinur iz Drečjega vrha – dečka, Ana Kožar iz Zakanja – deklico. – ČESTITAMO!

8



IVAN CANKAR

Hlapec Jernej in njegova pravica

„Pa ga greš tožit?“

„To se pravi... ne maram ga spraviti na vislice, tudi v ječo ne. Ampak razsodijo naj po pravici.“

„Kaj ti je storil?“

„Štirideset let sem delal tam. In ko sem dodelal, je prišel in je rekel: pojdi!“

Kmet je pogledal mrko in je švrknil po konju.

„Tako. Pa ga greš tožit?“

„Kaj se to pravi: tožit? Svojo pravdo grem razložiti, naj razsodijo! Pravico hočem sebi in drugim in vsem – krivice nikomur!“

„Ali boš kaj opravil?“

„Bom. Veliko je sodnikov na svetu, postava pa je samo ena!“

„Prav nič ne boš opravil!“

Kmet se je tako močno okrenil proti Jerneju, da je nategnil vajeti in se je kolesel skoraj ustavit.

„Če hočeš poslušati pametno besedo, hlapec, poslušaj: skoči takoj s kolesja in se napoti, odkoder si prišel! Zakaj hlapec proti gospodarju še nikoli ni nič opravil, kaj šele, če je pravica in postava na gospodarjevi strani! Star si, lahko bi to vedel! Ampak veš, kaj bi storil jaz, če bi me

hodil hlapec tožarit, po krivem ali po nekrivem? Dal bi Simnu in da bi Jakcu vsakemu en cepec v roke in bi rekel: zdaj pa mlatita po njem, dokler vama roke ne omahnejo, zato da bo drugič razločil, kdo da je gospodar in kdo da je hlapec! Tako bi jima rekel, glej! – Tam, ali vidiš, tam pa je krčma, tam bom ustavil!“

Kmet je pokazal z bičem na polje, krčme pa nikjer ni bilo. Zato je Jernej vzel culo in je vzel škornje, pa je skočil z voza in se je opotekel proti jarku. Kmet je švrknil po konju, vzdignil se je prah.

Jernej je gledal žalosten za njim. „Kakor otrok je: dobro potico je jedel, dobro vino je pil, pa ne pozna lakoti. Krivice ni občutil, pa ne pozna pravice. Bog mu bo sodil po svojih postavah in po svojem usmiljenju!“

Hitro se je vzdignilo sonce, kmalu je pripekalo, kmalu je bil Jernej truden od vročine. Hodil je eno uro, hodil dve uri, noge so otrpnile: pa je od daleč, s hriba, zazvonilo poldne; in Jernej je bil lačen. Ni več dolgo romal, ni več dolgo čakal, bela krčma se je zasvetila ob cesti.

Samo dvoje gostov je bilo v krčmi: mlad kmet, ki je Bogu dan kradel in je bil že opoldne pijan; in pa droben, siv in prihuljen starič, v obnošene cunje oblečen, ki je igral na harmoniko in prepeval kvante. Reč je bila taka, da je Jernej najprej pozdravil, nato pa pljunil.

„Le sem, le sem!“ je vabil mladi kmet.

Jernej ga ni pogledal in ga ni maral poslušati in je sedel za drugo mizo.

„Kaj smo razbojniki?“ se je razjezil kmet in je izkušal, da bi naredil trezen in pameten obraz. „Kam in po kakšnih potih, očka?“

„V Ljubljano!“

„Tak v Ljubljano? Pa ne tožit?“

„Tožit!“

„Bog daj sreče! Koga tožit?“

„Gospodarja.“

„A?“

„Gospodar moj, pravijo, da je! Tisti kmet je rekel, ki me je spodil z voza; in tudi župan je rekel.“

„Kako pa je bilo? Kako pa? Kako pa sta prišla navkriž?“ je hitel kmet in je bil tako vesel, da se je Jernej ves začudil.

„Kako? Delal sem, pa sem dodelal; mlad sem bil nekoč, zdaj sem star. Pa je rekel: pojdi!“

„Ho, ho, ho!“ se je zasmejal kmet krotoma in je udaril starega godca po rami. „Ali si slišal, Andrejček? Ali si slišal? Hlapec gre tožit gospodarja!“

Godce je stisnil harmoniko med kolena, da je zacvilila, in se je zasmejal tako od srca, da so mu pritelek solze iz oči.

„No, ti hlapec, ki greš tožit gospodarja, glej!“ Oddahnil si je kmet od smeha, odkaljšal se je in je pokazal s prstom na godca.

„Glej, temu ni prišlo na misel, da bi tožil: zakaj pameten je in pozna pravico. Zdj bo že dobrih nekaj let, da sem ga spodil, prav na lepem sem ga spodil, ker se mi je tako zazdelo. Pa je vesel; pa se mu nič ne zdi, pa se mu lahko smejem, pa ga lahko ščipljem!“

Uščipnil ga je v laket, godce se je po otročje nakremžil, zajecal je tenko in je visoko vzdignil kolena. Nato sta se obadva zasmejala.

Jernej je popil vino, kozarec se mu je tresel v roki.

„Tako si se opljuval, nevernik, tako si oskrnil božjo podobo!“

In je vstal nespočit, zadel je culo in je šel. Skozi okno ga je še pozdravljala prešerni smeh kmetov in godčev.

Cesta se je širila, v daljavi je ugledal Jernej sivi prah nad mestom. Pa mu je prišla naproti ženska, otroka je držala v naročju, opotekala se je kakor pijana in je jokala naglas. Tudi otrok je ječal in se je ovijal matere z obema rokama okoli vratu. In ko je ugledala Jerneja, je vzdignila zabuhli objokani obraz in je vzkliknila.

„Ali je to pravica, povejte mi, človek, kdor ste!“

Prijela je otroka in ga je vzdignila in ga je pokazala Jerneju. Lep otrok je bil, oči pa je imel rdeče in tope.

„Človek, tudi pri Bogu ni pravice, ni je v nebesih! Kaj je storil ta moj otrok Bogu, Materi božji in svetnikom? Kaj je storil, da nikoli ne bo videl matere ne očeta? Posušila se roka, ki ga je udarila s slepoto, sinu mojega, nedolžnega, brez greha prekletega! – Povejte, človek, ali je pravica na svetu in v nebesih?“

Objela je otroka s trepetajočo močjo, zajokala je naglas in je šla dalje.

Jernej je povsili glavo.

XI

Veliko mesto je Ljubljana. Hiše so visoke, stoje po vrsti, druga tik druge, nič plotov ni vmes. Vse ceste so polne ljudi, vsak dan velika maša in procesija. Duhovnikov je toliko, da bi držal človek klobuk kar v roki. Od jutra do večera zvonijo in potrkava. Kakor po semnju hodi človek, ne ve, kam bi pogledal, kako bi se prestopil in koga bi vprašal.

Dolgo je romal Jernej križem po ulicah in je ogledoval ta čuda; nato je stopil v cerkev, pokleknil je pred stranski oltar in je dolgo molil. Vse tiho in mračno je bilo v cerkvi, lahko se je človek tam pogovarjal z Bogom.

Ko je Jernej odmolil, je bilo veliko in trdno njegovo zaupanje.

„Morda je še dolga cesta, morda so še težka pota, s kamenjem posuta, z robidovjem zastražena!“ je pomislil. „Ampak nekoč bo že ceste konce, nekoč se bodo že odprle duri! Bog ni skril pravice, kakor skopuh svoje srebrnike! Na sto vrat bom trkal, stoprva pa se mi odpro na stežaj!“

Tako se je vrnil na cesto in je vprašal gosposkega človeka, ki je prišel mimo:

„Kje so sodniki, da bi se jim pritožil in da bi jim razložil svojo pravdo?“

Najprej se je gosposki človek začudil, nato se je zasmejal.

„Oče, poiščite in izberite jezičnega dohtarja, pa se bo pritožil in bo razložil pravdo!“

„Pa kaj je potreba jezičnega dohtarja, če je pravica taka, da bi jo slepec pregledal in glušec razložil? Ne pravdam se za mejo, ne za pot, nikogar ne maram ukaniti – čemu bi hodil k sleparjem, jezičnim dohtarjem? Ne pravde, pravice iščem!“

„Dolgo boste iskali, oče! Iskali so pravice, veliko jih je bilo, pa so obležali na poti; Pilatuž pa si je umil roke!“

Rekel je in se je zasmejal in je šel po svoji poti. „Tudi ta je okusil krivico!“ je pomislil Jernej.

„Zakaj smejal se je, ko mu je bilo do joka!“

In je hodil po ulicah, izpraševal je in je iskal in je našel.

Velika hiša je bila, visoka in prostrana, kakor ji Jernej še ni videl enake. S plahim korakom je stopil v vežo.



Za Angelco ni pokoja

Z gotovostjo si upam trditi, da bo vsaj devet desetih bralcev našega lista v črnomaljski občini že ob prvem pogledu na fotografijo spoznalo portretiranko tega tedna. „Glej no, saj to je Novakova Angelca,“ bo marsikdo dejal. Nedvomno pa je, da bi Angelca takoj prepoznala vsaj devet desetih črnomaljskih občanov.

„V sedemindvajsetih letih, kolikor sem v službi najprej pri tajništvu za notranje zadeve in sedaj na Postaji milice v Črnomlju, lahko rečem, da sem spoznala večino ljudi v teh krajih; prav tako pa me poznajo oni,“ mirno, skoraj zadržano pripoveduje Angelca Novak, vodja pisarne na črnomaljski Postaji milice. Angelca je ena od treh uslužbencev te PM, ki jih je pred kratkim zvezni sekretar za notranje zadeve odlikoval z zvezno plaketo za 25-letno delo v organih za notranje zadeve.

Odkar je 1949 kot dvajsetletno dekle prišla Angelca iz Pribincev, vasi pri Adlešičih, v Črnomelj in se zaposlila pri takratnem tajništvu za notranje zadeve, je zvesta temu delu. „Nikoli ne pomislim, da bi si kje drugje iskala službo; kaj takega mi ni prišlo na misel niti takrat, ko sem bila še mlada. To delo imam rada in upam, da si bom tudi pokojnino prislužila na tem mestu,“ pravi.

Pravzaprav Angelca nič kaj rada ne misli na čas, ko se ji bo stekla delovna doba. „Če se bo le dalo, tudi takrat ne bom šla v pokoj. Kaj naj samo doma čepim in skrblim za družino? Saj bi me bilo konec od dolgega časa! Še sedaj komaj čakam, da mine tisti dopust...“

Ljudje, ki po raznih opravkih prihajajo na črnomaljsko Postajo milice, ve-

do, kam se morajo obrniti: če je le moč, jim bo Angelca gotovo ustregla. Uslužbenici zavarovalnice Sava pravijo, da toliko podatkov, ki jih potrebujejo pri svojem delu, ne dobe nikjer drugje kot v Črnomlju pri Angelci.

Njeno delo znajo ceniti predvsem njeni kolegi. „Čeprav sem tu šele leto in pol, lahko rečem, da sem se nič kolikokrat lahko prepričal, da je Angelca izkušena, pridna, marljiva in vestna delavka,“ jo pohvali komandir Vi-li Fortun. Novakova velja za mirno in preudarno žensko, ki ne izgublja besed po nepotrebnem; če pa na partijskem ali sindikalnem sestanku spregovori, njenim tehtnim mislim vsi prisluhnejo.

Ceprav je njena mladost tekla v letih, ko so se morali tudi še na pol otroci zrelo odločati o usodnih vprašanjih – kot 14-letno dekletce je bila februarja 1943 sprejeta v SKOJ, dvojno dobo ima priznano od februarja 1944, jeseni tega leta je bila komaj 15-letna sprejeta v partijo – ne obsoja povprek današnje mladine, kot to rad počne marsikdo. „Seveda danes živijo mladi popolnoma drugače; saj tudi ne bi bilo prav od njih zahtevati, da se vedejo, kot da smo v vojni. Tudi razvajeni so, vendar smo za to v glavnem krivi starši. Moj starejši sin je bil tak, da sem mislila, da ne bo preživel vojaščine. Pa jo je, in še kako junaško! Če bi bilo potrebno, bi bili taki, kot smo morali biti mi.“

In Angelci Novakovi, tej po stažu najstarejši komunistki na črnomaljski Postaji milice, že lahko verjamemo. Njena navada ni, da bi po nepotrebnem toliko govorila o stvari, ki je ne pozna in v katero ni prepričana.

A. BARTELIJ

Po potresu je vse prepozno

Poisk odgovora na vprašanje: „Kako trdna mora biti na Dolenjskem hiša, da je ne zruši potres?“ – Predpisi so natančni in dobri, za njimi pa je vsak svoje pameti kovač

Kako trdna mora biti po predpisih hiša, da je ne zruši potres? To je bilo načelno vprašanje, ki smo ga zastavili inž. Francu Hriberniku, gradbenemu inšpektorju pri novomeški občinski skupščini, katere inšpekcije delajo tudi na območjih občin Trebnje, Črnomelj in Metlika.

Hribernik: „V Uradnem listu iz leta 1964 so bili objavljeni začasni predpisi za graditev na potresnih območjih, iz leta 1950 pa imamo tudi zemljevid jugoslovanskih potresnih območij. Po tem zemljevidu predpisi določajo, da je treba na primer, na območju novomeške občine graditi poslopja, ki bi vzdržala potres sedme stopnje po lestvici Mercalli-Cancani-Sieberg (lestvica MCS). Isto velja za Metliko, medtem ko se graditeljem v Črnomlju in Trebnjem poostrenih gradbenih predpisov ni treba držati, ker je po zemljevidu tam predviden potres največ šeste stopnje.“

Ce se ozremo po širši Dolenjski, zemljevid pove, da lahko najmočnejše potrese pričakujemo na območju brežiške občine (deveta stopnja MCS), za Kočevje in Ribnico pa ni pričakovati drhtenja tal, ki bi presleglo šesto stopnjo. Torej nobenih posebnih gradbenih ukrepov.

V Sloveniji imajo poleg Brežic za deveto stopnjo po Mercalliju predpisano graditev še v Ljubljani, Kranju, Mariboru in Ormožu.

Predpisi so torej natančni in jasni. Vsak inženir ali tehnik, ki riše načrt za poslopje, ki bo stalo na območju, za katero je „predviden“ potres od vključno sedme stopnje po lestvici MCS naprej, mora upoštevati tehnične predpise za graditev na potresnih območjih. Torej debelejši zidovi, močnejši beton, več železa itd. S tem pa stvar ni opravičena. Lastnik vsake novogradnje (na potresnih in nepotresnih območjih) je dolžan inšpekciji sporočiti, kdo bo graditev nadziral. Nadziranje lahko prevzame najmanj tehnik gradbene stroke s strokovnim izpitom.

TEK MLADOSTI

Tek mladosti po brežiških ulicah se uveljavlja kot tradicionalna prireditev mladih v počastitev dneva mladosti, 25. maja. Tudi letos se je odzvalo veliko športnikov iz vse občine. Tek je bil v petek, 21. maja.

ZARADI NEIZKUŠENOSTI ČEZ ROB

Na lokalni cesti, ki pelje iz Sremita proti Krškemu, se je 16. maja popoldne ponesrečil Danijel Kozole iz Sremita. Z avtom je vozil proti mestu, zaradi neizkušenosti pa je najbrž zapeljal v levo, zdrslil čez cestni rob in se prevrnil v 11 metrov globok prepad. Avto je precej razbit, saj je škoda za 15.000 dinarjev, medtem ko vozniku ni bilo hudega.

KONČAL JE V BOLNIŠNICI

Marijanu Kolmanu iz Podgorja se je 16. maja popoldne zelo mudilo, saj je med Sevnico in Planino v vasi Orešje prehitel z avtom drugo vozilo v nepreglednem levem ovinku, tik zatem pa ga je zaneslo v jarek. Gmotno škodo cenijo na 8.000 dinarjev, a voznik Kolman je svojo pot končal v bolnišnici, kamor so ranjenega prepeljali po nesreči.

DOLENJSKI LIST tribuna bralcev

Do tu je vse v redu. Teoretično se ne bi moglo v Novem mestu, na Dolenjskem, v Sloveniji in Jugoslaviji zrušiti nobeno poslopje, ki je grajeno po predpisih. Če na zemljevidu označene največje stopnje dejansko veljajo.

Kako pa je v resnici? Gradbeni inšpektor Franc Hribernik: „Dogaja se, da novogradnja ni v skladu s tehnično dokumentacijo, nadzorni organ lahko zaradi varčevanja popu-

sti investitorju in vgradi v poslopje malo manj železa, malo bolj blag beton itd. Posebej rado se to dogaja pri zasebnih graditvah, kjer je nadzorni organ več ali manj na papirju. Naša inšpekcija ima preveč dela in premalo ljudi, da bi lahko nadzorovala tudi zasebne graditelje. Kar pa se tiče družbenih poslopij, lahko trdim, da je nadzor, ki ustreza predpisom o protipotresni varnosti, popoln.“

Zaključek? Pri graditvi je torej na Dolenjskem vsak svoje sreče in predvsem pameti kovač. Sreča in pamet pa sta v tem primeru eno in isto: upoštevanje predpisov. Tisti, ki jih ne bo upošteval, naj nikar ne tarna, če mu bo potres zrušil dom.

M. BAUER



V KRKI SO ŠE VELIKANI – Novomeški ribič Vinko Verbič je minuli petek nekaj po šesti uri zvečer v Krki na „voblerja“ ujel soma, ki je meril 132 centimetrov in tehtal 18 kilogramov. Som je prijel na tretji met, in to tik ob hotelu Grad Otočec. Tuji in domači gostje, ki so ob tistem času v tem lokalu večerjali, so ročno zapustili krožnike, žlice in vilice in si radovedno ogledovali ribo velikanka. Še podatek za ribiče: boj je trajal 15 minut, najlonska vrvica 0,40 milimetra, ribiška palica pa bi vzdržala tudi sulca. (Foto: M. Bauer)

Kje je tvoja pravica, teta Francka?

Amfova Francka iz Kronovega pokaže na čebelnjak, rekoč: „To je moj dom“

Počasi se je iz majskega popoldneva pritrkal dež na okence. Teta Francka je pogledala na razbohoten travnik in dejala: „Dobro mu bo delo, in če je dobro zanj, je tudi za moje zajce dobro.“ In šla je teta Francka k svojim dolgošcem na pod. Povsem drugačena se je razgovorila tam. Med tem, ko je polagala svežo travo v zajčnike, je razmišljala. In potlej se je uslo iz nje. Ne vem, kolikokrat med njenim pripo-



Teta Francka nosi hrano za zajce. Za kokoši je njivica preboma.

vedovanjem se mi je zazdelo, da je Amfova Francka, tista Francka, ki je vse življenje zamažala telesa za vožnjo želja. Vsaka beseda je sproti postala meso, vse, kar je bilo izrečeno, je imelo pelinast okus. Solza ni bilo, zakaj ko se izjokajo oči, tudi srce onem. Pokazala je s prstom na čebelnjak:

„Glejte, to je moj dom?“ se je odtrgalo iz nje. In, vidite, Kronovo je veliko, Amfova domačija med premožnimi, mene pa so odgnali semkajle. Na voz so mi naložili tistih nekaj stvari in odpeljali. Moj bog, to naj bi bilo plačilo za tolikšno garanje na Amfovi domačiji. Osem križev se me drži, vsa leta sem položila na oltar Amfove domačije, pogledajte, kaj imam od tega!“

Ne, teta Francka od vsega odrekanja nima drugega kot to, da živorani v čebelnjaku nečaka Franca s kmečko pokojnino, ki se zdaleč ne zaleže za vsakdanje potrebe. In ta

ROPAR JE PRIPT

Miličniki iz Krškega so 18. maja zvečer prišli in predali preiskovalnemu sodniku 21-letnega Franca Omerčela iz Volčje vasi pri Brežicah. Dlje časa se je potikal okrog in se skrival, iskali pa so ga zaradi suma, da je 16. aprila v Zdobah oropal I. Z. Tega je fizično napadel, mu skušal vzeti denarnico in mu je nekaj denarja tudi vzel, zatem pa pobegnil. Po mesecu dni so ga našli.

V VLAKU GORELO

Nenavadna nesreča se je pri-merila 21. maja popoldne, ko je potniški vlak vozil iz Ljubljane v Sevnico. Med vožnjo od postaje Brege do Sevnice se je eden od vagonov vnel in precej naglo zagorel. Sprevodnik je k sreči takoj opazil, da je nastal ogenj in stikalni omarici, zato so takoj začeli gasiti z ročnimi gasilnimi aparati. Ogenj pa je bil tako trdovraten, da so ga uspeli popolnoma zatreti šele na železniški postaji v Sevnici, kjer se je vlak ustavil in so na pomoč prihiteli še krajevni gasilci. Nesreča, ki je nastala zavoljo kratkega stika na napeljavi, je trajala za 30.000 dinarjev gmotne škode. Med potniki nihče ni bil poškodovan, niti ni bilo nobene panike.

Črn dan v Lenartu

Ena najhujših nesreč, kar so jih v Lenartu doživeli, se je pripetila 19. maja letos. Bilo je dopoldne in proti Krškemu je s kolesom vozila 48-letna Angela Godler iz Arrovega sela. Na okvirju kolesa je vozila 3-letno Simonco Suša, na balanci pa je imela aktove.

Tako otovorjena je zapeljala na železniški prehod pri Gor. Lenartu, kjer je več tirov, takrat pa je za njo prišel s tovornjakom Albin Suban iz Sevnice. Ko bi moral kamion prehiteti, je kolesarka omahnila pod avto. Povozil je njo in otroka.

Nesreča je bila tako huda, da je Godlerjeva umrla na kraju nesreče, medtem ko so hudo poškodovano Simonco prepeljali v novomeško bolnišnico. Voznika tovornjaka so preizkusili z alkotestom, ugotovili pa so, da je bil trezen.

Ubijalec se je javil sam

V ponedeljek zvečer je bil s strelom iz pištole ubit natak v metliški gostilni „Pri grozdu“

24. maja malo po 19. uri sta se v gostilni Pri grozdu (bivša Carova gostilna) sprla domačina 50-letni Arif Omeragić in 21-letni Sulejman Mušić, ki je bil tu zaposlen kot natak. Med preprirom je Mušić pograbil steklenico in hotel z njo udariti, toda Omeragić je bil hitrejši.

V trenutku je potegnil pištole in Mušića ustrelil. Zadel je

tako, da je bil natak na mestu mrtev. Omeragić se je nato sam javil na postaji milice, kjer je izročil tudi pištole in orožni list. Odpeljali so ga preiskovalnemu sodniku, ta pa je zanj odredil pripor.

Vzrok prepira sicer še ni podrobno raziskan, vse pa kaže, da je šlo za obračun, katerega ozadje je nesrečna ljubezen.



Prave lesene in s slamo krite hrame po našem Podgorju vse bolj spodrivajo napol zidanice, napol vikendi z bahatimi pročelji, garažami in okni kot v blokih. Hrame pa je doletela žalostna usoda vsake starosti: samota in betežnost. Temu v Bendjah je počasno smrt skrajšal ogenj; ostal je le kup ožganih travov in del starinske preše. (Foto: A. Bartelj)

KAKO NEKI NAJ BI PEL PESMI?

Tovariš glavni direktor je bil strokovnjak, da je bilo malo takšnih v mejah Repičeve drage. Pa ne samo to: poznal je tovarniške prostore do potankosti in ljudje mu niso bili zgolj številke. Vedel je, da pesti Maro Repiško majhno, vlažno kletno stanovanje, da je sekretarka zaradi obilice sestankov premalo časa doma, da ima otrok skladiščnika Toniča kilo, snažilica Anastazija pa nadoho. Vedel je tudi to, da Hermina iz delovne skupnosti skupnih služb kuha ob jutrih kavo za dva sektorja in da prihaja tovariš Ivan vsak ponedeljek v službo ob šestih in sedem minut.

Odbore, komisije in delavske svete je imel tovariš glavni

direktor v mezincu: vedel je za njih sestavo, za posamezne predsednike in namestnike, za vse sestanke, a tudi za sprejete sklepe, da, celo za vsak korak članov odbora delavske kontrole se je zanimal in skozi tovarniška vrata ni prišel niti en samcat vijak, o katerem ne bi vedel vsaj to, h kateremu stroju sodi.

Pa je sindikat pripravil svečanost ob otvoritvi novega proizvodnega prostora. Slavnostni govor je imel predsednik delavskega sveta temeljne organizacije združenega dela, sekretarka pa je peljala goste in predstavnike podjetja po novem prostoru in ob koncu kratkega ogleda povedala, da je pripravljena v menzi skrom-

na pogostitev, na katero so povabljeni vsi udeleženci slovesnosti.

Kosilo je minilo, kot se opravijo vse podobne pojedine, in na mize so pričele romati steklenice z belim in črnim vinom. Kmalu se je oglasila tudi pesem s tistega konca mize, kjer so sedeli povabljeni iz neposredne proizvodnje, in ni bilo treba dolgo čakati, da je prepevalo doma-lja vse, kar je sedelo tisti čas za pogrnenimi mizami.

„In zdaj, tovarišice in tovariši, predlagam, naj zapoje kakšno pesem tudi naš tovariš – glavni direktor,“ je vstal Jo-žić Repič s kozarcem v roki.

Zbrani za mizami so navdušeno zaploskali, nekaj pa jih je

celo vzdikalo: „Tako je, naj zapoje!“ In vse oči so se zabodle v tovariša glavnega direktorja, ki je najprej pordečel, kar pri njem sicer ni bila navada, nato je dobil njegov obraz barvo krede, in tisti, ki so mu sedeli bliže, so lahko opazili, da so se mu rahlo tresle ustnice.

Veseli del slovesnosti je ostal brez petja glavnega direktorja, ki so mu preleteli možgane zaključni računi zadnjih petih let, srednjeročni in stabilizacijski programi, stanovanjska posojila in družbeni standard, a če se je še tako trudil, se mu ni porodila niti najbolj drobna pesmica.

TONI GAŠPERIČ

na klancu



Med najbolj pretresljive podobe iz Cankarjevega dela sodi Klanec. Iz resničnega Klanca, strme poti v starem delu Vrhnike, kraja, kjer stoji Cankarjeva rojstna hiša, je v slovenski literaturi nastal pojem, ki po svoji širini obsega ves slovenski proletarijat. Sence udrtih oči, bledih obrazov; s slamo krite kajže, mrak in nevednost, lakota in stiska — vse to ni bilo samo del življenjske usode ljudi, ki so živeli na tem klancu siromakov na Vrhniki, ampak delež mnogih slovenskih proletarcev.

Današnji Klanec ni več tak, kot ga je doživel in opisal Cankar. Lesene kajže in s slamo krite strehe so se umaknile boljšim, zidanim hišam, plameni požara so požrli tudi Cankarjevo rojstno hišo; na tistem mestu so postavili zidano zgradbo in v njej je muzejček v spomin na našega velikega ustvarjalca. Klanec je še strma pot, ampak po njem se danes razliva luč, po njej hodijo šolarji, izletniki, turisti. Od nekdanjega klanca siromakov so ostale le še Cankarjeve bese.

Tisoči, ki prihajajo na Klanec počastit Cankarjev spomin, si ogledat muzej in tako bolje spoznat našega umetnika, se gotovo srečajo s Franjo Jeri, domačinko s Klanca. Ta 81-letna Vrhnicaanka je namreč že skoraj tri desetletja oskrbnica Cankarjeve rojstne hiše. Le malokdo pa ve, da je Franja Cankarja tudi poznala, se pogovarjala z njim in njegovo podobo do današnjih dni ohranila v spominu.

Kakšen je bil Klanec ob koncu prejšnjega stoletja, ko se je Jerijeva rodila, se ne spominja več

dobro. Na Vrhniki je živela le do svojega šestega leta, potem pa so se starši odselili v Ameriko, kjer so ostali šest let. Klanec ji je ostal v spominu predvsem kot strma, blatna pot, po kateri se je ob velikem deževju valila umazana voda.

Po vrnitvi iz Amerike je nekaj časa še živela na Vrhniki, potem pa je kot 14-letno dekle nastopila službo pri ljubljanskem notarju Pleiweis-su. Iz tega obdobja se spominja tudi Ivana Cankarja.

„Kaj vse mi je pripovedoval Cankar, se ne morem več natančno spomniti... Govoril pa je jako lepo in fino, kadar je sploh govoril. Bil je namreč zelo redkobeseden. Največkrat sva se srečala v Tivoliju. Cankar je rad posedal na klopci ob vhodu v Tivoli; nasproti lajnarja in gugalnice s čolni. Vem, da me je večkrat vprašal, kako je na Vrhniki, kako so kaj moji domači, večkrat pa me je vprašal, koliko sem stara. Navadno je bil raztresen in zamišljen in nemalokrat se je primerilo, da je kar sredi pogovora obmolčal, potegnil beležnico iz žepa in si kaj zapisal.“

Franjina srečanja s Cankarjem so torej iz obdobja, ko se je pisatelj po enajstletnem bivanju vrnil 1907. leta z Dunaja v Ljubljano, v kraj, o katerem je sanjal v otroških letih kot o pravljičnem, čarobnem mestu. Življenje mu je seveda pokazalo, da se pravljičnice ne dogajajo. Kljub temu se mu je Ljubljana globoko vtisnila v srce. Kdo ve, o čem je premišljal, ko je sedel na klopci v Tivoliju in je lajnar navijal žalostne zvoke



starih melodij, ko so ljubljanske gospodične stopicale po belem pesku tivolskih poti, ko so se otroci gugalni v škripajočih gugalnicah? Morda mu je 14-letno dekletce, ki je prišlo z Vrhnike in se sramežljivo pogovarjalo z njim, prebudilo spomine na mladost, ki se mu je v teh letih zdela sama čista luč in ljubezen... pa je vendar v sebi nosila grenkobe prvih razočaranj, drobnih krivic, spoznanj. Ali mu je v teh drobnih pomnkih z Vrhnicaanko vstala pred oči podoba Klanca? Tega ne bomo nikoli izvedeli.

Franja Jeri s številkami podkrepi, kako veličansko je letos zanimanje za Cankarjevo rojstno hišo. Običajno je 6 do 7 tisoč obiskovalcev v vsem letu; aprila in maja, ko so ekskurzije, jih je največ. To ni malo — vendar pa je bil obisk v letošnjem aprilu, v letu, ko praznujemo Cankarjevo 100-letnico rojstva, rekorden: Jerijeva je prodala 4.100 vstopnic. Povedati je treba, da imajo Vrhnicaanci brezplačen vstop in da je bilo veliko tudi takih, ki so se izmuznili v hišo brez plačila.

„28 let skrbim za ta spominski muzej in ves ta čas hiše nismo spreminjali. Popravljali so stvari, ki z leti propadajo. Nagajal je zlasti omet, ki rad odpada, saj je hiša iz kamna. Letos pa so Cankarjevo rojstno hišo zares lepo uredili: popravili in obnovili so prostore, dobili smo novo knjižno omaro, izdelano po načrtu neke arhitekta, v kateri so njegova zbrana dela.“

Maj bo po številu obiskovalcev bržkone še presegel aprilski rekord.

IZ SONCA RUDOLFOVO



Pred leti se je pripetila „kozmična katastrofa“ — razpadlo je Sonce. Mrak in tema sta vladala na dolenskem rock nebu in samo posamezni kosi Sonca so lebdele v praznini ter se zdaj pa zdaj ujeli v skupne orbite...

Malce pretresenih jeter pišem tole. Vendar nisem pretresen od „kozmične katastrofe“, ampak od tistega, kar se je rodilo iz nje.

Pred uro sem prišel iz kleti v Perovi gostilni, kjer sem poslušal, kako mladi novomeški študentje vadijo. V majhnem prostoru, oblepljenem s posterji, plakati in embalažo za jajca, ki služi kot zvočna izolacija, je med ojačevalci, instrumenti in mikrofoni komaj toliko prostora, da se vanj stisne vseh pet fantov skupine Rudolfovo; obiskovalec pa mora sedeti kar na prazen zaboj za pivo.

Poslušal sem, in čeravno sem bolj nagnjen k umirjeni glasbi z manj vati ojačeni, mi je bilo igranje rudolfovcev všeč. V njihovem igranju je sicer čutiti močne vplive svetovnih rock skupin, toda dajejo tudi nekaj svojega. Ne udinajo se zgolj posnemanju. Vedo, da daje vsaki glasbi čar tudi novost, izvirnost ter da se posnemanje prek točne kopije ne more razviti v kaj več. Prav to pa hočejo rudolfovci biti: nekaj več, kot so bili dosedanja dolenski ansambli; hočejo prekiniti s tradicijo, da ansambli nastajajo le zato, da igrajo na plesih in potegnejo kakšen dinar. Postati hočejo najboljši (pravijo, da to že so!) v Sloveniji in potem v Jugoslaviji in potem...

ANDREJ IN RAZPADLO SONCE

Da bo začetek tega pisanja le bolj jasn, je treba povedati, kako je novomeška rock skupina Rudolfovo, o kateri govori ta zapis, nastala. Večina fantov je prej igrala v ansamblu Sonce, ki pa je imel le kratko življenjsko dobo. Razpadel je, nekaj zaradi težav z opremo, nekaj pa tudi zaradi tega, ker je vsem skupaj zmanjkalo volje.

Takšna je usoda vseh površno zasnovanih ansamblov. Toda Sončevi fantje niso pozabili na glasbo. Vsak je zase vadil doma, poslušal, kako igrajo mojstri rock glasbe, in se učil.

Andrej Blažon, 23-letni študent ekonomije, je ponovno zbral skupaj „dele Sonca“ in dal glavno pobudo, da so ustanovili novo skupino Rudolfovo. Ime so si izbrali po starem nazivu za rodno Novo mesto. Že ob ustanovitvi so si No-

vomeščani zastavili cilj doseči, kar se največ da.

Najprej so vadili za svoj prvi javni nastop; imeli so ga v novomeški gimnaziji junija meseca lani. Potem so se prijavili za prireditev „Slovenska rock selekcija“; na nastopu v Velenju so bili prvi in so se uvrstili v finale. To jim je spet dalo pobudo za vadbo in izpopolnjevanje. V finalu v ljubljanskem študentskem naselju so dobili posebno pohvalo, priznali pa so jih tudi kot najboljši nadobudno slovensko rock skupino.

Gotovo pa je rudolfovcem največ pomenilo, da so dobili vabilo na snemanje polurne barvne televizijske oddaje, ki jo bomo lahko videli še letos v seriji „Slovenski rock 76“.

PLOŠČA IN PETERICA

Te dni bodo rudolfovci začeli snemati svojo prvo malo ploščo. Posneli bodo dve skladbi: „Grem domov v Novo mesto“ (z njo so nastopali tudi na prireditvah „Slovenska rock selekcija“) in še eno, za katero se bodo odločili. Skladbi bosta njihovi lastni.

Pa pogledjmo, kdo so rudolfovci!

Andrej Blažon je nenapisani vodja skupine. Igral je že v nekaterih drugih dolenskih ansamblih. „Vedno sem si želel igrati drugačno glasbo, a ni bilo možnosti. Zdaj kaže, da sem našel prave ljudi, pripravljene igrati to, kar hočem. Mislim, da je najbolj važno tole: delati, vaditi, ne se zadovoljiti z doseženim.“

Tomo Bartelj, 19 let, študent, kot sploh vsi iz Rudolfovega, igra bas kitaro: „Glasba je trenutno moje pravo izrazno sredstvo. Našel sem odličnega spremljevalca na bobnih in brez lažne skromnosti lahko rečem, da tvoriva najboljšo ritem sekcijo vseh rock ansamblov v Sloveniji.“

Cveto Šali, 23 let, igra kitaro: „Glasba mi v življenju zelo veliko pomeni, morda celo največ od vsega. Vrača mi vse, kar vanjo vlagam; trud prerojeva v zadovoljstvo.“

Samo Kralj, 19 let, igra bobne: „Dve strasti sta, ki dajeta sol mojemu življenju: bobni in dekleta. A če bi moral živeti na samotnem otoku samo z eno od njih, bi izbral bobne.“

Borut Simič, 21 let, igra saksofon: „Od mladih nog me je glasba privlačila. Potem sem začel igrati še sam in našel v nji neusahljiv vir zadovoljstva. Daje mi možnost osrečevati sebe in druge.“

M. MARKELJ

Vilko Kolar



Med glasila, ki so v času zadnje svetovne vojne izhajala v posameznih okrožjih Osvobodilne fronte na Slovenskem, sodi tudi „Glas Dolenjske“. Zgodovinarjem, še posebno tistim, ki so proučevali ali še proučujejo tisk med narodnoosvobodilnim bojem, „Glas Dolenjske“ kajpak ni neznan glasilo. Širši krog ljudi pa ve o njem razmeroma malo, morebiti celo nič, zato smo obiskali Vilka Kolarja—Domna, upokojenega učitelja iz Ljubljane, ki je bil pred več kot tremi desetletji eden od urednikov „Glasa Dolenjske“, da bi povedal kaj več o glasilu.

„LAČEN, TODA POGUMEN“

Dandanes 65-letni Vilko Kolar je v prvih dneh vojne odšel na fronto kot rezervni oficir stare jugoslovanske vojske, ki je morala dokaj hitro priznati premoč okupatorjev. S tovariši se je Kolar kmalu znašel v ujetništvu, do konca 1941 spoznal odurno notranjost sedmih nemških in enega italijanskega taborišča ter meseca decembra istega leta s ponarejenimi dokumenti prišel z Reke v Ljubljano. (Težko pot skozi so-vražnikova taborišča je Kolar opisal v knjigi „Lačni, toda pogumni“, ki je 1972 izšla pri založbi Borec.)

V Ljubljani je bil nekajkrat zaprt, toda Italijani mu niso mogli ničesar dokazati. Ko je njegova žena dobila službo učiteljice na Dolenjskem, sta se preselila v bližino Šentvida pri Stični. Tamkaj je Kolar deloval na terenu do razsula Italije, bil med veliko nemško ofenzivo v Can-

karjevi brigadi in se bojeval tudi na Ilovi gori.

Ko sta se na začetku jeseni 1944 združili najprej grosupeljsko in stiško okrožje OF, malo pozneje pa še novomeško, je Kolar skrbel za šolstvo in obveščanje. Sedež okrožja je bil tedaj na Obrhu pri Dolenjskih Toplicah in v tamkajšnji Vidičevi hiši je začel izhajati „Glas Dolenjske“, ki ga je izdajala komisija za agitacijo in propagando pri OO OF Novo mesto. (Svoje doživljanje od prihoda iz taborišč do osvoboditve je Kolar opisal v knjigi, ki bo izšla pri založbi Borec.)

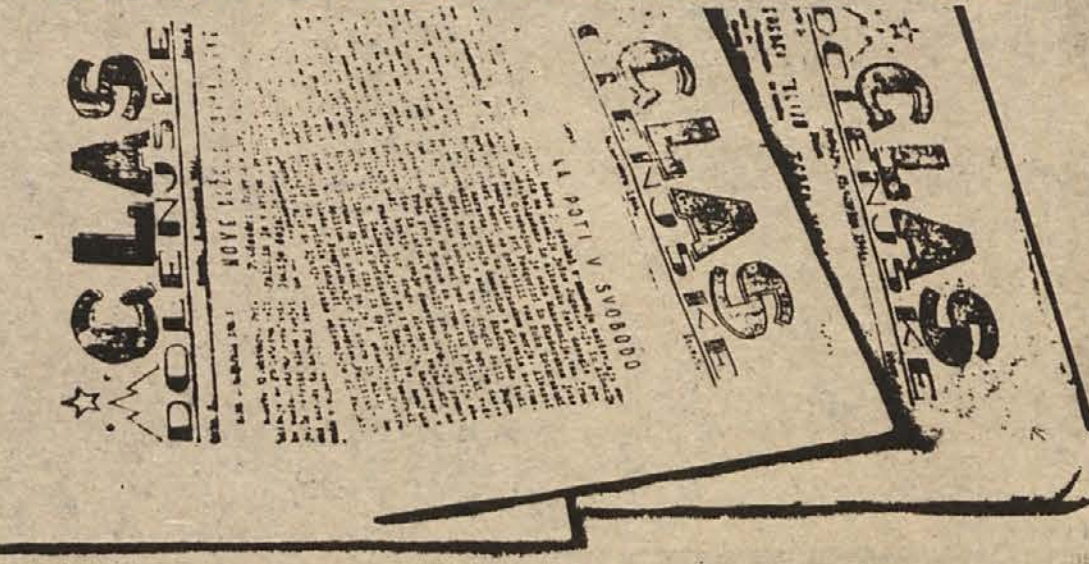
8. OKTOBRA 1944

Kolarju je do danes uspelo ohraniti samo 3. 4., 5. in 6. številko „Glasa Dolenjske“, tako da nam ni mogel povedati točnega datuma, kdaj je izšla prva številka glasila, ki je bilo tiskano na štirih straneh.

Izšla je 8. oktobra 1944! Z nadaljnjimi petimi jo hranijo v novomeški študijski knjižnici Mirana Jarca. Na štirih straneh prinaša prispevke z naslovi „Gremo v svobodo“ (napisal Drežčel), „Mi in zavezniki“ (prof. Sančo), rubriko „Šola in dom“ v „Kulturnem kotičku“ prispevek „Ženi v črni“ ter zapise o zdravstvu in gospodarstvu.

Iz druge številke „Glasa Dolenjske“, ki se je Kolarju izgubila, izšla pa je 15. oktobra 1944, navedimo le Drežčev zapis „Ob stoletnici rojstva Simona Gregorčiča“ ter prispevek „Naša Dolenjska“.

'GLAS DOLENJSKE'



„MILNI MEHURČKI“

„Čeprav je bil „Glas Dolenjske“ datiran na nedeljo, smo ga izdajali že v četrtek,“ se spominja Kolar. „Skoraj vsa naklada, okoli tisoč izvodov, so kurirji razdelili med ljudi in borce 15. divizije, precej izvodov pa so ženske zanesle tudi v Novo mesto. Tako „Glas Dolenjske“ ni ostal neznan domobrancem, ki so takrat izdajali časopis „Za blagor očetnjave“. Po pisanju slednjega smo ugotavljali, da so se sovražnikovi pomagači hudo jezili nad prispevki v našem glasilu. Dobro se spominjam, da so „Amnestijo“ (izšla je v šesti številki), odlok o pomilostitvi vseh, ki bi do 15. januarja 1945 iz sovražnih enot prišli k partizanom, imenovali „milni mehurčki“.

Sploh je „Glas Dolenjske“, ki so ga na Obrhu pisali in s ciklostilom razmnoževali ob Kolarju še Zoran Hudales, Vera Penca, Milan Čopič, Franc Čamernek, Franček More („Ta je bil vodja tiska, mož, ki je znal narediti vse. Recni in piši, sestaviš je celo top!“ pravi Kolar.) in drugi, prinašal obilo novic z bojišč, poročila o delu NKOJ pa celo vrsto zanimivih prispevkov, ki so se iz številke v številko vrstili po rubrikah, kot so „Šola in dom“, „Gospodarstvo“, „Kulturni kotiček“ in druge. Precej prispevkov je posredovala tudi agencija Tanjug. Docela vse, kar je v šestih številkah prinesel „Glas Dolenjske“, dandanes ni zanimivo zgolj za zgodovinarje, ampak je tudi sicer prijetno branje.

Ozračje, v katerem je nastajalo glasilo, pa je v peti številki, ki je izšla 8. novembra, neki Janez opisal takole: „Kot bi trenil, je miza pospravljena in ob njej sedi tovarišica Vera pri pisalnem stroju. Tovariš Domen s pravo brzo palbo stavkuje zadnji članek za „Glas Dolenjske“. Pri sednjem stroju razbija tovariš Milan, ki ga zaradi vroče večerje obliva znoj. V sobi vlada prava babilonska zmešnjava... Matrica je gotova. Do jutri mora biti natisnanih 1.300 izvodov. To bodo izvršili tiskarji, ki so v bližini...“

SAMO ŠEST ŠTEVILKI

Vilko Kolar nam je povedal, da je „Glas Dolenjske“ izhajal od začetka 1945, ko se je novomeško okrožje združilo z belokranjskim in se je sedež OO OF preselil v Črnomelj, ter da je izšlo nad deset številčk glasila. Po naših preverjanjih to ne drži, kajti zasledili smo samo šest ohranjenih številčk (zadnja ima datum 30. november 1944), prav toliko pa jih omenja tudi „Bibliografija izdanja u NOB, 1941 — 1945“ (Beograd, 1964).

Smotrno nadaljevanje „Glasa Dolenjske“ so „Novice“, glasilo OF za Dolenjsko in Notranjsko, ki so izhajale od 26. januarja do 25. aprila 1945. Prvih osemindvajset številčk „Novic“ je tiskala „Partizanska“ tiskarna na Rogu, ostalih petnajst pa „Tehnika glavnega štaba“ v Črnomlju. Kaj več o „Novicah“ pa ob drugi priliki.

D. RUSTJA

vilške kraje. Pri nas so bili ti vrelci veliko let zanemarjeni in zapušteni; zanje so vedeli domačini in le redko kateri tujec. Tisti, ki so bili prav zdravilni, so postali znani daleč naokrog. Ponovno so zrasle stavbe za prve turiste, spet so se — kot v starih časih — razcveteli zdraviliški kraji.

Danes, ko postaja vsak dar narave toliko bolj dragocen, dobivajo zdraviliški kraji posebno veljavo. Povsod se trudijo, da bi jih povzdignili in da bi z njihovo pomočjo kar najbolj razvili turizem. Od vode, ki izvira iz Zemljine notranjosti, imajo korist tisti, ki se pridejo kopat, in tisti, ki živijo v kraju, kjer izvirajo termalne vode.

bodočnost najstarejših

Na Dolenjskem je več termalnih vrelcev, najstarejši in tudi najbolj znan med njimi je vrelce v Dolenjskih Toplicah. Vse, kar je v stoletjih zraslo ob termalni vodi, sodi danes v Krkin tozd Zdravilišča. V današnjih časih, ko je postal turizem pomembna gospodarska panoga in ko vsako leto naštejejo po nekaj milijonov novih turistov po vsem svetu, je razumljivo, da imajo tudi v teh toplicah veliko načrtov za razvoj.

Direktor tozda Slavko Plavec pripoveduje:

„Novi urbanistični načrt, ki bo skupaj z zaidalnim načrtom javno razgrnjen in sprejet še letos, bo kajpak upošteval vse tiste elemente, ki jih Dolenjske Toplice kot zdraviliški in turistični kraj ne smejo prezreti. Zdravilišče se bo, kolikor bo to mogoče, vključilo v razvoj kraja, saj so bili tudi načrti za njegov razvoj delani tako, da so pri njih sodelovali tudi predstavniki kraja, hkrati pa je seveda razumljivo, da bo zdraviliško-kopališki kompleks rasel ločeno od kraja.

V okviru razvojnega načrta, ki so ga sprejeli za naslednje srednjeročno obdobje delavci v tozdu Zdravilišča in delavci Krke na zboru delovnih ljudi, načrtujemo naslednje gradnje:

adaptacijo zdraviliškega in kopališkega doma, katere načrt je pridobiti več postelj in kajpak tudi večje udobje, sodobnejšo restavracijo in sploh posodobitev obeh domov. Od zdajšnjih 200 postelj bomo napredovali na 400 ležišč. Ta investicija nam bo pomagala, da ne bomo imeli tako slabih razmer kot zdaj, ko po sobah ni osnovnih pogojev, kakršne zahteva današnji turizem. Pravi čudež je, da imamo kljub takim razmeram izrazito nadpovprečno zasedenost — lani 82-odstotno — kar pa nam hkrati dokazuje, da je za Toplice veliko zanimanja in da je investicija utemeljena. Računamo, da bomo adaptacijo začeli letošnje jesen.

Pozneje načrtujemo gradnjo novega zdravstvenega objekta z vsemi zdravniškimi in fizioterapevtskimi prostori ter fizioterapevtskim bazenom večjih dimenzij. Povezovalni trakt naj bi združil oba objekta in ustvaril zdraviliško jedro, h kateremu nameravamo v tretji fazi zgraditi nov hotel z 220 ležišči. Ta hotel naj bi začeli graditi do leta 1980, a je začetek gradnje odvisen tudi od tega, kako bodo usklajeni načrti slovenskih zdravilišč.

Zdraviliški kompleks naj bi imel ob uresničenem srednjeročnem načrtu okrog 700 ležišč. V načrtu imamo tudi dograditev nekdanjega doma za invalide, v katerem naj bi uredili tabor Sutjeska, vsakoletna srečanja mladih iz vse Jugoslavije, ki obujajo partizansko tradicijo. Ta dom bi koristil tudi rekreativnemu športu in izletniškemu turizmu.

Ob vsem tem ne smemo pozabiti na nov olimpijski bazen v podaljšku zdajšnjega odprtega bazena, ob katerem bomo zgradili še potrebne športne in rekreacijske objekte.

Lani smo prevzeli tudi pokroviteljstvo nad Bazo 20. Nameravamo dograditi Lukov dom, da bo lahko sprejel več gostov.

Naši načrti so pogumno zastavljeni, vendar pa mislimo, da jih lahko izpeljemo. Denar, ki ga bomo morali sami zbrati, bomo v okviru „Krke“ lahko dobili. Prodorni pa bomo morali biti v postopkih usklajevanja v slovenskem merilu, ko se bomo borili za posojila. Pri tem upoštevamo, da so v slovenskem načrtu za turistični razvoj zdravilišča na prednostni listi, da je bilo doslej v te toplice malo vlaganj in da je zares čas, da pridejo na vrsto tudi dolenjski zdraviliški kraji.

Zavedati pa se moramo, da ne gre za majhen denar: adaptacija bo po današnjih cenah stala 3 milijone dinarjev, objekt zdravstva 4,6, nov hotel 13 in zunanji bazen 1,5 milijona dinarjev.

listine iz 1228

Taki so torej načrti Dolenjskih Toplic, tega termalnega kopališča, ki sodi med najstarejša termalna kopališča ne le v Sloveniji, ampak celo v Evropi. Kraji okrog Dolenjskih Toplic so bili naseljeni že v prazgodovinski dobi, o čemer pričajo predilirske najdbe v Jurki vasi ter gradišče na Cvingarju.

Najstarejše listine, ki omenjajo tople vrelce, so se ohranile iz leta 1228, v listini istrskega mejnega grofa Henrika I.

Zanesljivo je, da so že v 14. stoletju, pa čeprav pod milim nebom, uporabljali termalno vodo v zdravstvene namene. Prebivalci so si v velikih razpokah naredili sedeže, ob slabem vremenu pa so se kopali pod skalnato streho. Šele Ivan Vajkard knez Auersperg je dal v drugi polovici 17. stoletja obzidati vrelce, kjer je sedaj „knežja kopel“, in napraviti streho. Dva druga vrelca sta bila še naprej zastonj v uporabo revnejšim ljudem.

Zdajšnje kopališko poslopje je dal sezidati 1767 knez Henrik Jožef Auersperg. Ko je v noči od 4. na 5. september 1834 požrešni ogenj upepelil poslopja na desnem bregu Sušice, je knez Auersperg razširil prostor pred kopališčem. Leta 1899 je Auerspergov logarski urad, ki je vodil zdravilišče, na knezov ukaz dal sezidati novo kopališko poslopje.

Podatki o Dolenjskih Toplicah iz let 1481 in 1484 so se ohranili v kapitelskem arhivu, in sicer pod imenom Topliza prope Rossek (razvaline gradu Rožek blizu Podturna so še vidne). To ime kaže, da so bile toplice v lasti tamkajšnje gospode. Pozneje so se imenovala še Soteške Toplice, po Novem mestu pa so jim rekli tudi Rudolfs-werther ali Neustaedter Bad. V 17. in 18. stoletju so se po latinskih virih imenovala „In Thermis“, kar je neposreden prevod krajevnega slovenskega imena Toplice.

valvasor o toplicah

O tem, kakšne so bile Dolenjske Toplice v njegovem času, poroča Valvasor v svoji tretji knjigi Slave vojvodine Kranjske, omenja poročila in spise zdravnikov, ki so pisali o klimatskih pogojih in o vplivih podnebja na zdravstveno stanje prebivalstva.

Ko omenja zdravilne vrelce v okolici Novega mesta, poroča o dveh raziskovalnih termalnih vrelcev v Toplicah — dr. Casparju Carusiju in dr. Joachimu pl. Burkhardt. Slednji je v učeni razpravi zapisal, da so „Thermæ Rudolphsbertenses“ tople, njihova naravna toplota pa da izvira od bitumena. V topli vodi da je zelo veliko solitra, galuna in manj žvepla. Burkhardt je Toplice priporočal za zdravljenje kožnih bolezni, artritčnih obolenj in prebavnih motenj. O zdravilnih učinkih se je prepričal sam v 30 letih. Raziskoval je tudi minerale termalne vode, vendar ti zapisi niso ohranjeni. Njegove ugotovitve je moč zaslediti v spisih drugih avtorjev, ki pišejo o Dolenjskih Toplicah.

1777. leta je Anton Kastelec po naročilu Jožefa Auersperga spisal v latinskem in nemškem jeziku knjižico, v kateri je opisal svoje raziskave termalnega kopališča v Dolenjskih Toplicah. Knjižica obsega 62 strani. Kastelec piše o obeh bazenih, ki sta še danes v kopališki stavbi: žal ne razumemo, kako je mogel napisati, da se lahko koplje 150 kopalcev v enem samem, Henrikovem bazenu. Mogoče je edino, če so se spravi v bazen kot sardine in mirovali. Zanimivo pa je, da je že takrat Auersperg ogradil tudi najmanjši izvir, ki ga je namenil brezplačnemu ljudskemu kopanju. Kopališki dom je imel že takrat prostora za 250 gostov z vso oskrbo, kar je toliko kot danes, le da so takrat udobje merili na drugačen način, kot ga merijo današnji turisti. Žal nimamo nebežnih podatkov o tem, kakšno je bilo v tistih časih v Toplicah družabno življenje in če je mogoče vsaj odsev svetovljanstva, ki je prevladovalo v svetovnih zdraviliščih, segel pod roške hribe.

Leta 1921 je knez Karel Auersperg prodal zdravilišče in vse kopališke naprave topliškemu zdravniku dr. Konvalinki. Ta je kopališče preuredil in prezidal. Po nekaj več kot desetletju je prevzela zdravilišče v upravo Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice in ga je do druge svetovne vojne dajala v zakup.

Med vojno je bilo v Toplicah vojaško okrevališče, vendar so kopališke naprave propadle, ker čas ni bil naklonjen vzdrževanju takih naprav.

last družbe

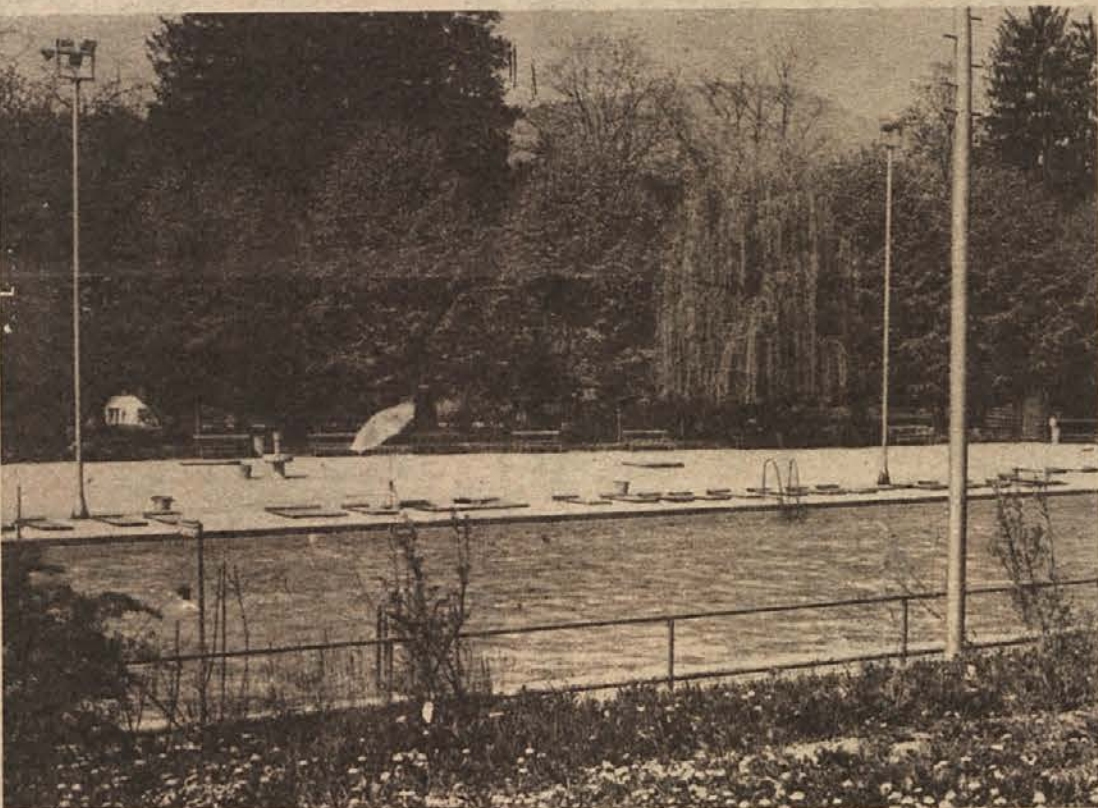
Po vojni, ko so Toplice prešle v družbeno last, je bilo treba Toplice temeljito preurediti in obnoviti, da so delovni ljudje spet lahko prihajali v ta mirni kraj na Dolenjskem po zdravje.

Zdravilna moč vode ni bila več dostopna le redkim izbrancem, ki so lahko potovali in ki so imeli dovolj denarja, ter domačinom, ki so živeli od milosti bogatih lastnikov; Toplice so postale dostopne vsem tistim, ki so potrebovali zdravilno moč vode.

Lahko zapiševa, da je šele s tem, ko so postale Toplice resnično odprte in dostopne vsem delovnim ljudem, kraj zaživel s tisto pomembnostjo, ki jo zaradi naravnih mineralnih vrelcev ima.

Svojo zdravilno nalogo je zdravilišče potrdilo ob koncu leta 1955, ko so bile Toplice ustanovljene kot zdravstveni zavod. Pozneje so se Toplice preimenovala v zdravilišče in se pred nekaj leti priključile tovarni „Krka“, ker je imela najbolj perspektiven načrt turističnega in zdraviliškega razvoja.

VROČI DAR ZEMLJE



Pred milijoni leti, ko se je še oblikovala zemeljska skorja, so Zemljo stresali siloviti potresi in ob premikanju tal so vstajala gorovja, nastajale doline, oblikovala se je pokrajina. Danes je od tega silovitega vrenja v Zemljini notranjosti polno sledov: zemeljsko površino prepdajajo globoke prelomnice, pod nebo pa se dvigajo ostri vrhovi visokih gora.

Ena takih tektonskih prelomnic poteka tudi po dolini Krke; na zunaj tega ni videti, je pa znak, ki dovolj zgovorno priča o njej: v mnogih krajih prihaja na dan voda, ki jo je segrela Zemljina vroča notranjost. Tem virom pravimo toplice.

Zdravilni učinek toplih termalnih vrelcev so poznali že naši predniki. Visoko razvite civilizacije starega veka so te vrelce uredile v prave zdraviliške kraje.



PO POTR



Dva tedna po potresu, ki je iz Italije, kjer je bil epicenter, segel tudi na naše ozemlje v tolminsko in novogoriško občino, se zemlja še ni umirila. „Ali čutite, kako nam tla pod nogami še vedno drhtijo?“ je spraševal Ciril Leban, 65-letni upokojenec iz Volarjev, vasi med Tolminom in Kobari-dom. Tla so res drhtela.

Človek, s katerim sva se pogovarjala pred njegovo hišo, v kateri si ne upa niti ne sme več živeti, je eden od tisočev, ki preživljajo dneve in noči pod šotori ali v prikolicah po vsej Tolminski. Njegova hiša na zunaj ne kaže večjih znamenj uničenja, toda notranjost je vsa prepredena z razpokami, na več mestih je odpadel omet; vsak, tudi najmanjši sunek, razširi zlovesče razpoke v vogalih hiše in po stropu.

Njegova žena Marija se boji, da hiša ne bo več dolgo zdržala. Komisija, ki naj bi ocenila škodo, sicer še ni prišla, a se pri Lebanovih bojijo, da bodo naredili usodni križ na hišna vrata — da hiša ni več primerna za bivanje in da jo bo treba podreti. Zato stanujeta nedaleč od hiše v improviziranem taborišču, kjer delita usodo s 1200 družinami na najbolj prizadetem potresnem območju v Sloveniji.

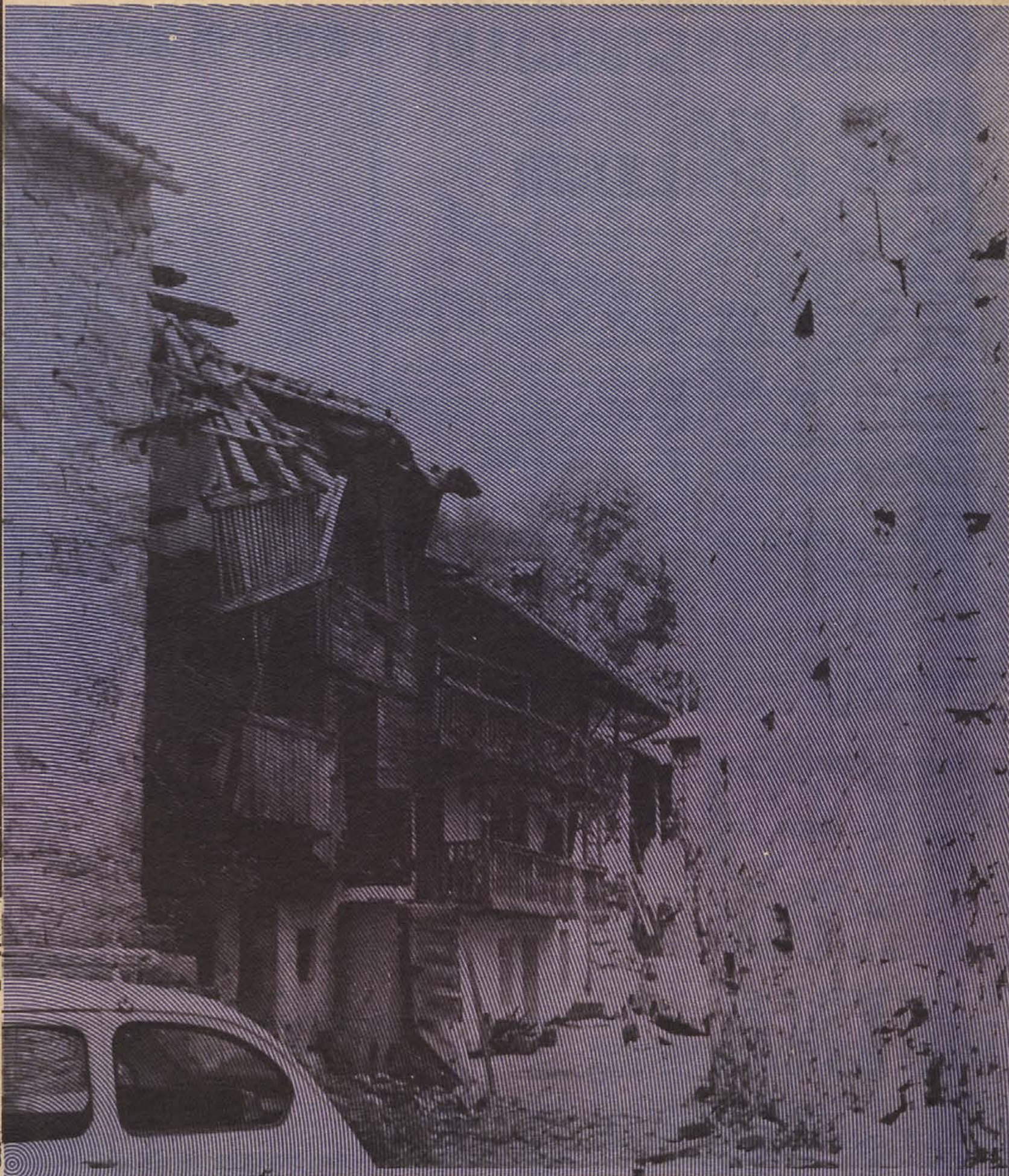
Pomoč je hitro prišla v ogrožene kraje: to po-udarjajo vsi, s katerimi sva govorila. Vendar je to le začasna pomoč. Zasilna taborišča so že pokazala svoje pomanjkljivosti, saj je deževje v dneh po potresu povzročilo, da je prišla voda v šotore. Zlasti najstarejši in najmlajši prebivalci čutijo na svoji koži tudi mraz in je težko pričakovati, da bodo zmogli dlje časa prenašati tegobe takšnega življenja.

V prikolicah je nekoliko udobnejše. Ob najini poti sva se lahko prepričala o solidarnosti: srečavala sva skupine prikolic, na katerih so bili napisi mnogih slovenskih podjetij, tudi dolenjskih. Namesto dopustnikom, ki naj bi preživljali oddih na morju, pomagajo zdaj te prikolicе ljudem, ki so izgubili streho nad glavo.

Na poti iz Idrije proti Tolminu so se prvi šotori pojavili v Bači pri Modreju. Videla sva že prej nekaj šotorov, a to so bila le pribežališča za tiste, ki so se potresa ustrašili; od Bače naprej pa so pod šotori že tisti, ki jim je potres toliko uničil hiše, da v njih ne morejo več prebivati.

Življenje v Tolminu poteka skoraj normalno. Na potres opozarjajo samo šotori v mestu in na vrtovih ob hišah ter podprti balkoni. Od Tolmina

O RESU



proti Kobaridu se kar vrste zasilna taborišča. Razpoke so vidne tudi na zunanjih stenah hiš, ponekod so hiše brez opeke in prekrte s polivnilastimi ponjavami. V Kobaridu sva našla na prvi zlovesčice napise na hišah: NEUPORABNO. Potres je močno poškodoval pošto, tako da so uslužbenci zdaj v posebnem poštnem avtobusu. Najbolj poškodovane so hiše v Volaričevi in Šarfovi ulici. Prebivalci se bojijo, da bo treba ti dve ulici porušiti. Popotresni utrip življenja je najbolj viden v velikem taboru ob osnovni šoli, kjer domuje tudi štab civilne zaščite, ki ureja življenje v mestu.

Od Kobarida proti najbolj ogroženemu območju na slovenskem ozemlju ne more vsak; noč in dan dežurajo na glavni cesti pred Breginjskim kotom straže civilne zaščite. Podbela in Breginjska sta najhujše prizadeti vasi.

V Podbeli ne živi nihče več v hiši. Vas je strahotno zapuščenca. Med tiste hiše, ki so se zrušile od starosti in zapuščenosti, se je sesedlo še kamenje hiš, v katerih življenje še ni zamrlo. V vasi stalno živi okrog 85 ljudi, blizu 50 se jih vozi z dela domov ob sobotah in v nedeljo spet odpotuje na Jesenice, v Ljubljano... Rozalija Čebokli, 68-letna ženska, ki živi že več kot pol stoletja v Podbeli, pripoveduje: „Eni so ravno pogli, drugi smo gledali oddajo o mladem Garibaldi, ko se je streslo. Vsa vas je tekla od hiš na travnik proti Nadiži. Celo noč smo čepeli ob ognju, ki smo ga zakurili. Cesar ni podrli prvi sunek, so dokončali naslednji, ki so se vrstili vso noč in ki se nadaljujejo vsak dan. Ne vem, če bo v vasi še kakšna hiša ostala — vse bo treba podreti. Tako hudo kot naša vas ni bila opustošena na slovenskem ozemlju nobena druga, le v Breginju je bilo podobno hudo. Zdaj živimo pod šotori in v prikolicah, v taborišču imamo elektriko, v vasi pa so jo odklopili. Voda še teče, a jo moramo pred uporabo obvezno prekuhati; bolne in ostarele so odpeljali v bolnišnice.“

Od tistega najmočnejšega sunka sem se je življenje Tolmincev temeljito spremenilo. Da se bo vrnilo v stare tirnice, bo potrebno veliko časa, veliko volje in dela. Brez solidarnosti vseh delovnih ljudi Jugoslavije pa bo ta pot še daljša.

Tekst in fotografije:
MILAN MARKELJ
JOŽE SPLICAL

DOLENJEC V LJUBLJANI

evgen šale juric O GORENJCIIH

Moj prijatelj Marjan, pristen Dolenjec, celo Novomeščan, celo iz elitnega predela Novega mesta, me vedno, ko pride v Ljubljano, rado vedno povpraša:

„Veš kakšen nov vic o Gorenjcih?“
In začnem mu pripovedovati stare vice, ki jih v Ljubljani ponujajo kot „gorenjske“, na Štajerskem pa kot „savinjske“, v Nemčiji, na primer, pa kot vice o Frizijcih, imenovanih Frici.

„Veš tistega, zakaj so Gorenjci ob ponedeljkih popikani okoli ust?“

Marjan se krohoti, da je ves solzen.

„Pa tistega, ko tečejo ob dežju pod lipo?“

Krohot se stopnjuje.

„Kaj pa tisti o hranilni knjižici pod blazino?“

„Ko posluša, kako rasejo obresti? Vem, vem...“

In Marjan kar ne more do sape od smeha. Potem začne on spraševati.

„Veš tistega o psu in gostilni?“

„Da ne bi pes na vsakega posebej lajal, a? Vem.“

„Veš tistega o soncu?“

„Vem.“

„Kje ima Gorenjec srce?“

„Na polknih.“

„Kakšne majice nosi pod srajco?“

„Iz polivinilastih vrečk...“

In reži se tako, da naju gleda ves lokal. (Upam, da je dragim bralcem jasno, da se srečujeva v lokalih in tam stresava neštnevilne omenjene šale.)

Pokava se po ramenih in sva hudičevo zadovoljna drug z drugim, s šalami pa še posebej, čeprav že lep čas nisva drug drugemu povedala nobene nove. Reži se se skoposti, ki je v šalah značilna gorenjska lastnost, in zadovoljno pije vinjak za vinjakom ali pivo za pivom. In bolj ko se bliža čas plačila, bolj tiha postajava.

Zdi se mi, da se naju vsebina teh preklelih vicev počasi prijemlje.

Zdi se mi, da se počasi drug drugega izogibljeva.

Zadnjič, ko sva se srečala, sem jaz trdil, da ne vem nobenega novega, Marjan pa, da se mu zelo mudi.

„Na Gorenjsko, kaj?“ sem mu dejal.

On pa se še nasmehnil ni.

MEŠČAN NA DOLENJSKEM

gosje
pero

Očeta so pokopali. Sedmina je bila kratka. Domači so molčali, kramljali so le pogrebni.

Ostali smo štirje otroci od treh do trinajstih let. Mati, že tako bolehnja, je bila po pogrebu še bolj skrušena. Sama sebi je tiho govorila: „Kako jih bom preživljala? Kako jih bom živela?“

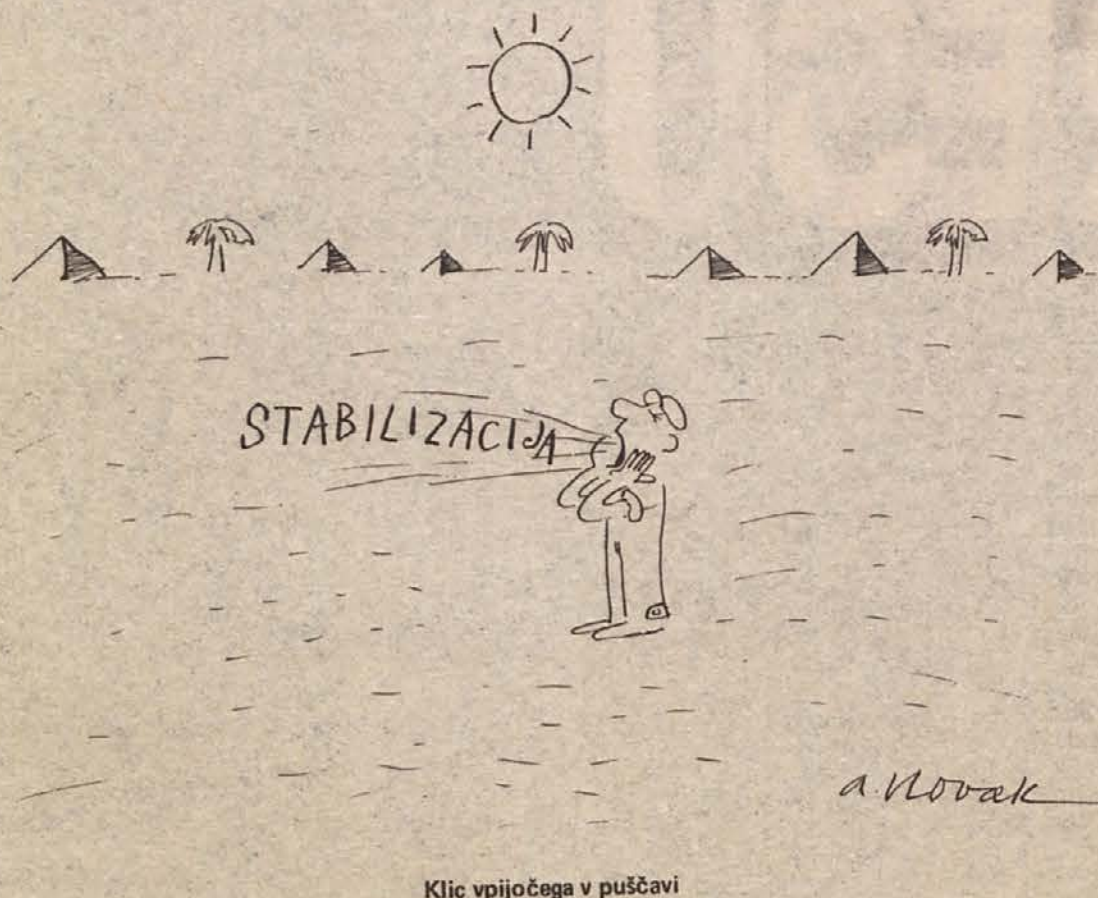
Očetovi bratje so ji svetovali, naj otroke razpošlje okoli. Le jaz sem bil zadosti star, da bi šel za pastirja.

In življenje je steklo. Kmet iz vasi nam je zoral njivo; z materjo sta se dogovorila, da mu bo odslužila z dnino. Ko sem jo ob večerih opazoval, utrujeno, zgarano, osivelo, se mi je globoko zasmilila in sklenil sem, da ji bom dolžno dnino pomagal opraviti.

Nekega večera se je pri nas oglasil možakar, ki nam je zoral njivo. „Micka, jutri bomo okopavali koruzo,“ je kratko dejal, „saj boš prišla!“

Mati se je zavedala dolga. Drugo jutro je zgodaj vstala, skuhalo žgance in zavrela mleko. Prebudila

andrej novak: s flomastrom



Klic vpijočega v puščavi

me je njena žuljava roka, ko me je pobožala po licu. Naročila mi je, naj popazim na mlajše. Njen glas je bil žalosten. Tisti trenutek sem jo neizmerljivo ljubil. Moj sklep, da ji bom pomagal odslužiti dolžno dnino, je postal še trši. Vstal sem, pozajtrkoval, potem pa zaklenil hišo in odšel k stari materi, da bi jo poprosil, naj pride popaziti brata in sestro.

Stara mama je bila začudena, ko sem jo zaprosil za uslugo. Rada je obljubila, da bo pazila na otroke. Poprosil sem jo tudi za motiko.

Prišel sem do njive, kjer je delala mati med drugimi ženskami. Ko me je zagledala z motiko na rami, je zaihtela. Skušala me je odvrti od dela, češ da je okopavanje zame pretežko delo. Vendar se nisem dal. Poprijel sem za delo. Bilo je težko, a ljubezen mi je dala moč, da sem zdržal.

Sonce je žgalo z neba, pot mi je zalival obraz. Čas se je vlekel neznočno počasi. Zazvonilo je poldan in v daljavi sem zagledal gospodinjjo, ki je

nesla južino. Kopačice so prenehale delati in posedle v senco pod velikim hrastom. Pečeni štruklji so me okrepčali.

Po kosilu mi je mati rekla: „Le spij kozarec vina! Okrepčalo te bo, da boš lažje delal.“

Popoldan je bil še daljši kot dopoldan. Čas se je vlekel po polževo. Zdelo se mi je, kot da sonce stoji nepremično na nebu in da ne bo nikoli zašlo. Postajalo mi je slabo, noge in roke so mi drvenele. Potiho sem svoje bolečine zaupal materi. Rekla mi je, naj se malo odpočinem v senci.

Sedel sem v hrastovo senco, in preden bi prešel do tri, me je zmanjkalo — zaspal sem.

Ko sem se prebudil, je bila njiva že okopana. Pod glavo sem začutil mehko blazino; mati je uvel plevel zavila v predpasnik in mi ga položila pod glavo.

Domov sva prišla utrujena, a polna notranje sreče.

ALOJZ ARH

DOMAČA LEKARNA: KISLICA

Po travnikih, gozdih in vlažnih obrežjih raste do 1 meter visoka rastlina je zdravilna, lahko pa prav tako nevarna in strupena, če jo preveč uživamo. Ker vsebuje veliko oksalne in deteljne kisline, vpliva na srce in kri, pa tudi na živčevje.

Še dandanes pa iz listov kislice pripravljajo sočivje, ki pospešuje prebavo in zdravi skorbut. Sok iz svežih listov kislice pa rabijo za zdravljenje pri zlati žili in čirih v ušesih, pri grizi, rumenici in boleznih jeter.

Že pred dvema stoletjema so vedeli naši predniki, da je kislica in korenike perunike kuhati v kisu in se s tem umivati, dobro za vse kožne bolezni.

Ker pa oksalna kislina napada sluznice prebavil in znatno zmanjša krvni pritisk, se ob pre-

več zaužiti količini kislice lahko pojavijo krči, opeša krvni obtok in lahko nastopi celo smrt. Pred nepravilno uporabo te rastline opozarja vsaka knjiga o domačem zdravilstvu. Če že pride do zastrupljenja s kislico, potem naj bolnik pije apneno vodo z mlekom, poklicati pa je treba zdravnika. Četudi ni rečeno, da bi prišlo do najhujših posledic, je verjetno, da bo bolnik dobil vsaj hudo obolenje ledvic.

SADNA TORTA



Jožica Koretič, ki vodi vse delo v novomeški slaščičarni gostišča Na trgu, nam je dala recept za torto, ki jo zlahka naredimo doma in je sočna. Otroci jo imajo navadno zelo radi. Tovarišica Jožica pripravlja sadno torto na tak način:

„Potrebujemo 8 jajc, 20 dkg moke, 20 dkg sladkorja, za noževo konicico pecilnega praška. Rumenjake in ostale sestavine dobro umešamo, dodamo trd

sneg beljakov in spečemo v modelu za torte. Ko je masa pečena in dobro ohlajena, jo dvakrat prerežemo. Vsako plast posebej navlažimo s sadnim sokom, kateremu dodamo malo maraskina. Vsako plast premažemo še z marelično marmelado in stepeno sladko smetano. Tudi povrhu okrasimo torto s smetano, pridamo pa vloženo sadje od kompota. Potresemo s čokoladnimi mrvicami.“

Iz te torte se lahko nareže šestnajst lepih kosov, tako da je sladice dovolj za vsako družinsko slavo.“

Kot je povedala tovarišica Koretičeva, lahko sadje in sok poljubno izbirate, kar vam je pač najbolj všeč. Razen marelic lahko uporabite vložene jagode, ribez, ananas. Seveda pa mora ta torta „počivati“ v hladilniku in ni dobro, če dlje časa stoji.

RIA BAČER

PREDVSEM POČUTJE

Kar zadeva oblačenje, ni v nobeni stvari pretiravanje z modo tako nevarno za zdravje, kot je izbira obutve. Če imaš široko nogo z visoko nartno kosto, je trpljenje v ozkih koničastih čevljih lahko hudo škodljivo. Ne samo da se človek v neudobni obutvi slabo počuti, postane tudi živčen. Krvni obtok ne deluje, kot bi moral, je pa še vrsta drugih možnosti za okvaro zdravja.

Torej: pri nakupu čevljev upoštevajte predvsem počutje! Zato še ni treba odklanjati mode, ki je zaigrala žalno koračnico čevljev z debeli podplati in visoko široko peto in ki kot modno obutev diktira spredaj ozek čevlji. Moderni so čevlji s polno peto, v katerih se udobno hodi, četudi je peta malo višja. V takem obuvalu se ni treba bati, kdaj se bo peta zataknila, zato je hoja bolj sproščena.

Letošnja modna obutev za žensko ima velikokrat tanjši pasček, na katerem je pritrjena zaponka. Peta je največkrat polna, sicer pa ne pretirano visoka, ampak precej ozka. Sandali imajo

radi več pasčkov. Pri nekaterih so ti spet tako dolgi, da jih lahko ovijemo okrog gležnja. Prsti navadno gledajo iz sandala, ki so v več primerih dvobarvni.

Lahek ženski čevlji, v katerem pa ne bo treba skivati iskati prostora, da bi ga lahko za nekaj trenutkov sezuli, je mokasin. Spet je moderen, ima pa veliko pripadnic. Pri njem je peta udobna, ker je le polvisoka, čevlji je spredaj precej zaprt in ni pretirano ozek. Mokasin je prava obutev za žensko, ki v službi precej stoji, pri meren pa je tudi za sprehode, potovanja in vse druge priložnosti, ob katerih smo dlje časa zdoma.

Prav mladim vse to ni všeč. Ker so se jeansu zapisali z dušo in krvjo, segajo še po jeans obutvi. To so platneni čevlji, podobni takim za športnike. Imajo ravno take podplate, kot tisti za igralce tenisa. Tovrstna obutev ni preveč ozka ne predraga. Njena slaba lastnost je le, da se v njej rade potijo noge.



KAJ JE

FILM

PUCCINI

Z drugim četrtkom v mesecu juniju bo na prvem programu ljubljanske televizije stekla nova nadaljevanka, ki so jo odkupili od italijanske televizije. Barvna nadaljevanka v petih delih „Puccini“ je delo Danteja Gurdamagna, sodi pa v vrsto tako imenovanih biografskih nanzank. Italijani so jo posneli ob petdesetletnici smrti velikega skladatelja Giacoma Puccinija, govori pa prav o njegovem življenju.

Giacomo Puccini je avtor še danes močno priljubljenih oper, kot so: La Boheme, Madame Butterfly, Tosca, Manon Lescaut, Turandot, Dekle z zahoda.

Skladateljevo zanimivo biografijo v petih delih je posnel režiser Sandro Bolchi, ki ga pri nas poznamo po ekranizaciji slovitega romana ruske književnosti „Ana Karenina“. Vsako nadaljevanje je opremljeno z najzanimivejšimi odlomki in arijami iz Puccinijevih oper; glasbeni del so posneli v slovitih opernih hišah, kot pevci pa nastopajo svetovno znani operni pevci. Glavne vloge so odigrali Alberto Lionello, Ingrid Thulin, Anna Moffo in drugi.

KNJIGE

O CANKARJU



Knjižno tržišče je ob stoletnici našega velikega pisca in misleca Ivana Cankarja skoraj dobesedno preplavljeno z vrsto njegovih del v taki ali drugačni knjižni izdaji. Ob ponatise številnih Cankarjevih dram, poezij, črtic, pesmi in člankov so

založbe uvrstile tudi dela drugih avtorjev, ki pišejo o Cankarju in njegovem delu. Cankarjeva založba je tako izdala dve knjigi: Borisa Zihlerja „Ivan Cankar in naš čas“ ter Josipa Vidmarja „O Ivanu Cankarju“. Obe knjigi sodita v vrsto tistih del, ki nam odkrivata vsaka drugačnega Cankarja, s tem pa pripomoreta k boljšemu in globljemu razumevanju našega velikega umetnika. Ni odveč zapisati, da sta obe knjigi lepo opremljeni, po ceni pa malo manj dostopni vsakomur.

KAPELSKI KRESOVI



Četudi je roman „Kapselski kresovi“ Velja Kovačevića izšel v slovenskem prevodu pri Partizanski knjigi dva meseca po televizijski nadaljevanki, mu gotovo ne bo manjkalo bralcev. „Kapselski kresovi“ so roman o usodnem času druge svetovne vojne; v njem je pisatelj opisal okolje, v katerem je sam zrasel v prekaljenega partizanskega poveljnika, ki si je nabral izkušnje že v španski državljanski vojni. Zgodbe „Kapselskih kresov“ najbrž ni treba povzemati, joživljaji Dimnikarja, Jastreba, Prsana in drugih so znani mnogim, poudarimo le, da roman v marsičem presega izpoved televizijske nadaljevanke.

BORIS KIDRIČ

Cankarjeva založba je poslala na tržišče že četrto knjigo „Zbranega dela“ našega priznanega političnega misleca Borisa Kidriča. Knjiga prinaša govore, članke in razprave, ki jih je Kidrič napisal od leta 1949 do 1952. To obdobje je bilo v zgodovini razvoja delavskega samoupravljanja v Jugoslaviji zelo

pomembno, saj je zanj značilno, da se je v teh letih dokončeval prevladujoči vpliv državnega administrativnega socializma in je v globokih družbenopolitičnih in družbenoekonomskih spremembah delovni človek postal vse neposrednejši urejevalec pogojev svojega življenja. Ta odločilna leta, katerih gibanje je svojo popolno uresničitev doseglo z novo ustavo, so prežeta tudi z delom Borisa Kidriča. In s svojo pisano in govorjeno besedo je znal pojasniti in pravilno osvetliti marsikatero nejasnost, dvom, neodločnost.



Grimmove pravljice

Pravljica je značilna oblika ljudske tvornosti in velja za eno najstarejših oblik izročila. Nastanke nekaterih pravljic teoretično postavljajo daleč v davnino, ko je človek iskal odgovore na nekatera vprašanja v lastni domišljiji. Pravljica je stopila v središče zanimanja romantikov in prav ti so ji dali veljavo tudi v svetu literature. Med slovite može, ki so zapisali pravljice svojega naroda in jim dali estetske vrednote, sodita tudi brata Grimm, Jakob in Wilhelm. Njunji zapisi so kmalu postali tako priljubljeni po vsem svetu, da govorimo kar o Grimmovih pravljicah. V zbirki „Zlata knjiga“, ki jo izdaja Mladinska knjiga in prinaša najlepše pravljice in pripovedke, je izšel tudi izbor Grimmovih pravljic. Knjiga ima več barvnih ilustracij, ki jih je pripravila Lidija Osterc. Izbor zajema tiste pravljice, ki sodijo v sam vrh evropskega pravljicarstva. Urednik je izpustil tiste, ki so preveč skonstruirane ali pa imajo kake nezdružive primese, kot so vsiljivo, osladno pobožnjakstvo in podobno.



V na videz preprosto zgodbo o najetem šoferju, ki ga neka

PREDSTAVUJAMO VAM



Le nekaj manj kot 8000 m. nadmorske višine dosega himalajski vršac Kangbačen, vrh, ki sta ga jugoslovanski himalajski alpinistični odpravi dvakrat naskočili. Prvič leta 1965, ko je odprava obstala malo pod vrhom, ter drugič 1974, ko so vrh osvojili kar trikrat zaporedoma. Za tem zaključnim dejanjem, po katerem sodimo o uspešnosti ali neuspešnosti odprave, pa se skrivajo dnevi, polni napov, premagovanja, požrtvovalnosti in vztrajnosti nemajhnega števila ljudi. Kako poteka veliki človeški stroj take odprave, nazorno kaže knjiga „Kangbačen“, ki je pred kratkim izšla pri Mladinski knjigi. Delo je plod kolektivnega pisanja več avtorjev in je opremljeno s številnimi barvnimi fotografijami, ki niso zadnja zanimivost te knjige.

NOVEGA

VESELA JESEN '76

napisano po resničnih doživljajih pisateljevega brata in je huda obtožba prve svetovne vojne in vojn sploh. Gre za pripoved o visokošolcu Apostolu Bologaju, ki zaide na bojišče na dekletovo željo. V vrtincu vojne se začne spraševati o smislu pobijanja, nikakor se ne more prilagoditi zahtevam vojaškega režima. Nenehno si očita, da je tudi sam



kriv, da je v gozdovih čedalje več obešencev. Ko v njem dozorijo sklepe, da bo pobegnil k Rusom, ga določijo za vodjo eksekucijske čete, ki naj bi obešala osumljene civiliste. Apostol je kajpak dosleden, pobegne, toda ujamejo ga in na spisku obešencev se znajde tudi njegovo ime. — Romunska literatura je na Slovenskem dokaj neznana, zato je pretresljivi Rebreanujev roman, ki ga je prevedla Katja Špur, dobrodošla novost na slovenskem knjižnem trgu.

GOZD OBEŠENCEV

V knjižni zbirki „Levstikov hram“ je Mladinska knjiga izdala roman „Gozd obešencev“ romunskega pisatelja Liviuja Rebreanuja (umrl 1944). Delo je

V Mariboru se letos vneto pripravljajo na svoj festival narečnih popevk, ki ga pod nazivom „Vesela jesen“ organizirajo že desetič. Za jubilejni festival oblikujejo organizatorji, da bo v povprečju na višji ravni, da bo prinesel več čistjših in res narečnih besedil popevk in glasbo, ki bo bližje in bolj verna ljudskim harmonijam. Strokovna komisija je nalašč za to podaljšala rok natečaja; od 36 poslanih popevk je izbrala 16 najboljših in te bomo lahko poslušali oktobra meseca. Med izbranimi popevkami so tudi take, ki govorijo o naših krajih. Omenimo naj popevki Silvestra Mihelčiča „Gorjanci“ in „Ja sem ga, ti ga nisi“, za kateri je besedila napisal Toni Gašperič.

Festival bo prenašala ljubljanska televizija, izšla pa bo tudi velika plošča in kaseta s posnetki najuspešnejših melodij. Kot običajno bodo na festivalu podelili tri prve nagrade, „Zlate klopote“. Posebno nagrado bodo dobili tudi pisci besedil.

etnološka vasovalka



Četrto stoletja mineva od tedaj, ko so v Kostanjevici na predlog mr. E. Fonove v takrat novem kulturnem domu odprli razstavo starožitnosti iz Kostanjevice in okoliških vasi. Kmalu zatem so prišli v ta del Dolenjske učenjaki in popisali, kar je bilo še vrednega in veljavnega na področju etnologije. Ugotovljeno so odnesli v Ljubljano, kjer je bilo po oddelkih muzejev pripravljeno na podrobnejšo obdelavo in uporabo.

Med trinajstero strokovnjakov, ki so pripravili to gradivo, je bila tudi etnologinja dr. Marija Makarovič. Kot bi ji etnološka žilica ne dala miru in kot bi bila nezadovoljna z raziskovanjem in opravljenim delom v okolju „dolenjskih Benetk“, se je še mnogokrat napotila na Dolenjsko. Svet med Gorjanci in Krko, ljudje in domačije, po vegaštih pobočjih posejane vasi, grabljice, kosci, očaki, babice, goslači in harmonikarji, ljudje s svojim delom in svojimi običaji — so postali njeno zatočišče. Za nič manj kot dve desetletji, kot je Makarovičeva nedavno dejala

v Kostanjevici.

Na kmečka vrata je trkala pogosto, a nikoli zaman. Odprla so se ji kot članu domače družine, ne kot tujcu, ki je prišel iz mesta z „neko čudno nalogo“. Seveda se je najprej ustavila v hiši, o kateri je prej poizvedela, da ji bo gotovo pomagala polniti etnološko beležko. Ker kmečki človek nima vselej časa za klepet, je Makarovičeva čez dan, posebno ob lepem vremenu, na marsikateri domačiji pomagala spraviti opravila tistega dne pod streho, zvečer pa vpisovala podatke za podatkom, ne da bi ji bilo treba siliti v domačine v vprašanji. Za povračilo, ker je pomagala pri poljskih ali drugih delih, so dovolili, da jim je pogledala v dušo: „Izvrta la sem iz njih vse, kar sem želela.“

Sad tega etnološkega „vasovanja“ je knjiga „Kostanjevica in okolica“, peto knjižno delo dr. Marije Makarovič. Kako je nastalo to delo, kaj pomeni in komu je namenjeno, je avtorica pojasnjevala novinarjem kmalu po izidu. Zatrjevala je, da se je

trudila pisati v ljudskem jeziku, v govorici ljudi, s katerimi se je pogovarjala in katerim je knjigo predvsem namenila: „... da bi naseljenci teh krajev došli, kako je njihova, naj rečem kmečka kultura del slovenske kulture“. „Vem, da bo ta ali oni zaide v njihovi nos, če je pisano tako, da ga celo kmet razume. Ne bo mi težko odgovoriti, saj sem prepričana, da je posebna odlika takega spisa v tem, da ga vsak razume, ne pa da zavija oči ob učenih stavkih, tujkah in ne vem, ob čem še,“ je pripovedovala.

Je njena monografija kostanjeviške starožitnosti dokončna, veljavna za vse večne čase? Nikakor ne, in tega se pisateljica omenjene knjige povsem zaveda. „Če bi bila v to prepričana, se pisanja gotovo ne bi lotila že zdaj, tudi zato ne, ker je še mnogo neodkrita, nepopisanega, nepojasnjenega. Moje načelo pa je, da mora biti sleherni tako delo v določenem pomenu preventivno, ljudem naj dopove, naj ohranijo oblike in dokaze starožitnosti, ne pa

da pospešujejo odmiranje oziroma propadanje vsega pristno ljudskega. Zato mislim, da je treba pisati takrat, ko so možnosti in ko je pri roki denarni oče...“

Dr. Makarovičeva je postala že tako dolenjska, da je začela o življenju v južni Sloveniji razmišljati tudi kot občutljiv človek. „Ko hodim po vaseh, postajam osebno prizadeta,“ je dejala. „A tu, pod Gorjanci, je še sreča, da so ljudje dobili nekaj industrije ter ostali doma. Vse drugače pa je v Beli krajini, kjer je eno samo gospodarsko mrtvilo. Tu mislim predvsem na kraje, ki sem jih obiskala kot etnologinja. Ko že to pripovedujem, naj povem, da pripravljam iz Bele krajine podobno delo, kot mi je pravkar izšlo („Kostanjevica in okolica“), torej monografijo. Ne vem pa še, če bo knjiga tudi izšla. Zdi se mi, da imajo založniki pri nas premalo posluha za izdajanje takih del. Vse drugače bi bilo, ko bi imeli več Dolenjskih kulturnih festivalov!“

IVAN ZORAN



ladislav
lesar

VODNJAKI IN IZVIRI

KRI, KI SE NE UMIRJA

„O, Uskočka krv, ti junačka...“

Zeleni gozdovi gorjanski s tisoč skrivnostmi in neznankami, listi bukve in leščevja. Na velikih planjavah hrasti in zajede, globače, potem pa — nenadni previsi s kamnito mizo in kamnito posteljo, kjer je Uskok Marko premišljeval in polnil svojo puško.

Nebo pa je bilo šotor bojovnika in bojovnikov in neizbrisne so poti, zaznamovane s stopinjami, s krvavimi sledmi, z žalostjo za padlimi tovariši in z radostjo gromke pesmi.

Janez Trdina je takole popisal prihod Uskokov:

„Uskoki so se preselili pod Gorjance v turških vojskah. Njihova stara domovina je bila Bosna, vera pa pravoslavna, tista, ki ne priznava rimskega papeža za poglavarja. Za čudo čvrsto so si ohranili svoje šege, svoje pesmi in pripovedke in svoj prelepi hrvaško-srbski jezik. Pravzaprav pa le najboljše pisatelji znajo pogoditi neizmerno čistost in narodnost njihovega narečja. Vera se jim je toliko spremenila, da so sprejeli papežev primat, da so se tedaj z rimokatoliško cerkvijo zedinili. Ali v vseh drugih rečeh je ostal obred starinski. Božja služba se izvršuje v slavjanskem jeziku; njihovi duhovniki žive v zakonu; v dnevih zaostajajo po starem koledarju dvajset dni za nami; ko praznujemo mi tri kralje, oni božičujejo itd. Pod škofa ne spadajo niti pod ljubljanskega niti pod zagrebškega kakor drugi rimokatoličani te okolice, ampak pod križevskega, ki stanuje od njih tako daleč in jih pohaja tako poredkoma, da ga mnogi ne poznajo niti po imenu.

Narodnih navad, pesmi in misli bi človek lahko nabral med Uskoki cele „foliante“. Treba je vedeti, da so bili Uskoki do najnovejše dobe vpisani med graničarje. V tem stanju so imeli samo tri pravice: obdelovati s potom in trdom svojo ne-bogato zemljo, nositi puško, naj bo vojska ali mir, in pa — učiti se nemški jezik, ki zapoveduje v vojaški službi. Toda ko sem vprašal Uskoka, če se nahaja tudi pri njih kaj nemškutarjev, ki žele, da gospodari nemščina še naprej, mi je odgovoril:

„Te kranjske nesnage mi ne poznamo.“ Po Zumberku, južnih pobočjih Gorjancev, na revni in kamniti zemlji so se naselili Uskoki, pribežniki iz Bosne, Dalmacije in Srbije. V 17. stol. so sprejeli unijatsko (grško-katoliško vero). Bili so bojovniki in so bili sestavni del Vojne krajine.

Se danes živijo potomci Uskokov, na svojem otoku, v svoji zajedi, in to so pošteni ljudje, ki nosijo srce v dlaneh in svoje misli nikoli ne skrivajo.

Branili so Krajino pred Turki. Bili so predstraža. V zadnji vojni pa je bila njihova deželica partizanska skrivnost. Sošice, Radatovići, Mrzlo polje. Skoro v vsaki vasi je bila partizanska bolnišnica in nikoli ni bila nobena izdana. V Sekulićih, Bulićih, Dučićih. Prihajali so slovenski in hrvaški partizani. Angela Rajaković, 78-letna starka z zažganim obrazom Dalmatince, se spominja študenta iz Cankarjeve brigade. „Vsi smo bili partizani,“ pove ponosno. „Med nami ni bilo izdajalcev.“

Draga Badovinac ima 52 let. Mož je na delu v Nemčiji, oče pa je star že 87 let. Bil je v ruskem ujetništvu. Delal je za partizane. Zdaj pa je star in betežen. „Daj bog, da umrem,“ hrope v tisti svoji čumnat. Nima nobene podpore in nihče ga ne mara.

Toda spomini živijo. Skromni, hrabri potomci Uskokov so trdoživji, in čeprav jih je veliko odšlo v svet, se tudi vračajo v svojo „Uskočijo“. Župnik Hrnjak pravi: „Res je, da Uskoki izumirajo, toda še zmerom nas je dovolj in ne bomo nikoli izumrli.“

V vasi Kuljari je star, globok vodnjak. Tu ni izvirov (voda se je natekala s streh) in v sosednji hiši je bila partizanska kopalnica. „Prišli so partizani, mili moj,“ pripoveduje stara Angela. „Bili so utrujeni od bitk. Umivali so se, mi pa smo jim prinašali hrano in pijačo.“

Bili so v gori, borili so se... V tristoletni zgodovini družine Hrnjak je bil tudi kapetan Janko — pravi Uskok. Veliko imen v Beli krajini in na Dolenjskem nosi znamenje uskoške krvi — in ta kri ni voda. To je divja tekočina, ki se ne umirja.



„kjer bog roko ven molji“

A. BARTELJ
J. SPLICAL

kirnovih devet rejencev

„Moj oče si je to gostilno prigaral; delal je po svetu kot natakari v kolodvorskih restavracijah, včasih po ves dan in vso noč skupaj, in dostikrat si je moral po dvakrat v 24 urah preobuti nogavice, ker so bile vse krvave,“ se spominja tistih let, ko so začeli zidati Kirnovo gostilno v Prekopi, Jože Kirn, današnji lastnik.

Bajtarski sin z Gornje Prekope je bil Jože-tov oče. Doma so otepali revščino in zato ni nič čudnega, da je odšel za časa Avstro-Ogrske k bogatemu stricu v Budimpešto. Stric mu je bil namenil svoje podjetje in svoje premoženje. Bil je vinski trgovec in prevoznik, s štirimi pari konj je vozil po svetu in koval denar, a mu vse to vendar ni nič pomagalo: nenadoma mu je odpovedalo srce in je umrl brez oporoče. Njegova žena se je v drugo omožila, Kirnov fant s Prekope pa je odšel v uk za natakarija. Obrti se je učil najprej kar v Budimpešti, potem pa je služil vsepovsod in vedno bliže domu je prihajal, dokler ni 1931. leta prišel dokončno na svoje. Takrat je namreč s svojo ženo, tudi domačinko, postavil današnjo gostilno in nakupil nekaj hektarov zemlje. Njegova strast pa so ostale kolodvorske restavracije. Ker je bila tudi žena gostinka, je ona vodila domačo gostilno, on pa je imel v najemu bife na brežiški železniški postaji.

Med vojno je zapeljal z vozom na mino na cesti, brat današnjega gospodarja pa je med angleškim bombardiranjem umrl v nemškem ujetništvu. Gostilno je vodila mama, vseskozi pa ji je pomagal Jože, ki je zdaj sedem let tudi njen lastnik.

„Pri starem očetu, kajzarju in vaškem čevljarju, sem živel, ko sta bila oče in mama po svetu. Vsakega dela sem vajen, ubogljivosti so me naučili še kot kratkotalčnika in to mi veliko pomaga v poklicu, ki ne pozna ne osemurnega delavnika ne prostih dni. Birt mora biti gostom vedno na voljo! Žal mi zadnje čase nagaja zdravje in na jesen bom moral v bolnišnico; hrustanec v kolkih je popolnoma izrabljen,“ govori Kirn, njegova žena pa pravi: „Stara sva že in veliko sva delala v življenju. A to vem: za sposobne mlade roke je ta gostilna prav primerna...“

Gospodinja Marija ima prav, saj je to edina gostilna v vasi, kjer so bile včasih kar štiri, in edina gostilna na nekdanji furmanski in poznejši glavni cesti med Šentjernejem in Kostanjevico. Gostilne v vasi zamirajo nekako tako kot domača pesem. Prekopa je včasih slovela po korajžnih fantih, ki jim ni bilo treba dvakrat reči, kadar se je obetal pretep, pa tudi po tem, da so v gostilnah fantje radi ubrano zapele. Zdaj se je vroča kri ohladila, v Kirnovi go-

stilni pa pod noč zapojejo le še stari možje.

Kirnova gostilna ima tudi prenočišča; prepijo lahko štirje gostje, kar pa se zgodi bolj poredko. Vse je torej urejeno za prijeten kmečki turizem, saj imajo Kirnovi blizu Krko, domačo hrano, lepo okolico, obiskovalcem se ponujajo lepi sprehodi proti Gorjancem — samo naslednika gostilna nima. Kirnova imata hčer, ki pa študira v Ljubljani, in nič ne kaže, da bo prevzela obrt. Oče pravi: „Gostinskega poklica ji ne privoščim!“

Pravijo, da je hišna specialiteta narezek šunke, salame in pršuta, kar sva tudi sama poskusila. Kot mnogokje drugje je tudi v tej gostilni recept za kakovost narezka preprost: domači prašiči, gospodar sam kolje in sam pripravlja suhomesnate izdelke. V kuhinji gospodari žena Marija, gostje pa lahko izbirajo jedi po naročilu. Stalni obiskovalci se odločajo za domače kokoši ali piščance, postrežejo pa tudi z zrezki.

Prekopa je tako blizu krajem, ki slovijo po dolenjskih vinih, da bi bil res greh, če bi pri Kirnovih ne točili dobrega cvička in bele dolenjske kapljice. Domači vinograd je pre-majhen, vendar pa gospodar kupi dobro kapljico na Bočju in v Zavodih, včasih tudi v Gadovi peči.

Pred hišo rastejo kostanji, ki jih je gospodar zasadil takrat, ko so začeli graditi hišo. Poleti posedijo gostje tudi na vrtu, kjer je prav prijetno v senci sadnih dreves.

Ob vsem tem pa ne smeva pozabiti omeniti še veselja in ljubezni Kirnovih dveh do majhnih otrok. Kirnova se lahko pohvalita, da spravljata pokonci desetega otroka: razen lastne hčere sta spravila do kruha že osem rejencev, zdaj pa imata doma Murnovo Marinko, prijazno dekletce, učenko tretjega razreda. Ta je pri Kirnovih zdaj že tri leta. Vsi, ki so bili doslej pri Kirnovih v reji, so prišli do svojega poklica, na kar je ponosna zlasti žena Marija, ki je o Marinki takoj povedala: „Priden deklič je, v šoli je odličnjakinja. Navadila sva se nanjo in tudi ona se je navežala na novi dom. Njena mati je zelo bolna, oče je alkoholik in oba otroka sta zaradi očeta prestala dosti hudega. Marinki se je to tako poznalo, da je bila še pri nas nekaj časa močno živčna. No, zdaj je vse v redu...“

Kirn ima tudi pet hektarov obdelovalne zemlje. „Težko jo je obdelati, saj sem že star, ljudi za delo pa je težko dobiti. A napredek je vendar očiten: včasih sva s starim očetom z eno kravo obdelovala bomo imetje, danes pa imamo pri hiši traktor in tudi avto smo si kupili. Da bi le še zdravje bilo!“

